

მეხუთე გამოცემა

სკოლა
და

საზოგადოება

უოლტერ ფრინგერბი
იონას ფ. სოლტისი

სერიიდან - „ვიზიჰროთ განათლების საკითხებზე“

seriidan - `vi fi qroT ganaT lebis sakiTxebze-
mexuTe gamocema
redaqtori **ionas f. soltisi**

es wigni warmoadgens wina gamocemebis ganaxlebul da ganvrcobil versias. masSi naTlad da mkafiod aris Camoyalibebuli moqmed da momaval maswavleblebTan dakavSirebuli saganmanaTleblo sakiTxebi. saxelmZRvanelo warmoadgens araCveulebriv instruments yovel dRiur saskolo cxovrebaSi arsebuli sakiTxebisa da problemebis gasaanalizeblad. wignSi agreTve ganxilulia swavlaswavlebasTan, saswavlo gegmasTan, eTikasTan, skola da sazogadoebis urTierTobebTan dakavSirebul sakiTxebze sxvadasxva filosofuri Sexeduleba.

swavlis Sesaxeb Sexedulebebi
d.k. filipsi da ionas f. soltisi

swavlebis eTika
kenet a. straiki da ionas f. soltisi

saswavlo gegma da miznebi
deker f. uolkeri da ionas f. soltisi

skola da sazogadoeba
uolter feinbergi da ionas f. soltisi

swavlebis strategiebi
gari d. fenStenmaxeri da ionas f. soltisi

**Funded through the Book Translation Program,
U.S. Embassy in Georgia**

**dafinansebulia saqartvelosias-saelcos
wignebis Targmnis programis farglebSi**

CENTER FOR CIVIL INTEGRATION AND INTER-ETHNIC RELATIONS

**samoqalaqo integraciisa da erovnebaTSo risi
urTierTobebis centri**

seriidan - `vifiqroT ganaT lebis sakiTxebze~

mexuTe gamocema

skola
da
sazogadoeba

**uolter feinbergi
ionas f. soltisi**

kolumbiis universitetis
`Ticers koleji~
niu-juorki da londoni

gamocemuli `TiCers kolej presis~ mier, 1234 amsterdams
moedani, niu-iorki, niu iorkis Stati, 10027
copyrights@2009 kolumbiis universitetis `TiCers koleji~

yvela ufl eba dacul ia.

ISBN 978-9941-0-5627-7

s a r C e v i

winaTqma	10
nawili 1; skoli sa da sazogadoebis	
urTierTmimarTeba	12
Tavi 1; ra sakiTxebs exeba saxeImZRvanelo	13
sawarmosTvis momzadeba	13
warmosaxviti sazogadoba	15
sami filosofiuri skola	17
wignis formati da Sinaarsi	20
nawili 2; zogadi ganaTleba, rogorc	
socializacia da progresi	23
Tavi 2; zogadi ganaTlebis	
funqionalisturi xedva	24
funqionalizmi	24
Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebi	30
saganmanaTleblo reforma: sami praqtikuli magaliti	32
asimilacia, politikuri socializacia da modernizacia	36
damatebiti gamokvlevisTvis	41
Tavi 3; funqciuri Teoria,	
politika da problemebi	42
istoriuli dabrko lebebi da	
makompensirebeli ganaTleba	43
kulturuli da intelektualuri dabrko lebebi	45
siRaribe	49
funqionalizmis Teoriis problemebi	51
damatebiti gamokvlevisTvis	56
nawili III; legitimaciisa da	
reproducirebis instrumenti	58
Tavi 4; marqsistuli Teoria da ganaTleba	59
konfliqtis Teoria da funqionalizmi	59
marqsistuli Teoria	63
klasobrivi cnobiereba, yalbi cnobiereba	
da hegemonia	66
marqsizmi, neomarqsizmi da ganaTleba	71
kapitalistur sazogadobaSi saskolo ganaTlebis	
neomarqsistuli gaazreba	75
damatebiti sakiTxavi literatura	77
Tavi 5; kidev erTxel faruli kurikulumis Sesaxeb	79
kulturuli reproducirebis Teoria	84

moswavl is subkul tura da muSaTa klasi	88
Tavsatexebi, problemebi da Sansebi	94
fuko da marqsizmis sazRvrebs gareT	
ganviTarebuli postmodernizmi	97
feminizmi, rogorc konfliqtis Teoriis forma	104
 nawili IV; interpretacia da zogadi ganaTlebis	
socialuri funqcia	110
Tavi 6; interpretivistuli mosazreba	111
argumentebi interpretivistuli Sexedulebebis	
gansamtkiceblad	116
azrovnebis aqtiuri xasiaTi	120
interpretaciis roli socialur mecnierebaSi	121
interpretivistuli swavleba ganaTlebaSi	131
damatebiTi informaciisaTvis:	137
 Tavi 7; mniSvneloba da Setyobineba;	
saskolo ganaTleba da socializacia	138
hermenevtika da interpretireba	145
interpretacia da socializacia	149
interpretacia, socializacia da legitimacia	153
interpretivistuli midgomebis	
sawinaaRmdego argumentebi	157
ra devs sasworze?	159
 nawili V; qeisebi da debatebi	164
Tavi 8; qeisebi da debatebi	165
moswavleTa mmartveloba	168
skolis Secdomebisa da araefekturobis saTaveebi	171
faruli kurikulumi (saswalo gegma)	174
ganaTlebis erovnuli angariSi	175
geografiis gakvetili	177
resursebis gadanawileba	180
ko leji Tu samuSao Zala	183
individualuri gansxvavebebi da	
Tanabari SesaZleblobebi	186
socialuri ganviTareba (reproduqcia)	188
Tanaswori, magram gamijnuili	190
ganaTleba muSaobisaTvis	193
muSaTa skola	194
saklaso subieqtivizmi	196
socialuri mecnierეbebi	199
interpretacia da eTikuri relativizmi	200
axali moswavle	202
ki Tu ara meinstrimings?	203

sazogadoebis mier wayenebuli pirobebi	
da Tavisufleba	206
interpretacia da epistemikuri relativizmi	208
mesame qveynebis saskolo sistema	209
kurikulumi	212
SeniSvnebi	215
damatebiTi resursebi	219

winaTqma

saxeImZRvanelos mexuTe gamocema efuZneba wina gamocemebSi warmodgenil da ganxilul masalebs. vfiqrobT, wina gamocemebSi ganxiluli garkveuli sakiTxebi kvlav relevanturia 21-e saukunis skolisa da sazogadoebis urTierTobebis gansaxilvelad. amasTanave, axal gamocemaSi damatebiT ganxilulia iseTi sakiTxebi, rogoricaa federaluri Tu Statis mTavrobis mier SemuSavebuli standartebis, angariSvaldebulis meqanizmebisა da testirebis sistemis gavlena skolebze. axal gamocemaSi Secvlilia bibliografiis sistemac. bibliografia dayofili gvaqvs or nawilad. TiToeuli Tavis bolos warmodgenilia `damatebiTi gamokvlevisTvis~ bibliografiis CamonaTvali, xolo saxeImZRvanelos darTuli aqvs `damatebiTi resursebi~, romlis gamoyenebac SeuZlia mkiTxvels.

Cven madlobas vuxdiT *mat sangers* bibliografiis am formiT Secvlis ideis mowodebisTvis. saxeImZRvaneloSi warmodgenili praqtikuli magaliTebi am wignis erT-erTi umniSvnelovanesi nawilia. Ppraqtikuli magaliTebis meSveobiT, Cven ganvixilavT sxvadasxva Teoriul sakiTxს. axal gamocemaSi uamravi mniSvnelovani da saintereso praqtikuli magaliTia gaanalizebuli, rac agreTve sainteresos xdis am gamocemas. saxeImZRvanelos pirvel gamocemaze komentarebisTvis Cven udides madlobas vuxdiT *erik bredos, Carl Z haringtons, eleonor feinbergs* da *alan peSkins*. agreTve madloba gvinda gadavuxadoT *karl hoStetlers*, kvlevis asistents, da *francis sailmons*, romlebmac araerTxel gadaamuSaves saxeImZRvanelos sxvadasxva gverdi. *nensi sol tisma* gadaamuSava meore, mesame, meoTxe da mexuTe gamocemebis damatebebi. Cven madloba gvinda gadavuxadoT `TiCers kolej presis~ TanamSromels *susan lidikouts* saredaqcio xasiaTis rCevebisTvis, agreTve *piter sigers*, saxeImZRvanelos xutive gamocemis araCveulebrivi xeImZRvanelobisTvis.

nawilili

---

skolisadazogadobis
urtiertmimarTeba

Tavi 1

---

ra sakiTxebs exeba saxeImZRvane lo

es saxeImZRvane lo ganixilavs skolisa da sazogadoebis urTierTmimarTebis sakiTxebs. Cven gvinda, TqvenTan erTad vifiqroT, Tu ra funqcia aqvT skolebs, garda moswavleTaTvis werakiTxvis, ariTmetikisa Tu sxvadasxva sagnis swavlebisa. skola asrulebs mniSvnelovan rols adamianis Rirebulebebisa da damokidebulebis formirebaSi. Cven mogcemT saSualebas, warmovidginoT skola, romelic Cvens realobaSi ar arsebobs, Tumca, Sesazlebelia arsebobdes. roca aseT warmosaxviT skolaze visaubrebT, kargi iqneba, Tu gavaanalizebT, ra SeiZleba iswavlebodes aseT skolebSi Cveulebrivi sagnebis garda. Cven saSualebas mogcemT, sakuTar gamocdilebazec dafiqrdeT, gaaanalizoT sakuTari swavlis periodi skolaSi, dafiqrdeT, ramdenad iyo Tqveni skola mzad, yofiliyo iseTi, rogorsac Tqveni sazogadoeba moiTxovda, gaaanalizoT, Tu ra mogcaT da ra gaswavlat skolam.

warmoebisTvis momzadeba

erti wutiT warmoidgineT skola, sadac ar arsebobs saSinao davaleba. yvelaferi keTdeba skolaSi, adgilze, moswavle swavlobs mxolod skolaSi, iseve rogorec es xdeba qarxanaSi Tu sawarmoSi muSaobisas. yvela moswavles aqvs Tavisi kompiuteri an danadgari. kviris bolos moswavle irebs xelfass Sesrulebuli samuSaosTvis. maswavlebs aqvs saSualeba, Seamowmos kompiuterze Tu ra Seasrula moswavlem kviris ganmavlobaSi da Seafasos misi produqtoloba.

am skolaSi sagnebi arCeviTia. moswavles SeuZlia airCios, romeli sagnis swavla unda. Tumca anazRaureba sxvadasxva sagnis Seswavlistvis sxvadasxvaa. im sagnebis Seswavlistvis, sadac mkvlevarTa da mecniertTa deficitia, moswavleTa anazRaureba maRalia. maTematika "ufro rTulia" vidre, magalITad, istoriis an literatuross sagani; Sesabamisad, erti saatit maTematikis swavlistvis anazRaureba

orjer metia, vidre literaturis swavlisaTvis anazRaureba da erT-naxevarjer aRemateba istoriis swavlebisTvis anazRaurebas.

am skolaSi kviris bolos sagnebis swavlaze daxarjuli drois proporciulad xdeba moswavleTa xelfasebis gacema. am moswavleTa mier miRebuli anazRaurebis nawillis daqviTva xdeba administraciis mier. am daqviTul Tanxas administracia iyenebs dawyebiTi skolis moswavleebis xelfasis asanazRaureblad. dawyebiTi klasis moswavleebi arian gamoucdeli da iaffasiani muSaxeli da isini swavloben SedarebiT cotas da dabalanazRaurebad sagnebs, magram maTi anazRaureba xdeba maRaiklaselebis xelfasebis daqviTvis xarjze. saSualo skolis (meaTe-meTormete klaselebis) anazRaurebis dafinanseba xdeba umaRlesi saswavleblebisa da kolejebis studentTa anazRaurebis daqviTvidan, xolo umaRlesi saswavleblis studentTa xelfasis anazRaureba xdeba biznesidan da mrewvelobidan amoRebuli Tanxebidan.

xelfasidan miRebuli Tanxis ganaRdeba da daxarjva Sesazlebelia mxolod skolis savaWro centrSi. am savaWro centrSi moswavleebis SeuZliaT SeiZinon sxvadasxva saswavlo da eleqtronuli nivTi, iTamaSon sxvadasxva kompiuteruli da videoTamaSi da, zogadad, gartoba da dasveneba moaxerxon TanaklaselebTan Tu TanaskolelebTan erTad gakvetilebis Semdeg. am savaWro centrSi, Sesazlebelia, fasebi TandaTan an etapobrivad gaizardos. Sesabamisd, moswavleebma unda aiRon ufro rTuli kursebi, raTa gamoimuSaon meti da SeZlon savaWro centrSi arsebuli saqonlisa da momsaxurebis SeZena.

miuxedavad imisa, rom moswavleebi iReben ufro rTul kursebs, maTi Semosavali mainc ar aris sakmarisi, raTa daikmayofilon yovel dRiuri cxovrebis moTxovnebi. Sesabamisd, moswavleebi iTxoven naswavli kursebis anazRaurebis gazrdas da am moTxovnas ayeneben skolis direktorisა da maswavleblebis winaSe. saboloo jamSi, moswavleebi da skolis administracia Tanxmdebian anazRaurebis gazrdaze, radgan moswavleTa msyidvelobiTunarianoba uzrunvelyofs skolis savaWro centris mogebas da mis efeqturobas, Sesabamisd, ekonomikuri mosazrebidan gamomdinare, es SeTanxmeba orive mxaristvis momgebiania.

rogorc xedavT, am warmosaxvit skolaSi moswavleebi swavloben ara mxolod sagnebs, aramed emzadebian momavali

cxovrebiTvis, isini emzadebian sawarmoSi, qarxanasa Tu saamqroSi samuSaod. amasTanave, moswavleebi erkvevian iseT mniSvnelovan sakiTxebSi, rogoricaa sabazro regulaciebi, momxmareblis interesebi, dasvenebs, fuli da samoqalaqo pasuxismgebloba da aS. am warmosaxviTi skolis magaliTze, albaT Tvalnatelia, Tu ra SeiZleba aswavlos skolam moswavleeb, garda sasvavlo disciplinebisa. saxelmZRvanelos bolo TavSi ganxilulia ramdenime SemTxveva, romelic warmoadgens saxelmZRvaneloSi ganxiluli Teoriuli sakiTxebis praqtikul magaliTs da romlebic saSualebas mogcemT, gaaanalizoT skolis roli da daniSnuleba. amasTanave, aRvniSnavT, rom saxelmZRvanelos bolo, merve TavSi ganxilulia praqtikuli magaliTi "moswavleTa mmarTveloba". Aam magaliTSi natlad aris Camoyalibebuli, rogor unda gaxados skolam sakuTari moswavle kargi da aqtiuri moqalaqe. Aam magaliTSi ufro realisturad aris warmodgenili saskolo cxovreba Cveni, sawarmosTvis mosamzadebeli skolის magaliTTan SedarebiT. es praqtikuli magaliTi gvaZlevs SesaniSnav SesaZleblobas, vimsjelot da gavaanalizoT, Tu ra unda asvavlos skolam moswavleeb akademური disciplinebis garda.

warmosaxviTi sazogadoeba

wina magaliTisgan gansxvavebiT, sadac warmodgenili iyo industriuli da maRalteqnologiuri sazogadoeba, amJamad warmovidginoT agraruli sazogadoeba, sadac ganvitarebulia mebaReoba da mecxoveleoba da saerto sakuTreba, sadac sakvebi da Sroma gadanawilebulia Temis wevrebs Soris. Aam sazogadoebaSi ar hyavT arCeuli lideri. yvela zrdsruli adamiani rigrigobiT asrulebs masvavleblis, mosamarTlis, policielis Tu sxva socialuri momsaxurebis agentis funqcias. A

dResasvavlebi da festivalebi aris am sazogadobის umniSvnelovanესი maxasiaTebeli. dResasvavlebzე da festivalebzე cekva, simRera da azrTa urTierTgacvla yvelaze farTod gavrcelebuli აქტივობებია. es warmosaxviTi sazogadoeba aris izolirebulი sazogadoeba, ar awuxეbs

garSemomyof Temebs da cxovrobs sakuTari tradiciebiTa da wes-CveulebebiT.

albaT, sainteresoa, aseT sazogadoebaSi rogori tipis skola iarsebebs. ra sagnebi iswavleba am skolebSi? ris gakeTebas moSTxoven maswavleblebi moswavleebS? rogoria tipuri saswavlo dRe am skolebSi?

SemogTavazeBT Cveneul xedvas, rogori warmogvidgenia skolebi aseT sazogadoebaSi. Cveni varaudiT, am skolebSi TiToeuli moswavle TveSi erTxel iqneboda lideri, anu iqneboda pasuxismgebeli, rom moswavleebma ganaxorcielon Semdegi saqmianoba: saklaso oTaxebis dalageba, mcenareebis morwyva da movla-patronoba, Tevzebis gamokveba, werilebis datareba, dilis ritualebis Catareba. aseT skolaSi, savaraudod, moswavleebi exmarebian erTmaneTs saSinao davalebis momzadebaSi, klasSi muSaoben erTad sxvadasxva saswavlo davalebis Sesasruleblad. Yyovel diliT gakveTili iwyeba simReriT, zRapis an igavis moyoliT da misi moralis gaanalizebiT. am skolebSi mTavari sagani am 'sazogadoebis istoriaa da ara `msoflio istoria~. garda amisa, iswavleba soflis meurneobis Teoriisa da principebis sagani. amasTanave, skola aswavlis cekvebsa da simRerebs, agreTve `ambebis Txrobs~ xelovnebas... moswavleebi yovel dRe muSaoben skolis baRSi da swavloben sxvadasxva sasoflo-sameurneo samuSaosaTvis Sesabamis simReras.

SegviZlia, albaT, ufro detaluradac aRweroT skola aseTi tipis sazogadoebaSi. Tumca, mTavari sakiTxi, razec gvinda yuradReba gavamaxviloT, gaxlavT debuleba, rom skola unda asaxavdes sazogadoebas da piriqiT. skolisa da sazogadoebis es urTierTmimarTeba unda gamoixatos, erTi mxriv, Sesatyvisi sagnebis swavlebiT da, meore mxriv, skola unda iyos organizebuli da funqcionirebdes iseve, rogorc es sazogadoebaSi xdeba zogadad. zemoT warmodgenili ori sazogadoebisa da skolis magaliTi warmoadgens ilustracias, Tu rogori skola unda iyos industriul sazogadoebaSi da rogor unda funqcionirebdes skola agrarul sazogadoebaSi...

sami filosofiuri skola

am saxelmZRvanelos mizania skolisa da sazogadoebis urTierTobebis axсна sxvadasxva filosofiuri TvalTaxedvis WriLSi. Cven uamravi filosofiuri xedvidan SevarCieT Semdegi sami skola, romelTa Sexedulebebis WriLSi ganvixilavT skolisa da sazogadoebis urTierTmarTebas: **(1) funqcionalizmi; (2) konfliqtis Teoria; (3) interpretivistuli midgoma.** swored am sami mimdinareobis WriLSi SevedebiT, avxsnaT skolisa da sazogadoebis mimarTebis sxvadasxva sakiTxi. ufro naTeli warmodgena rom SegeqmnaT wignis Sesaxeb, mokled gTavazobT funqcionalistebisa da konfliqtis Teoriis mimdevrebis Sexedulebebs warmosaxviTi sawarmosTvis mosamzadebeli skolის Sesaxeb.

funqcionalistebi skolის mTavar rols xedaven moswawlis momzadebaSi sazogadoebis ekonomikur, politikur da socialur cxovrebaSi integraciisTvis. sawarmosTvis mosamzadebeli skolის SemTxvevaSi, moswawleebi emzadebian, rom gamovidnen sawarmos momsaxure personali da muSebi, gadasaxadis gadamxdelebi, momxmareblebi da profesიuli kavSirebis aqtiuri wevrebi. amasTanave, isini am skolaSi swavloben sxvadasxva sagansac. funqcionalistebi am sagnebis swavlebas skolebis `saCvenebel (samanifestacio) funqciebs` uwodeben, funqcionalistebi am sagnebis swavlebas mxolod intelektualur miznebs ukavSireben, xolo skolebis ufro dafarul miznebad miiCneven iseTi moqalaqis aRzrdas, romelic iziarebs arsebuli sazogadoebის ekonomikur, politikur da kulturul normebs. ufro metic, funqcionalistebi skolas ganxilaven, rogorc sazogadoebის funqcionirebisaTvis aucilebel instituts. funqcionalistebi sazogadoebas ganxilaven, rogorc erTian sxeuls an organizms, sadac yvela institucias aqvs Tavisi funqcia, iseve, rogorc sxeulis an organizმის TiToeul nawils gaaCnia Tavisi daniSnuleba. funqcionalistebის xedviT, sawarmosTvis momzadebisTvis skolის funqciaa socializacia da is mTeli sazogadoebის ganuyofel da umniSvnelovanes institucias warmoadgens. funqcionalistebისTvis socializacia aris procesი, rodesac skola aRzrdის iseT moqalaqes, romelic kargad moergeba arsebul socialur praqtikas da moTxovnebs.

funqcionalistebisgan gansxvavebuli xedva aqvT kon-
 fliqtis Teoriis mimdevrebs. isini skolas xedaven, rogorc
 instruments mmarTveli elitis xelSi, raTa am elitam SeZ-
 los sakuTari Zalauflebis da dominantobis SenarCuneba.
 faqtia, rom realur cxovrebaSi arseboben, erTi mxriv, mu-
 Sebi da, meore mxriv - biznesmenebi da xel mZRvanelebi. Kkon-
 fliqtis Teoriis mimdevrebi TvalTaxedviT, es skola am-
 zadebs muSebs da ara sawarmos xel mZRvanelebs. Aam skolaSi,
 moswavleebi swavloben, rom iyvnen momxmareblebi. momxmare-
 belTa klasi ki aucilebelia biznesmenTa klasis SenarCune-
 bistvis. es skola finansdeba xelfasis saSemosavlo gada-
 saxadiT da ara biznesmenis mogebis gadasaxadiT. erTi Sex-
 edviT, es aCens gancdas, rom sakuTar swavlas moswavleebi
 Tavadve afinanseben, rac sasurvelia, Tumca, gansxvavebulad
 xedaven am process konfliqtis Teoriis mimdevrebi. maTi
 azriT, am sistemiT mdidari biznesmenebi inarCuneben da
 zrdian Taviant mogebas, xolo muSebi izulebulni arian,
 Tavisi, isedac mcire Semosavlidan, gadaixadon gadasaxadi,
 rom SeZlon swavla. konfliqtis Teoriis mimdevrebi xedaven
 mTavar problemas klasebs Soris gansxvavebaSi, konfliqtSi
 mdidarsa da Raribs Soris, da miiCneven, rom zogadi ganaT-
 lebis sistema emsaxureba mdidari klasis interesebs. kon-
 fliqtis Teoriis mimdevrebi gamokvetili nawilia marqsis-
 tuli Teoria da Cven konfliqtis Teorias marqsizmis priz-
 maSi ganvixilavT. marqsistebi miiCneven, rom socialuri in-
 stitutebi emsaxurebian uTanasworobas sazogadoebaSi da
 mowodebulni arian, SeinarCunon elitis dominanturi mdgo-
 mareoba. marqsistebi mowodeben sazogadoebas garkveuli
 nabijeji gadadgan elitis dominantobis SemnarCunebeli sa-
 zogadoebrivi instituciebis transformirebistvis.

TvalnaTelia, rom funqcionalistebis da konfliqtis
 Teoriis mimdevrebs gaaCniaT sruliad gansxvavebuli Sex-
 edulebebi skolisa da sazogadoebis urTierTmarTebis
 erTi da imave sakiTxze. funqcionalistebis skolas xedaven,
 rogorc organizmis funqcionirebistvis aucilebel nawils,
 xolo konfliqtis Teoriis mimdevrebi skolas aRiqvamen,
 rogorc instruments dominanturi jgufis gavlenis Sesanar-
 Cuneblad.

saxel mZRvaneloSi warmodgenil mesame filosofiur
 xedvas Cven vuwodebT interpretivistul midgomas.
 interpretivistebi aRiqvamen socialur samyaros, romelic

Sedgexba sxvadasxva individisa Tu institutisgan. individebi Tu institutebi iTviseben, erTmaneTs uziareben da interpretacias ukeTeben sxvadasxva wesebsa da normebs. swored es aTvisebuli, gaziarebuli da interpretirebuli normebi da wesebi realizdeba socialuri interaqciisas. agraruli sazogadoebis tipis skolebSi, romlebic ganxiluli gvqonda, moswavleebi swavloben tradiciul cekvebsa da simRerebs, tradiciul zRaprebs, am TemSi arsebul sasoflo sameurneo mimarTulebebis Sesabamis xelobas da a.S. interpretivistTa azrit, Cven kargad unda gaviazroT TiToeul TemSi arsebuli socialuri konteqsti, iq arsebuli wesebi da normebi da am konteqstis, wesebisa da normebis Sesabamisad movawyoT skola da swavleba am skolaSi.

interpretivistebs Tavianti midgomis asaxsnelad xSirad mohyavT TamaSis analogia. SeuZlebelia, adamiani Caertos raime TamaSsa Tu socialur aqtivobaSi, Tuki ar icis am TamaSis Sesaxeb, ar icis wesebi, ar icis, ra unda gaakeTos, ra ar unda gaakeTos da a.S. sawarmostvis momzadebis skolis magaliTze, interpretivistebi ityvian, rom moswavleebma iswavles TamaSis wesebi skolaSi, iswavles, rogor gamoimuSaon Tanxa, ra kursebi airCion gamomuSavebuli fuliT, ramdeni Tanxa gamoimuSaon kursebis SesarCevad, ramdenad bevri unda iSromon da naklebi daisvenon, ra meqanizmebi arsebobs da ra donemdea SesaZlebeli skolis administraciasTan konfrontacia da a.S.

Cven mokled da zogadad aRvwereT skolisa da sazogadoebis urTierTmimarTebis sami filosofiuri xedva. ra Tqma unda, es xedvebi, urTierTgamomricxavi xSirad ar aris, garkveul sakiTxebze Tanxvedra da urTierTgadafarvac ki xdeba, Tumca, vfiqrobT, rom am formatiT filosofiuri Sexedulebebis dalageba met saSualebas izleva ganaTlebis sxvadasxva sakiTxis gasaanalizeblad.

wignis formati da Sinaarsi

saxel mZRvanelos meore TavSi ganvixilavT skolisa da sazogadoebis urTierTmimarTebis funqcionalistur Sexedulebebs, am xedvis Zlier da sust mxareebbs. saxel mZRvanelos mesame TavSi ukve ganvixilavT konfliqtis Teoriis mimdevrebis mosazrebebs. konfliqtis Teoriis ganxilvas davafuZnebt Tanamedrove marqsistul kvlevebs, romlebic swavlobs sazogadoebaSi uTanasworobis gamomwvev mizezebs da skolas ganxilavs, rogorc instruments am uTanasworobis SesanarCuneblad. saxel mZRvanelos meoTxe TavSi ki warmovadgent interpretivistebis mosazrebebs da gavaanalizebt saerto da ganmasxvavebel maxasiaTeblebs funqcionalistebis, konfliqtis Teoriisa da interpretivistTa midgomebs Soris.

TiToeuli am Tavis bolos Cven warmogidgent kvlevis Sedegebs da maT interpretaciebs. mkiTxvelisTvis Tvalnatieli iqneba, Tu sxvadasxva xedvis mkvlevrebi ra tipis interpretacias ukeTeben sakuTari kvlevis Sedegebs. aRniSnuli kvlevis Sedegebi warmodgenilia, raTa Tqven SesaZlebloba mogeCeT, skolisa da sazogadoebis urTierTmimarTeba ukeTead gaanalizoT. garda amisa, TiToeuli Tavis bolos warmodgenilia literaturis CamonaTvali. literaturis gacnoba xels Seuwyobs mkiTxvels, ufro Rmad gaecnos da gaiazros is sakiTxebi, romlebiTac dainteresdeba.

albaT, sainteresoa, Tu rogor gamoiyenebs maswavlebeli am saxel mZRvaneloebs. es saxel mZRvanelo ar azlevs maswavlebelis rCevebs, Tu rogor unda moiqces da ra unda gaakeTos. es saxel mZRvanelo xels uwyobs maswavlebelis Tu nebismier ganmanaTlebelis, gaaanalizos is, rasac akeTebis yovel dRiurad filosofiur da socialur WriLSi. saxel mZRvanelos mexuTe TavSi swored praqtikuli magaliTebia ganxiluli, romlebic asaxaven skolisa da sazogadoebis urTierTmimarTebas yovel dRiur realobaSi. mexuTe TaviT SevecadoT pirvel oTx TavSi ganxiluli Teoriuli sakiTxebi praqtikaTan dagvekavSirebina.

skolis socialur miznebsa da daniSnulebaze debatebi yovelTvis mimdinareobda. sainteresoa, rom sxvadasxva epokaSi debatebis Tematika icvleboda. magaliTad, meoce saukunis dasawyisSi skolisa da sazogadoebis urTierTmimarTebis

Wri l Si mTavari Tema iyo, Tu ra roli unda hqonoda skolas imigrantTa `amerikanizaciis~ procesSi. meoce saukunis or-mocdaaTian wlebSi ukve ganaTlebis sistemis kritikis mTavari safuZveli gaxda skolebis momzadebloba, rom gamoeS-vaT kvalificiuri kadrebi sabunebismetyvelo da sainjinromimarTulebiT. amis Semdeg skolas xSirad akritikebdnen sxvadasxva sakiTxze, maT Soris - skolis saswavlo gegmebis gamo, romlebic orientirebuli iyo mxolod sagnobrivi Si-naarsis swavlebaze da ara individis aRzrdaze, kritikis seriozuli Tema gaxldaT moswavleTaTvis Tanabari saganma-naTleblo SesaZleblobebis uzrunvelyofis sakiTxi da a.S.

saxelmZRvanelos mexuTe redaqtia gamodis. Aam xuTi redaqtis momzadebis periodSi araerti sakiTxi ismeboda da ixileboda skoli da sazogadoebis urTierTmarTebis konteqstSi. Tundac bolo periodSi gaaqtiurebuli multi-kulturuli ganaTlebis sakiTxi. es sakiTxi sakmaod aqtua-luria Tanamedrove ganaTlebis reformis konteqstSi da, amastanave, warmoadgens imigrantTa ganaTlebis Sesaxeb da-wunebuli debatebis gagrzelebas - erti mxriv da - Tanabari ganaTlebis SesaZleblobebis Tematikis gagrzelebas - meore mxriv. am saxelmZRvanelos gamocemis periodSi ganaTlebis politikis mniSvnelovan da aqtualur sakiTxebis warmoad-genda Zaladoba skolaSi, narkotikebi skolaSi, axalgazrda gogonebis gaxSirebuli orsulobis problematika, skolis mitovebis macveneblebi da a.S. yvela es sakiTxi ukavSirde-boda bolodroindel saganmanaTleblo reformebis amerikis ganaTlebis sistemaSi, romelic orientirebuli iyo maqsima-luri angariSvaldebulეbis meqanizmebze, standartizebul testebze da a.S. bolo periodSi, aqtiurad dadga ganaTle-bis sistemaSi kvlevebis gamoyenebis sakiTxi, xSirad mimdi-nareobs kamaTi, Tu rogori tipis kvlevebi unda Caataros skolam, maswavlebelma da mkvlevarma, raTa ukeTesad war-moaCinos skolaSi arsebuli problemebi da xarvezebi. am TvalsazrisiT, Tvisebrivi kvlevis mniSvnelobis zrda cal-saxadaa SesamCnevi.

ganaTlebis reformis ama Tu im sakiTxis irgvliv ka-maTs iwevs am sakiTxis ganxilvisas socialuri konteqstis ignorireba. socialuri, ekonomikuri, politikuri da kul-turuli konteqsti umniSvnelovanesia skolebis struqturisa da daniSnulebis gansazRvrisas. Ees konteqsti warmoadgens, erti mxriv, axal SesaZleblobეbs skolebisTvis da, meore

mxriv, awesebs garkveul SezRudvebs maT saqmianobaSi. socialuri konteqstidan gamomdinare, icvleba maswavleblis saqmianobac, magaliTad erTi da igive maswavlebeli SeiZleba aswavlida konteqstSi, sadac mTavari moTxovna akademiuri sizuste iyo. Tumca, axali konteqstidan gamomdinare, mTavari moTxovna Tanabari SesaZleblobebis Seqmna, individualuri Taviseburebebis gaTvaliswineba da individualuri midgomebis danergva gaxda. amitom, Zalian mniSvnelovania, rom TiToeul maswavleblis da ganmanaTleblis kargad esmodes arsebuli socialuri konteqsti da, am konteqstidan gamomdinare, uzrunvelyos socialuri moTxovnebisა da saWirobebis srulad dakmayofileba da saswavlo procesis Sesabamisad warmarTva. vfiqrobT, es saxelmZRvanelo daexmareba maswavleblebs ganaTlebis sakiTxebis socialურ konteqstSi gaanalizebaSi.

skola warmoadgens mudmivi cvlilebebis adgili. skola ganicdis cvlilebebs socialuri konteqstis cvlilebebidan gamomdinare. xSirad skola icvleba, imitom, rom Cven gvsurs misi Secvla. Sesabamisad, mniSvnelovania, rom skola istoriul WriლSi gansxvavebuli struqტირა da funqციიT iyos warmodgenილი da momavalsic skola aucileblad iqneba gansxvavebulი imisgan, rac dRes gvaqvs. momavali skola damokidebulია ganmanaTleblebis xedvaze, maT codnasa da gamocdilebaze; Tu ra pozitiuri da negatiuri mxareebi aqvs amJamindel skolas, rom am gamocdilebidan gamomdinare moxdes skolebis pozitiurad da socialuri konteqstis gaTvaliswinebiT cvlileba.

saxelmZRvanelოს მერვე Tavi, რომელიც პრატიკულ მაგალიტებს მოიცავს, დაეხმარებაT ganmanaTleblebs skოლისა da sazogadoebის ურTierTმართების პრატიკული ასპექტების გაანალიზებაSi da საკუTარი skოლის უკეთესობისკენ SecლაSi. ამ პრატიკულ მაგალიტებSi gansxvavebulი რაკურსიTaა warmodgenილი `skოლების warumateblobebის საფუZვლები”.

nawilil

---

saskolo ganaTleba,
rogorc socializaciis
procesi da progresi

Tavi 2

---

sasko lo ganaT lebis funqcionalisturi xedva

funqcionalizmi

funqcionalizmi warmoadgens erT-erT Teoriul mimdina-reobas socialuri movlenebisa da institutebis funqcionirebis Sesaxeb. funqcionalizmis Teoria farTodaa gavrcelbuli anTropologia da sociologiaSi, Tumca dasabams iRebs biologii mecnierebidan. funqcionalistebi miiCnevden, rom biologuri organizmis sxvadasxva sistemas gaaCnia sxvadasxva sasicocxlo funqcia. organizmSi kuWs, guls, filts - yvelas Tavisi funqcia gaaCnia da TiToeuli am organos sworad funqcionirebis gareSe, organizmi ver Sezlebs sicocxles. biologur mecnierebebSi arsebuli Teoria yvela organos sasicocxlo funqciis Sesaxeb gadmoitanes socialur mecnierebebSi. funqcionalistebi fiqroben, rom sxvadasxva socialuri instituti Cven unda gavaanalizoT socialur konteqstSi, gaviazroT am institutis socialuri funqcia da ra mniSvneloba aqvs am socialur institutis socialuri sistemis sicocxlisunarianobisTvis. Sesabamisd, funqcionalistebi skolas ganxilaven, rogorc sazogadoebriv institucias, romelic emsaxureba am sazogadoebis garkveuli saWiroebebis dakmayofilebas.

Ffunqcionalistebis mTavari amosavalia, rom socialuri institutebi da maTi saqmianoba ganxilon mTliani socialuri sistemis funqcionirebis konteqstSi. funqcionalistebi socialur institutebs ganxilaven maTi saWiroebebis, rolisa da funqciis Sesabamisd, socialuri sistemis efeqturad adaptirebisa da ganvitarebisTvis.

erTi wuTiT warmovidginot da ganxilot eqimebisa da maswavleblebis SerCebis, momzadebisa da dajildoebis sistemebi funqcionalistebis TvalTaxedvit. funqcionalistebis azrit, eqimebic da maswavlelebic umniSvnelovanesia sazogadoebis, rogorc socialuri sistemis, arsebobis, ga-

darCenis, funcționirebisa da ganviTarebisTvis. Tumca sain-
tereso a funcționalistebis xedva, Tu ratom aris eqimebis
anazRaureba gacilebiT maRali, vidre maswavleblebisa.
funcționalistebs aqvT am fenomenis saintereso axsna. maTi
azriT, aris profesiebi, romelTa dauflēba SeuZlia Zalian
bevr adamians da aris profesiebi, romelTa aTvisebac SeuZ-
liaT mxolod Zalian niWier da Sromismoyvare adamianebs
mcire jgufts. funcționalistebi miiCneven, rom maswavleblo-
ba SeuZlia ufro met adamians, vidre eqimoba, maswavleblis
profesiis dauflēba ar moiTxovs imden niWsa da Zalixme-
vas, randensac eqimis profesiis dauflēba. Sesabamisad, sa-
zogadoeba axalisebs ufro niWier adamianebs, romlebic
ufro met Zalixmevas weven sakuTari profesiis dasauf-
leblad da maTi anazRaureba da sazogadoebaSi maTi statu-
si aris ufro maRali. funcționalistebis azriT, sanam mas-
wavleblis profesiis dauflēba SeeZleba ufro met ada-
mians, vidre eqimis profesiis dauflēba, manamde eqimis pro-
fesia igneba ufro metad maRalanazRaurebadi da prestiJu-
li, vidre maswavleblis profesiaa.

funcționalistebi miiCneven, rom nebismier sazogadoe-
baSi garkveuli saqmianoba gadanawilebulia. yvelaze primi-
tiuli sazogadoebac ki axdenda rolebis diferenciacias,
zogierTi nadirobdā, zogierTi sakvebs amzadebdā, zogierTi
mosavals iRebdā da aS. adreul sazogadoebebSi rolebis
diferenciacia TvalsaCinoā, yvelam icis, Tu ras akeTebs sa-
zogadoebis sxva wevri, sazogadoebis wevrebs Soris soli-
darobis ganca gamZafrebulia.

funcționalistebi gamoyofen sazogadoebrivi cxovrebis
or amosavali postulats: *rolebis diferenciaciasa* da *so-
cialur solidarobas*. funcționalistebis azriT, rolebis
diferenciacia da socialuri solidaroba damaxasiaTebelia
rogorc primitiuli, aseve Tanamedrove sazogadoebisTvis.
funcționalistebis azriT, rolebis diferenciaciisa da so-
cialuri solidarobis uzrunvelsayofad primitiul sazo-
gadoebaSi araformaluri ganaTleba gamoiyeneba, rac gu-
lisxmobs bavSvis aRzrdas ojaxSi ojaxis wevrebis dakvir-
vebis gziT; xolo Tanamedrove sazogadoebaSi ukve mniSvne-
lovani roli ekisreba formalur da kargad Camoyalibebul
ganaTlebis sistemas, romelic uzrunvelyofs sazogadoebaSi
rolebis danawilebasa da socialur solidarobas. savalde-
bulo, sajaro, zogadi ganaTlebis Tanamedrove sistema

xels uwyobs sazogadoebaSi rolebis danawilebas, agreTve sazogadoebaSi Zveli Rirebulebebis, wesebisa da damokidebulebebis axliT Canacvlebis process. sajaro skola da zogadi ganaTleba xels uwyobs moswavleebSi im codnisa da unarebis ganvitarebas, rac saWiro da aucilebelia Tanamedrove teqnologiur epoqaSi.

funqcionalistebis azrit, savaldebulo da universaluri ganaTleba axasiaTebis industriul sazogadoebas. industriul sazogadoeebSi skolebs eniWebaT formaluri funqciebi, rasac adre ojaxebi, tomebi da Temebi asrulebdnen araformalurad. tradiciuli socialuri struqturebis Tanamedrove sazogadoebis struqturebamde ganvitarebis procesi axsnilia `safexurebis TeoriiT~; safexurebis Teoria Zalian axlos dgas funqcionalistebis xedvasTan. funqcionalistebi iziareben safexurebriv Teorias - tradiciuli sazogadoebidan Tanamedrove sazogadoebამდე misvლის process funqcionalური integrირების გზით. Ees procesი Sejamebulia funqcionalizმის Sesaxeb ვილბერტ მურის ნაშრომში Semdegi modelის saxiT:

პირველი safexური არის funqციურად integrირებული სტატიკური tradiciული sazogadoeba. მეორე safexური არის gardamავალი etapi tradiciულიდან Tanamedrove sazogadoebისკენ, xოლო mesame safexური არის funqციურად integrირებული, srულიად Tanamedrove sazogadoeba.

safexurebrivma Teoriam didi vnebaTaRelava gamoiwvia rogorc funqcionalistებს Soris, agreTve farTo samecniero sazogadoebaSi. miiCnevდნენ, რომ `safexurebis Teoria~ ararealistური იყო, radgan yvela sazogadoeba ver miaRwevs erTნაირ განvitarebas და არ SeiZleba yvela sazogadoeba iyos Tanamedrove. Amecნიერთა nawილი, ამ Teorias sxვა kუთხითაც akრიტიკებდა. მატი azრით, tradiciული sazogadoebის Tanamedrove sazogadoebადD qceva არის moralურად sakamaTo და miuReბელი debuleba. Sesabამისად, funqcionalistTa nawილმა es Teoria არ miiRo. Mmუხედავად ამისა, safexurebrivi Teoria safuZლად daedo araert mნიSვნელოვან ნაშრომს, განსაკუთრებით mesame msოფლიოს qveyნების saganmanaTleბლო პოლიტიკის განხილვის konteqსტში.

`safexurebrivi Teoriis~ mxardამWereბი ki miiCneven, რომ Tanamedrove sazogadoebas araertი upiratesoba gaaCნია tradiciული sazogadoebasTan Sedareბით. Tanamedrove sazogadoebas Zaluzs upasuxos sazogadoebის wevრების moTxov-

nebs, Sesabamisad, safexurebrivi Teoriis mxardamWerebi sa-
valdebullo zogad ganaTlebas Tanamedrove sazogadoebis
cxovrebis aucilebel procesad ganixilaven. maTi Sexedu-
lebiT, swored ganaTlebis meSveobiT xdeba Tanamedrove sa-
zogadoebaSi sazogadoebrivi rolebis danawileba. Tu tra-
diciul sazogadoebaSi sazogadoebrivi rolebis miniWeba
damokidebuli iyo individis warmavlobasTan, Tanamedrove
sazogadoebaSi is pirdapir ukavSirdeba ganaTlebas da sa-
valdebullo zogadi ganaTleba yvela individs azlevs Tana-
bar Sesazleblobebs, daikavos garkveuli poziciebi sazoga-
doebaSi da es xdeba bevrad samartliani da humanuri proce-
sebis Sedegad, vidre tradiciul sazogadoeebSi.

funqcionalistebi miiCneven, rom skola aris mTavari in-
strumenti moswawlis mosamzadeblad ojaxis wevrobidan
sazogadoebis wevrobamde. swored skolaSi swavloben mos-
wawleebi, Tu rogor unda funqcionirebdnen efeqturad sa-
zogadoebriv cxovrebaSi. am TvalsazrisiT erT-erT mniSv-
nelovan naSroms warmoadgens rober driibenis wigni “*ras
swavloben skolaSi*”. Ddriibenis azriT, moswawleebi swav-
loben qcevis normebsa da wesebs, rac mniSvnelovania sazo-
gadoebrivi monawileobisTvis qveynis politikuri da ekono-
mikuri konteqstidan gamomdinare. Mmisi azriT, skolaSi mos-
wawleebi sazogadoebrivi cxovrebisTvis emzadebian ara
mxolod im sagnebis swavlit, romlebic savaldebuloa
saskolo kurikulumis mixedvit, aramed im sazogadoebrivi
urTierTobebiT, romlebic mimdinareobs skolaSi, rogorc
organizaciaSi an sazogadoebis mcire modelSi da romelic
saskolo cxovrebis ganuyofel nawils warmoadgens. amitom,
misi azriT, skolaSi sagnobrivi Sinaarsis swavlebasTan er-
Tad, umniSvnelovanesia konkretuli sazogadoebisTvis adek-
vaturi saskolo sazogadoebis formireba, romlis SigniTac
efeqturi funqcionireba winapiroba gaxdeba moswawlis sa-
zogadoebaSi efeqturi integraciisTvis. driibeni miiCnevs,
rom am SemTxvevaSi gacilebiT mniSvnelovania ara is, Tu ra
iswavleba Sinaarsobrivi TvalsazrisiT, aramed is, Tu ra
midgomebiT, meTodebiT, strategiebiT iswavleba da ra kli-
mati da garemoa Seqmnili swavlebis procesSi. Ddriibenis
azriT, sagnebis garda, oTxi mniSvnelovani norma unda is-
wavlos moswavlem skolaSi pirveli klasidan bolo kla-
samde, raTa ojaxis wevrobidan iqces sazogadoebis srulfa-
sovan wevrad: (1) damoukidebloba; (2) warmatebuloba; (3) un-

iversalizmi; (4) gansxvavebu l oba. mokled SevexebiT da ganv-martavT TiToeul am normas, romelic mniSvnelovania indi-vidis sazogadoebrivi cxovrebiTvis.

damoukideb l oba erT-erTi umniSvnelovanesi normaa, ro-melsac moswavle unda swavlobdes saskolo periodSi. igi gulisxmobs, moswavlis pasuxismgeblobas sakuTari qmedebe-bisa da swavlis procesisadmi, iseve rogorc mis angariS-va ldebu lebas sakuTari qmedebebis gamo. sakuTar qmedebebze pasuxismgebloba da angariSva ldebu leba exmareba moswavles momavaliSi sazogadoebriv cxovrebaSi. es norma agreTve gu-lisxmobs sanqciebis arsebobs sakuTari qmedebebis gamo. ma-gal iTad, moswavlem icis, rom gadawerisTvis an plagiatist-vis igi daisjeba mkacrad da iRebs pasuxismgeblobas saku-Tar qmedebebze, rom Tavidan airidos sanqciebi.

warmatebu l oba meore umniSvnelovanesi normaa saskolo cxovrebaSi sazogadoebrivi cxovrebiTvis mosamzadeblad. moswavleebi eCvevian, rom maTi swavla da qceva Sefasdeba, rogorc individualurad aseve sxvebTan SedarebiT, isini eCvevian, rom fasdeba is, ris gakeTeba SeuZlia moswavles da ara is risi gakeTeba surs. moswavleebi eCvevian warmatebas da warumateblobas, iseve rogorc eCvevian Tu rogor gaum-klavdnen warumateblobas da Sexvdnen warmatebebs.

universalizmi da **gansxvavebu l oba** erTmaneTTan dakavSi-rebuli da urTierTgamomdinare normebia. universalizmi gulisxmobs, rom moswavleebi skolaSi dayofilebi arian garkveuli kategoriebis mixedvit da maTTvis moTxovnebi un-iversaluria. magal iTad moswavleebi dayofili arian kla-sebis mixedvit da pirvelklaselebs wayenebuli aqvT erT-nairi da universaluri moTxovnebi. universalizmis magali-Tad SegviZlia ganvixilOT SemTxveva, rodesac moswavle iT-xovs patiebas dagvianebuli davalebis gamo, razec maswavle-beli cal saxad pasuxobs, rom mistvis davalebis Seusru-leblobis patieba niSnavs, rom man sxva moswavleeb sac unda apatios, Tu isini davalebas ar Seasruleben, amitom midgoma universaluria da davalebis umizezod dagvianebiT Sesru-leba an Seusrulebloba dasjadia nebismieri moswavlistvis. universalizmTan dakavSirebuli meore normaa **gansxvavebu-l oba** da misi aucileblad aRiareba saskolo doneze. gansxvavebulobis aRiarebis magal iTad SegviZlia ganvix-ilOT igive davalebis Seusruleblobis SemTxveva, oRond, im SemTxvevaSi, Tu moswavlem ver SeZlo davalebis Sesru-

leba garkveuli specifikuri mizezis gamo. magaliTad, maswavlebelma SeiZleba gansxvavebuli midgoma gamoiyenos, Tu moswavlem ver Seasrula davaloba imitom, rom wina saRamos mas hqonda sakalaTburTo matCi da is icavda skolis sakalaTburTo gundis interesebs. am SemTxvevaSi maswavlebeli iRebs mxedvelobaSi moswawlis gansxvavebulobas, rom is warmoadgens saskolo sakalaTburTo gunds da am gundis mier Catarebuli TamaSis gamo man ver SeZlo davalobis Sesruleba. am SemTxvevaSic gansxvavebulobis normis dacva gvaqvs, ise rom ar ilaxeba universalizmis normac.

universalizmi damaxasiaTebelia garkveuli jgufebistvis, magaliTad klasistvis, gundis wevrebistvis, damamTvarebeli klasis moswavleebistvis da a.S. universalizmi mniSvnelovania, radgan moswavle aTvitcnobierebs, rom is aris garkveuli jgufis wevri da unda moiqces am jgufis wevrebs Soris arsebuli dadgenili normebis farglebSi. Anu indiviD mzadaa gverdze gadados sakuTari individualoba da imoqmedos, rogorc konkretuli jgufis wevrma, iseve, rogorc aRqmuli iyos da moepyran, rogorc konkretuli jgufis wevrs. magaliTad, Tu aviRebT romelime sportul gunds. sportul gundSi dawesebulia universaluri normebi, maT Soris - yovel dRiuri varjiSebi da Tanabari moTxovnebi da valdebullebebi yvelasTvis. mwvrtnelma ar SeiZleba gamonaklisi dauSvas an upirates mdgomareobaSi Caayenos, gundis romelime moTamaSe, Tundac imitom, rom is misi kolegis Svilia. Aam SemTxvevaSi adgili eqneba universalizmis principebidan gadaxvevas da partikularizms. Tumca, gansxvavebuloba gundSic unda iyos daculi. magaliTad, Tu romelime moTamaSe ver eswreba varjiSs religiuri mosazrebebis gamo, romelic specifikuria misi religiuri Temisa da ojaxistvis, mwvrtneli iTvaliswinebs am faqtors da azlevs saSualebas moTamaSes im dRes gaacdinis varjiSi religiuri mosazrebebis gamo, Tumca isev da isev es ar arRvevs universalizmis prinsips. gansxvavebuloba da universalizmi erTdroulad moqmedebs da orive norma dafasebulia da individi eCveva orive normis dafasebas, rac mniSvnelovani maTi sazogadoebriv cxovrebistvis mosamzadeblad.

driibenis mier Camoyalibebuli oTxi normis swavla ufro efeqturad xdeba skolaSi, vidre ojaxSi saskolo cxovrebis gamo, Tumca SesaZlebelia moswavlem skolaSic ver SeZlos am normebis aTviseba, rac mas funqcionaliste-

bis azrit aucileblad swirdeba sazogadoebaSi fuqncioni-
 rebisTvis. riibeni Tvlis, rom damoukidebloba, warmatebebi,
 universalizmi da gansxvavebloba swored is normebia,
 romlebic uzrunvelyofs moswavleebis moqalaqeebad formi-
 rebas da sazogadoebriv cxovrebaSi efeqtur monawileobas.
 skola `azlevs moswavles fsiqologiur mzaobas, rac exma-
 reba mas monawileoba miiRos sazogadoebrivi cxovrebis Zi-
 ritad institucionalur sferoebSi, daikavos socialuri
 pozicia am sazogadoebriv institucieSi da daakmayofilos
 am instituciebis moTxovnebi, iseve rogorc isargeblos am
 socialuri instituciebis SigniT arsebuli ganvitarebis
 SesaZleblobebiT~.

Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebi

sainteresoa, albat, mkitxvelisTvis, Tu sakuTarma sko-
 lam ramdenad SeZlo aRniSnuli oTx standartTan maTi zia-
 reba. Aam sakiTxis gaanalizebaSi dagexmarebaT es gancxadeba,
 romlis msgavsi arc Tu ise iSviaTi iyo amerikis SeerTebul
 StatebSi sul cota xnis win: `gvesaWiroeba menejeri marke-
 tinguli formisTvis. sasurveli kandidati unda iyos TeTr-
 kaniani, qristiani, aivis ligis skolis kursdamTavrebuli.
 vakanturi poziciis dakaveba saukeTeso saSualebaa winsvli-
 sa da warmatebisaTvis".

aRniSnuli gancxadeba Tavistavad diskriminaciuli da
 dResdReobiT sayovelTao yuradRebisa da kritikis qveS
 moeqceva. Aam gancxadebaSi wamoyenebuli moTxovnebi arare-
 levanturia dasakavebeli vakanturi TanamdebobisTvis auci-
 lebeli da saWiro kvalifikaciisTvis. riibeni miiCnevs, rom
 dResdReobiT amgvar gancxadebaze sazogadoebis negatiuri
 reaqcia warmoadgens skolis saqmianobis Sedegs, radgan
 swored skolaSi moxda iseTi normebisa da principebis da-
 nergva, rogorc aris universalizmi da warmatebuloba.
 skolaSi iswavles sazogadoebis wevrebma, rom TamaSis wese-
 bi universaluria jgufis wevrebisTvis da Sefaseba xdeba
 maTi warmatebis, codnisa da unarebis Sesabamisad. Anu sko-
 laSi SeTvisebuli principi TanxvedraSia Tanamedrove in-
 dustriali sazogadoebisTvis damaxasiaTeбели Tanabari Se-
 saZleblobebis principTan.

Tanabari SesaZlebllobebi gulisxmobs, rom adamianebi SerCeulni unda iyvnen am Tu im poziciisTvis an dawinaurdenen maTi SeZenili codnisa da unarebis, maT mier miRweuli warmatebidan gamomdinare da ara Tandayolili, dabadebidan an ojaxidan miniWebuli maxasiaTeblebis gamo. roca individis dawinaureba an dasaqmeba xdeba mxolod ojaxuri mdgomareobis gamo, adgili aqvs Tandayolili maxasiaTeblebis gamo adamanis warmatebas. Tandayolil maxasiaTeblebSi xSirad gamoyofen socialur-ekonomikur status, religiur, rasobriv, eTnikur Tu genderul kuTvnilibas.

funcionalistebi ayalibeben sam mniSvnelovan faqtors, ramac Seuwyo xeli Tanamedrove sazogadoebas, rom aqcenti gakeTebuliyo SeZenil codnasa da unarebze, miRweul warmatebebs da ara Tandayolili maxasiaTeblebs. pirveli, industriuli sazogadoeba iTxovs axal codnasa da unarebs, romlis miRebac SesaZlebelia mxolod ganaTlebis gziT da arc erT ojaxs socialur ekonomikuri statusis miuxedavad ar ZaluZs Taobidan Taobebs gadascēs garkveuli codna. Amitom saskolo ganaTlebasა da miRebul codnasa da unarebs mieniWa meti yuradReba vidre ojaxur warmomavlobas. meore, axali codnis da unarebis moTxovna aucilebels xdis, axali SesaZlebllobebi SeeqmnaT im jgufes, romelTac adre es SesaZlebllobebi ar hqondaT da isini diskriminirebul mdgomareobaSi iyvnen. mesame, politikuri stabiluroba gaxda umniSvnelovanesi Tanamedrove sazogadoebaSi. politikuri stabilurobis SesanarCuneblad mniSvnelovania, rom sazogadoebis yvela wevri fiqrobdes, rom maT uwevT samarTlian garemoSi konkurencia. samarTlianobis gancda da Tanabari SesaZlebllobebis Seqmna umniSvnelovanesi faqtoria sazogadoebis politikuri stabilurobisTvis.

aRsaniSnavia, rom skolaSi, moswavlis ojaxis wevrobidan sazogadoebis srulyofil wevrobande transformaciis procesi xSirad Tavistavad winaswari gaazrebisa da gan-zraxulobebis gareSe xorcieldeba. magaliTad Tuki maswavleblebis umetesobas SevekiTxebiT, Tu ras akeTeben isini amJamad moswavleebTan, pasuxებს miviRebT, rom `aswavlian marTlweras~ an `aswavlian wiladebs~. maswavleblebis umetesoba ar gipasuxebT, rom isini aswavlian moswavleebს sakuTari Rirebulebebisa da qmedebების gansjas relevantur situaciaSi an amzadeben moswavleebს momavali biurokratiuli cxovrebisTvis. am procesisadmi momzadeba Tavistavad

xdeba saskolo cxovrebidan gamomdinare. saskolo cxovrebaSi ki umniSvnelovanesi roli eniWebi `farul kurikulums~. saskolo garemo, procedurebi, gakvetilisTvis dasvenebisTvis gankuTvnilidro, yoveldRiuri rutina, rigSi dgoma da mravali sxva organizaciuli procedurebi, romelic skolas axasiaTebis, xels uwyobs moswavleebis momzadebas Tanamedrove sazogadoebrivi cxovrebiTvis. moswavleebi eCvevian, akontrolon Tavianti qmedeba instituciis mier dawesebuli qcevis kodeqsis farglebSi.

saganmanaTleblo reforma: sami praqtikuli magaliti

aRsaniSnavia, rom funqcionalizmi ar gaxlavT mxolod socialuri mecnerebebis erT-erTi mimarTuleba. igi gamoiyeneba, rogorc Teoria da samecniero mimarTuleba, magram, amave dros, xSirad aqvs Zalian mniSvnelovani praqtikuli daniSnuleba, rameTu araerTi saganmanaTleblo reforma swored funqcionalizmis principebis farglebSi gaxorcielebula. funqcionalizmis Teoriasa da saganmanaTleblo reformebs Soris kavSirs aqvs Sesabamisi axsna. ganatlebis reformis gamtareblebi sakuTari reformis dasabuTebas swored sazogadoebrivi saWiroebebidan da moTxovnebidan gamomdinare xsnian. saganmanaTleblo reformebis udidesi nawili efuZneba mosazrebas, rom skolam unda uzrunvelyos sazogadoeba im codnita da unarebit, rac aucilebelia Tanamedrove sazogadoebaSi funqcionirebisatvis. qvemoT gTavazobT sam hipotetur praqtikul magalits, romelic natels gaxdis saganmanaTleblo reformebsa da funqcionalistebis xedvebs Soris urTierTkavSirs.

warmoidgineT, rom Tqven brZandebiT ara mxolod funqcionalisti, aramed erT-erTi patara saxelmwifos xelmZRvaneli. Ees saxelmwifo axlaxan ganTavisuflda kolonialuri marwuxebisgan da moipova damoukidebloba. Ees ori saxelmwifo Tanabari zomisa da gavlenis mqone tomisgan Sedgeba, pirobitad CrdiloeTis da samxreTis tomisgan. am tomebs erTmaneTisadmi araloialuri damoukidebuleba aqvT. erTadertTi, rac maT aertianeabdaT, gaxldaT koloniuiri saxelmwifo, romelic maT saerto mters warmoadgenda, xolo amJamad es saerto da gamaertianebelic aRar gaaCniat. saxelmwifos meTaurma icis, rom CrdiloeTis tomis teri-

toriaze momavali oci wlis ganmavlobaSi mosalodnelia
 gvalva da mosavlis ganadgureba, radgan mezobeli saxelm-
 wifo mdinaris kalapots ucvlis mimarTulebas da mdinare
 veRar gaivlis CrdiloeTis tomis teritoriaze. CrdiloeTis
 tomis gadarCena oci wlis ganmavlobaSi SesaZlebelia mxo-
 lod im SemTxvevaSi, Tu samxreTis tomi sakuTar resursebs
 uwiladebs CrdiloeTis toms. amasTanave, CrdiloeTis tomis
 gadarCenis SemTxvevaSi, am tomsa da teritorias SeuZlia
 udidesi roli iTamasos qveynis ganvitarebisa da ayvavebis
 saqmeSi. Aam situaciidan gamomdinare, mniSvnelovania, rom
 adamianebris tomobrivi loialoba transformirdes loialo-
 bad saxelmwifosadmi, raTa saxelmwifom da sazogadoebam
 Sezlos efeqturi funqcionireba. Sesabamisad, Tqven, rogorc
 saxelmwifos meTauri, qmniT saerTo ganaTlebis sistemas da
 SemogaqVT savaldebulo zogadi ganaTleba moqalaqeebistvis.
 amasTanave, Tqven qmniT insentivebis sistemas, raTa maqsima-
 lurad bevrma moqalaqem miiRos zogadi ganaTleba, saukeTe-
 soni iswavlian erovnul umaRles saswavlebelSi da daika-
 veben umaRles samTavrobo Tanamdebobebs. saskolo kuriku-
 lumi ki gulisxmobs moswavleebSi saxelmwifo cnobierebis
 Camoyalibebas da loialobas saxelmwifosadmi da ara mxo-
 lod sakuTari tomisadmi. Sesabamisad, Tqven sazogadoebisa
 da saxelmwifos efeqturad funqcionirebisaTvis iyenebT
 konkretul saganmanaTleblo reformas.

meore praqtikuli magaliTistvis ki, erTi wuTit war-
 moidgineT, rom Tqven brZandebiT im saxelmwifos erT-erTi
 xelmZRvaneli, romelSic mosaxleobis umravlesoba agrarul
 seqtorSia dasaqmebuli. amasTanave, am saxelmwifoSi aSkarad
 SeimCneva mosaxleobis migracia sasoflo dasaxlebebidan
 urbanuli dasaxlebebsken. paralelurad, am saxelmwifoSi
 viTardeba industria da qarxnebis meqanizaciis procesi aq-
 tiur fazaSi gadadis. sasoflo dasaxlebebsic aqtiurad
 Sedis meqanizacia da rasac adre uamravi adamianis Sroma
 swirdeboda axla is sxvadasxva teqniki saSualebiT keTde-
 ba. Sesabamisad, sofelSi aRar aris amdeni muSaxelis auci-
 lebloba, xolo qalaqSi sawarmoebi da qarxnebi ganicdian
 kvalificiuri muSa-xelis naklebobas, Tumca radgan aqti-
 urad muSaoben soflidan Camosul mosaxleebს aqtiurad
 asaqmeben. amasTanave am qarxnebsi dasaqmebulეbi arian bavS-
 vebic, romlebic iaf musa xels warmoadgenen. am situaciaSi
 ori tipis problema warmoisveba. erTi mxriv warmoeba ar

vitardeba da meqanizacia ver Sedis aqtiur fazaSi, radgan
 ar arsebobs kvalificiuri muSaxeli. meore tipis problema
 ojaxebis socialur mdgomareobas ukavSirdeba. is gulix-
 mobs, rom soflidan Casul mosaxleobas ar aqvs unari, qa-
 laqSi efeqturad warmarTos Tavisi cxovreba, gadaixados
 gadasaxadebi, marTos ojaxis biujeti da a.S. radgan ar aqvT
 Sesabamisi ganaTleba. amasTanave, mniSvnelovania bavSvebis
 problematika. bavSvebi an muSaoben qarxnebsi da ar swavlo-
 ben, an miuxedavad imisa, rom maTTvis skola xelmisawvdomia,
 radgan mSoblebi ar aqceven yuradRebas da mTel dRes quCa-
 Si uyuradRebod da umiznod atareben. am SeTxvevaSi Tqven,
 rogorc saxelmwifos meTauri, iRebT ramdenime mniSvnelovan
 gadawyvetilebas da gegmavT saganmanaTleblo reformas, ra-
 Ta sazogadoebam SeZlos sworad funcionireba. kerZod, Se-
 mogaqvT savaldebulo zogadi ganaTleba bavSvebisTvis,
 profesiuli ganviTareba da samoqalaqo ganaTlebis kursebi
 zrdsrultatvis da krZalavT bavSvTa Sromis gamoyenebas
 sawarmoebsa da qarxnebsi. saganmanaTleblo reformebiT
 Tqven imedovnebt, rom arsebuli situaciidan da realobidan
 gamomdinare, sazogadoebis wevrebi SeZleben efeqturad
 funcionirebas aRniSnuli saganmanaTleblo reformis ga-
 tarebis Semdgom.

aqve warmoidgineT mesame situaciac: Tqven brZandebiT
 im qveynis meTauri, sadac didi xania, savaldebulo zogadi
 ganaTlebis reforma xorcieldeba. wignierebis done sakmaod
 maRalia mosaxleobaSi da mosaxleoba sasoflo dasaxlebi-
 dan aqtiurad gadadis urbanul dasaxlebebSi da warmate-
 buladac saqmdeba. Tumca, Tanamedrove tehnologiebis ganvi-
 Tarebam moiTxova kadrebi, romlebic arian kvalificiurni
 sainJinro, maTematikur da zust mecnierebebSi, agreTve
 mniSvnelovania kargi menejerebis aRzrda ekonomikis efeq-
 turad ganviTarebisTvis. winaaRmdg SemTxvevaSi, saxelmwifo
 ver gauZlebs konkurencias, dakargavs saeqsporto bazrebs
 da qveynis SigniTac samuSao bazarze samuSao adgilebs me-
 zobeli qveynis kadrebi daikaveben, radgan adgilobrivi ka-
 drebi ver akmayofileben bazris moTxovnebs. Tqven, rogorc
 saxelmwifos meTaurma, moiwwiet ganamanaTlebelTa Sexvedra
 da miiRet gadawyvetileba, rom SeqmnaT obieqturi da sru-
 lyofili testirebis sistema, mTeli qveynis masStabiT Sear-
 CioT niWieri axalgazrdebi, romelTac xels SeuwyobT
 umaRlesi ganaTlebis miRebaSi. amasTanave, umaRles saswav-

lebe lebs sTxoveT, maqsimalurad aesaxaT saswav lo proces-
Si maTematikis, sainJinro sagnebis, zusti da sabunebismety-
velo sagnebis tehnologiebis swavleba. amasTanave, yuradRe-
ba gaemaxvilebinaT kargi menejerebis momzadebis procesze.
Tqven SesTavazeT universitetebs, rom maqsimalurad dafi-
nansdeboda biujetidan swored zemoT miTiTebuli progra-
mebi, raTa am mimarTulebiT momxdariyo umaRlesi ganaTle-
bis, kvlevisa da mecnierების განვითარება.

samive zemoT ganxiluli situacia hipoTetურია, Tumca
samive asaxavs ganaTlebis reformis funcწionalistურ xed-
vas. pirvel SemTxevaSi, ganaTlebis sistemის მეშეობიT cდი-
loben მოსახლეობაSi ertiani erovnuli identობის formire-
bas, rac xels Seuwyobs saxelmwifოს SigniT arsebuli ori-
tomის მსვდობიან Tanacxovrebas და saxelmwifოსა და საზო-
გადოების განვითარებას. სხვა სიტყვებით, რომ ვთქვათ, ganaTle-
bis reforma xels uwyobs socialურ და სამოგალაო ინტე-
გრაციის process saxelmwifოSi. მეორე SemTxevaSi, ganaTle-
bis sistema gamoyenebulია მოსახლეობისTვის ახალი codნისა
და unარების განსავითარებლად, rac ukavSirdeba maT migრა-
ციას სასოლო დასახლებიდან urbanul დასახლებებSi და ur-
banul დასახლებებSi arsebul საზოგადოებრივი და ეკონომიკუ-
რი განვითარების მოTxovნებს. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ამ
SemTxevaSi ganaTlebis reforma gamoiyeneba საზოგადოებაSi
reintegrაციის process ხელშეწყობად. მესამე SemTxევასი
კი ganaTlebis sistema gamoyenebulია საერთაშორისო კონკუ-
რენტუნარიანობისTვის, რაTa saxelmwifომ SeZლოს ეფეტურად
funcწიონიება globalურ საერთაშორისო კონკურენტულ ბა-
zarზე, რაც მიიწევა კონკრეტულ სფეროებSi ნიშნის კადრების
identificირებით და maTTვის შესაბამისი umaRlesi ganaTle-
bis micემის ხელშეწყობით. ამ SemTxevaSi ganaTlebis sistema
xels uwyobs საზოგადოებაSi როლების დიფერენციაციასაც. ეს
საკიტხები უფრო ფართოდ იწეება გაანალიზებული სახელმწიფო-
ნელოს მერვე თავSi, სადაც განხილული გვაქვს “ganaTlebis
erovnული ანგარიში”.

asimilacia, politikuri socializacia da modernizacia

funqionalistebi skolas aRiqvamen, rogorc mTavar instruments Tanamedrove sazogadoebis politikuri, socialuri da ekonomikuri ganvitarebisa da saWiroebebis dasakmayofileblad. konkretulad, funqionalistebi miiCneven, rom Tanamedrove sazogadoebis moqalaqem unda SeZlos demokratiuli principebiT cxovreba, unda pativi sces mra-valferovnebas da SeeZlos efeqturad muSaoba maRa lteq-nologiuri ekonomikis pirobebsi. skolis funqcia swored aseTi moqalaqis aRzrdaa, romelic icxovrebs meritokratul sazogadoebaSi. skolis es funqcia mibmulia sam Ziri-Tad procesTan: kulturuli asimilacia, politikuri socializacia da modernizacia. kulturuli asimilacia da politikuri socializacia urTierTdakavSirebuli procesebia da ukavSirdeba funqcionalistebis socialuri integraciisa da solidarobis Teoriebs. xolo modernizaciis procesi ukavSirdeba funqcionalistebis rolebis diferenciaciisa da ganvitarebis Teoriebs.

asimilacia kulturuli terminia, romelic gulisxmobs umciresobaTa jgufis asimilacias dominantur jguftan. *Ppolitikuri socializacia* politikuri terminia, rac gulisxmobs pirovnebis lokaluri jgufis mimarT politikuri loialobidan saxelmwifos mimarT politikur loialobamde transformaciis process. am procesis Sedegad pirovneba iRebs da aRiarebs. demokratiuli sazogadoebisTvis damaxasiaTebeli gadawyvetilebis miRebis principebs. *modernizacia* ki ekonomikuri da socialuri terminia. igi gulisxmobs meritokratiul, biurokratiul da individualistur cxovrebis formebis ganvitarebas, rac Tanamedrove ekonomikurad da teqnologiurad ganvitarebuli saxelmwifos winapirobaa. aRsaniSnavia, rom zemoT ganxiluli es sami procesi xSir SemTxvevaSi Tanmxvedri da urTierTgadankveTi procesebia.

albaT sainteresoა, ganvixilოT TiToeuli es procesi konkretuli magaliTebisa da saganmanaTleblo reformebis konteqstSi. meoce saukunis dasawyisSi, rodesac araingლისurenovანი qveynebidan imigrantTa ricxvi SeerTebul StatebSi gaizarda dRis wesrigSi dadga Sesabamisi politikis

gatareba. aRniSnuli politika gulisxmobda am jgufebis asimilirebas, ris ganxorcielebac ganaTlebis sistemis farglebSi unda momxdariyo. Masimilaciis procesis gansaxorcielebeli midgomebi gansxvavebuli iyo politikosTa Soris. politikosebisa da sazogadoebis warmomadgenelTa nawili miiCnevda, rom imigracia unda SezRuduliyo Crdi-loeT da dasavleT evropis qveynebis warmomadgenlebisTvis, romelTa Rirebulebebi da cxovrebiSeuli principebi TanxvedraSi modioda amerikul kulturatan. sazogadoebis nawili miiCnevda, rom imigrantebisTvis kari unda gaexsnaT, Tuki skolebi mzad iyvnen, xeli SeewyoT maTi asimilaciisTvis, rac gulisxmobda maTi kulturuli identobis dakargvas da amerikuli cxovrebis weSTan Serwymas. arsebobda sazogadoebis nawili, romlebic Tvlida, rom TiToeul kulturul jgufts aqvs unikaluri kulturuli maxasiaTebeli, rac amdidrebs amerikul sazogadoebas da xels uwyobs mis ganvitarebas, amitom mniSvnelovania, rom skolebze uzrunvelyon am kulturuli jgufebis SenarCuneba da ganvitareba da maTi integracia amerikul kulturul cxovrebaSi da amasTanave am jgufts motxovna iyo moswavleebi moemzadebina pluralistur sazogadoebaSi sacxovreblad. miuxedavad imisa, rom sxvadasxva sazogadoebrivi jgufti sxvadasxva gzas xedavda socialuri integraciis misaRwevad, erTi ram TvalnaTeli da saerto iyo, socialuri integracia da kulturuli asimilacia aucilebeli faqtori iyo sazogadoebis politikuri da teqnologiuri ganvitarebisTvis.

politikuri socializaciis procesTan dakavSirebiTac sxvadasxva periodSi ikveTeboda gansxvavebuli mosazrebebi ganaTlebis reformatorta da politikosTa Soris, Tu roli unda Seesrulebina skolas moswavleTa politikuri socializaciis procesSi. MagaliTad, sabWoTa kavSirTan cиви omis periodSi politikosTan da reformatorta nawili miiCnevda, rom skolaSi unda eswavlebinaT kursi “komunizmis borotebani”. anu, politikosTa da reformatorta nawili miiCnevda, rom saWiros iyo moswavleebis pirdapiri politikuri indoqtrinacia. amasTanave arsebobda politikosTan da reformatorta meore frTa miiCnevda, rom pirdapiri indoqtrinacia araswori iyo da mniSvnelovani iyo skolebSi demokratiuli cxovrebis wesis damkvidreba da amit moswavleebis ziareba demokratiuli amerikuli Rirebulebebisadmi. aRniSnuli gulisxmobda skolebisatvis avtonomiis miniWebas

sakuTari saswavlo procesis dagegmvisa da marTvis Tvalsa-
 zrisiT, moswavleTa TviTmmarTvelobis Seqmnasa da maT aq-
 tiur CarTvas sakuTari swavlebis procesis dagegmvaSi sas-
 wavlo doneze da aS. miuxedavad arsebuli gansxvavebuli
 midgomebisa, politikosebisa da reformatorebs Soris arse-
 bobda Tanxmoba, rom skola politikuri socializaciis
 mniSvnelovani instrumentia, gansxvaveba iyo mxolod stra-
 tegiebSi, Tu rogor unda momxdariyo politikuri sociali-
 zacia saskolo doneze.

Ppolitikuri socializacia umniSvnelovanesia Taname-
 drove saxelmwifoebSi. xelisuflebisTvis sakuTari poli-
 tikis gasatareblad sazogadoebis srulad informireba
 xSirad SeuZlebeli xdeba. amitom mniSvnelovania, rom sazo-
 gadoeba aRiarebdes saxelmwifos marTvis demokratiul
 principebs. saxelmwifo politikis gasatareblad sami mniSv-
 nelovani nabijia aucilebeli: (1) sazogadoebas unda
 swandes, rom mTavroba namdvilad warmoadgens sruliad sa-
 zogadoebas da aqvs sazogadoebis mier micemuli legitima-
 cia; (2) mTavrobas unda gaacndes ndoba mosaxleobis mxridan;
 (3) sazogadoebas unda swandes, rom xelisuflebas xelewi-
 feba dasaxuli politikuri miznis efeqturad ganxorciele-
 ba. zemoT aRniSnulidan gamomdinare, skola unda aRzardos
 iseTi moqalaqe, romelsac ecodineba Tanamedrove demokra-
 tiuli mmartvelobis formebi, monawileobas miiRebs am de-
 okratiuli mmartvelobis formebsi. aseTi tipis moqalaqis
 aRzrda uzrunvelyofs, rom mTavroba iqneba sazogadoebis
 warmomadgenlobiT, reprezentaciuli da ndobiT aRWurvili,
 romelsac xelewifeba dasaxuli politikuri miznebis rea-
 lizacia. Ees sakiTxi SedarebiT farTod aris gaSuqebuli
 merve TavSi `geografiis gakveTilis~ praqtikul magaliTSi,
 sadac gaanalizebulia, Tu raoden mniSvnelovania ganaTle-
 buli moqalaqe Tanamedrove saxelmwifos ganvitarebisTvis.

skolis modernizaciis funqciac mWidrod ukavSirdeba
 kulturul da politikur funqciebs. modernizaciaSi Tana-
 medrove mkvlevrebi da reformatorebi gulisxmoben prein-
 dustriul process, romelic xasiaTdeba industriisa da
 soflis meurneobis ganvitarebiT da romlis naTel maga-
 liTSi warmoadgens dasavleT evropა da amerikis seerTebuli
 Statebi industriuli revoluciis Semdgom. modernistebi
 miiCneven, rom ekonomikuri ganvitareba rogorc agrarul,
 aseve warmoebis seqtorSi, damokidebulia sabazro ekonomi-

kis ganviTarebaze, romelSi meritokratiazea dafuZnebuli da mciredi centralizaciiT xasiaTdeba, Tumca, kargad ganviTarebuli saxelmwifo biurokratia axasiaTebS.

modernistebis mTavari fokusia ``adamanuri kapitalis-ganviTareba. modernistebi Tvlian rom ekonomikuri ganviTarebisTvis umTavresi xdeba adamanuri kapitali. Sesabamisad, modernistebi mTavar aqcents akeTeben ganaTlebis sistemaze. maTi azrit, Tu adre investireba xdeboda mxolod aRwurvilibasa da fizikur kapitalSi, amJamad investiciebis didi nawili unda wavides adamanur kapitalSi da Sesabamisad maTi mTavari prioriteti adamanTa ganaTlebaa, rac gulixmobs adaminebSi sxvadasxva unarebisa da codnis ganviTarebas, rac uzrunvelyofs ekonomikur winsvlasa da ganviTarebas.

amasTanave, aRsaniSnavia, rom adamanuri kapitalis Teoriis mimdevrebi miiCneven, rom adamanur kapitalSi investireba mniSvnelovania rogorc ganviTarebuli, aseve ganviTarebadi qveynebisTvis. ganviTarebuli qveynebisTvis investireba mniSvnelovania, raTa maT SeZlon im socialuri simdi-dreebis SenarCuneba, rac wina Taobebma Seqmnes. am Tvalsa-zrisiT ki mniSvnelovani xdeba yvela socialuri fenis Cartva ganaTlebis sistemaSi, yvela socialuri jgufidan yvelaze niWieri adaminebis gamovlena. amitom wina planze iwevs Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebis micemis sakiTxi, rogorc ganaTlebis politikis qvakuTxedi. reformatorebi cdiloben, maqsimaluri SesaZleblobebi miscen im jgufes, romelTac winaT msgavsi SesaZleblobebi ar hqoniaT da diskriminirebulnic ki iyvnen. Sesabamisad, umciresoba da da mowyvladi jgufebis ganaTlebaze meti resursis alokacia gaxda ganviTarebuli qveynebis ganaTlebis politikis nawili.

ganviTarebadi qveynebisTvisac mniSvnelovania adamanuri kapitalis ganviTareba, Tumca aq politika SesaZlebelia odnav gansxvavebuli iyos. saxelmwifom SesaZlebelia maqsimaluri aqcenti gaakeTos zogadi ganaTlebis sferoze, xolo umaRles saswavleblebSi moamzados mxolod erTeulebi da elitebi, romlebic uzrunvelyofen qveynis ekonomikis ganviTarebas grZelvadian periodSi. SesaZlebelia, alternatiuli gzebic, Tuki umaRlesi ganaTlebis sistema ganviTarebad qveynebSi arasakmarisadaa ganviTarebuli, mTeli Zalixmeva Seizleba moxmardes erTi mxriv saskolo ganaTlebas,

xolo meore mxriv umaRlesi ganaTlebis miRebis SesaZlebloba saxelmwifom misces mxolod gansakuTrebiT niWier axalgazrdebs maTi sazRvargareTis umaRles saswavleblebSi gagzavis gziT. anu ganviTarebad saxelmwifoebis mTavari prioriteti adamanur kapitalia, Tumca masSi investirebis gzebi gansxvavebuli iqneba da damokidebulia qveynis ekonomikur ganviTarebaze da ganaTlebis sistemaze agreTve konkretuli qveynis konteqstze, romelic mraval faqtors moicavs.

Aam TavSi mokled SevecadeT mimogvexila funkcionalistebis Sexedulebebi skolasa da sazogadoebaze. funkcionalistebis socialuri Teoria saTaves iRebs biologieur mecnierebebSi arsebuli Teoriidan yvela organos sasicocxlo funciis Sesaxeb. funkcionalistebi fiqroben, rom sxvadasxva socialuri instituti Cven unda gavaanalizoT socialur konteqstSi, gaviazroT am institutis socialuri funqcia da ramniSvneloba aqvs am socialur institutis socialuri sistemis sicocxlisunarianobisTvis. Sesabamisad, funkcionalistebi skolas ganxilaven rogorc sazogadoebis institutis, romelic emsaxureba am sazogadoebis garkveuli saWiroebebis dakmayofilebas. Tumca, aRsaniSnavia, rom mniSvnelovani gansxvaveba arsebobs biologieur da socialur funkcionalizms Soris. biologieur organizms ar SeuZlia Secvalos misi esa Tu is organo an Seucvalos organoebs TavianTi funqcia. xolo skolisa da sazogadoebis Secvla yovelTvis SesaZlebelia. ufro metic: aucilebelia misi cvlilebebi, zogjer radikaluri da swrafi tempebiTac ki. Semdeg TavSi Cven ganxilavT im problemebs, rac axasiaTebs funkcionalizms Teorias, agreTve am Teoriis Sesaxeb kritikul analizs, romlis Semdgomac gadavalt konfliktis Teoriis ganxilvaze, romelic miiCnevs, rom skola da ganaTleba gamoiyeneba mmartveli elitis mier sakuTari gabatonebuli poziciebis SesanarCuneblad. A ufro sainteresod socialuri samartlianobisa da socialur saWiroebebz, agreTve saxelmZRvanelos am TavSi ganxilul sakiTxebe ufro mkveTri poziciis gasacnobad SegiZliaT waikiTxoT saxelmZRvanelos merve TavSi "resursebis alokaciis" praqtikuli magaliTi.

damatebiTi gamokvlevisTvis:

damatebiTi informaciisTvis SegizliaT gaecnoT Semdeg wignebsa da naSromebs: (1) Robert K. Merton, *Social Theory and Social Structure, revised edition* (New York: Free Press, 1967); (2) Talcott Parsons, *The Social System* (Glencoe, IL: Free Press, 1951). istoriul WriIsi sakiTxebis gasaanalizeblad saintereso iqneba Semdegi saxel mZRvanelos gacnoba: T.B. Bottommore and L.R. Nisbet, eds, *A History of Sociological Analysis* (New York: Basic Books, 1978).

Tavi 3

---

funcionaluri Teoria, politika da problemebi

Tanabari SesaZleblobebis Sesaxeb princips umniSvnelovanesi adgili uWiravs funcjonalistebis TeoriaSi. maTi azriT, unarebisa da codnis mixedviT waxaliseba aris Tanamedrove sazogadoebis ganvitarEBis safuZveli. Sesabamisad, es principi iqca araerTi saganmanTleblo reformis ganxorcielebis safuZvlad.

Tanabari SesaZleblobebis principis ganxorcieleba SeuZlebelia, Tu adamianebs ar eqnebaT Tanabari saganmanTleblo SesaZleblobebi. Tanabari SesaZleblobebi gulixmobs, rom adamiani unda dawinaurdes da waxalides sakuTari niWis, codnisa da unarebis wyalobiT. xolo codnasa da unarebs izleva skola da ganaTlebis sistema. Sesabamisad, Tanabari SesaZleblobebis principis cxovrebaSi gasatareblad umniSvnelovanes amocanad iqca Tanabari saganmanTleblo SesaZleblobebis Seqmna ganaTlebis sistemaSi.

amdenad, Tanamedrove sazogadoeba da ganaTlebis sistema dadga seriozuli dilemis winaSe: uzrunvelyos sazogadobis yvela fenistvis Tanabari saganmanTleblo SesaZleblobebi. amerikis SeerTebul StatebSi iseTi socialuri jgufebi, rogorbicaa afroamerikelebi, latinosebi Tu qalebi, yovelTvis diskriminirebulni iyvnen rogorc ganaTlebis sistemaSi, aseve mis gareT. Sesabamisad, Tanabari SesaZleblobebis principis realizacia amerikuli sazogadobistvis seriozuli dilema aRmoCnda.

am dilemis gadaWra amerikis SeerTebul StatebSi didi xnis ganmavlobaSi ver moxerxda, Tumca am Cavardnas sxvadasxva axsnas uZebnian. am TvalsazrisiT, sami ZiriTadi axsna gamoikveTa¹, romelTagan pirveli liberalizmis mimdevrebisgan momdinareobs, xolo meore - konservatorebisgan. liberelebi miCneven, rom am procesis mTavari xelisSemSileli faqtori istoriuli memkvidreobaa, xolo konservatorebi mTavar dabrkoledad kulturul da intelektualur faqtorebs asaxeleben. TiToeul am damabrkolebel faqtors ufro

detalurd ganxilavT am TavSi da, amastanave, ufro Rrmad gaviarezBT funqionalistebis midgomebs ganaTlebis reformisadmi. am TavSi ganxilul sakiTxebze meti analizi SesaZlebelia merve TavSi warmodgenili praqtikuli magalitis safuzvelze - „koleji da samuSao Zala“.

istoriuli Semaferxebeli faqtorebi da makompensirebeli ganaTleba

im mimarTulebis mxardamWerebi, romlebic, rogorc ukve aRvniSneT, liberalur frTas ganekutvnebian, miCneven, rom umciresobaTa warmomadgenlebi ar CamorCebian umravlesobas unarebis mixedvit, ubralod, umciresobebi istoriulad ganicdidnen diskriminacias umravlesobis mxridan. Sesabamisad, umciresobaTa amJamindeli Taoba saWiorebs sxvadasxva damatebit daxmarebasa da waxalisebas, ris safuzvelzec amerikis SeerTebul StatebSi meoce saukunis samocian wlebSi inicirebuli iyo ramdenime makompensirebeli saganmanaTleblo programa umciresobaTa moswavleebisaTvis (Head Start, Upward Bound). Head Start-is programis mTavari mizani gaxldaT, umciresobaTa bavSvebis momzadeba sajaro skolisTvis. anu, umciresobaTa moswavleebს SesaZlebloba eZleodaT, skolamdel dawesebulebebSi mieRoT Sesabamisi ganaTleba da momzadebulეbi Sesuliyvnen sajaro skolebSi. Upward Bound-is programa ki gankutvnili iyo saSualo skolis umciresobaTa moswavleTaTvis. es programa maT exmarebodaT, ukeTesad momzadebulიყvnen da warmatebisTvis mierwiaT umaRles saswavleblebSi misaReb sistemaSi da umaRlesi ganaTlebis miRebis SesaZlebloba maTTvis gazrdiliyo. aseve, arsebobda programa „Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebi“, romelic funqcionirebda kolejis doneze. am programis mixedvit, umciresobaTa warmomadgenlebi xvdebodnen umaRles saswavlebelSi gansxvavebuli da specialური კრიტერიუმებიT, amastanave, kolejSi Caricxvis Semdeg, gansakutrebული unarebis mqone umciresobaTa studentეbs stAvazobdnen specialur saswavlo gegmas, romlis Sesabamisadac iRebdnen umciresobaTa warmomadgenlebi umaRles ganaTlebas.

aRsanisnavia, rom am mimarTulebis mxardamwerebi miiCneven, rom Tanabari SesaZleblobebis principi umniSvnelovansia, Tumca, amasTanave, Tvlian, rom Tanabari SesaZleblobebis principis amoqmedeba SesaZlebelia, Tu imuSavebs Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebis principi. isini miiCneven, rom istoriuli konteqstidan gamomdinare, Tanabari ganaTlebis SesaZleblobebis principi arasdros muSaobda da amas ukavSireben sxvadasxva istoriuli movlenas (magaliTad, gavrcelbuli monoba amerikis SeerTebuli StatebSi). Sesabamisd, warsulis am diskriminaciis aRmosafxvrelad mniSvnelovania makompensirebeli damatebiti saganmanaTleblo servisebis SeTavazeba umciresobaTa moswavleebisTvis, raTa maT mieceT Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebi. mxolod Tanabari saganmanaTleblo SesaZleblobebis pirobebSi realizdeba Tanabari SesaZleblobebis principi.

zemoT ganxiluli programebis garda, makompensirebeli ganaTlebas, SesaZlebelia, sxvadasxva forma da midgoma hqondes. konkretuli saganmanaTleblo programa da strategia damokidebulia im problemaze, razec xdeba reagireba. magaliTad, umciresobaTa moswavleTaTvis, romelTaTvisac swavlebis ena ar aris mSobliuri ena, SeiZleba daigegmos bilingvuri ganaTlebis programebi, rac xels Seuwyobs maT akademiur miRwevebs. magaliTad, Tu problemaa, rom gogonebi ver swavloben maTematikas fsiqologiuri problemebis gamo, radgan miiCneva, rom maTematika qalebisTvis dauZlevelia, SesaZlebelia, am moswavleebს Cautardes fsiqologiuri daxmarebis programebi, rac gazrdის maT TviTsefasebas da TviTrwmenas da uzrunvelyofs maT mier maTematikის sagnis daZlevas. Tu akademiuri warumateblobის mizezi socialuri mdgomareoba da siRaribea, programebi ise unda daigegmos, rom am moswavleebisTvis xelmisawvdomი gaxდეს yvelა is produqტი Tu SesaZleblobა, rac siRaribის gamo maTTvis xelmiuwdomelia..

makompensirebeli saganmanaTleblo programebis ganxორციელებას xSirad safuZvlad uდევს eTikური ფაქტორი samarTlianობის Sesaxeb. ანუ samarTlianობის principidan gamomdinare, mniSvnelovania aRmofxvra warsული usamarTlobა da indivიდს, რომელიც warsულიSi განიცდიდა დისკრიმინაციას, მიჰყვება დამატებითი SesaZleblobეი. eTikური samarTlianობის principი mTlianად ედება ფუნქციონალისტების SexედულებებეSi, Tumca ფუნქციონალისტები ამ process უყურობენ საზოგადოებრივ ცხოვრებას.

doebrivi keTil dReobidan gamomdinare. anu, Tanamedrove
teqno logiur sazogadoebaSi, rac met niWier adamians miece-
ma Sesazlebloba, Tavisi unarebi moaxmaros sazogadoebis
ganvitarebis, miT ukeTesia sazogadoebisTvis. amitom funq-
cionalistebi Tvlian, rom umciresobebisaTvis makompensire-
beli saganmanaTleblo programebis ganxorcieleba mniSvne-
lovania sazogadoebrivi interesebidan gamomdinare da ara
mxolod individualuri eTikur samarTlianobis principidan
gamomdinare. funqcionalistebis azrit, es is SemTxvevaa,
roca individualuri da sazogadoebrivi interesebi Tanxve-
draSia.

rogorc ukve aRvniSneT, makompensirebeli programebi
liberaluri frTis midgomas warmoadgens, rasac xSirad
oponirebas uweven konservatorebi. maT gansxvavebuli midgo-
mebi gaaCniaT am sakiTxTan mimarTebiT da xSirad akritikeben
makompensirebel saganmanaTleblo programebs da maT Sede-
gebs. Sesabamisad, konservatorebi gansxvavebul reformebs
stavazoben sazogadoebas, magaliTad No Child Left Behind re-
forma, romlis mizania, rom yvela moswavlem miaRwios mini-
malur kompetenciebs maTematikasa da wignierebaSi, rac gai-
zomeba standartizebuli testebis meSveobiT. konservatore-
bis azrit, yvela moswavlis mier minimaluri kompetenciebis
miRweva maTematikasa da wignierebaSi Tavistavad warmoad-
gens rogorc individualur, aseve sazogadoebriv sikeTes.

kul turuli da inteleqtualuri Semaferxebeli faqtorebi

liberalebis mier SemoTavazebul istoriuli usamar-
Tlobis argumentebs hyavs mowinaaRmdegeebi. mowinaaRmdegeTa
argumentebi or nawilad iyofa: mowinaaRmdegeTa erTi nawi-
li miiCnevs, rom istoriuli warsuli da diskriminacia Se-
sazlebelia axdendes gavlenas moswavlis akademiur moswre-
baze, magram es ar aris mniSvnelovani. mniSvnelovania, rom
moswavlis ganvitarebis mTavari Semaferxebeli faqtoria mi-
si bunebrivi unarebi da genetikuri inteleqti, rac sxva-
dasxva eTnikur jgufs sxvadasxva aqvs. Sesabamisad, umcires-
obaTa problema maTi bunebrivad dabali inteleqtia, rac
makompensirebeli saganmanaTleblo programebiT ver gadai-

Wreba. am jgufebS dabali inteleqtualuri ganviTareba ar aZlevT SesaZleblobas, rom isargeblon makompensirebeli programebiT da miaRwion warmatebas. Sesabamisad, am programis efeqturoba dabalia. mowinaaRmdegeTa meore nawili ki miiCnevs, rom mTavari Semaferxebeli faqtori ojaxi da kulturuli garemoa. umciresobaTa moswavleebis ojaxuri garemo, iseve, rogorc kulturuli tradiciebi, xSirad winaaRmdegobaSia saskolo cxovrebasTan da saskolo moTxovnebtan. skolas ki ar SeuZlia am kulturuli faqtorebis Secvla. Sesabamisad, konservatorebis es frTa miiCnevs, rom Tu akademiur miRwevebSi didi gansxvavebebia moswavleTa eTnikuri, religiuri, rasobrivi Tu seqsualuri warmomavlobidan gamomdinare, es ar niSnavs, rom Tanabari SesaZleblobebis principi ar muSaobs.

gansxvavebuli genetikuri inteleqtualuri SesaZleblobebis momxre konservatorTa frTa miiCnevs, rom Tanabari SesaZleblobebis principi gulisxmobs, obieqturad Sefasdes yvela individis inteleqtualuri SesaZleblobebi da am SesaZleblobebidan gamomdinare yvelad mieces Tanabari ganviTarebis saSualeba. ufro metic, maT miaCniaT, rom garkveuli jgufis saSualo inteleqti iqneba ufro maRali, vidre sxva jgufisa. Sesabamisad, Tu SedarebiT maRali inteleqtis mqone jgufi aris ufro warmatebuli, es niSnavs, rom Tanabari SesaZleblobebis principi efeqturad muSaobs.

inteleqtis, rogorc ganviTarebis Semaferxebeli faqtoris, momxreebs miaCniaT, rom SesaZlebelia TiToeuli individis zogadi inteleqtis gazomva zogadi inteleqtis testis (IQ test) meSveobiT, romelic kulturulad miukerZoebeli iqneba. cnobili mecnierebi hernSteini da miurei miiCneven: radgan kvlevebi acvenebs, rom konkretuli jgufis, kerZod, afroamerikelebis zogadi inteleqti ufro dabalia, vidre TeTrkianianebis an azielebisa, SegviZlia miviCnioT, rom zogadi inteleqti genetikuria da, Sesabamisad, afroamerikelebs warmatebis gacilebiT naklebi Sansi aqvT TeTrkianianebTan da azielebTan SedarebiT. Sesabamisad, isini miiCneven, rom Tanabari SesaZleblobebis principi efeqturad realizdeba, miuxedavad sxvadasxva socialuri Tu umciresobaTa jgufis warumateblobisa². am mosazrebas, ra Tqma unda, hyavs uamravi mowinaaRmdege. maTi nawili miiCnevs, rom inteleqti sakmaod farTo cnebaa da misi gazomva zogadi inteleqtis testiT SeuZlebelia. oponentTa meore nawili miiCnevs, rom

zogadi intelektis testebi Sedgenilia saSualo fenis TeTrkanianTa kulturuli jgufis warmomadgenlebis mier da, Sesabamisad, is yovelTvis kulturulad mikerZoebulia. oponenTa mesame nawili ki miiCnevs, rom zogadi unarebis testi ver iTvaliswinebs rasistul sazogadoebaSi TeTrkanianTa da afroamerikelTa cxovrebiSeul warsulsa da gamocdilebas da am gamocdilebis gavlenas testis Sedegebze.

kulturis, rogorc ganviTarebis Semaferxebeli faqtoris momxreebi aqtiurad ewinaaRmdegebian genetikuri intelektisa da bunebrivi SesaZleblobebis Sesaxeb Teorias da zogadi intelektis testis Sedegebis gamoyenebas amis dasasabuTeblad. isini miiCneven, rom zogadi intelektis testis Sedegebi umjobesdeba sxvadasxva eTnikur Tu rasobriv jgufSi. Sesabamisad, dabali Sedegis mizezi ara maTi genetikuri SesaZleblobebia, aramed motivacia, rac ganapirobebs swavlas. motivacia ki mWidrod ukavSirdeba saojaxo cxovrebasa da kulturul garemos.

kulturuli Semaferxebeli faqtoris modelis erT-erTi aqtiuri mxardamWeri gaxlavT edvard benfil³. misi azriT, akademiuri warmatebisa da warumateblobis erT-erTi mTavari faqtori dabali an maRali motivaciaa. motivacias, ki Tavis mxriv ganapirobebs, individis unari sworad gansazRvros sakuTari momavali, dagegmo da gadaanawilos resursebi grZelvadiani xedviT da Sesabamisad mizანmimarTulad dagegmos momavali da yvelafer gaakeTos am momavlis misaRwevad. swored am unarebiT gansxvavdebian individebi, xolo am unarebis Camosayalibebad udidesi mniSvneloba aqvs e.w. „klasis kulturas“. benfil³is klasifikaciiT, oTxi klasi gamoiyofa. zeda klasi, romelsac ZaluZs efeqturad ganWvritos momavali da motivirebulia, iyos warmatebuli grZelvadian perspeqtivaSi. dabali/qveda klasi, romelic Sors ar iWwriteba da cxovrebs momentidan momentamde, xedavs mxolod sakuTar Tavs yoveldRiur realobaSi da midrekilia Zaladobisaken. zeda da qveda klasebs Soris benfil³di gamoyofs kidev or klass: saSualo klasa da mSromelTa klass. saSualo klasis warmomadgenlebs ZaluZT ganWvriton met-naklebad sakuTari momavali lokalur, Statist an federalur doneze. mSromelTa klass ki ZaluZs, gaumklavdes yoveldRiur problemebs, dakavebulia yoveldRiuri rutiniT da momavals xedavs moklevadiani perspeqtiviT ojaxisa da megobrebis garemosTan mimarTebiT.

benfil di uaryofs mosazrebas, TiTqos momavli s ganWvretisa da Sesabamisi dagegmvis unari gadaecema Taobidan Taobas da genetikuria. misi azriT, amiT transferi xdeba yovel dRiuri cxovrebis gavleniT da ojaxis da kulturuli klasi ganapirobebs am unarebis ganvitarebas. benfields magaliTisaTvis mohyavs sadilobisadmi sxvadasxva ojaxis sxvadsxva damokidebul eba, ris Sedegadac sxvadasxva maxasiaTebeli uviTardeba sxvadasxva kulturuli klasis warmomadgenels da gadaecema Taobidan Taobas. ojaxebis nawils aqvT formaluri midgoma sadilobisadmi, sadac yvelaferi formalizebulia da ojaxis yvela wevrma icis Tavisi roli da adgili sadilobis procesSi. ojaxebis meore magaliTia, sadac ojaxis wevrebi ejibrebian da erTmaneTs aswreben sxvadasxva kerZis dauflebas... amis gamo ojaxis romelime wevri mSieric SeiZleba darCes, Tu aqtiuri ar iqneba... arsebobs sxva tipis tradiciebic kvebasTan dakavSirebiT, magaliTad, roca kveba aris individualuri procesi da yvela maSin sadilobs, roca moSivdeba individualurad da ar ucdis maincdamainc ojaxis romelime wevrs, raTa daewvios sadilze. es magaliTebi miuTiTebS, Tu ramdenad kompleqsuria ama Tu im klasis kultura da rogor xdeba ojaxis tradiciebis gadacema Taobidan Taobaze. amastanave, benfil di miuTiTebS, rom yvelaze rTulia swored am kulturuli klasis mier gaziarebuli Rirebulebebis Secvla da amis gakeTeba skolas ar xelewifeba. meore mxriv, am ojaxuri tradiciebis Secvlis mdelobac ki SeiZleba ganvixil iT, rogorc adamianis kerZo cxovrebaSi Carevad da am kerZo cxovrebis xelSeuxeblobis principis darRvevad.

Tu SevadarebT kulturuli da istoriuli Semaferxebeli faqtorebis modelebs, erTi SexedviT TiTqos msgavsia, Tumca maT Soris arsebobs mkveTri gansxvaveba. istoriuli Semaferxebeli faqtoris modelis momxreebs miaCniaT, rom skola aris institucia, romelsac SeuZlia Secvalos garkveulwilad konkretuli ojaxisa da Temis kultura da, Sesabamisad, meti Sansi miecema moswavleebS warmatebisTvis. kulturuli Semaferxebeli faqtoris modelis momxreebi ki miiCneven, rom skola ar aris efeqturi meqanizmi socialuricvlilebebisTvis da makompensirebel saganmanaTleblo programebs ar eqneba Sesabamisi efeqti. ufro metic, am modelis mimdevrebi miiCneven, rom skola m SeuZleba ufro meti zianic ki moitanos, Tuki is Seecdeba kulturuli klasis mier Ca-

moyalibebuli standartis Secvlas. Sesabamisad, benfildis azrit, ganaTlebis politikis damgegmavebma unda gaiTvaliswinon, rom SeuZlebelia dabali kulturuli klasis moswavleebis iseTive SesaZlebloba Seuqmna, rogorc saSualo da maRaI klass. amitom, unda Seiqmnas sistema, rac uzrunvelyofs am moswavleebis rac SeiZleba adreul fazaSi samuSaoze orientacias da profesiul ganvitarebas, raTamoxdes am moswavleebis maTi kvalifikaciis Sesabamisad drouli dasaqmeba da maT isargeblon dasaqmebis monetaruli sargeblit, xolo saSualo da maRali kulturuli klasis moswavleebma unda iswavl on maRali donis saswavlo gegmit da miiRon realuri ganaTleba, rac maT dasWirdebaT Tanamedrove sazogadoebaSi warmatebis misaRwevad da kieriuli zrdisTvis.

siRaribe

funqcionalistebi miiCneven, rom skolebsa Tu sxva socialur instituciebsi mimdinare cvlilebebi ganpirobebulia socialuri saWiroebebiT. aRsaniSnavia, rom funqcionalistTa kulturis, rogorc Semaferxebeli faqtoris, frTis warmomadgenlebi cdiloben, qalaqebisaTvis damaxasiaTebeli siRaribe axsnan socialuri cvlilebebiT. kerZod, isini miiCneven, rom urbanizaciis kvaldakval, uamravi adamiani saxldeba qalaqSi. isini cxovroben Rarib ubnebsi, isini muSaoben dabal anazRaurebad samuSaoebze, maTi Svilebi swavloben nakleb prestiJul da dabali Sedegebis mqone skolebsi. adamianebi ki, romlebic ufro adre dasaxldnen qalaqSi, cxovroben ukeTes ubnebsi da ukeTes saxlebsi, aqvT maRalanazRaurebadi samsaxuri da maTi Svilebic prestiJul skolebsi swavloben. funqcionalistebi am process Tanamedrove sazogadoebis cxovrebis ganuyofel nawilad miiCneven. benfil di miiCnevs, rom es procesi logikuria, qalaqis zrdisa da urbanuli ganvitarebis kvaldakval⁴.

funqcionalistebis aRniSnuli frTa miiCnevs, rom logikurad axali imigrantebis Svilebi ukeTess pirobebsi icxovreben vidre maTi msoblebi. socialuri mobiloba iqneba maRali, radgan isini aRar iqnebian axlad Camosuli imigrantebi. Tu Taobebs Soris progresi ar SeiniSneba, maSin funq-

cionalistebis es frTa TvliS, rom unda SeviswavloT ojaxSi da Tu adgilobrivil kulturul sazogadoebaSi mimdinare Sida faqtorebi. maTi Teoria kidev ufro metad artulebs Tanabari SesaZleblobebis principS, radgan yuradReba unda gamaxvildes, erTi mxriv, adamanis unarebze, talantze, motivaciasa da kompetenciaze da, meore mxriv, Sesabamis winsvlasa da waxalisebaze. magram, garda amisa, unda gaviTvaliswinoT konkretuli jgufebis imigraciis dro da urbanuli ganviTarebis dinamikaC.

oponentebi miiCneven, rom am modelis amuSavebiT, praqtikulad, Tanamedrove sazogadoebaSi ver moxdeba Tanabari SesaZleblobebis principis realizacia. funqcionalistebis am frTis TeoriiT, faqtobrivad, ugulvebel yofilia ganaTlebis roli, romelSac SeuZlia moitanos socialuri cvlilebebi. maTi SexedulebiT, arsebuli uTanasworobis gamosworeba, praqtikulad, SeuZlebelia. ufro metic: funqcionalistebis mier SemoTavazebuli kulturuli Semaferxebeli faqtoris modeli, faqtobrivad, arsebul uTanasworobas xsnis mxolod urbanuli zrdis tendenciit da araferS ambobs sxva tipis uamrav uTanasworobaze, romelic Tanamedrove sazogadoebas axasiaTebS da romelic warmoadgens seriozul damabrcolebel faqtors Tanabari SesaZleblobebis praqtikuli ganxorcielebisTvis. am modelis mixedvit, faqtobrivad, iSleba is gansxvaveba, rac arsebobs tradiciul da Tanamedrove sazogadoebebs Soris. am modeliT, faqtobrivad, unarebsa da talants naklebi mniSvneloba aqvs winsvlisa da warmatebisTvis da mTavaria ojaxi, socialuri da kulturuli warmomavloba, iseve, rogorC tradiciul sazogadoebSi.

funqcionalizmis Teoriis xarvezebi

funqcionalistebi miiCneven, rom maT Seqmnეს da ganavitarეს socialuri cxovrebis mecnieruli analizi. isini Tvlian, rom maTi Teoria obieqturad da miukerZoeblad xsnis da aanalizebs Tanamedrove sazogadoebaSi socialur institutebTan dakavSirebul sakiTxebS. miuxedavad amisa, funqcionalistebS hyavT uamravi kritikosi. kritikosebi

miiCneven, rom funqcionalistebis Teoria ar aris obieqturi da mecnierul safuZvlebsaa moklebuli. funqcionalistebis xSirad adanaSauleben, rom sakuTari TeoriiT isini cdiloben gaamarTlon Tanamedrove sazogadoebaSi arsebuli tendenciebi da uTanasworoba. funqcionalistebis kritikosTanawili miiCnevs, rom aRniSnuli Teoria konservatorulia, ganicdis konservatorTa politikur gavlenas da maT interesebs emsaxureba. saxelmZRvanelos am nawilSi swored funqcionalistTa kritikosTa mosazrebebs davuTmobT adgilis da, amasTanave, gagacnobT funqcionalistTa mosazrebebsa da damokidebulebas kritikosTa poziciebze. Cven saubars daviwyebT funqcionalistTa politikuri mikerZoebulobis sakiTxis ganxilviT.

funqcionalizmsis Teoriis erT-erTi seriozuli kritikosi gaxlavT roberk. mertoni. aRsaniSnavia, rom robert mertoni Tavad gaxlavT funqcionalisti. mertoni eTanxmeba funqcionalistTa didi nawilis mosazrebas, rom socialuri institutebis saqmianoba da socialuri praqtika gamowveulia socialuri ganviarebiTa da socialuri adaptaciis sawiroebebiT. Tumca, mertoni mkveTrad akritikebs funqcionalistTa im frTas, romelic amCnevs da aanalizebs mxolod kulturuli institutebis maintegrirebel funqcias da ver aanalizeben safrTxes, rom am institutebma Sesazlebelia sazogadoebis dizintegraciasac ki Seuwyos xeli⁶. mertoni miiCnevs, rom kulturuli tradiciebi, yofa Tu qceva yovelTvis ar aris aucilebeli sazogadoebis efeqturi funqcionirebisTvis⁷. is miiCnevs, rom sazogadoebis efeqturi funqcionirebisTvis Sesazlebelia zogiert SemTxvevaSi damkvidrebuli kulturuli praqtikis nacvlad alternatiuli qmedebebis ganxorcieleba iyos ufro efeqturi⁸. magალიTisaTvis, mertoni saubrobs skolaze,romelic Tanamedrove samyarosSi xels uwyobs moswavleebSi rasizmisa da seqsizmsis swavlebas. msgavsi tipis skolebi mertonis azrit anxorcieleben sazogadoebaSi madizintegrirebel funqcias. mertoni Tvlis, rom funqcionalistebma unda SesTavazon sazogadoebas araideo logiuri xedva ganaTlebis politikis, romelic mimarTuli iqneba socialuri cvlilebebisken da sazogadoebas SesTavazebs alternatiuli institutebs da damkvidrebuli praqtikis gaumjobesebul models, romlebic uzrunvelyofen sazogadoebis efeqtur funqcionirebas Tanamedrove msofilioSi.

mertoni Tavis naSromSi cdi l obs pasuxi gasces kidev
erT mniSvne l ovan da konceptualur sakiTxS. sakiTxi Seexeba
funqciis gaazrebas. ras niSnavs funqcia da rogor SeiZleba
misi identifiquireba. sad gadis zRvari individis funqciasa
da motivs Soris sxvadasxva socialur institutebSi mona-
wileobisa Tu sxvadasxva socilauri rolis Sesrulebis
procesSi. am problemis ufro Rmad gasaanalizeblad gamo-
viyenebT isev da isev driibenis analzis skolasa da sazo-
gadoebasTan mimarTebiT.

driibeni miiCnevs, rom skol is funqciaa Seaswav los mos-
wavleebS normebi, romelic saWi roa Tanamedrove meritokra-
tul sazogadoebaSi fuqncionirebisTvis. Tumca, SesaZlebe-
lia sajaro kolebis arsebobisa da mxardaweristis rea-
lurad uamravi sxva mizezi arsebobdes. magaliTad, zogier-
Ti mSoblisTvis skola SesaZlebeli iyos adgili, sadac is
SeZlebs SviliS datovebas da mas ubralod movulian da
gaarToben. zogierTi maswavleblisTvis skola aris ubra-
lod Semosavlis wyaro, radgan iRebs xelfass skoli-
dan. zogierTi moswavlisTvis skola warmoadgens xel sayrel
socialuri garemos, zogierTi biznesmeni TvliS, rom skola
uzrunvelyofs SromiT bazars saTanado muSaxeliT da a.S.
rogorc vxedavT, skol is funqcionirebis uamravi safuZveli
da axсна. kiTxva Cndeba, romelia skol is realuri funqcia?
ratom gamovyofT erTs da vuguebel yofT sxvebs? ra niSnit
xdeba am funqciis gansazRvra? mertonS swams, rom mas Za-
luZs am rTul kiTxvebze pasuxis gacema. misi azrit skol is
funqciaa, mxolod is „rac xels Seuwyobs arsebuli siste-
mis adaptirebas arsebul realobasTan“⁹. Sesabamisad, misi
azrit, skol is Tu sxva socialuri institutis fuqcia xeli
Seuwyos sistemis adaptacias da socialur cvlilebes sazo-
gadoebaSi. yvela danarCeni SesaZlebelia iyos individualu-
ri motivi da survili da ara socialuri institutis fuqn-
cia, Tumca amave dros, SesaZlebelia, individualuri moti-
visa da survilis da socialuri institutis funqciis Tanx-
vedrac moxdes.

mertonis ganmartebas Tu gavyvebiT, skol is funqcia me-
ritokratul sazogadoebaSi saxovreblad momavali Taobis
momzadeba, radgan es funqcia emsaxureba socialuri siste-
mis adaptaciis saWi roebebs. xolo rac Seexeba skol is sxva
fuqnciebs, magaliTad mSoblis survils, rom skola asru-
lebdes bavSvis usafrTxod dasatovebel da ZiZis mier mo-

savlele adgils, is am SemTxvevaSi kerZo da individualur survils warmoadgens da aravitar SemTxvevaSi ar emsaxureba socialuri sistemis efeqturad funqcionirebas. ramdenad argumentirebulia mertoni es gamoijvna mkiTxvelisTvis migvandia, Tumca vfigrobT is mainc sakmaod sakamaToa. magaliTad, igive skolis, rogorc bavSvis movlis saagentod ganxilbva mSoblis mier SeiZleba ganvixiloT, rogorc skolis socialuri funqcia. mSobelis saSualeba aqvs bavSvis datovos skolaSi sadac mas uvlilan. TviTon mSobeli ki am periodis ganmavlobaSi aris samsaxurSi, anu maT aqvs saSualeba imuSavon da Seqmnan dovlati da isxdnen mxolod saxlSi bavSvebis mosavlelad. Sesabamisad, skolis, rogorc bavSvebis mosavleli adgilis, funqciac SeiZleba warmovaCinoT, rogorc socialuri sistemis adaptirebisTvis aucilebeli funqcia. Sesabamisad, am SemTxvevaSi socialuri institutis funqciisa da individualuri motivis gamijvna sakmaod rTulia.

mertoni Tavis naSromebSi agreTve mniSvnelovan adgils uTmobs sxva sakvanZo sakiTxsac. kerZod, is aanalizebs, Tu ramdenad aris amaTu im socialuri institutis funqcia aRirebuli da gacnobierebuli TviTon sazogadoebis wevrebis mier, romelTa meSveobiTac xdeba am funqciis ganxorcieleba. mertoni mijnavs socialuri institutebis Ria da farul (latentur) funqciebs Soris. socialuri institutis Ria funqcias ewodebs funqcias, romelic aRiarebulia sazogadoebis wevrebis mier uSualod. farul anu latentur funqciad ki miiCnevs funqcia, romelic marTali emsaxureba socialuri sistemis adaptacias, magram ar aris aRiarebuli da gacnobierebuli TviTon sazogadoebis wevrebis mier. mertonis mier Ria da faruli funqciebis gamijvnisas axali sakiTxebi wamoiWreba, kerZod, ramdeni adamiani unda acnobierebdes socialuri institutis funqcia, rom is CaiTvalos Ria funqciad? sakmarisisa Tu ara erTi adamianis mier amis gacnobiereba, Tu sazogadoebis wevrTa umravlesobis mier unda moxdes am funqviis gacnobiereba? swored es sakiTxebi aqvs dasmulenti giddens, mertonis koncepciis kritikisas:

mertoni ar akonkretebs, Tu vin unda icodes ama Tu im socialuri institutis funqcia, rom is CavTvalot Ria funqciad. . . Sesazlebelia, praqtikaSi gvqondes SemTxvevebi, roca socialuri sistemis monawileebma marTlac gaTvitc-

nobierebulad ician ra aris ama Tu im institutis funqcia, magram amave dros SesaZlebelia gvqondes SemTxvevebi, roca sazogadoebis wevrebisTvis absoluturad sul ertia ama Tu im socialuri institutis funqcia da am funqciis SesrulebiT damdgari Sedegi. anu yvelaferi damokidebulia konkretul situaciaze da amis ognorireba SeuZlebelia. es imas niSnavs, rom socialuri institutis wevrebi, romlebsac gaTviTcnobierebuli aqvT am institutis funqcia privilegirebul mdgomareobaSi Caayena sazogadoebis im nawilTan SedarebiT, romlebis socialuri institutis funqciisa da Sedegi gacnobierebis gareSe arian am socialuri sistemis wevrebi (10).

ra Tqma unda funqcionalistebi ar iziareben giddensis kritikas. isini amtkiceben, rom socialuri institutis funqcia SesaZlebelia gacnobierebeli iyos erTi nawilistvis da gaucnobierebeli meoresTvis.

giddensi funqcionalistebis sxva kuTxiTac akritikebs. giddensi miiCnevs, rom funqcionalistebi cdiloben daakni-non individebis mizanimarTuli qmedeba sxvadasxva socialur procesSi. am konteqstSi giddens Semoaqvs ganmapirobebeli axsnis koncepti. is fiqrobs, rom nebismieri socialuri movlena ganpirobebuli adamianebi individualuri moTxovnillebebiT da socialuri institutebis funqciisa da adamianis moTxovnillebebis Tu motivebis izolirebulad xedva arasworია.

giddensis am mosazrebis sicxadistvis warmogidgent or Zalian yofiT magaliTs. pirvel magaliTSi warmodgineT, rom Tqven dageSvaT Tqveni manqanis saburavi. Tqven aRoCineT lursmani Tqveni manqanis saburavSi. Sesabamisad, Tqven daaskveniT, rom saburavis daSveba gamoiwvia lursmanma, romelic SeerWo saburavs gadaadgilebisas. warmodgenili magaliTi aris ganmapirobebeli axsnis standartuli situacia. Tqven daaskveniT, rom konkretuli faqti moxda (Tqven gadauareT lursmans), ramac gamoiwvia konkretuli Sedegi (daiCuta Tqveni saburavi). am SemTxvevaSi jer saxeze gvaqvs mizezi da Semdeg am mizeziT gamowveuli Sedegi.

axla ganvixilot meore magaliTi. Tqven gsurt SeiZinoT puri. Sesabamisad SedixarT maRaziaSi da maRaziaSi SeiZenT tqvenTvis sasurvel purs. am meore SemTxvevaSi Tqven gqondaT survili puris SeZenis da es survili gaxda puris yidvis anu Sedegis safuZveli. sainteresoa es magaliTi Sevada-

roT skolis funqcias magaliTs, gagaxsenebT, rom funqcionalistebis Tvlian, rom skolis funqciaa, rom moswavleeb ganuviTaron Tanamedro samyarosi sacxovreblad da funqcionirebisaTvis aucilebeli unar-Cvevebi. aq saxeze gvaqvs mxolod Sedegi (11). puris SeZenis SemTxvevaSi adamiანის survili iyo konkretuli Sedegis dadgomis ganmapirobebeli. skolis funqciis SemTxvevaSi ki es ganmapirobebeli faqtori arsad Cans. Sesabamisad, giddensi miiCnevs, rom ralurad skolis SemTxvevaSi arsebobs damdgari Sedegis ganmapirobebeli faqtori, rac adamiანების surviliSi gamoixateba, magram funqcionalistebi amas uaryofen da swored aqidan momdinareobs giddensis funqcionalistebis winaaRmdeg mimarTuli kritika (12).

giddensi funqcionalistebis xedvis kritikam miiyvana daskvnam, rom aucilebeli nebismier Sedegs gaaCndes ganmapirobebeli safuZveli da swored individualuri survilebi da motivi gaxlavT amaTu im socialuri institutis funqciis ganmapirobebeli safuZveli. giddensi miiCnevs, rom „organizmebisgan gansxvavebiT socialur sistemebს ar gaaCniaT tviTgadarCenis instinqti da motxovnil eba. Sesabamisad socialur sistemebTan mimarTebiT winaswar motivebze saubaria arasworია“ (13). giddensi miiCnevs, rom, ra Tqma unda, individebs Tu adamiანების jgufეbs gaaCniaT amaTu im socialuri sistemის gadarCenisა Tu ganvitarebis survili, Tumca es aris individualuri survili da ara socialuri sistemის interესი. socialur sistemეbs adamiანებისgan gansxvavebiT ar gaaCnia konkretuli motivebi, survilebi da interesebi. giddensis kritika Zalian mnisvnelovania. funqcionalistebi cdiloben skolasა da sazogadoეების ურTierTmimarTeბაSi adamiანური da politikური faqtorebi gamoricxon. giddensi ki mianisnebs, rom personaluri da politikური faqtoreბის გაუTვალისwineblad warmoudgenelia socialuri sistemისა da institucionalური cxovreბის გააზრება.

warmodgenili Teoriuli analizis Semdeg, albaT uprianი mivubrindeT funqcionalistური Teoriის politikურ ასpeqtებს, რომეისac mertონის ნაშრომის განხილვისას მოკლედ SeveXeT. albaT, საინტერესოა, მაRTლac warmoadgens Tu ara funqcionalistური Teoria wmindad კონსერვატორულ Teორიას. giddensi miiCnevs, rom funqcionalistები individualური faqtoreბის მიCqმალviT cdiloben Tavi აარდოონ Taname-

drove dasavlur sazogadoebaSi arsebul ZalaullebisTvis
brZolis mniSvnelovan sakiTxs da mis gareSe moaxdinon
skolisa da sazogadobis urTierTmimarTebis ganxilva. Se-
sabamisad, giddensi Tvlis, rom funqcionalistebi sazoga-
doebaSi ZalaullebisTvis brZolis ignorirebiT mxars uWe-
ren garkveuli socialuri jgufis dominirebis SenarCuneba-
sa da ganviTarebas Tanamedrove sazogadoebaSi. Sesabamisad,
giddensi miiCnevs, rom am TvalsazrisiT funqcionalistTa
Sexedulebebi politikurad konservatulo basTan erTad re-
presiuli ki gaxlavT. am sakiTxs ufro farTod Semdeg tav-
Si ganvixilavT.

sanam Semdeg Tavze gadavidoT, albaT upriani igneba „in-
dividualuri gansxvavebulobisa da Tanabari SesaZleblobe-
bis“ konteqstSi merve TavSi warmodgenili magaliTi „so-
cialuri kvლავwarmoeba“ ganxilოT. is karg Sesaval nawils
warmoadgens wignis mesame nawilistvis, romelzec axla ga-
davdivarT.

damatebiTi sakiTxavi literatura

ganaTlebisა da funqcionalistebis Teooriis Sesaxeb saintere-
so informacia da analizi SegiZliaT Semdeg literaturaSi ixi-
ლოT:

Adelman, Irma, and Morris, Cynthia Taft. *Economic Growth and Social Equity in De-
veloping Countries*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1973.

adelmani da morisi TavianT wignSi analizeben da akritikeben
funqcionalistTa mosazrebebs ekonomikuri zrdisa da demokratiis
ganviTarebis konteqstSi. ganviTarebadi qveynebis statistikuri
monacemebis damusavebiT maT aRmoaCines, rom ekonomikur zrdas
ganviTarebad qveynebsi xSirad moyveba politikuri da socialuri
uTanasworoba.

Gutmann, Amy. *Democratic Education*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1987.

wigni ganxilavs demokratiis arss da mniSvnelobas da
skolas, romelmac unda uzrunvelyos Tavisufali, Ria da
ararepresiuli sazogadobის Camoyalibeba.

Sleeter, Christine E., ed. *Empowerment Through Multi-Cultural Education*. Albany:
State University of New York Press, 1990.

wigni warmoadgnes eTnografiuli kvlevis aRweras, sadac
umciresobaTa jgufebi uflabaayri lNi arian da wignSi
warmodgenilia multukulturuli ganaTleba, rogorc
mniSvelovani instrumenti umciresobaTa jgufebis
gasaZliereblad.

naw i l i III

---

z ogadi ganaT leba, r o g o r c
l e g i t i m a c i i s a d a r e p r o d u c i r e b i s
i n s t r u m e n t i

konfliqtis Teoria da funqcionalizmi

rogorc ukve vnaxet, funqcionalistebis miaCniate, rom zogadi ganaTlebis miznebi gamodinareobs Tanamedrove, industriuli da tehnologiuri sazogadoebis motxovnebidan. Tanamedrove sazogadoebis funqcionirebisTvis, socialuri da ekonomikuri cvlilebebisTvis moqalaqeebs swirdeba axali codna da unarebi. zogadi ganaTlebac swored am codnis, unarebis da Rirebulebebis gamomuSavebaze unda iyos orientirebuli, raTa Tanamedrove sazogadoebam ganvitareba da funqcionaloba SeZlos. dribeni da sxva funqcionalistebi Tvlian, rom skola xels uwyobs individebis SerCevas sxvadasxva funqciebis Sesasruleblad sazogadoebaSi maTi codnis, unarebisa da talantis Sesabamisad da ara maTi socialuri Tu ojaxuri warmomavlobis mixedvit. Sesabamisad, funqcionalistebi miiCneven, rom skolas aqvs rogorc socialuri, aseve individualuri funqcia. socialuri funqciis doneze skola uzrunvelyofs iseti moqalaqis aRzrdas, rogorc saWiroa Tanamedrove, industriuli, urbanuli, maRal tehnologiur da demokratiuli sazogadoebaSi. individebis doneze ki skola uzrunvelyofs, rom Semosavlebis, samuSao adgilebis, socialuri statusisa da prestijis gadanawileba sazogadoebaSi iqneba samartliani da daefuZneba adamianis individualur unarebsa da maxasiaTeblebs da ara maT warmomavlobas da ojaxur mdgomareobas.

miuxedavad imisa, rom funqcionalistTa Teoria dominebs ganaTlebis mecnierebebSi, isini ar arian konkurentebis gareSe. erT-erTi mniSvnelovani Teoria ganaTlebis politikis mimaTulebit gaxlavT konfliqtis Teoria, romelic skolis rols sazogadoebaSi funqcionalistebisgan absoluturad gansxvavebulad aRiqvams. konfliqtis Teoria gamodinareobs da srulad exmianebsa marqsistuli Teorias.

Tuki funqionalistebi miiCneven, rom ganaTlebis ganm-sazRvrel i faqtoria teqniki ganviTareba da socialuri cvlilebebi, konfliqtis Teoriis mimdevrebi miiCneven, rom ganaTlebisa da sazogadoebis urTierTmarTeba gani-sazRvrebaze sazogadoebaSi sxvadasxva jgufebis Soris arsebuli dausrulebeli brZoliT Zalauflebis, gavlenisa da prestiJisaTvis. konfliqtis Teoriis mimdevrebi skolas, miiCneven am brZolis erT-erT mTavar instrumentad. isini Tvlian, rom skola, emsaxureba dominanturi da elituri klasi privilegiebul mdgomareobas da orientirebuli socialuri da politikuri status-kvos SenarCunebaze da yovelive xorcieldeba obieqturobis, neitralurobisa da Tanabari Sesazleblobebis niRbiT.

sxvadasxva socialuri jgufi xSirad ibrZvis Zalaufle-bisa da prestiJisaTvis sazogadoebaSi. am jgufebis Soris konfliqtis mizezi ki maT socialur statusebs Soris arsebuli gansxvavebaa. konfliqtis Teoriis mimdevrebis azriT, erTi SexedviT, konfliqtis mizezi SeiZleba iyos eTnikuri, rasobrivi, genderuli, religiuri gansxvaveba, Tumca, Tu problemas CavuRmavdebiT, konfliqtis mTavari mizezi kapi-talisturi sazogadoebis klasobrivi dayofaa. rac ufro Rrmaa klasobrivi gansxvaveba, konfliqtis monawile mxaree-bi miT ufro metad aRiqvam konfliqts, rogorc eTnikur, religiur, rasobrivi, TaobaTaSor is an seqsualur jgufebis Soris dapirispirebad. am sakiTxs ufro Rrmad mogvianebiT am TavSi gavaanalizebT, Tumca amjerad albaT sainteresoa gavaanalizoT funqionalistebis da konfliqtis Teoriis mimdevrebs Soris arsebuli gansxvavebuli xedva erTsa da imave movlenaze.

erTi wuTiT warmoadgineT, rom Tqven brZandebiT erT-erTi didi saxelmwifo universitetis ganaTlebis kolejis dekan i. Tqven, rogorc kolejis dekanma miiReT gadawyvetile-ba gaamkacroT ganaTlebis programaze Caricxvis kriteriume-bi da procedurebi. Tqveni ganaTlebis programa ukanasknel wlebsi gaxda sakmaod mimzidveli da prestiJuli da abitu-rientTa sakmaod didi raodenoba cdilobs am programaze moxvedras. Sesabamisad, Sesazlebeli gaxda moTxovnebis gazrda studentTa Casaricxad da moTxovnebis gazrda ar gamoiwvevs msurve lTa raodenobis Semcirebas. amasTanave, mniSvnelovania, rom Tqveni universitetis maswavlebelTa ga-naTlebis programa monawileobs maswavlebelTa ganaTlebis

programis erovnu li sareitingo sistemaSi. Sesabamisad, moTxovnebisa da kriteriumebis gazrdiT, Tqven gazrdiT am programis xarixs da aiwevT ufro maRaI safexurze erovnu li sareitingo sistemaSi. ufro metic, sxva universitetebma ukve gazardes kriteriumebi da moTxovnebi maswavlebelTa ganaTlebis programaze Casaricxad, Sesabamisad, Tu Tqven analogiur gadawyvetilebas ar miiRebT, savaraudod, Tqveni sareitingo adgili daecema erovnu li sareitingo sistemaSi. amasTanave, TqvenTvis mniSvnelovani stimulia, Tu sareitingo siaSi gegnebaT maRali adgili, Tqveni kursdamTavrebulebi advilad dasaqmdebian da ipovnian sakuTar adgils SromiT bazarze. anu, Tqven gaqvT uamravi mizezi, raTa gazardoT moTxovnebi Tqvens maswavlebelTa ganaTlebis programaze studentTa Casaricxad. am gadawyvetilebiT Tqven aimarlebT avtoritets universitetis SigniT da, erovnu li doneze, gaizrdeba xarixsi da msurve li studentebis raodenoba, gaizrdeba Tqveni biujeti, gazrdili biujeti saSualebas mogcemT, daiqiravoT saukeTeso profesor-maswavleblebi. saukeTeso profesor-maswavleblebis daqiraveba ufro mimzidvels gaxdis Tqvens programas da, amasTanave, uzrunvelyofs xarixsis zrdas programaze da yvelaze kargad momzadebuli studentebis moqidvas, radgan konkurencia iqneba maRali. yovelive aqedan gamomdinare, Tqveni programis erovnu li reitingi gaizrdeba da, Sesabamisad, Tqveni programis kursdamTavrebulebi advilad dasaqmdebian...

am wamosaxviT istorias da Tqvens gadawyvetilebas, gazaradoT moTxovnebi studentTa misaRebad maswavlebelTa ganaTlebis programaze sxvadasxva interpretacias gaukeTeben funqcionalistebi da konfliqtis Teoriis momxreebi. funqcionalistebi miiCneven, rom msgavsi gadawyvetileba pozitivuria, radgan sajaro skolebi uzrunvelyofilni iqnebian ukeTesi sakadro resursiT da es moxdeba maRali moTxovnebisa da xarixsis instituciurad gaumjobesebis xarjze. studentTa SerCeva moxdeba maRali kriteriumebiT, Tumca samarTlianad da obieqturad da ar iqneba gaTvaliswinebuli sxvadasxva faqtori (umciresobebis kvotebi, araobieqturi waxaliseba xarixsisa da moTxovnebis dawebis xarjze da a.S.. konfliqtis Teoriis mimdevrebi ki Tqveni am gadawyvetilebis absoluturad gansxvavebul interpretacias moaxdenen: maTi azrit, moTxovnebisa da kriteriumebis gazrda gamoiwvevs, rom es programa xelmiuwdome li gaxdeba Cveule-

brivi sajaro skola damTavrebuli moswavleebisTvis da mxolod Zalian warmatebuli skolis moswavleebi SeZleben programaze Cabarebaze. Zalian warmatebuli sajaro skolebi ki mdebareobs im ubnebSi, sadac mdidari adamianebi cxovroben, radgan skolebi finansdeba qonebis gadasaxadiT da mdi-dar ubnebSi adamianebi mets ixdian da skolebic, Sesabamisad, met Tanxas iReben. mdidari ubnis skolebis moswavleebis aqvT ukeTesi Sedegebi. garda amisa, Tu skolis moswavles romelime saganSi problemebi aqvs, mis mdidar mSobelis aqvs saSualeba, is kerZo repetitorTan moamzados. risi SesaZleblobac Rarib moswavleebis ar gaaCniaT. aRniSnulidan gamomdinare, mdidari adamianebis Svilebi, ufro karga ganaTlebas iReben skolaSi, vidre maTTan SedarebiT dabali socialuri statusis ojaxebis moswavleebi. konfliqtis Teoriis mimdevrebi CaTvlian, rom am gadawyvetilebiT karebs uketaven dabali socialuri fenis moswavleebis, rom maT SeZlon prestiJul programaze Cabareba, rac maTi momavali warmatebis garantia iqneba. Sesabamisad, maTi azrit, es gadawyvetileba emsaxureba mxolod da mxolod maRali socialuri statusis mqone jgufebis socialuri dominantobis SenarCunebasa da gaZlierebas.

aRniSnuli magaliTiT SegviZlia konfliqtis Teoriis ramdenime niSandoblivi maxasiaTebeli gamovyot: (a) konkretuli gadawyvetilebebis motivi SesaZlebelia ar iyos garkveuli socialuri jgufis diskriminacia da meore jgufis waxaliseba, es SesaZlebelia gaxdes Tanmdevi Sedegi. moyvani magaliTSi, dekanis survilia, gaizardos ganaTlebis programaze Caricxvis kriteriumebi da moTxovnebi da universitetis konkurentunarianobisa da reitingis amaRleba da ar moxdes daucveli socialuri jgufis studentebis programaze xelmisawvdomobis SezRudva; (b) miRebuli gadawyvetilebebi ar aris mimarTuli sakuTari socialuri klasის privilegiebisTvis, Tumca sakuTari socialuri klasის privilegiebul mdgomareobaSi Cayenebac SeiZleba Tanmdevi Sedegi aRmoCndes. ganxilul magaliTSic, dekanis gadawyvetileba ar efuZneboda survils, rom mas mizanmimarTulad waaxalisebina maRali socialuri statusis studentebi, anu Tavisi msgavsi socialuri fenis warmomadgenlebi.

konfliqtis Teoriis mimdevrebi miiCneven, rom ar aqvs mniSvneloba dominanturi klasის interesebis gatareba mizanmimarTulad xdeba Tu Tanmdevi Sedegia. isini miiCneven,

rom funcionalistTa Sexedulebebi da Teoria emsaxureba dominanturi jgufis interesebs da amitom warmoadgens maTi kritikis sagans. Cven mier ganxilul magaliTSi konfliktis Teoriis mimdevrebi dainaxavdnen mxolod Sedegs, rom moswavleeb, romlebmav ver SeZles saTanado zogadi ganaTlebis miReba maTi socialuri mdgomareobis gamo, prestiJul umaRles saganmanaTleblo programaze moxvedris Sesazlebloba SeezRudaT. am sakiTxis praqtikuli magaliTi „Tanaswori, magram gancalevebuli“ Segizliat ixilot saxelmZRvanelos merve TavSi. ganaTlebis politikisa da reformebis funcionalistebis xedvis kritika yvelaze kargad da farTod warmocenili konfliktis Teoriis erT-erT mimdinareobaSi - marqsizmsi. swored marqsizmsi Teorias ganvixilavT momdevno qveTavSi.

marqsistuli Teoria

marqsistuli Teoriis kargad gasaazreblad mniSvnelovania gavacnobierOT urTierTkavSiri adamianis qmedebes da adamianis figrs Soris. marqsistebi miiCneven, rom adamianis azrovnebis mamozravebeli da ganmapirobebeli Zala sazoga-doebaSi ekonomikuri keTildReoba da ekonomikuri produqtiuloba. marqsistebi Tvlian, rom iseTi kategoriebi, rogor ebicaa sikeTe da boroteba, kargi da cudi, mcdari da martali - gamomdinareobs mxoloddamxolod ekonomikuri produqtiulobis konteqstidan konkretul drosa da situaciaSi. amasTanave, mniSvnelovania, rom marqsistebis Sexedulebebi ar avurioT relativistTa Sexedulebebtan. relativistTa Sexedulebebs momdevno TavSi ganvixilavT. marqsistebisgan gansxvavebiT, relativistebi nebismier sakiTxs uyureben sakutari kulturuli perspeqtivebidan gamomdinare da Sefasebebic am kulturuli perspeqtividan keTdeba.

marqsistuli Teoriis ilustrirebisTvis kargi iqneba gavaanalizoT Cveni garemostvis iseTi mniSvnelovani kategoriebi rogor ebicaa dro da sivrce. magaliTad, ganvixilot winadadebebi, romelTac Cven viyenebT yoveldRiur cxovrebaSi: „gareT wvims“, „sali depresiul xasiaTzea dRes“, an `skola ar muSaobs zafxulSi“; es winadadebebi warmoadgenen swored drostan an sivrcesTan dakavSirebul movlenebs.

yvela adamianisTvis mniSvnelovania dro da yvela adamiani dros erTgvar kategoriebad yofs (dRe da Rame, zamtari da zafxuli da a.S.). analogiurad, sivrcec yvela adamianisTvis mniSvnelovani kategoria da misi diferenciaciac erTgvaria yvela individisTvis (win, ukan, SigniT, gareT da a.S.).

dro da sivrce iseTi kategoriebia, romlebic universaluria da amitom sazogadoebaSi urTierTgagebisa da ara gaurkvevlobis safuZveli unda iyos. miuxedavad amisa, gansxvavebulad fiqroben am sakiTxze marqsistebi. magaliTad, ganvixilot sivrcis sakiTxi.

adamianebi obieqtTa adgilmdebareobis gansasazRvrad gamoiyeneben iseT kategoriebs, rogorebicaa aRmosavleTi, dasavleTi, CrdiloeTi da samxreTi. es kategoriebi sayovelTaa samyarosTvis. Sesabamisad, Tu adamiani ambobs: „niu-iorki bostonis samxreTiTaa“ - es fraza gasagebi da advilad aRsaqmelia nebismier sxva adamianisTvis da, amasTanave, faqtobriv WeSmaritebas efuZneba. miuxedavad amisa, mniSvnelovania aRiniSnos frazis - „bostonis samxreTiTaa“ minisnebis urTierTkavSirze bostonsa da niu-iorks Soris. anu, Tuki adamians etyvi, rom „gaemgzavros samxreTiT“ - es ar niSnavs, rom is unda wavides niu-iorkSi. anu samxreTi aris abstraqtuli mcneba, maSin, roca niu-iorki aris konkretuli. Sesabamisad, samxreTiT wasvla ar gulisxmobს konkretulad niu-iorkSi wasvlas.

erti wuTiT warmovidginoT sazogadoeba, romelsac jer ar gamougonebia iseTi kategoriebi rogorica CrdiloeTi da samxreTi, aRmosavleTi da dasavleTi. aseT SemTxvevaSi mimarTulebis Cveneba moxdeboda mxolod konkretuli dasaxelebebis gamoyenebiT: „wavideT did kldesTan“; „gahyevi dinebas“; `Sexede mdinares“, „Sev xvdeT gzis ganStoebasTan~ da a.S. aseT sazogadoebaSi debuleba, rom raRac obieqti raRacis samxreTiTaa - yovelgvar azrs moklebuli iqneba.

kacobriobis istoriaSi, sanam adamianebi geografiuli mimarTulebebis saxeldebas moigonebdnen, xdeboda obieqtebis martivad dasaxeleba. Semdgom adamianebis garkveulma jgufma moaxdina geografiuli mimarTulebebis dadgena da SemoiRes aRmosavleTis, dasavleTis, CrdiloeTisa da samxreTis cnebebi, romlebic SemdgomSi mTelma kacobriobam gadaiRo. am mimarTulebebis gamomgoneblebi namdvilad gamorCeulad niWieri adamianebi gaxldnen, romelTa azrovneba scdeboda Cveulebrivi adamianebis mier dawesebuli azrovne-

bis CarCoebs. aq mniSvnelovani sakiTxia, Tu rogor axerxeben es adamianebi iazrovnon CarCoebs miRma da gamoigonon da Seqmnan garkveuli siaxleebi. amasTanave, mniSvnelovani sakiTxia, Tu rogor xdeba, rom niWieri adamianebs gamogonebas iziarebs mosaxleoba da is xdeba maTi azrovnebis da cxovrebis nawili garkveul droSi, Tumca, amasTanave, garkveul siaxleebis ar iaziarebs da uaryofs mosaxleobis didi nawili. albaT, sainteresoa am procesis axsna.

marqsistebi cdiloben, pasuxi gascen am kiTxvebs. marqsistebi, Tavistavad, mogviwodeben, gavcdeT zogadi azrovnebis CarCoebs da sxva kuTxiT SevxedoT sakiTxvebs. magalitiTvis isev mivubrundeT geografiuli mimarTulebebis sakiTxs. geografiuli mimarTulebebis SemoReba sasargeblo aris Tu ara? Tu am SekiTxvas davsvamT dRevandeli gadmosaxedidan, albaT, adamianebs umravlesoba ityvis, rom es iyo Zalian pozitiuri movlena kacobriobis ganvitarebisTvis. miuxedavad amisa, erTi wuTiT SevxedoT am sakiTxs Zvel droSi mcxovrebi adamianebs perspeqtiviT. Zvel kulturaSi es adamianebi cxovrobdnen izolibulad. maT hqondaT sakuTari saxli da saWmeli da mSvidi da uzrunveli garemo. konkretuli obieqtebis saxeldeba maT SesaZleblobas azlevda, sakuTar Tems SigniT ecxovraT da ar gascdenodnen am Temis sazRvrebs. geografiuli mimarTulebebis saxeldebam ki saSualeba gaaCina, rom isini gascdenodnen sakuTar sazRvrebs da dakavSirebodnen sazRvrebs miRma myof adamianebs, romlebTanac konflikti, omi da gaugebrobebi xdeboda mudmivad. Tu am adamianebs TvalTaxedviT SevxedavT am sakiTxs, SesaZlebelia geografiuli mimarTulebebis dadgena arc ise pozitiurad iyos aRqmuli.

CrdiloeTis, samxreTis, aRmosavleTisa da dasavleTis mimarTulebebis gansazRvram xeli Seuwyo uamrav pozitiur process. es iyo dasabami ganvitarebisTvis, radgan adamianebi gascdenen garkveul sazRvrebs, maTi saWiroebebi Seicvala da saWiroebebis dadgomasTan erTad, ganaxleba da axali gamogonebebis Seqmnac gardauvalia. Sesabamisad, kacobriobis ganvitarebisTvis geografiuli mimarTulebebis dadgena umniSvnelovanesia. Tumca, marqsistebi am sakiTxis dadebiT da uaryofiT aspektebs ganxilaven, Tu ramdenad pozitiurad Seicvala konkretuli adamianebs jgufis materialuri mdgomareoba da keTildReoba am aRmoCenis Sedegad im kon-

kretul istoriul monakveTSi, roca es aRmoCena ganxor-
ciel da.

warmodgenili magaliTi cxadyofs, rom sxvadasxva mov-
lenaze gansxvavebuli interpretaciebis gakeTebaa SesaZle-
beli sxvadasxva istoriul monakveTSi. Tumca, mniSvnelova-
nia, rom TviTon sazogadoebis SigniT, konkretul istoriul
monakveTSi, sazogadoebis sxvadasxva fena nebismier sakiTxs
gansxvavebulad uyurebs. marqsistebi miCneven, rom Cven gvaqvs
klasobrivi sazogadoeba da sxvadasxva socialuri klasi
gansxvavebulad aRiqvams procesebs, radgan am procesebs
maTze gansxvavebuli zegavlena da zemoqmedeba aqvs. Sesaba-
misad, marqsistebi miiCneven, rom TiToeul am socialur
klass uyalibdeba Sesabamisi „klasobrivi cnobiereba“.

klasobrivi cnobiereba, yalbi cnobiereba da hegemonia

marqsistebis mixedviT, socialuri klasebis mixedviT
sazogadoebis dayofa subieqturi da obieqturi kriteriუმ-
biT xdeba. obieqturi kriteriუმებიT sazogadoeba iyofa or
nawilad: erTi nawili, romelsac gaaCnia qoneba da ekonomi-
kuri warmoebisTvis saWiro kapitali da meore nawili -
mSromelTa klasi, romelsac ar gaaCnia sakuTari warmoe-
bisTvis saWiro qoneba da kapitali da isini daqiravebul
muSa-xelis warmoadgenen. daqiravebuli muSa-xelis klasi Za-
lian farTo da gansxvavebulia. am klasis SigniT gansxvave-
bebia rasis, eTnikuri warmomavlobis, religiური aRmsareb-
lobisa da mravali sxva mimarTulebiT. xSirad es gansxvave-
bebi ar aZlevT maT saSualebas, raTa gaiazron, rom maT,
rogorc erTian mSromelTa klass, sakuTari erTiani intere-
sebi aqvs. am SemTxvevaSi, mSromelTa klasi warmoadgens ob-
ieqtur realobas, Tumca ar gaaCnia am klasTan kuTvnilეbis
gacnobierebuli gaazreba. Tuki mSromelTa klasi SeZlebs,
gaacnobieros maTi saerTo interesi da SeZlebs am interesis
gasatareblad qmediTi RonisZiebebis gatarebas, maSin es ob-
ieqturad arsebuli mSromelTa klasi gardaiqmneba subieq-
tur mSromelTa klasad. profesiuli kavSirebi SegviZlia
ganvixilოT rogorc am procesis Sedegi, rodesac obieqtu-
rad arsebuli socialuri klasi qmnis garkveul erTobas,

anu acnobierebs sakuTari kuTvni lebas am klasisadmi da dgams qmediT nabijebs am klasis interesebis dasacavad.

marqsistebi miiCneven, rom klasobrivi cnobierebis Camoyalibebas, SesaZlebelia, xeli SeuSalos TviTon sazogadoebam, rac ganapirobebs progresuli socialuri cvlilebebis ganxorcielebis SeuZleblobas. marqsistebis SemoaqvT „yalbi cnobierebis“ da „hegemoniis“ konceftebi socialuri klasis cnobierebis ganviTarebis dasaxasiaTeblad. marqsistebi miiCneven, rom xSirad dabali socialuri klasis warmomadgenlebi iReben im Rirebulebebs da eTanxmebian im damokidebulebebs, rac gaaCniaT elitaruli da gabatonebuli klasis warmomadgenlebs. amiT isini iyalibeben e.w. „yalb cnobierebas“. rodesac gabatonebuli socialuri klasi axerxebis, sakuTari azrovneba Tavs moaxvios sxva klasis warmomadgenelTa umravlesobas, am process marqsistebi gabatonebuli socialuri klasis „hegemonias“ uwodeben. hegemonia gulisxmobs, rom adamiანების გარკვეულ ჯგუფს ან კლასს აქვს ზეგავლენა დაკემდებარებული კლასის მოკალაყეების აზროვნებასა და კმედებზე. „yalbi cnobierebis“ naTeli magალიTebia, rodesac mona iRebs misi batonis mosazrebas da eTanxmeba, rom is warmoadgens monas da batoni, rogorc unda, ise moeqceva. ან rodesac muSa iRebs Tavisi დამკირაველის ყველა პირობას და ფიქრობს, რომ ის დამკირაველია და ყველაფრის უფლება აქვს მასთან მიმართებით.

marqsistebis azriT, „hegemoniis“ Seqmnas, arsebobasa da SenarCunebas, iseve, rogorc „yalbi cnobierebis“ Camoyalibebas, xels uwyoben iseTi institutebi, rogorebicა media, eklesia და skola.

marqsistebi miiCneven, rom sxvadasxva მოვლენა, რომელიც პროგრესულ ხასიათს ატარებდა გარკვეულ ისტორიულ კონტექსტში და გამართლებული იყო მისი პროგრესულობით ადამიანური განვითარების ტვალსაზრისით, სინამდვილეში ხელს უწყობდა „yalbi cnobierebis“ formირებას და ertი კლასის „hegemoniis“ გაZლიერებას სხვა საზოგადოებზე. gabatonebuli კლასის hegemonია კი ხელს არ უწყობს დაკემდებარებული კლასის warmomadgenlebs, მიეცეT განვითარების SesaZleblobა და დამაTაც SeZlon axali და inovაციური warmoebis დაწყება. Sesaბამისად, „hegemonია“ და „yalbi cnobiereba“ არა Tu ხელს უწყობს, არამედ პირიქით, ხელს უსლის ადამიანების პროდუქტიულობას, რაTა მაT xeli Seuwyon kacობრიობის პროგრესულ

ganviTarebas. am sakiTxis naTlad gasaazreblad, albaT, upriani iqneba konkretuli magaliTis ilustrireba.

erTi wuTiT warmovidginoT agraruli sazogadoeba. am sazogadoebaSi ar arsebobs ekonomikuri zrdis, warmoebis da moxmarebis ganviTarebis perspeqtiva. sazogadoeba cxovrobs erT kargad Sekrul Temad. am sazogadoebaSi mevaxSeobis akrZalva mniSvnelovania, radgan ekonomikuri ganviTarebis perspeqtiva ar arsebobs. Sesabamisad, erTi adamianis gamdidreba mevaxSeobiT gulisxmobs meore adamianis gaRatakebas valebis gaustumreblobis gamo. aseT sazogadoebaSi adamianebi urTierTdamokidebulni arian. am adamianebs Sorisac xdeba Tanxis sesxeba, Tu es socialuri saWiroebiT aris ganpirobebuli, Tumca Tanxis sesxebis es forma aviTarebs adamianebs Soris megobrobas da Temis erTianobas, radgan Tanbxis sesxeba megobrobis gamoxatulebaa da ara biznesi. am Temis wevrebis qmedebas ganapirobebs maTi moraluri xedva, rom RmerTma yvela adamians mianiWa sakuTari roli sazogadoebaSi da isini pirnaTlad asruleben am rolsa da funcias.

aqve warmovidginoT, rom imave TemSi ukve gansxvavebuli dro da konteqstia. axali dro da konteqsti izleba ekonomikuri ganviTarebis, warmoebisა da moxmarebis zrdis SesaZleblobebis. Tuki am axali SesaZleblobebis xorcsesxma moxdeba, is uzrunvelyofs mTliani sazogadobის ganviTarebas, ekonomikur keTildReobas da socialur simdidres. ekonomikuri ganviTarebisTvis mniSvnelovania axali sawarmoebis Seqmna, axali tehnologiebis gamoSveba, sakvebisა da produqtების Senaxvisa da gadamuSavebis axali saSualebebis gamogoneba da ganviTareba, gemTmSeneblobis ganviTareba, rac SesaZleblobas mogvcems, vawarmooT axali gemebi. axali da Tanamedrove gemebi ki saSualebas izleba Soreuli teritoriebidan sakvebis, sxvadasxva produqtis, nivTebis, oqros da sxva mniSvnelovani resursebis transportirebisაTvis da sazogadobის dovlatis dagrovebisTvis.

yvela zemoCamoTvliili saqmianobis gansaxorcieleblad mniSvnelovania kapitalis akumuliReba. aseve, mniSvnelovania, rom adamianebs hqondeT Tanxebi, raTa xorci Seasxan sakuTar ideebis da realurad moxdes sazogadobის ganviTareba. am SemTxvevaSi adamianebs, romelTac SeuZliaT axali warmoebisTvis, axali codnisTvis da sazogadobის ganviTarebisTvis sxva adamianebs aseson fuli arian kargi biznesme-

nebi, rom lebic xels uwyoben sazogadoebis ganvitarebas. Sesabamisad, mevaxseobis akrZalva aseT sazogadoebaSi mxoloddamxolod axali simdidris Seqmnisa da ekonomikuyri ganvitarebisTvis xelisSemSleli faqtori iqneba. swored mevaxseebis wyalobiT iqneba SesaZlebeli didi da axali proeqtebis ganxorcieleba, axali warmoebebis dawyeba, moxmarebis donis gazrda da sazogadoebis ganvitarebisa da keTildReobis miRweva. axali ekonomikuri ganvitarebis kvaldakval ki aucileblad moxdeba adამიანების ფიზიკური და ekonomikuri მობილობის გარდა, qalqebis Seqmna da ganvitareba da mmarTveli klasის Camoyalibeba, romlis rigebsi iqnebian bankirebi da mevaxseebi, mwarmoeblebi da vaWrebi. amasTanave, axlad aTvisebuli teritoriebidan saqonlisa da tvirtis gadazidvebis gasaadvileblad mnisvnelovani iqneba am teritoriebze kolonების დაარსება და ამ kolonების efeqturad martva sakuTari ekonomikuri keTildReobis gasaZliereblad.

axali teritoriebis aTvisebis kvaldakval, axali meqanizmebis amuSaveba iqneba mnisvnelovani am teritoriebis samartavad. upirvels yovlisa, mnisvnelovani iqneba ideis, lozungis an misiis mofiqreba, rac gaamartlebs sxvis teritoriebze eqspansias. es eqspansia unda ganxorcieldes keTilSobiluri miznebis safarqves. amasTanave, mnisvnelovani iqneba saganmanaTleblo reforma. niWieri da perspeqtiuli kadrebis mozidva kolonებიდან, kolonist saxelmwifოSi momzadeba da Semdgom ukan gagzavna da garkveul maRal da Sualედur Tanამდებობაზე მაღი დანიშვნა. ამ გზით მოხდება კადრების მომზადება, რომლებიც ადგილზე Camoyalibeben axal dominant socialur klass და ekonomikuri warmoebisa da ganvitarebisTvis saWiro samartlebriv, moralur, Rirebulebebisა და აზროვნების სისტემას Seqmnian.

sazogadoebaSi procesebi am mimartulebiT warmartvis SemTxvevaSi gaCnda axali klasi, Ziritadad bankirebis, mewarmeebisa da vaWrebisa, რომლებიც mxars დაუდგნენ საზოგადოებაში ახალი მორალური, სამართლებრივი და ეტიკური ნორმების დაფუძნებას. ამ ახალ socialur ფენას ეყოლება მოვინაარმდენი, რომლებიც მოისურვენ Zveli ნორმების Senarcunebas. Zveli ნორმების Senarcunebis mxardamWerTa Soris Ziritadad agraruli meurneობით დაკავებული არისტოკრატია იყნება. axალი ნორმებისა დასაწერად მნიშვნელოვანი იყნება Sors mimavალი და mTeli საზოგადოებისათვის მნიშვნელოვანი მიზნის Seqm-

na, raTa mTelma sazogadoebam daijeros, rom ganxorcielebuli cvlilebebi mniSvnelovania ara konkretuli socialuri klasisa da fenis warmomadgenlebiTvis, aramed mTlianad sazogadoebisTvis. amerikis SeerTebuli Statebis istorias Tu aviRebT, „sicocxle, Tavisufleba da bednierebisen swrafva“ gaxldaT is lozungi, romelic emsaxureboda mTeli sazogadoebis interesebs da ara romelime socialur klass, miuxedavad imisa, rom amerikis SeerTebuli Statebis „damfuZnebel mamebs“ hqondaT sakuTari socialuri klasis interesi, radgan isini warmoadgendnen monaTmflobelebs da qonebisa da sakuTrebis mflobelebs. aRniSnuli lozungi, romelic Camoyalibda universalur uflebad da unda gavrcelbuliyo sazogadoebis yvela fenaze, warmoadgenda mniSvnelovan taqtikur nabijis sazogadoebis yvela fenis mxardaWeris mosapoveblad. miuxedavad imisa, rom „sicocxlis, Tavisuflebisa da bednierebisen swrafvis“ ideas monobis winaaRmdag aswliani brZola mohyva, rasobrivi Tanasworoba Tu umciresobaTa problemebi, maTTvis Tanabari SesaZleblobebis Seqmna -kvlav seriozul problemad rCeba amerikis SeerTebuli StatebSi.

davubrundeT isev Cvens magaliTs da am magaliTSi axlad Camoyalibebul axal sazogadoebas. am sazogadoebaSi rwmena imisa, rom RmerTma yvelas Tavisu roli da funqcia mianiWa, Secvlilia. sazogadoebaSi swamT, rom warmatebas aRweven adamianebi sakuTari codnisa da niWis Sesabamisad. es debuleba mTlianad TanxvedraSia funqcionalistTa SexedulebebTan, rom mxoloddamxolod adamiანis niWi da codna unda iyos misi warmatebis ganmsazRvreli Tanamedrove sazogadoebaSi da ara misi warmomavloba. miuxedavad amisa, arsebobs Zalian mniSvnelovani gansxvaveba funqcionalistTa da marqsistTa Sexedulebebs Soris am sazogadoebis Sesaxeb: funqcionalistebi miiCneven, rom adamianebi warmatebas aRweven sakuTari codnisa da niWis wyalobiT Tanamedrove sazogadoebaSi da es gaxlavT universaluri norma, romelic uzrunvelyofs am sazogadoebis ganvitarebas. marqsistebi ki Tvlian, rom istoriul konteqstSi codnisa da unarebis Sesabamisad dawinaurebis principi gamoiyeneba mmarTveli elituri klasis mier dominanturi poziciebis mosapoveblad da Semdgom gasaZliereblad. dominanturi klasi am principsiyenebs sakuTari dominantobis gasaZliereblad da sxva socialur klasze hegemonobisTvis, raTa am principis moSve-

liebiT ugu lvebel yon daqvemdebarebuli socialuri klasis
pretenziebi da moTxovnebi Tanabari SesaZlebl obebisa da
saTanado mopyrobis Sesaxeb.

am sakiTxebis gaanalizebis Semdeg, albaT saintereso mi-
vubrundeT, meore TavSi ganxiluli „mesame samyaros“ maga-
liTs. am magaliTSi ganaTlebis politikis funqcionalis-
turi xedviT axsna iyo warmodgenili. albaT, sainteresoa,
igive magaliTs ganaTlebis politikis konteqstSi rogor
axsnidnen marqsistebi, rogor gaanalizebdnen am magaliTs
„hegemoniis“, „yalbi cnobierebis“ da socialuri klasebis
separaciis konteqstSi.

margsizmi, neomargsizmi da ganaTleba

marqsistebs Soris socialuri da ganaTlebis politikis kvlevis mimarTulebiT sul mcire ori mimdinareoba gamoiyofa: orTodoqsuli marqsizmi da neomarqsizmi. orTodoqsuli marqsizmis TeoriaSi erT-erTi fuZemdebluri principia „dapirispirebulobis kanoni“. am kanonis mixedvit, nebismier fesvi Tu warmonaqmni tavi TavSi moicavs, rogorc misi ganvitarebisTvis da zrdistvis aucilebel elementebs, agreTve misi ganadgurebisTvis saWirow nawilakebsac. kapitalistur sazogadoebaSi, es „dapirispirebulobis kanoni“ gamoxatulia im faqtSi, rom warmoebis saSualebebi ekuTvniT kerZo pirebs. kerZo pirebi ki warmoebis am saSualebebs gamoiyeneben ara mxolod warmoebis gansavitareblad, aramed sakuTari socialuri keTildReobisa da socialuri warmatebisTvis. am sazogadoebaSi qarxnebi, fabrikebi ekuTvniT kerZo pirebs, romlebic am saSualebebs iyeneben mogebis misaRebad da qmnian garkveul socialur klass. maT sapirispirod iqmneba mSromelTa socialuri klasi, romelic warmoadgens erTobas. isini ar floben warmoebis saSualebebs da arian daqiravebuli mSromelebi. rogorc warmoebis saSualebebis mflobel ebSi, agreTve mSromelTa jgufebSi yalibdeba maTTvis damaxasiaTebeli klasobrivi cnobiereba. orTodoqsuli marqsizmis mimdevrebi miiCneven, rom mSromelTa klasma, romelsac isini proletariats uwodeben, revoluciis gziT unda Camoartvas qoneba da warmoebis saSualebebi kerZo pirebs. aq ar SevudgebiT amprocesebis isto-

riul ganxilvas. aq gvinda, ubralod, xazi gavsuaT im faqts, rom orTodoqsuli marqsistebi miiCneven, rom sazogadoebis cvlilebebisa da ganvTarebisTvis mniSvnelovania, rom arsebobdes garkveuli winaaRmdegoba sazogadoebaSi, romelic uzrunvelyofs cvlilebebs, sxva SemTxvevaSi mudmivad iqneba SenarCunebuli erTi klasi dominantoba meore klasze.

neomarqsistebis Sexeduleba gansxvavebulia orTodoqsi marqsistebis Sexedulebebisgan. neomarqsistebi sazogadoebis diferenciacias mxolod ekonomikur konteqstSi ar ganxilaven da yuradRebas amaxvilen socialuri urTierTobebis araekonomikur aspektebze. isini miiCneven, rom mxolod warmoebis saSuallebezze xelmisawvdomoba ar aris usamarTlobisa da socialuri diferenciaciis safuZveli da dominantobisa Tu daqemdebarebis elementebi unda ganvixilot konkretul konteqstsa da vitarebaSi da is SesaZlebelia gansxvavebuli aRmoCndes. isini miiCneven, rom dRes uTanasworobis safuZveli informaciaze da ara warmoebis saSuallebezze kontroli SeiZleba iyos. Sesabamisad, am axal konteqstSi skola da media izenen gansakuTrebul mniSvnelobas da marqsistebis kritika da saqmianoba swored mediasa da skolaze unda gadaertos da ara ekonomikuri institutebis funqcionirebasa Tu warmoebis saSuallebebis sakuTrebis ganawilebaze.

ukanasknel wlebSi didi yuradReba eqceva neomarqsistebis xedvas ganaTlebis politikis kvlevis mimarTulebiT. neomarqsistebisadmi interesi ganapiroba funqcionalistebis warumateblobam ganaTlebis politikis socialuri efeqtebis gaanalizebis kuTxiT. funqcionalistebma ver SeZles, kargad aexsnaT skolis roli sxvadasxva socialur konteqstSi. am mxriv aRsaniSnavia rendal kolinsis funqcionalisturi Teoriis kritika (aRsaniSnavia, rom rendal kolinsis sakuTar Tavs ar Tvlis marqsistad, is sakuTar Tavs konfliktis sociologad moixseniebs). kolinsi miiCnevs, rom arasworia funqcionalistTa argumenti, rom teqnologiur zrdasTan erTad mniSvnelovani xdeba ufro xangrZlivi saskolo ganaTleba. misi azrit, ar arsebobs aranairi korelacia SromiT bazarze samsaxuris Sovnasa da saskolo ganaTlebis xangrZlivobas Soris. „amerikis SeerTebul StatebSi muSa-xelis ganaTlebis done Seicvala mxolod im do-

nemde ra donemdec saWiroa , rom maT SeinarCunon sakuTari
adgilebi axali codnisa da unarebis moTxovnis kvalobaze⁴¹.

funcionalistebis mtkiceba, rom Tanamedrove samuSao
Zala saWiroebs ufro mravalwlian saskolo ganaTlebas,
efuZneba preindustriuli periodis Sexedulebebs. preindu-
striul periodSi samuSao adgilebze iRebdnen adamianebs,
romelTac, Sesazlebelia, wera-kiTxva da elementaruli
aritmetikac ar scodnodaT. industriul periodSi moTxov-
nebi Seicvala da samuSao adgilebis umetesobisTvis aucil-
lebeli iyo wera-kiTxvisa da aritmetikuli operaciebis
mcode muSaxeli. Sesabamisd, muSaxelistvis wayenebulma we-
ra-kiTxvisa da aritmetikis codnis moTxovnebma xeli Seu-
wyves funcionalistebis mosazrebis warmoSobas, TiTqos
ufro xangrZlivi saskolo ganaTleba iyo saWiro Taname-
drove muSa-xelistvis, rac realobas ar Seesabameboda. moT-
xovnebis zrda Seexeboda mxolod wera-kiTxvisa da aritme-
tikis codnas anu saskolo ganaTlebis sawyis etaps da ara
mis momdevno etapebs.

funcionalistebi agreTve miiCnevden, rom maTematikisa
da zusti da sabunebismetyelo mecnierebebis maRali doneze
codna Tanamedrove maRali teqnologiuri industriis erT-
ertTi mTavari moTxovna iyo. kolinsi ki miiCnevda, rom es ar
dasturdeboda realuri vitarebita da konkretuli situa-
ciiT. realuri vitarebit dasturdeboda, rom ganvitarebuli
teqnologiebi moitxovda arsebuli muSaxelistvis, raTa maT
gaeumjobesebinaT sakuTari unarebi, ri Sedegadac Sezlebo-
daT muSaobis gagrZeLeba, magram ar adasturebda, rom samu-
Sao adgilebis umravlesoba ufro maRali donis teqnikiuri
ganaTlebis muSaxelis moTxovnas ayenebda. aseTi SemTxvevebi
Zalian mcire aRmoCnda. kolinsis mxridan funcionaliste-
bis winaaRmdeg wamowელი argumentebs mxari dauWires sxva
mecnierebmac, kerZod, hari breivmani amtkicebs, rom realu-
rad samuSao adgilebis did nawilze vakansiebs moTxovni-
li kompetenciebsa da unarebis xarixi damsaqmeblebis
mxridan ki ar gaizarda, piriqit - Semcirda. misi azrit,
damsaqmeblebi da menejerebi cdiloben maqsimaluri sargeb-
lis miRebas samuSaos rutinizaciiT², rac gulisxmobs gan-
saxorcielebeli saqmის garkveul yalibsa da CarCoebSi Cas-
mas, raTa misi Sesruleba ufro advili iyos. aRniSnuli
midgoma damsaqmeblebs da menejerebs saSualebas azlevT, ad-
vilad Caanacvlon muSa-xeli da ar arsebobden e.w. `Seuc-

vleli adamianebi~, romelTac moTxovna samuSao pirobebis gaumjobesebaze gazrdili eqnebaT. ufro metic, rogorc kolinsi miiCnevs, saerTod ar arsebobs urTierTmimarTeba muSaxelis ganaTlebulobasa da mis produqtiulobas Soris³. SesaZlebelia piriqitac iyos, ufro metad ganaTlebuli da kvalificiuri muSaxeli advilad ar iRebs rutinul samuSaos da rezistentulia msgavsi samuSaos Sesrulebis mimarT. Sesabamisad, misi rezistentuloba asaxvas hpovebs mis produqtiulobaze da aseTi rutinuli samuSaos Sesasruleblad ufro ganaTlebuli adamianebis mozidva araproduqtiuli Sedegebis momtania damsaqmeblebisa da menejerebisTvis. am diskusiis gasagrZe leblad saintereso da relevanturi igneba saxelmZRvanelos merve TavSi ganxiluli praqtikuli magaliTi „ganaTleba samuSaosTvis“.

funcionalistebi miiCneven, rom mesame samyaros ganvitarbadma qveynebma didi yuradReba unda miaqcion ganaTlebis sistemis gziT samuSao Zalis kvalifikaciis amaRlebas. miuxedavad am Sexedulebebis, am qveynebis did nawilSi muSaxelis „zedmetad“ ganaTleba xels uwyobs qalaqis dasaxlebebSi umuSevrobis zrda, radgan ganaTlebamiRebuli muSaxeli zedmetad kvalificiურია im samuSao adgilebisTvis, rasac SromiTi bazari sTavazobs. Sesabamisad, konfliktis Teoriis mimdevrebi miiCneven, rom funcionalistebma ver gaaanalizes aRniSnuli problemebi da sazogadoebas sTavazoben ganaTlebis politikis araadekvatur xedvas. Sesabamisad, mniSvnelovania ganaTlebis politikis axleburि gaa-zreba da marqsistuli Teoria cdilobs am axleburि gaa-zrebis SemoTavazebas.

kapitalistur sazogadoebaSi saskolo ganaTlebis neomarqsistuli gaazreba

sajaro skolebi gaxlavT saxelmwifo dafinansebisa da saxelmwifos mier martuli skolebi. marqsistebi miiCneven, rom skolebis roli kapitalistur sazogadoebaSi Semoifargleba dominantი socialური jgufის დაყვმდებარეულ jგუფზე გავლენის SenarCunebisa da gazrdiT. es niSnavs, rom skolebma unda moamzadon momavali muSaxeli kapitalistური

sawarmoebisTvis. mniSvnelovani sakiTxia, Tu rogor amzadenben skolebi muSaxelis kapitalisturi sawarmoebisTvis? es kiTxva umniSvnelovanesia marqsistuli Teoriis mimdevrebisTvis, radgan funkcionalistebis Teoriis kritikisas isini asabuTebdnen, rom skola warmoadgens mxolod umniSvnelo instruments Tanamedrove sazogadoebisTvis saWiro muSaxelis momzadebis procesSi da urTierTkavSiri saskologanaTlebis xarixxis zrda da kvalificiur muSaxelze moTxovnas Soris ar dgindeba. Sesabamisad, sainteresoa maTi xedva - Tu ras emsaxureba Tanamedrove skola?

am kiTxvaze pasuxis gasacemad unda gavecnoT marqsistebis xedva, Tu rogor emsaxureba saxelmwifo mmarTveli elitas. saxelmwifos ekuTvnis monopolia represiul Zalauflebase. iseTi institutebi, rogorebicaa sasamarTlo, armia da policia - gamoiyeneba am Zalauflebis realizebisTvis. marqsistebi miiCneven: miuxedavad imisa, rom saxelmwifos gaaCnia mniSvnelovani instrumentebi ZalauflebisTvis policiis, jarisa Tu sasamarTlos saxiT - es sakmarisi ar aris. am institutebma rom efeqturad imoqmedon, mniSvnelovania, sasamarTloSi, jarsa da policiaSi mosamsaxure adamiane bma, romlebic ar warmoadgenen mmarTveli elitas, irwmunon, rom isini emsaxurebian marTebul da mniSvnelovansaqmes. winaaRmddeg SemTxvevaSi, Zala mmarTveli elitis sawinaaRmdegod SeiZleba iqnes gamoyenebuli. swored am rwmenis Sesaqmnelad mniSvnelovania marqsistebi mier Semotanili „yalbi cnobierebis“ Camoyalibeba mSromelTa da mosamsaxureTa klasSi, raTa isini emsaxuron kapitalisturi saxelmwifos mmarTveli elitas.

marqsistebi miiCneven, rom Zalovani struqturebi mniSvnelovania mmarTveli elitisTvis, Tumca mxolod maTze dayrdnoba arasaimedoa. represiulma manqanam SesaZlebelia adamiane bi SeaCeros mmarTveli elitis sawinaaRmdego qmedebisgan, Tumca is ver uzrunvelyofs mmarTveli elitis sargeblod adamiane bis saqmianobas. Sesabamisad, mniSvnelovania sxva meqanizmebis amuSaveba da am meqanizmebs luis altiuzeru uwodebs saxelmwifos ideologiur aparats (Ideological State Apparatuses, ISAs)⁴. saxelmwifos ideologiuri aparati moicavs sakomunikacio institutebs (gazeTebis, Jurnal ebis, radios, televizias da sxva mediasaSualebebs), kulturis sferos institutebs (xelovneba, literatura, sporti), religiur organizaciebs, ojaxebs, politikur partiebs, prof-

kavSirebs da a.S. marqsistebis azriT, saxelmwifos ideologiuri aparatis nawilia skolac. maTi azriT, yvela am institutis mizania adamianebis qmedebebze zemoqmedeba, raTa uzrunvelyofili iyos mmartveli elitis dominireba.

neomarqsistebi ki miiCneven, rom skola yvelaze mniSvnelovani instrumentia saxelmwifos ideologiur aparatSi Tanamedrove msolflioSi. miuxedavad imisa, rom funqcionalistebi amtkiceben, TiTqos Tanamedrove sazogadoebaSi uddidesi roli eniWeba adamianis codnasa da unarebs da ara ojaxur warmomavlobas da socialur-ekonomikur statuss, araerTi magaliTia dasavlur samyaroSi, roca Tanabari SesaZleblobebis principi da Tanasworobis principi ar moqmedebis umciresobaTa mimarT. amerikis SeerTebul StatebSi afroamerikelebi, laTinoamerikelebi da sxva umciresobaTa warmomadgenlebi ar arian Tanasworni dominantur jguftan SedarebiT mxoloddamxolod eTnikuri da rasobrivi warmomavlobis gamo. amasTanave, mniSvnelovani problemebia dasavleTis qveynebsi qalTa da mamakacTa Tanasworobis mimarTebiTac. Sesabamisad, funqcionalistTa mtkiceba Tanamedrove samyaroSi SeZenili unarebisa da codnis safuZvelze waxalisebis da Tanabari SesaZleblobebis arsebobis Sesaxeb xSirad kiTxvis niSnis qveS dgeba.

Zalian mniSvnelovani kvleva Caatares amerikis SeerTebul StatebSi samuel bauelsma da herbert jintisma. maT daadgines, rom Tanasworobis da Tanabari SesaZleblobebis problema dgas ara mxolod umciresobebTan da qalebTan mimarTebsi, aramed zogadadac. maT gamoikvlies da daadgines, rom ekonomikur warmatebas da maRal intelegts Soris korelacia ar aris da intelegtualur testebze dafuZnebuli meritokratia saerTod ar arsebobs (5). ufro metic, maT daadgines, rom aranairi korelacia ar arsebobs zogadi ganatlebis safexurebze swavlis wlebsa da miRebul ekonomikur Semosavlebs Soris⁶. msgavsi kvlevebi adasturebs, rom socialur-ekonomikuri, ojaxuri, religiuri Tu eTnikuri warmomavloba kvlav mniSvnelovan rols TamaSobs sazogadoebaSi ekonomikuri keTildReobisa da socialuri benefitebis miRebis procesSi.

rogorc vxedavT, funqcionalistebis Sexeduleba, rom kariერილი winsvla da warmateba, iseve, rogorc ekonomikuri da socialuri keTildReoba, damokidebulia individualur codnasa da unarebze da ara warmomavlobaze - realobaSi ar

`muSaobs~. miuxedavad am realobisa, xalxi fiqrobs, rom Tanamedrove sazogadoeba meritokratuli sazogadoebaa da yvelaferi damokidebulia SeZenil codnasa da unarebze da ara eTnikur, religiur, rasobrivi da socialur warmomavlobaze, radgan maT aqvT garantirebuli savaldebulo sajaro zogadi ganaTleba da danarCeni ukve maTzea damokidebuli. bauelsi da jintisi, agreTve sxva marsqistebi miuTiteben, rom zogadi ganaTlebis roli erTi mxriv aris, rom SeinarCunos, uzrunvelyos da ganaviTaros mmarTveli elitis dominantoba da meore mxriv daarwmunos sazogadoeba, rom Tanabari SesaZleblobebis principi realurad muSaobs, radgan sazogadoebas aqvs savaldebulo sajaro zogadi ganaTlebis miRebis SesaZlebloba.

damatebiT sakiTxavi literatura

arsebobs araerTi saintereso wigni da publikacia, romelic farTod ganxilavs marqsistul Sexedulebebs ganaTlebis politikis sakiTxebze, maT Sorisaa:

Apple, Michael. Ideology and Curriculum (2nd ed). London. Routledge and Kegan Paul, 1990.

Apple, Michael. Teachers and Texts: A Political Economy of Class and Gender Relations in Education. New York: Routledge, Chapman and Hall, 1988.

am wignebsi avtori neomarqsistuli perspektiviT ganxilavs klasis, genderis, Zalauflebisა da hegemoniis sakiTxებს.

Bowles, Samuel, and Gintis, Herbert. Schooling and Capitalist America. Educational Reform and the Conditions of Economic Life. New York: Basic Books, 1976.

wigni warmodgens skolis marqsistul gaazrebas. masSi warmodgenilia skolis struqturis limitirebuli SesaZleblobebი individualuri zrdis, Tanabari SesaZleblobebis Seqmnis da mSromelTa Zalauflebis ganvitarebis TvalsazrisiT. avtorebi ganxilaven da aanalizeben sakiTxს, Tu rogor uwyobs skola xelს uTanasworobas.

Freire, Paulo. Pedagogy of the Oppressed. London: Penguin, 1972.

avtori arwers sakuTar wignierebis programas ganvitarebad qveynebsi da SeimuSavebs socialurad daucveli fenebis saganma-nATleblo emansipაციის ფილოსოფიურ xedvas.

Strike, Kenneth. Liberal Justice and the Marxist Critique: A Study of of Conflicting research Programs. New York: Routledge, 1989

wignSi Sedarebulia skolisa da sazogadoebis liberaluri/funqionalisturi da marqsistuli Sexedulebebi. avtori miic-nevs, rom marqsistebis kritika sakmaod mizanimartulia, magram, amasTanave, avtori mkveTrad uWers mxars samartlianobisa da gannaTlebis liberalur demokratiul principebs.

Tavi V

---

kidev erTxe l faruli kurikulumis Sesaxeb

funqcionalizmis gacnobisas Cven davinaxeT, rom faruli kurikula gvexmareba ukeT avxsnaT is arapirapiri gzebi da mimarTulebebi, romlebic saswavlo procesSi moswavleebis Tanamedrove, industriuli sazogadoebis Rirebulebebsa da normebTan socializacias emsaxureba. aseTi qcevebia, magaliTad, rigSi Cadgoma, aqtivobebis dagegmva saaTebis mixedvit, maswavleblis yuradRebis mopovebisaTvis Sejibri da damoukidebeli muSaoba. es qcevebi miRebulia, rogorc mniSvelovani mosamzadebeli saswavlo elementebi Tanamedrove sazogadoebaSi muSaobisaTvis. marqsistebi aseve amtkiceben, rom skola aviTarebs im damokidebulebebs, romlebic saWiroa Tanamedrove sazogadoebaSi muSaobisaTvis. miuxedavad amisa, marqsistebisa da funqcionalistebis SexedulebebSi arsebiTi gansxvaveba arsebobs. funqcionalistebi sakuTar ideas, rom skola Tanabari SesaZleblobebis Sansebs zrdis, sxva aucilebel pirobasac amateben. isini Tvlian, rom kurikulumi maSinaa samarTliani, Tu is saSualebas izleva SromiTi Zal is sxvadasxva sferoebs Soris arCevani gakeTdes. Sesabamisad, isini faruli kurikulumis koncefcias imgvarad ayalibeben, rom es ukanaskneli gulisxmobs kurikulumiss identurobas bavSvebis yvela jgufisaTvis. marqsistebi aRiareben faruli kurikulumis sargeblobas. funqcionalistebisagan gansxvavebiT, isini figroben, rom faruli kurikulumi gasxvavebul gavlenas axdens gasxvavebuli socialuri fenisa da warmomavlobis bavSvTa jgufebze. Sesabamisad, isini skeptikurad arian ganwyobili im postulatis mimarT, rom yvela skola yvelasaTvis Tanabar SesaZleblobebis qmnis. isini ar eTanxmebian varauds, rom faruli kurikulumi yvela bavSvisaTvis erTnairad aris miwodebuli da arc im mtkicebulebis momxreebi arian, rom yvela bavSvi erTnairiad iRebs mas.

erT-erT kvlevaSi jen enioni eyrdnoba marqsistuli tradiciebis aspektebs imisaTvis, rom Seiswavlos faruli kurikulumis funqcionireba¹. man xuT sxvadasxva skolaSi

Caatara mexuTe klasebis kvleva da aRmoaCina, rom yvela skolis SemTxvevaSi absoluturad gansxvavebulad miewodebodaT moswavleebis Sromis, sakuTrebis SegrZnebis, wesebisa da gadawyvetilebis miRebis koncepciebi faruli kurikulumis saSualebiT. xutidan oTx skolaSi sxvadasxva socialურენისა და warmomavlobის moswavleebi iyvnen warmodgenilni. pirvel da meore skolaSi moswavleebi muSaTa fenis, mesameSi skolaSi saSualo, meoTxesi maRali-saSualo da mexuTeSi ki, “eqskluzიური ელიტის” პოპულაციისგან Sedgebodnen. enionma aRmoaCina, rom TiToeul saklev skolaSi gansxvavebulი პედაგოგიური სტილის პრაქტიკიკება xdeboda. amasTan, miuxedavad imisa, swavlebis stili yvelgan gansxvavdeboda, sagnis doneze is sakmaod erTnairi iyo. nebismieri sagnis SemTxvevaSi, iqneboda es aritmetika, enis xelovneba, mecniereba Tu sazogadoebrivi sagnebi, faruli kurikulumი erTgvarovnad iyo warmodgenილი muSaTa klasის moswavleebiT დაკომპლექტებულ სკოლებში და es kurikulumი gansxvavdeboda sxva danarCen სკოლებში warmodgenილისგან. enoinma aseve aRmoaCina, რომ nebismieri სკოლის მაგალიTზე faruli kurikulumი warmoadგენდა muSaobის, sakuTrebis SegrZnebis, wesebisa და ავტორიტეტის კონკრეტულ კონცეციას. es კონცეციები gansxvavdeboda erTidan meore skolaSi და და es gansxvaveბები კორელაციური iyo moswavლეTa socialურ warmomavlobასTan.

enionis angariSi mixedviT, muSaTa fenis სკოლებში მოTxovნები moswavleების მერ Sesasruleბელი დავალებების მიმართ უფრო მეგანიკური და რუინული iyo. moswavleებს მხოლოდ გარკვეული და SeZRudული გადაwyvetileბის მიReბის უფლება ჰგონდაT. maswavleბელი iSviaTad uxsnida maT Sesasruleბელი დავალების მიzneბს, როგორ უკავსირdeboda es დავალებები სხვა დავალებებს და არც იმას განმარტავდა, ზოგადად რა მნიSვნელობა ჰგონდა და Sedeგები SeiZლეა მოეტანა maT muSaobას². weseბი ბავSveბს miewodebodaT ნაბიჯ-ნაბიჯ, პროცესი პარალელურად, es weseბი მუდამ უნდა Sesruleბულიყო და არასოდეს Seცვლილიყო. es პრინციპი დაცილიყო იმ SemTxvevaSიკი, Tu ბავSvs დავალების Sesruleბის უფრო ეფექტიანი მიდგომა SeiZლეა SemoeTავაზებინა. enionma sakuTარი დაკვირვების ილუსტრირება maTematikის გარკვეტილიდან მოთანილი საუბრიT მოაქდინა:

erT-erTi maswavleბელი ბავSveბს რიგი აკტივობების განხორციელებას ავალდებულებდა. maT erTi სანტიმეტრის სიგრZის

*xazi unda daexataT furc le bze. maswav le be li arc ki ux-
nida moswav le ebs, rom isini santimetr is sigrZis xazs av-
le bden da rom es xazi Skali s Sesaswavl ad iyo saWi ro. mi-
si swav le ba Semdegi fraze biT mimdinare obda: `aiReT saxaza-
ve bi! dadeT is furcl is zeda mindorTan! gaav leT niSnuli
saxazavis yove li xazis gaswrriv! axla ki moatrialeT Tqve-
ni saxazavi TaviT qveviT...~ am sakiTxTan dakavSire biT erTma
gogonam Tqva, rom man daxazvis ufro swrafi meTodi icis,
razec maswav le be l ma upasuxa: `ara, Sen araferic ar ici! Sen
isic ki ar ici, ras vakeTeb me amwuTas. gaakeTe ise, rogorc
geubne bi, Torem Secdomas dauSve b!”³*

am skolaSi zustad aseTive Caketili da sworxazovani
swavle bis meTodi iyo damaxasiaTe be li sxva, danarCeni sag-
ne bis swavle bis procesisTvisac. enis xelovne bis swav le ba
warmodgenda bavSve bis aTvis puqtuaci is niSne bis meqanikur
swavle bas. arse bobda TiToeuli da yove li punqturaci is
niSnis swavlis garkveuli wesi, romlis gverdis avla da
Secvla arasdros iyo gamarTle buli. avtobiografia aucil-
leblad iwereboda specialuri grafe bis gaswrriv pasuxis
Sevse biT, xolo grafe bi ki Sedgeboda imgvari kiTxve biT,
rogoricaa magaliTad “sad daibade” an “romelia Seni sayva-
re li cxove li?”⁴ am skolaSi maswav le be le bi cdil obden ab-
soluturi kontroli ganexorcielebinaT droisa da sakla-
so oTaxis sivrcis gamoyenebaze da sakuTari Zalaufle ba
gamoeyenebinaT gadawyvetile bis miRe bis dros. nivTe bic ki
saklaso oTaxSi aRqmuli iyo rogorc maswav le blis piradi
sakuTre ba da moswav le ebs isini swored imgvarad unda ga-
moeyenebinaT, rogorc maT maswav le be li ukarnaxe bda. sakla-
so oTaxze kontroli pirdapiri instuqciebisa da gankargu-
le be bis saSuale biT xorcieldeboda. es instruqcie bi ki
Semdegnairi iyo: “gadaSaleT wigne bi,” “siCume!”

mdidruli, maRali saSualo fenis warmomadgene lTa
skola Zalian konstrastuli iyo muSaTa sazogadoe bis sko-
lisan. aq faruli kurikulumi gansacvifreblad gansxve-
bul koncefciebs warmoadgenda wese bis, ufl ebamosi le bisa
da sakuTre bis Sesaxe b. enis xelovne baSi aqcenti kreatiul
weraze iyos gakeTe buli. punqtuaci is principe bi aqac iswav-
le boda, oRond bavSve bs aswavl idnen, rom sasveni niSne bis
gamoyene ba imazea damokide buli, Tu risi gadmocema surT
maT. sasveni niSne bis sworad gamoyene ba ki saklaso ganxil-
ve bis sagans warmoadgenda. saklaso oTaxisa da swavlis
procesis kontroli SeTanxme be bis safuZvel ze xorciel de-

boda. maSinac ki, rodesac moswavle saklaso oTaxis tovebda da brundeboda, aranair saSvs ar iyenebda. aRricxvis dafaze aRricxvis gakeTeba sruliad sakmarisi iyo.

enionis mier gaanalizebuli skolebis magaliTi TvalsaCinod warmoaCens, Tu rogor xdeba marqsistebis xedvis ganzogadeba faruli kurikulumis koncepciasTan mimartebiT. amgvარი ganzogadebis saSualebiT marqsistebi acveneben, Tu rogor viTardeba skolebis farglebSi arsebuli urTierTdamokidebulebebi faruli kurikulumis saSualebiT. enioniseuli kvleva gvaCveneb, rom muSaTa klasi skolis moswavleeb aswavl ian SromiT sferoSi monawileobas producebis yvelaze umniSvelo, dabal safexurze. maT aswavl ian imgvარი wesebis morCilebas, romlebic arc ki esmit. am moswavleeb imgvარი saqm is keTebisaTvis amzadeben, romelsac aranairi mniSveloba maTTvis ar gaaCnia. moswavleebi momavaliSic unda usityvod unda daemorCilon gankargulebebs, romlebsac gareSe uflebamosili piri gascem. maRali-saSualo fenis moswavleeb skolasi aswavl ian rogor unda Caerton SedarebiT maRali safexuris SromiT sferoSi. maT aswavl ian damoukideblad muSaobas da uviTareben analizisa da daskvnis unars, Tu ramdenad Seesabameba konkretuli wesi mocemul davalebasTan dakavSirebul grZelvadian da ara myisier amocanebs. am fenis skol is moswavleeb aseve aswavl ian simbolebiT manipularebas saktari survilis da Sexedulebebis mixedviT, gamoumuSaveben Sinagan disciplinas da amzadeben maT uflebamosil pirtan Tanaswor pirobebSi molaparakebebisaTvis. enionis kvlevaSi saSualo klasi skolebis magaliTi gansxvavebuli surats warmoqmnis maRali elituri skol isagan. maRali elitur skolasi kidev sxva tipis wesebi da uflebamosilebaa warmodgenili. saSualo fenis skolebSi moswavleeb aswavl ian qcevas da damokidebulebebs, romlebic gulisxmobs arsebuli wesebis miyolas da `swori pasuxebisa da gadawyvetilebebis" povnas arsebul avtoritatul mocemulobaSi. maRali elitarul i klasi skolebSi moswavleeb aswavl ian im situaciebis martvas, romlebzec isini Tavad arian pasuxismgebelni.

elionis kvlevis sazRvreb i sakmaod mokrZalebulia. bolosdabolos, kvlevis obieqti mxolod ramdenime iSviaTad homogenuri skol is mexuTe klasebia. TumcaRa, am kvlevis sawyisi imperiuli Sedegebi gaziarebulia sxva kvleebSi, romlebic neomarqsistuli tradiciebis miRma Catarebulia. magaliTisaTvis, rei maqdemotma (misi moRvaweoba wignis Semdeg nawilSi ufro detalurad igneba ganxiluli) klasebis qcevis saktar mikroanalizSi aRmoaCina, rom kiTxvis Zlieri jgufis moswavleebi bevrad ufro xSirad awyvetineben an

erTvebian maswavleblis saubarSi im periodSi, rodesac is kiTxvis sust jguftan muSaobs. amavdroulad, kiTxvis susti jgufis moswavleebi bevrad iSviaTad gadakveTen im sivrces, sadac kiTxvis Zlieri jgufi muSaobs da maswavleblis ar awyvetineben saubars an saqmianobas. makdemoni pirdapir ar ukavSirebs am da sxva, msgavsi kvlevebis Sedegebs moswavleTa socio-ekonomikur warmomavlobas. Sesabamisad, misi kvlevebi acdenilia marqsistul koncefcias. TumcaRa, es Sedegebi aZlierebs xedvas, rom rom faruli kurikulumi gansxvavebul gavlenas axdebs moswavlebaT gansxvavebul jgufebze.⁵ makdermotis msgavsad, rie ristma, romelic sakmaod gansxvavebul tradiciebs eyrdnoba, aRmoaCina, rom maswavleblebi skolaSi moswavleebis klasifikacias adreuli asakidan axdnen. es klasifikacia/dayofa ar aris dafuZnebuli akademiur moswrebaze, aramed imgvar maxasiaTeblebze, rogoricaa magaliTad moswavlis tansacmlis sisuftave. maswavleblebis swored am klasifikaciis Sesabamisad eqcevian moswavleebis. amasTan, maswavleblebi bevrad ufro metad urTierToben im moswavleebTan, vinc kargad gamoiyureba, movlilia da maT akademiur moswrebasac met yuradRebas aqceven.⁶ makdermotis msgavsad, ristic ar asabuTebis, rom producirebis urTierTkavSirebis ganvitareba zemoT aRweril klasifikaciis logikur axsnas warmoadgens. misi kvleva ki aseve marqtistuli tradiciebis miRmaa. TumcaRa enioni absoluturad daufaravad da naTlad amtkicebs, rom kapitalistur sazogadoebaSi producirebis urTierTkavSirebis ganvitarebis aucileblobaa gansxvavebuli formis faruli kurikulumis arsebobis mizezi. es ukanaskneli ki, miuxedavad imisa, rom gvaCvenebs skolis farul kurikulasa da klasis mSoblebis socialur statuss Soris korelaciis arsebobas, ar gulisxmobs mizezobrivi kavSiris arsebobas. korelacia apriori ar gulisxmobs kauzalur kavSirs. da mainc, anionis kvleva gvawvdis im saintereso Sedegebs, romlebic skolebis funcionalistebiseuli xedvis xelaxali Sefasebis safuZvels gvaZlevs. albaT moindomebT qeisis "saklaso subieqtivizmi" gacnobas, romelic me-8 TavSia mocemuli da saSualebas izleva mocemuli sakiTxebi kidev. ufro detalurad ganixiloT.

kul turuli reproducirebis Teoria

savaraudod yvelaze sworad SemuSavebuli Teoriuli na-
Sromi ganaTlebis reproducirebis sakiTxebis Sesaxeb or-
frang mkvlevars - pier bordes da Jan-klod paseronis
ekuTvnis. mklevrebi nawilobrivi marqsistuli trandiciebs
eyrdnobian da amtkiceben, rom saskolo swavleba warmoSobs
mkafio da Rrmad gamjdar rwmenasa da aRqmas, romelic
jgufebis subordinaciis regulirebis saSualebas izleva.
swored amgvარი gaazreba da aRqmadoba aniWebs dominant
klassimis saSualebas, rom sakuTari statusi fizikuri an-
gariSsworebisa da Zaldatanebis gareSe SeinarCunos. sxva
sityvebiT, is, rasac mkvlevrebi "simbolur Zaladobas" uwo-
deben, praqtikulad fizikuri Zaladobis Camnacvlebelia.
"simboluri Zaladoba" erTi jgufis mier meoreze Tavsmox-
veuli sistemuri xedvaa. mkvlevrebi am Rrmad da safuZve-
lianad gamjdar rwmenasa da aRqmadobas, romlebic procese-
bis mimdinareobisTan erTad ganmtkicdeba, "habituSS" (habitus)
uwodeben. habitusi gagebisa da aRqmის elementebia, romlebic
Taobidan Taobas gadaecema, adamianta konkretul kultu-
rul jgufებს აერთიანებს და სხვა კულტურული jგუფებისგან
განასხვავებს. მაშინ, როდესაც habitusi კულტურულ jგუფებს
ერთანეთისგან მიჰყავს, იმავდროულად ის დომინანტი კულტურე-
ბისათვის დამახასიათებელი სიმბოლოების ლეგიტიმაციასაც em-
სახურება. skola upირველესი instituciaa, რომელიც ამ ლეგი-
ტიმაციას აყალიბებს. ეს პროცესი ვითარდება დაკუმდებარებული
კულტურების მიერ დისტანცირებული პატივსცემის გამოხატვით
იმ მოუვდომელი საგნებისა და სიმბოლოებისადმი, რომlebic
დომინანტური კულტურის ნაწილია. amgvარი საგნები და სიმბო-
ლოები კი განთავსებულია იმგვარ ინსტიტუციებში, როგორებიცაა
მაგალიტად მუზეუმები და საკონცერტო დარბაზები. skolebi
ერთგვარ არაპოლიტიკურ და ნეიტრალურ forums warmoadgenen.
borde da paseronis Rrma rwmeniT, ამ ფონზე, დაკუმდებარე-
ბული კულტურის warmoadgenlebi eTanxმებთან გაცხადებულ
პრეტენზიას დომინანტური კულტურის განსაკუთრებული
პრიორიტეტობის Sesახებ. ეს განცხადება კი, Tavis მხრივ do-
მინანტური კულტურული სიმბოლოების aRიარებისათვისაა Seqm-
ნილი. დაკუმდებარებული კულტურული jგუფები swavlobენ sa-
კუTარი Tavis dadanaSualebas `კულტურულ არასენსიტიუობა-

Si". skolebi aviTareben konkretul xedvas, romelic tipuria pirovnebisaTvis misi klasobrivi warmomavlobidan gamondinare. es xedva moicavs erTi mxriv im perspektivas, romelSi adamianebi aRiqvamen dominanturi kulturis simbolebsa da mniSvelobas, xolo meore mxriv ki, maT pozicionirebasa da adgili sazogadoebriv struqturaSi. borde da paseronis mtkicebiT saskolo procesis neitraluri da apolitikuri SerCevis meqanizmebi kargad niRbavs gamefebul subieqtivizms seleqciis procesSi da garegnulad samarTlianobisa da obieqturobis imijs qmnis. garda imisa, rom bordem da misma Tanamoazreebma Seagroves soliduri da mravlistmyveli empiriuli mtkicebulebebi sakuTari xedvis marTebulobis dasamtkiceblad. motanili argumentebis umetesi wili dafuznebulia jansar, sayovelTaod miRebul dakvirvebebzec. magaliTisaTvis, skolis samarTliani da obieqturi bunebis Sesaxeb mosazrebis qomagebi xSirad apelireben satesto sistemaze, romelic moswavlis Sefasebisa da erTidan meore klasSi an safexurze gadasayvanad gamoiyeneba. amis sapirispirod, borde da paseroni xazs usvamen, rom mozardebis absoluturi umravlesoba arasdros flavdeba im formalur `konkursebSi, romlebic maTi prestiJuli saswavlo dawesebulebebidan garicxvas gamoiwvevda. metic, sakkurse periodis dadgomamde bevrad adre moswavleTa didnawils ukve gaangariSebuli aqvT sakuTari warmatebis Sansebi. am Sansebs isini sakuTari socialur-klasobrivi warmoSobis gadmosaxedidan afaseben da rig SemTxvevebSi saertod uars amboben konkursSi monawileobaze. xolo, is moswavleebi, romlebic konkursebSi monawileoben da vinc metnaklebad warmatebiT artmevs Tavs konkurencias, sakuTari kulturuli stiliT xasiaTdebian, romlebic maT swavlis periodSive aqvT Sesisxlxorcebuli.

miuxedavad imisa, rom bordesa da paseronis kvlevebi STanbeWdav analizs gvTavazoben reproducirebis procesis Sesaxeb, am kvlevebs uamravi naklic gaacnia. pirvel yovlisa, maTi naSromebi naklebad gamoavlens kulturul gansxvavebs, romlebic maT mier ganxilul sxvadasxva kulturul qve-jgufes Soris arsebobs. ufro metic, isini Tvlian, rom nebismieri gansxvaveba, romelTa aRmoCena da danaxvaa SesaZlebeli, mxolod konkretuli kulturuli jgufis dacilebis xarixsa da donezea damokidebuli dominanturi kulturuli simbolebis formebsagan. maTi analizi gvaCvenebs,

Tu ramdenad met-naklebi warmatebiT aris dominanturi kulturuli formebi misaRebi sxvadasxva sub-kulturul jgufebisaTvis. TumcaRa, maTi naSromebi naklebad uzrunvelyofs subkulturuli jgufebis maxasiaTeblebis analizi maTisrul fasovani gaazrebisaTvis.

ase, magaliTad, bordes calkeuli naSromebi izleva sxvadasxva jgufebis mier kulturuli instituciebis gamoyenebis sixSiris statistikuri analizi. es institutebia mezeumebi, sakoncerto darbazebi, Teatrebi da a.S. am analizi erT-erTi mizania gvaCvenos, rom maRali kulturis formebi metwilad gamoiyeneba im individebis mier, romlebic kulturuli prezentaciebis principebs icnoben da am principebis gaSifvra SeuZliaT⁷. analizi sakiTxi erTmniSvelovnad ar dgeba, iswavleba amgvari principebis amoxsna skolaSi Tu ara. ufro metic, ara skola, aramed ojaxi SeiZleba DSeiZleba warmoadgendes im instituts, romelic xels uwyobs im principebis swavlebas (an piriqiT, arswavlebas), romlebic dominanturi kulturis simboloebis amoxsnisaTvisaa saWiros. mecnierebis mier sakiTxis ganxilvisas ufro mniSvelovani isaa, rom skolebi aswavlian moswavleebis TviTdamokidebulეbisა da pozicionirebis Sefasebas materialuri kulturis principebis amoxsnis sakuTari SesaZleblobebidan gamomdinare. Sesabamisd, rTulia gaanalizeba, ramdenad sworia mecnierTa argumentebi sxvadasxva kulturuli qvejgufebis zedmiwevniT kargad codnisa da gaazrebis gareSe. aseverTulia gaanalizeba, Tu mecnierTa mosazrebebi sworia, ra kuTxiT da ra xarixiT SeiZleba amis damtkiceba.

bordes namuSevrebisa da zogadi dakvirvebis safuZvelze Cven viciT, rom maRali kulturuli formebis moxmareba ufro sxvebze xSirad prestiJuli jgufebis mier xdeba. miuxedavad amisa, Cven ar viciT, ra unda vigulisxmot am moxmarebaSi. koncertze wasvlis aqtivoba WeSmaritad kulturis am formiT arTacebas ukavSirdeba? Tu is ubralod saSualebas warmoadgens sazogadoebis molodinebis gamartlebisაTvis? borde askvnis, rom TeatrSi an koncertze wasvla ukve niSnavs, rom pirovneba icnobs im principebs, romlebic mas kulturuli formebiT arTacebis saSualebas azlevs. es debuleba marTebulia calkeuli individebis, magram ara yvelas mimarT. Sesabamisd, swored aseTive Secdomaa bordes daskvnebis mixedvit ufro dabali fenis warmomadgenელTa Sefasebac. borde asvnis, rom kulturuli for-

mebis ufro iSviaTi gamoyeneba niSnavs, rom aRtacebisaTvis saWiropi principebi ar aris nacnobi da xelmisawvdomi am jgufebis warmomadgenlebisatvis. Tumca Cven namdvilad ar viciT, ras niSnavs sxvadasxva jgufebis warmomadgenlebisatvis ama Tu im tipis kulturuli RonisZiebebze ardaswrebiT miRebuli danaklisi. ufro metic, Cven faqtiurad araferi viciT am jgufebis mier sxvadasxva kulturul RonisZiebebze daswrebis mniSvnelobის Sesaxeb. es ki imas niSnavs, rom Cven ar vart gaTviTcnobierebuli am subkulturuli jgufebis Tvisebebisa da xasiaTis Sesaxeb. borde Zalian martivad msjelobs, rom principebi dominanturi kulturis amoxnisatvis ar aris xelmisawvdomi am jgufebis warmomadgenlebisatvis. is arc ki uSvebs im variants, rom SesaZlebelia, es principebi kidevac xelmisawvdomი იყოს maTTvis, Tumca sxvadasxva piradi da konkretuli mizezebis gamo, am jgufebma gadawyvites principulad ar SeeswavlaT isini.

როდესაც საკმარისი მონაცემები არ არის, რეზისტენციულობაზე, ამგვარი ზეზე დამოკიდებულებები და Cavardnebi mniSvnelovan gavlენას axdens analizis WeSmaritebaze. Tu subkulturul jgufეbs CavTvlit dominanturi kulturis umniSvnelo gamoxatulebad, რომელთა sakuTari kulturული მTლიანობა sustia, nebismieri tipis SewinaaRmdegebis perspeqtiva dominantur an Tavsmoxveul kulturis mimarT imTaviTve mcire unda იყოს. ბორდეს Teoriული struqtურის erTertTi seriozული problema realurad imaSi mdgomareobs, რომ ის mcire raodenobiT mizezsa და uamrav instruments gvTavazobs sxvadasxva kulturული qvejgufebis perspeqtivebis analizisaTvis. ამ seriozული naklis gaTvaliswinebiT, ის praqtikulad ver warmogvidgens argumentirebul mizezebs Cvens dasarwmuneblad imaSi, Tu ramdenad SesaZlebelia მის მერ aRwerილი kulturული dominirebis formების rRveva რომელიმე, mniSvnelovani სასუალები Tu mimarTულები გამოენებიT.

moswav l i s subku l t u r a da muSaTa k l a s i

reproducirebis aqtualuri procesi da producirebis urTierTobebis legitimizacia bevrad ufro mniSvnelovani da kompleksuria, vidre marqsizmis mimdevari mkvlevrebis warmodgenil magaliTebSia dRemde mocemuli. miuxedavad amisa, britaneli mecnieri pol vili warmogvidgens moswavleTa kulturis nimuSebis bevrad ufro STambeWdav da mkafio konturebs moswavleebis skolis formaluri struqturTan interaqciis procesSi. mkvlevris mier warmodgenili suraTebi cxadyofs, rom muSaTa klasis warmomadgenel moswavleebi sakuTari bedisweras Tavad gansazRvraven da am procesSi bevrad ufro aqtiurad arian CarTulebi. muSaTa klasis moswavleebis CarTuloba am procesebSi bevrad ufro dinamiuria, vidre sxva jgufebis warmomadgenlebisa. vilisi garkveulad ewinaaRmdegeba bordesa da paseronis kvleves, sadac mecnierebi amtkiceben, rom muSaTa klasis warmomadgenel studentebi ubralod gauazreblad da pasiurad reagireben maT garSemo moqmed Zalebze. bordesa da paseronis mixedvit, ase imitom xdeba, rom muSaTa klasis moswavleebi Tanamonawileobis gareSe ikaveben sakuTar "gardauval" adgils samuSao bazarze. vilisi acxadebs, rom "muSaTa klasi-dan wamosuli moswavleebis mier muSaTa samuSao adgilebi dakavebisas rTulia imis axsna, ratom izlevian moswavleebis Tavad amis saSualebas."⁸ mecnieris mier sakiTxis dasmis meTodi gvaZlevs saSualebas gaviTvaliswinoT, rom am kulturuli jgufis moswavleebis arCevani xasiaTdeba garkveul damaxasiaTebe l elementebis arsebobiT arCevanis gakeTebisas.

vilis eTnografiuli kvleva inglisSi Catarda. kvlevis fokusi Tormeti muSaTa klasis warmomadgeneli, saSualo skolis moswavle biWunaa, romlebsac pirobiTad "ymawvilebi" vuwodoT. biWebi araseleqciur saSualo skolaSi dadian da vilisi maT `hamertaunis biWebs" uwodebs. ymawvilebi gadajawvuli megobrebi arian, romlebic skolis farglebSi calkeul subkulturas warmoqmian. isini sakuTar Tavs formaluri skolis da danarCeni moswavleebis opoziciad miiCneven. sxva moswavleebis isini "yuris xvrels" (Ear' oles) uwodeben da skolis politikis mimarT damjer konformistebad aRiqvamen. vilisma biWebze dakvirveba damamTavrebeli

klasis meore semestrSi daiwyo da skol is damTavrebis Semdeg SromiT i cxovrebi dawyebedan biWebs eqvsi Tvis manZilze akvirdeboda. vfiqroBT, rom aucilebelia vilisis kvlevis detaluri aRwera, romelic amomwurav informacias izleba da Sesabamisad, saSualebas gvaZlevs mkafiod SevicnoT is saklaso cnobieba, romelic saskolo swavlebis periodSi formirdeba.

holi aRwers, rogor upirispirdebian erTmaneTs ymawvilebis araformaluri kultura da skol is formaluri struqtura. ymawvilebi uwyveti winaaRmdogobis reJimSi imyofebian gadaWarbebuli kontrolisa da Zalauflebis winaaRmdog. skola warmodgenilia rogorc kargad organizebuli formaluri institucia. mas gaaCnia kargad gansazRvruli struqtura, mkafio ierarqia da SemuSavebuli aqvs wesebis paketi⁹. ymawvilebi nonkonformistebi arian da xSirad arRveven wesrigs. vilis aRweris mixedviT, ymawvilebis mier gaweuli winaaRmdogobis logikuri Sedegi ki isaa, rom ymawvilebi skolas daamTavreben dabal an naxevradkvalificiuri muSakebi. muSakebis, romlebic momzadebulni arian arasasiamovno, rutinuli da mZime yovel dRiuri samuSaos Sesasruleblad. arsobrivad, vilisis kvleba gvaCvenebs im kompleksur process, romlis drosac garkveuli tipis SromiT i Zala wamoiqmneba da romeli sakuTar Tavsnel-nelaviTarebs.

Tavistavad skolas ar gaaCnia sakmarisi fizikuri resursebi sakuTari damsjelobiTi ZalauflebiT wesrigis SenarCuneblad. skola metwilad damokidebulia sakuTar moralur avtoritetze da am avtoritetis aRiarebaze moswavleTa umravlesobis mier. rogorc vilisi ganmartavs, "maswavleblebis avtoriteti mopovebul unda iqnes da SenarCundes ara izulebiTi, aramed moraluri safuZlebis saSualebiT. es ki swavlebis procesSi SeTanxmebis saSualebiT unda xdebodes".¹⁰ moraluri avtoriteti yalibdeba moswavleTa umravlesobaSi maSin, rodesac isini iziareben im Ziritad urTierTgacvlebis principebs, romlebsac maT maswavlebeli sTavazobs sxvadasxva saSualebebiT. is rom maswavlebeli sa da moswavleebis Soris arsebobs TvalsaCino garigeba, cxadad SevigrZnobT momdevno winadadebebis yuradRebiT gacnobisTanave. Tu moswavleebi pativiscemas gamoxataven maswavleblisadmi, maswavlebeli maT sapasuxod mniSvelovan codnas gadascems, romelic moswavleebisaTvis

efeqtur mandats warmoadgens pativsacemi, dafasebuli samuSaos mosapoveblad. da maSin, rodesac moswavleebis umravlesoba aRiarebs da eTanxmeba garigebis am formas, ymawvilebi ase ar iqcevian. isini uaryofen moralur avtoritets, romel zecaa damokidebuli skolis formaluri struqtura. ymawvilebis winaaRmdegoba da skolis wesebis uaryofa efuZneba ymawvilebis warmatebis Sansebis gonivrul gamoTvaze da samuSao tipis moTxovnebis realistur Sefasebaze. saubarია im konkretuli tipis samuSaoze, romelic didi albaTobiT maTTvis xelmisawvdomi iqneba. vili dakvirvebis Sedegad aRmoaCens, rom uaryofis procesi moicavs aseve ymawvilebis ganvitarebis processac. am dros ymawvilebi qmnian sakuTar kulturul CarCos da skolis mier warmoadgenili mesijebis kreatiul reinterpretacias gvTavazoben.

maSin, rodesac ymawvilebis winaaRmdegoba kontrproduqtulia Soreuli perspeqtividan, is imavdroulad efeqturia moklevadiani gadmosaxedidan. ymawvilebi sakuTar winaaRmdegobrivi kulturul fons qmnian skolaSi da, imavdroulad, isini kargad arian momzadebuli saamqros an saxelosnos cxovrevisaTvis. sakuTriv es uaryofa da skolis mesijebis reinterpretacia aZlevs maT saSualebas, iarsebon samuSao bazris komfortul zonaSi, rac miuRwevelia `yuris xvrele-bisaTvis". maTi perspeqtivebis gaTvaliswinebiT, es ar aris seriozuli da mniSvnelovani samuSao. samuSao ar iTvaliswinebs maTi individualizmis xazgasmas da ar uzrunvelyofs maTTvis gansakuTrebuli, damoukidebuli statusis Seqmnas. am tipis samuSao aseve ar amaRlebs maT TvitSefasebas, rogorc amas saSualo fenis kultura cdilobs Caunergos maT. es samuSao maT ufro metad uzrunvelyofs xelfasiT, romelic maT samuSaos gareT Tavisuflebas aniWebs da saSualebas aZlevs akeTon is, rac surT. imis Sansi, rom ymawvilebi swored imgvარი uperspeqtivo samsaxuriT daasruleben, rogorც Tavად warmoudgeniaT, maRalia. TumcaRa, maTi sakuTari aRqma damatebiT gavlenas axdens da xels uwyobs am albaTobas.

swavlebis bolo etapze maswavleblebis mier SeTavazebuli garigebis uaryofiT, yvelaferi Tavis adgilze dgeba; Tu ar arsebobs seriozuli samsaxurebi, maSin aseve aRar aris sasargeblo da efeqturi maT mier miniWebuli mandatic. da Tu am mandatis miniWebა aRiarebulia rogorც garkveuli tipis mniSvnelovani codnis miRebis signali, maSin es sig-

na li tyu il zea dafu Znebu li. codnis is tipi, romel sac skola sTavazobs moswavleebis, gulisx mobs iseTi dargebis, rogoricaa maTematika da mecnierebebis Teoriul codnas. amgvari codna ki absoluturad ararelevanturia saamgroSi saWiro praqtikuli `nou-hau" saqmianobisaTvis. ymawvilebi saTvis Teoriul codna qalur sawyisTan asociardeba, maSin rodesac nou-haus isini WeSmarit mamakacur codnad miCneven. skolis mier SemoTavazebu li codnis uaryofis fonze, absoluturad bunebrivi Semdgomi nabijia, rom ymawvilebi arakanonierad da Zal datanebiT valdebulebad miCneven maswavleblis mier moTxovnil pativiscemas. es wesi maTTvis formaluri skolis kulturis dausabuTebe l da izulebiT Tvisebad rCeba.

ironiulia, rom ymawvilebis saskolo kulturis Zalian bevri aqvs saerTo maT samuSaosTan. im samsaxurTan, romel sac maTi umetesoba Seasrulebs saamgroebSi. saamgroebi, romlebic Zalian axlosaa skolis subkulturisTan, gamoir-Cevian maskulinuri atmosferoTi, romelic mZlavri komponentebia rogorc seqsizmi, aseve rasizmi. saamgroebSi kacebi pativs scemen praqtikuls da aknineben Teoriuls. xolo gonebrivi samuSaos daknineba am adaminebs azlevis licenzias, erTgvar saSvs SeewinaaRmdgon saamqros ufrosis Zalauflebas. es SewinaaRmdegeba Zalian axlosaa skolaSi maswavleblebis Zalauflebisadmi gaweul winaaRmdegobasTan, sadac ymawvilebs swored iseve miecaT saSvi amgvari moqmedebisaTvis. gonebrivi samuSao qaluri, nazi da ganebivrebuli adaminebis saqmea; is aSkaraa, martivad dasanaxi da ar ganixileba, rogorc pativsacemi saqmianoba, romelic misabaZia.

Sesabamisad, ymawvilebis subkultura maT kargad amzadebs im gamocdilebisaTvis, romelic maT saamgroebSi daxvdebaT. miuxedavad amisa, SeiZleba gaCndes kiTxva: rogor moqmedebis amgvari momzadeba saamgroebis mflobelbez? am kiTxvaze pasuxis gacemisaTvis aucilebelia mxolod gavixsenoT samuSaos tipi, romeli saamgroebSi sruldeba da is SezRuduli perspeqtiva, romelic ar izleba Tavis daRwevis an vertikaluri mobilurobis saSua lebas. metic, ymawvilebi ara mxolod uaresisTvis arian momzadebulebi, aramed erTgvari yoyoCobiT, TavmomwoneobiTac ki iReben amgvar situacias. maS ra SeiZleba kidev arsebobdes, rasac saamqros bosieZebs sakuTar muSakebSi? "yuris xvrelebisgan" gansxavebiT, ymawvilebs ar aqvT imis molodini, rom isini sakuTar

identobas ipovnian samuSaoSi. isini ar elian dawinaurebas saukeTesod Sesrulebuli saqmisaTvis da “yuris xvrelebisgan” gansxvavebiT arasodes gaucruvdebaT guli da daecemian suliT, rodesac msgavsi tipis jildoebis perspeqtiva ar iarsebebs.

moklevadiani perspeqtividan ymawvilebis subkultura Zalian kargad amzadebs maT im samyarosTvis, romelsac isini saamqroebSi Sexvdebian. rasakvirvelia, maTi sakuTari perspeqtiva da antagonisturi struqtura aseve winaRobas warmoadgens maTTvis nebismieri sxval alternativisken swrafvisaTvis da Sesabamisad, ukeTesi cxovrebis povnisaken. Tanabari SesaZleblobebisa da vertikaluri mobilobis ideebi anareklia liberaluri, funcionaluri, individualisturi logikisa. es logika ki vilisisa da ymawvilebis mier sxvadasxvavgarad uaryofilia. kapitalizmi saSualebas azlevs zogierT pirovnebas Tavi daaRwios sakuTar klasobriv warmomavlobas da maRal samsax poziciur da dajildoebiT principze dafuZnebuli samsaxuri moipovos. maRali xelfasebi, romlebsac adamianebs profesii sports uxdian kargi, Tumca eqstremaluri magaliTia. rwmena imisa, rom es SesaZlebelia, aseve sasargebloa Tavis daRwevis ganxorcielebisatvis. TumcaRa es is alternaticaa, romlisganac sargebels mxolod calkeuli individebi iReben. rwmena sistemis is rgolia, romelic adamians warmatebisaTvis ganawyobs. Tumca, igi aranairad ar aris garantia da adamanTa umravlesobisaTvis ar aris sakmarisi faqtori. ymawvilebi kargad aRiqvamen, rom rwmena mizanSewonilia mxolod individualisturi logikis gadmosaxedidan. individTa jgufis perspeqtividan is aranair alternativas ar uzrunvelyofs. ymawviliTa perspeqtividan, maTi gadawyvetileba Camoayalibon da gaiazron sakuTari cxovreba formaluri Sromisa da skolis situaciis gareT, ar aris azrs moklebuli. vilis termins Tu gamoviyenebT, ymawvilebi namvilad Rrmad wvdebian da Seicnoben kapitalizmis sistemis bunebasa da logikas.

miuxedavad imisa, strategia, romelic amartlebs Tavis Tavs moklevadiani perspeqtiT, arc individualur da arc jgufur SemTxvevaSi ar aris produqtiuli grZelvadiani gadmosaxedidan. vilisi aRniSnavs, rom samsaxuri ymawvilebis uzarmazar sixaruls iwvevs, radgan is uecari Semosavlis gaCeniT xasiaTdeba. samsaxuri ymawvilebs pirdapir akavSirebs maskulinur SromiT samyarosTan. es samyaro ki maTi

saskolo kulturis ZiriTadi sawinaaRmdego komponentia. TumcaRa, grZelvadian perspeqtivaSi, es strategia ar aris momgebiani arc individis da arc mTLianad socialur klasisaTvis, radgan dRidan dRemde ymawvilebi erTi da igive rutinul samuSaos asruleben erTi da igive uazro, primitiuli meTodebiT. amasTan, ymawvilebs ar aqvT Camoyalibebuli naTeli warmodgena im Zalebis Sesaxeb, romlebic maTwnexis qveS amyofebs da abeCavebs. isini verc alternatiul gzas xedaven, romeIsac SeiZleba daadgnen.

imdenad, ramdenadac zemoT aRniSnuli mkiTxvels optimizmis safuZvels naklebad uCens, viliss mtkiced swams, rom swored am tipis Rma kulturuli analizia aucilebeli im SemTxvevaSi, Tu raime tipis koleqtiuri liberalizaciisken swrafva arsebobs. udavoa, rom ymawvilebi erTvarad SezRudulebi arian sakuTari seqsizmisa da rasizmisagan. isini aseve arian SezRudulebi mZime, rutinuli erToblivi Sromis aRiarebisa da am SromiT Tavmomwoneobis mizeziTac. metic, vilis xedviT, SromiT klasis kulturis amgvარი safuZvliani Seswavla da gacnoba saSualebas izleva naTeli movfinoT kreatiuli winaaRmdegobis potenciur mimarTulebebs, im mimarTulebebs romlebic udavod unda iqnes gamoyenebuli progresuli da koleqtiuri cvlilebebis daCqarebisaTvis.

ymawvilebi warmoCndebian tragikul gmirebad. rogor SeZlebda fundamentalisti, aexsna maTTvis is ziani, romeIsac isini sakuTar Tavს ayeneben? rogor unda moxdes skolis struqtურis marTebulebis dasabuTeბა? kriticizmi? rogor moaxerxebda marqsisti ymawvilebisaTvis maTi sakuTari situaciis ganmartebas? da Tu SeZlebda, ra tipis rCevas miscemda ymawvilebs an maswavlebebs marqsisti imisaTvis, raTa daxmareboda maT realuri da WeSmaritad cnobierebis ganvitarebisaTvis saWiro mimarTulebis danaxvaSi? am kiTxvebze pasuxebis Semdeg SesaZlebelia, Tqven mogindeT ganxilოT me-8 TavSi mocemuli “socialuri kvlevis” qeisi da iqve mocemuli fasdeba ki skolaSi gaweული rTuli samuSao Sesabamisad?

Tavsatebebi, problemebi da Sansebi

marqsistebi funkcionalizms damcinavi, kritikuli TvaliT uyureben da ganxilaven mas, rogorc arsebiTad ideologiur pozicias, romelsac mecnieri mxolod Tanamedrove sazogadoebaSi arsebuli instituciebis marTebulobis dasamtkiceblad mimarTavs. amasTan, isini ver Tanxmdebian, kriticizms romeli aspeqtia yvelaze metad seriozuli. warmoadgens Tu ara ZiriTad problemas is, rom funkcionalizmi arsebiTad ideologiuria, maSin rodesac marqsizmi - ara? Tu gansxvsveba iqidan momdinareobs, rom funkcionalizmi ideologiaa, romelic emsaxureba Tanamedrove sazogadobrivi instituciebis marTebulobis dasabuTebas, xolo marqsizmi ki asevea ideologiaa, oRond is Tanamedrove instituciebis kriticizms isaxavs miznad? im SemTxvevaSi, Tu bolo variantia swori, maSin marqsizms mimdevrebma unda SeimuSaon specialuri kriteriუმები, romelic ideologiis gamijvnas SeZlebs mecnieruli poziciidan. faqti isaa, rom amgvარი kriteriუმების Camoyalibeba dRemde ver gaxda Sesazlebeli verc marqsistebis da verc aramarqsistebisaTvis. meore mxriv ki, Tu problema ara ideologiisa da mecnierების dapiრისpireბაSi, aramed Tavad funkcionalistების ideologiis xasiaTsa da miznebSi, maSin marqsizms mimdevrebma unda SeimuSaon mkafio formulireba, romelic saSualebas mogvcems, SevafasoT dapiრისpireბული ideologiebi mkafiod Camoyalibebული normativebis mixedviT. marqsistebma Tavi aarides msgavsi tipis formulireბის SemuSavebas da amisi mizezi savaraudod maTi ideologiური პოზიციაა. ამ პოზიციის Tanaxmad ki, normeბი პიროვნების კლასობრივ პოზიციასTan urTierTmimarTebiT unda iqნეს განხილული. ანა Tu ise, marqsistების uunaroba SeemuSaveბინაT ნორმატიული პოზიცია marqsizms uxerxulobამდე axლოს განათავსებს ფუნქციონალიზმTan და masTan ასოცირებულ პრობლემებTan. ფუნქციონალიზმის გიდენისეული კriticizმის განხილვისას, ამას კიდე უფრო TვალსაCინოდ დავინახაVT.

maSin, rodesac ფუნქციონალისტები სასკოლო პრაქტიკას განიხილენ როგორც საზოგადოების, როგორც მTლიანობის, და მის საWiროებებზე მორგებულ Rირებულებას, marqsistები ამ პრაქტიკას კაპიტალისტური კლასის ინტერესების განმტარებლის

funqcias aniWeben. niSnavs ki es, rom kapitalisturi klasis interesebi warmoadgens sasko lo praqtikis gamomwvev mizezs? Tu es marTlac asea, maSin gideniseuli funqcionalizmis kriticizmi Tanabrad relevanturi marqsizmisadmi. am SemTxvevaSi gamodis, rom marqsizmma winaswar ivarauda erTgvari sistemis arsebobis aucilebloba. da Tu amgvari varaudi marTlac arsebobda, is ara socialuri sistemis, rogorec erTi mTlianobis aucileblobas xedavda, aramed kapitalisturi klasis saWiroebebz e iyo fokusirebuli. gidenis dakvirvebis mixedviT "cneba - "saWiroebebi" arasworad aris gamoyenebuli Tu ar vaRiarebT, rom sistemas swirdeba savaraudo moTamaSeebis survilebis gaTvaliswineba".¹¹ gamodis, rom misi mosazreba kargad aRwers Cvens mier ganxilul situaciasac. nebismier socialur klass aucileblad esaWiroeba gamoicnos mis realobaSi arsebul moTamaSeTa survilebi.

amis garda, arsebobs kidev sxva problemebi im mtkicebulebasTan dakavSirebiT, romlis mixedviTac sasko lo swavlebis struqtura kapitalizmis interesebTan aris uSualod dakavSirebuli. pirvel rigSi aucilebelia im faqtis gaTvaliswineba, rom amerikis SeerTebuli Statebi ar aris erTaderTi kapitalisturi sazogadoeba msofliosi. miuxedavad imisa, Statebsa da sxva qveynebis, rogorebicaa magaliTad iaponia, safrangeTi, inglisi an taivani, ekonomika sakmaod erTgvaria, qveynidan qveyanaSi skolebs Soris bevri mniSvnelovani gansxvavebaa. es arc aris gasakviri, radgan zog qveyanaSi, rogorebicaa inglisi an safrangeTi sadac socialisturi tradiciebi ufro metad aris ganvitarebuli (Tumca es ar niSnavs, rom dominanturia). Sesabamisad, skolebi ufro metad ierarqiulia, vidre StatebSi, romelsac SezRuduli socialisturi tradiciebi gaacnia. vilisis kvleva xom bolos da bolos inglisis muSaTa klasis skolebze iyos fokusirebuli. metic: sasko lo swavlebis iseTi specifikuri sakiTxebi, rogorebicaa magaliTad sazafxulo ardadegebis periodi da xangrZlivoba, amerikis SeerTebul StatebSi naklebadaa dakavSirebuli kapitalizmTan. sazafxulo ardadegebis konkretuli praqtika ki ufro adekvaturad ukavSirdeba agrokulturuli sazogadoebis saWiroebebs, romelic jer kidev aris qveyanaSi SemorCenili. am tradiciebis mixedviT, agrokulturul sazogadoebaSi arsebobda imis realuri saWiroeba, rom bavSvebs zafxulis

periodSi fermaSi emuSavaT. da maSin, rodesac arsebobs garkveuli Cvevebi, romelTa axsna da dakavSireba moxerxebulia kapitalizmis interesebze referirebiT, arsebobs bevri iseTi praqtika, romelTa gaazreba da ganxilva gansxavebuli mimarTulebiT unda moxdes. kapitalizmis interesebze apelireba konkretul moralur Zalebs moicavs, radgan is uwyvetad da logikurad upirispirdeba sxva opoziciur, ufro gamarTlebul intereseb, romelic bavSvis humanur ganaTlebas gulisxmob. marqsistebs ki jer kidev ar daumuSavebiaT koncepcia sakuTari opoziciuri interesis Sesaxeb, romelic pozitiuri debulebis saxiT iqneba gadmocemuli ganaTlebisa da pedagogikis prioritetuli mimarTulebebis Sesaxeb.

vilisis kvleva erTgvari gamonaklisia yvela zemoT moyvanili SeniSvnebisgan. vilisi ar gvTavazobs gansakuTrebul instruqtaJs pozitiuri pedagogikis ganvitarebisaTvis. vilisi saSualebas gvaZlebs gaviazroT is mimarTulebebi da saSualebebi, romlebic saSualebas izleva, erTi klasis - kapitalizmis interesebi gavataroT. es interesebi ki gadmocemulia sxva klasis warmomdgenelTa survilebze gavliT. vilisis konkretul SemTxvevaSi sxva klasis warmomadgenlebi arian ymawilebi, muSaTa klasis kulturis Svilebi, romelTa gavliT kauzaluri jaWvi warmoqmneba. am jaWvis efeqti ymawilebisaTvis is Rirebulebebi, Sexedulebebisა da qcevebis ganvitarebaa, romlebic moitxovebaT warmobebis procesis yvelaze dabal safexurze saqmianobisaTvis..

vilisis kvlevis danarCeni marqsistuli formebi winaaRmddegobaSi funqcionalistTa Sexedulebebtan. is ewvqveS ayenebs rwmenas skolis mier uzrunvelyofili universaluri da obieqturi standartebis paketis Sesaxeb. es standartebi ki niWis identificirebas, ganvitarebas da dajildoebas gulisxmob. vilisi Segvaxsenebs, rom skolebi CarTulebi arian erTi mxriv samuSao Zalis ganvitarebaSi, romelic industriuli ierarqiis bolo, yvelaze dabal safexurze sam saxurisaTvis aris gamiznuli, da amavdroulad zrdian "gonbriv avtoritets" igive industriebis mwvervalebisaTvis.

Tumca, vilisis kvleva Zalian aris dakavSirebuli marqsizmis tradiciul formebtan, amavdroulad is bevr aspeqtSi winaaRmddegobaSi modis im ideebtan, romlebic marqsizmtan asocirdeba. imis magivrad, rom ganvitarebis universalur kanonebze moaxdinos fokusireba, funqcionalisti da

orTodoqsi marqsistebis kvaldakval, vilisi aRiarebs da eTanxmeba cvlilebebis ufro Ria da araprognozierebad xedvas. imis magivrad, rom mklevarma ekonomikuri struqtura cnobierebisa da Segnebis safuZvlad ganxilos, misi namuSevrebi saSualebas gvaZlevs gaviarzot, rogor funqcionirebs cnobiereba da Segneba izulebiTi ekonomikuri struqturigan Tavis dacvis mizniT. es funqcioniereba muSaTa klasis zogiert segments exebs. imis magivrad, rom mkvlevarma fokusireba erTniSvnelovnad farTo ekonomikur da politikur struqturebze gaakeTos, radgan swored es sferoebia analizis erTeulebi, vilisi subkulturebis mniSvnelobis sistemasa da lokaluri survilebze akeTebis aqcents. swored amis gamoa, rom misi kvlevebi ufro metad da cxadad Sromis reproducirebis kauzalur ganmartebazea dafuZnebuli, sadac individualuri survilebia mxedvelobaSi miRebuli.

realurad vilisis kvleva aseve araa srulyofili. is mxolod ingლის muSaTa klaszea fokusirebuli. mis kvlevaSi Cartuli mamakacebis raodenoba ki muSaTa klasis Zalian umniSvnelo nawils warmoadgens da monacemTa generalizebis martebulobas kiTxvis niSnis qveS ayenebs. TumcaRa, vilisis kvleva sakmaod mkafio warmodgenas izleva ymawvilebis mniSvnelobaTa sistemisa da im saSualebebis Sesaxeb, romlis saSualebiTac es sistema gardaisaxeba mesijebSi. am mesijebis TavisTavad skola gzavis. amastan, mkvlevris naSromi ar gvaZlevs saSualebas gaviarzot, ramdenad xeli migviwdeba Cven, an igive ymawvilebs ufro mravlistmomcvel mniSvnelobaTa sistemebze da, Sesabamisad, mogvcemda saSualebas, reproducirebis daxurul wre gagverRvia.

fuko da marqsizmis sazRvrebs gareT ganvitarebuli postmodernizmi

Cven mier ganxiluli mkvlevრების naSromebi, roგorebi-
caa, მაგალიTად, ბორდე ან ვილისი გვაZlevs saSualebas da-
vaskvnaT, rom jer kidev sabWoTa kavSiris daSlamde marq-
sizmმა uari Tqva mkacrad gansazRvrul ekonomikuri deter-
minizმის CarCoebze. maT SromebSi yuradReba gamaxvilebulia
im procesze, რომლის დროსაც კონკრეტული jგუფების მერ re-

producirebuli arsi klasobriv pozicionirebasa da ierar-
qiis gaZlierebazea fokusirebuli.

arssa da mis reproducirebazea fokusirebuli aseve ara-
marqsistuli mimdinareobis warmomadgeneli mecnieri - miSel
fuko. fuko ganekuTvneba konfliqtolog-Teoretikosta mim-
dinareobas, Tumca, amgvvari mikuTvneba arasakmarisad dagva-
naxebda misi ideebis kompleqsurobas. misi namuSevrebi swav-
lobs da warmoaCens diskursul socialur praqtikas, ro-
melic humanisturi sagnebis formirebis dros Cndeba. mec-
nieri gvaCvenebs procesebsa da mimarTulebebs, romlis dro-
sac kontrolis gare meqanizmebis danergva xdeba. konfliq-
tologi mkvlevrebisgan gansxvavebiT, fuko miiCnevs, rom Cven
vswavlobT Sida meTvalyureobis normebs gaTavisebas da,
Sesabamisad, sakuTari Tavis kontrolsac. magaliTad, so-
cialuri arsis mixedviT normad miCneuli movlenebi da sag-
nebi CvenC gvaZulebs daveTanxmOT umravlesobis mosazre-
bebs da gaviTavisOT sazogadod aRiarebuli qcevis normebi.

fuko ar iyo ganaTlebis Teoretikosi. miuxedavad amisa,
misi mosazrebebi kargad gvaCvenebs skolის gavlenas. is, Tu
rogor gansazRvavs skola seqsualurobas, siamovnebas da
ra kanonier qmedebes ganapirobebs studentebis mier am moq-
medebebis normad miCneva. sakuTar naSromebSi fuko gviCve-
nebs, rom adamianebi SeiZleba daiCagron an piriqit - moZa-
ladeebad warmocndnen saubris miRebuli maneris drosac ki.
es im SemTxvevaSia SesaZlebeli, Tu konkretuli saubris mi-
zania garkveuli qcevebis `normalizeba`, xolo danarCenebi-
sa - qcevebis `marginalizaciaa`. warmoidgineT, magaliTad,
ezos Cveuli xumrobebi, ras hyvebian adamianebi homoseqsa-
lebze, an ras laparakoben biWebi gogonebis Sesaxeb da go-
gonebi - biWebze. yvela es qceva seqsualobis da genderis
miRebuli da aRiarebuli normebia. am procesebSi zogierTi
adamiani sazogadoebis centri aRmoCndeba, maSin rodesac
sxvani kuTxeebSi arian miyuJulebi. amgvar pozicias adamia-
nebi sxvebis iZulebiT an sakuTari nebiT ikaveben. sxvadasx-
va tipis praqtika normalizebas ganicdis. amisi cxadi maga-
liTebia Cven mier heteroseqsalur wyvils Soris urTier-
Tobis aRqma. an is privilegia, romelic Cvens TeTrkanianad
dabadebas ukavSirdeba. msgavsi praqtika, yovelgvvari kriti-
kis gareSe, standartad miiCneva an asocirdeba `swor` yo-
fastan da qmedebastan. amgvvari standartebis sapirispirod,
arsebobs garkveuli praqtika, romelic imTaviTve margina-

lizacias ganicdis. magaliTad, homoseqsualuri kavSirebi an yofa, romelic romelime umciresobis mosaxleobasTan asocirdeba, normisgan gadaxvevad an safrTxed aRiqmeba. fukostvis gamowvevas ar warmoadgens mxolod is SezRudvebi, romlebsac umciresobis jgufebi SeiZleba ganicdides an is privilegiebi, romlebic umravlesobis jgufებს gaaCniaT. is eWvqveS ayenebs mTlianad identurobis sistemas, romelic msgavsi tipis klasifikaciebs ayalibebs da maT waaxalisebs. is cdilobs dagvanaxos, ramdeni elementaruli mosazreba da fiqri, ramdeni kategoria, romlis mixedviTac vcdilobT sakutari cxovrebis organizebas, socialurad winaswaraa konstruirebuli. es ki imas niSnavs, rom Cven yovelTvis imgvarad ar aRviqvamdiT da vanawilebdiT samyaros, rogorc amas axla vakeTebT da droSi dabruneba rom SegveZlos, davinaxavdiT: adre adamianebs Cvengan radikalurad gansxvavebulი Sexedulebebi hqondaT. galperinis mixedviT¹², romelic fukos mimdevaria, adamianebi yovelTvis ar azrovneben terminების - homoseqsualizmisa da heteroseqsualizmis mixedviT. is aRniSnavs, რომ termini "homoseqsualizmi" პირელად oqsfordის ინგლისური ენის ლეკსიკონში გამოცნდა 1892 წელს და არსებობენ ისეთი საზოგადოებები, სადაც ამგვარი ლეკსიკონი არ შემწილა. "homoseqsualizmi" და "heteroseqsualizmi" გალპერინის mixedviT დაკავსებულია Rroma კულტურულ "სეკსუალურობის" qcevasTan.

seqsualurobis garCeva ar xdeba qalsa da mamakacs So-
ris biologiuri gansxvavebis mixedviT. is saSualebaa, ro-
melic individebis identificirebas axdens rigi qcevebis
mixedviT, romlebic sazogadoebaSi “normad” aris damkvidre-
buli. sxva sityvebiT rom vTqvaT, seqsualuroba ideologi-
uri kategoria ufroa, vidre biologiuri. da yovelTvis,
rodesac nebismieri Cvengani sakuTar seqsualobaze figrobs
`kacis” an `qalis” poziciidan, Cven myisierad viwyebT saku-
Tari qcevis analizs dawesebuli “standartebis” gadmosax-
edidan, romelic Cveni sqesis pirebisaTvis aris SemuSavebu-
li. am dros Cveni individualoba yalibdeba da warmoSobs
Sida kontrolis meqanizmebs, romlebic TanxvedraSia gare
praqtikasTan. skolebi udavod erT-erTi umniSvnelovanesi
adgilebia, romlebic pirovnebis individualurobasa da
identurobas ayalibebს. maswavleblebi xSirad elian, rom
biWebi mtkice, amtani da Jinianebi arian. gogonebisagan ki im-
is molodini arsebobs, rom isini pasiurebi, emociurebi da

konkurenciisTvis mounzadeblebi unda iyvnen. xSiradve mas-
 wavleblebi saklaso oTaxis imgvarad gadaawyoben, rom maTi
 molodinebi kidev ufro ganmtkides. imisaTvis, rom naTlad
 davinaxoT, ramdenad mniSvnelovan rols TamaSobs Cvens
 cxovrebaSi sqesobrivi identuroba, sakmarisia warmovidgi-
 noT Cveni reaqcia momRerlis xmis gagonebaze, romlis sqesis
 amocnoba xmis tembris mixedvit myisierad ar xerxdeba. ram-
 denad Segizliat Tavad simReraze gadartva manam, sanam mo-
 mRerlis sqess ar daadgent? icvleba Tu ara Tqveni Sefase-
 bebi momRerlis xmasTan dakavSirebit, Tu mas Tavdapirvelad
 kacad miCnevT da mere aRmoCndeba, rom Turme qalia? dak-
 virvebixart Tu ara, rogor ibnevit, Tu maSinve ver axdent
 pirovnebis sqesis identificirebas. rogor gafacicebit mu-
 Saobs Tqveni tvini, rom daadginos pirovnebis sqesi? fuko am
 movlenas Seafasebda, rogorc Cveni cxovrebis wesis gamoZax-
 ils, roca Cven vswavlobT garkveuli kategoriebis normad
 miRebas da daJinebit movitxovT yvelasgan ama Tu im kon-
 kretul kategoriaSi Tavdebodes.

marqsistebisagan gansxvavebit, fuko ar cdilobs Cagvris
 problemikas CauRrmavdes, sadac sazogadoebis erTi klasi
 cdilobs meoris Sromis misakuTrebas. is ufro im Zalauf-
 lebis ganxorcielebis, zewolis problemis wamowevas cdi-
 lobs, romelic dakavSirebulia adამიანების გავრტნასა და
 SeCvevaze `daarwmunon sakuTari Tavi, rom isini gansakuTre-
 buli Tvisebebis matarebelni arian~¹³. am tipis Zalauflebis
 ganxorcielebis amocanaa Cveni identurobis SemWidroveba da
 dapataraveba Cveni survilebisa da aRqmის Sencirebisa da
 formis Secvlis saSualebit. im survilebisa da aRqmisa,
 rogorc Cven samyaros vxedavT da aRviqvamT. konoli kargad
 gadmogvcems am process:

`adamianuri sawyisi Tavis arsiT arasrulyofilia sa-
 zogadoebrivi formis gareSe; saerto ena, instituciuri
 wyoba, rigi tradiciebi da politikuri forumi, romlebic
 sazogadoebriv ganzraxvebs warmoaCenen, srul aucileblo-
 bas warmoadgenen individualobis SesaZenad da qmnian im er-
 Tobliobis SegrZnebas, romelic aucilebelia cxovrebitsa-
 vis. TumcaRa sazogadoebrivi srulyofisa da keTildReobis
 nebismieri forma uciloblად Seicavs Cagvras და სისტემა
 sakuTar TavSi~¹⁴A

marqsistebi aseve aRiareben problemas, romlic Za-
 lauflebis ganxorcielebasTan aris dakavSirebuli. gansxva-

veba isaa, rom maTi azriT revoluciuri mniSvnelobis ekonomikuri cvlilebebis ganxorcieleba am problemas aucileblad gadaWrida. fuko ar aris ase optimisturad ganwyobili absolutur da gardauval liberalizaciasTan dakavSirebiT. iqamde, sanam sazogadoebrivi diskursebi grZeldeba da socialuri instituciebi ki ganagrZoben funqcionirebas, Zalauflebis ganxorcielebis sakiTxi aqtualuri iqneba. am SemTxvevaSi ki problema gzebis da saSualebebis gamonaxvaa standartuli praqtikisa da sazogadod gamefebuli arsis gavlenis Sesasustebblad da aRmosafxvrelad. es aseve yvelaze mtkivneuli adgilebis moZiebasac moicavs.

erTi SexedviT, fukos namuSevrebi, rogoricaa, magaliTad, Sesavali hermafroditis dRiuridan¹⁵ an komentarebi me-19 saukunis masiuri mkvlelebis qeidan sqesobrivi scenebis TvalTvalis elementebs Seicaven. Tumca, misi naSromebis amocana ara mgrZnobelobis gaRviZeba, aramed samedicino diskursis analizia, romelic im adamianebris kontrolisTvis aris Seqmnili, vinc sazogadoebisgan aSkarad marginalizebulni arian. es kvlevebi kargad exmianeba moculobiT Teoriuli kvlevebs, romlebic Tanamedroveni instituciebs, magaliTad TavSesafrebs, klinikebs da cixeebs aanalizeben. aseve maTi analisis sagans warmadgens fsiqologiuri da seqsualuri Zaladobis msxverpITa konsultirebis praqtikac.

fukos Sromebis miRma Cans misi rwmena da miswrafeba, xazi gausvas Tanamedrove sazogadoebaSi arsebul sayovel-Tao diskurss. es diskursi mimarTulia adamianebris `normalizebisaken` da maTi subordinaciisaken codnisa da Zalauflebis konkretuli reJimebis mixedviT. rogorc Cans, fukos homoseksualis statusi mas gansakuTrebiT mgrZnobiares xdis am diskursis mimarT. fuko yuradRebas amaxvilebs uamrav saSualebasa da mimarTulebaze, Tu rogor aizulebs sazogadoeba adamianebs, daaskvnan moqmedebisa da azrovnebis romeli konkretuli mimarTulebaa normaluri. amavdroulad sazogadoebis mier xdeba yvela im adamianis marginalizacia, vinc gansxvavebulad moqmedebs an azrovnebs. aseve cxadia, rom fukos mier marqsizmisgan zurgiT Setrialeba gamowveulia didi politikuri movlenebiT. zustad igive simZafriTaa gamowveuli marqsizmis uaryofa mikro-movlenebiT, romlebic mezoblis Robes momijnave sacxovrebel oTaxebSi an saklaso oTaxebSi xdeboda. fukos

Sromebi, miuxedavad maTi Teoriuli¹⁶, istoriuli¹⁷ xasiaTisa da imisa, rom isini marginalizebuli adamianis perspeqtivdanaa mocemuli, Cveni sakuTari diskursis sarkes warmoadgens. is warmoadgens diskursis im aspeqtibs, romlebic kargad iTaviseben ZalauflebaTa damokidebullebs, axdenen gansxvavebulis marginalizacias da niRbaven alternatiuli individualizmis formirebas¹⁸.

fuko namuSevrebSi kargad warmoaCens im aspeqtibs, romlebzec man mtkice uari ganacxada. ufro konkretulad ki, man uari Tqva nebismieri gegmis uzrunvelyofaze subieqtibis ganviTarebisatvis. TumcaRa, fukosTvis prioritetuli iyo, rom adamianebi ufro mgrZnobiareni yofiliyvnen individualizmis aspeqtebTan mimarTebiT. im aspeqtibis, romlebsac isini RvTisgan saCuqrad boZebulad aRiqvamen. misi mtkice uari ki absoluturad logikuria fukos SeSfoTebis fonze, romelic Cvens mier uamravi gzisa da saSualebis povnas ukavSirdeba zewolisa da kontrolis Semsu buqebisa da Sewyvetistvis. Tu fuko Cven gverdiT gaCndeboda da Cvens individualizms sxvebze metad ganaviTarebda, maSin igi sakuTari uflbamოსილეს მართლმადიდებლობისათვის გადამისა და Sesabamisad, zewolisa da kontrolis axali formebs warmoSobis did safrTxes Seqmnida.

interesi, Camoyalibdes ufro swori gaazreba individualizmis RvTis mier boZebuli aspeqtibisa, da amasTan imis axsnis gareSe, individualizmis romeli axali formebi SeiZleba iqnes miRebuli, Zalian mniSvnelovan gavlenas axdens ganaTlebaze. is gansakuTrebiT mniSvnelovania im adamianebisatvis, romlebic sqesobrivi ganaTlebis kurikulumis Sesworebaze muSaoben. Sesworebulma saswavlo gegmam saSualeba unda misces skolebs daarRvion is siCume, romelsac homoseqsuali an seqsualurad aqtiuri studentebi xvdebian saklaso oTaxebSi. Sesworebulma saswavlo gegmam efeqturad unda upasuxos am moswavleebis interesebs da amavdroulad gaiTvaliswinos mSobelTa da sazogadoebის ლიდერთა ინტერესები, romlebic TavSekavebas uWeren mxars¹⁹.

maSin, rodesac fukos uari, SemogvTavazos individualizmis romelime prioritetuli forma, misi siZlierea, is imavdroulad problemebsac qmnis. gavixsenoT konolis sityvebi: `adamianuri sawyisi arasrulyofilia sazogadoebrivi formis gareSe. saerto ena, instituciuri wyoba, rigi tradiciebi da politikuri forumi, romlebic sazogadoebriv

ganzraxvebs warmoaCenen, srul aucileblobas warmoadgnen individualobis SesaZenad da qmnian im erTobliobis SegrZnebas, romelic aucilebelia cxovrebiaTvis.” miuxedavad imisa, rom fuko (da konoli) gvaxseneben, rom Tu am formeBTan srul identificirebas movaxdenT, Cven safrTxis winaSe davdgebiT da Cveni identuroba kanTan Zalian axlos moZrav samarTebeIs daemsgavseba... Tumca, arsebobas ar Sewyvets is faqti, rom Cven yovelTvis nakleb srulyofil SesaZleblobas virCevT arsebuLebs Soris. fuko am arCevanis Semxseneblad gvevlineba, Tumca, sakmarisad ar gvaCvenebs gzas imisaTvis, rom kargad gaviazroT, rogor SevZloT swori arCevanis gakeTeba.

fukos gavlena Tanamedrove socialur moZraobebze udavod mniSvnelovania. bevr sxva sakiTxTan erTad, is gvexmareba davinaxoT Tu rogor iCagrebian Zalauflebis ganxorcielebisa da zewolisagan is jgufebi, romlebic marqsizmi-seul klasifikaciaSi zustad ver Tavsdedian. marqsizmiseuli politikuri reJimis Secdomebisa da mmartvelobis formis cvlilebebis gaTvaliswinebiT aRmosavleT evropaSi, yofil sabWoTa kavSirsa da CineTSi, aucilebelia gvaxsovdes, rom Zalauflebis ganxorcieleba da zewola bevrad ufro met aspeqts moicavs, vidre klasobriv Cagvras an mTavrobebis reglamentacias. am analizTan erTad fukom aseve ganavitar garkveuli instrumentebi, romlebic axal moZraobebssasualebas azlevs ganTavisufldnen marqsizmis koncepciebsa da warmodgenebze zedmeti damokidebuLebisa da gavlenisagan. amas ki gansakuTrebuli mniSvneloba eniWebi, Tu mxedvelobaSi miviRebT im dramatul cvlilebebs, romlebic saerTasoris politikur sivrceSi ganxorciel da sabWoTa kavSiris dacemisa da CineTis ganvitarebis Semdeg. swored am periodSi gaizarda feministuri Teoriisa da praqtikis roli da mniSvneloba.

feminizmi, rogorc konfliktis Teoriis forma

feminizmsa da marqsizms Soris urTierTmarTeba yovelTvis martivad ar iyo warmodgenili. erTi mxriv, marqsizmma bevrad gauswro sxva mimdinareobebss, romlebic qalis daqvemdebarebul pozicias aRiarebda. meore mxriv ki, marq-

sizmi am pozicias asabuTebda producirebis mniSvnelobiTa da Sromis klasobriv dayofiT. problema isaa, rom yvela qali ar aris muSaTa klasis wevri da amitom marqsistuli gadmosaxedidan Zneli asaxsnelia, ratom unda isaxavdes moZraoba miznad yvela qalis liberalizacias. fukom aRmoaCina, rom Cagvra da Zalauflebis ganxorcieleba klasobriv formirebis miRma warmoiSoba. am dakvirvebis safuZvel ze man sxvebTan erTad marqsizmis winaSe mdgari yvela qalis liberalizaciis problemis gadaWras Seuwyo xeli.

feminizmis zogadi forma warmoadgens politikur, socialur, intelektulur da artistul moZraobas, romelic, jagaris ganmartebiT, qalis daqvemdebarebis Sesamcireblad warmoiSoba²⁰. feministebis mosazreba gansxvavdeba marqsistebisagan rogorc minimum ori mniSvnelovani aspeqtiT. pirveli, feministebi aRiareben, rom arsebobs Cagvrisa da Zalauflebis ganxorcielebis kidev sxva ganzomileba, romelic cdeba klasobriv diferenciacias. es ganzomilebaa sqesobriv Cagvraa. maSin, rodesac marqsizmi sakuTari Sexedulebis mixedviT eqskluziurad socialur klaszea fokusirebuli, is uguლvebel yofs im ganzomilebas, sadac qalebi mamakacebis mxridan zewolasa da Zalauflebis ganxorcielebas ganicdian socialuri klasis ganurCevlad. Sesabamisad, miuxedavad imisa, rom bevri feministi iziarebs marqsizmis mosazrebas da aRiarebs, rom Cagvra ZiriTadad socialuri cxovrebis maxasiaTebeli elementia, isini imavdroulad amtkiceben, rom Cagvris mxolod klasobriv gadmosaxedidan ganxilva ar aris sakmarisi. Tu Cveni survilia avxsnaT da gadavWraT Cagvris problema, aucilebelia gavcdeT Sromis klasobriv diferenciacias da ganvixiloT sakiTxi sqesobriv diferenciaciis kuTxiTac.

marqsistebi xSirad ver xedaven Sromis sqesobriv dayofas da Tvlian, rom am aspeqtis amosavali wertili bevrad ufro Rma da kompleksuria Tavisi bunebiT. marqsi, romelic aseve aRiarebda kapitalizmis naklovanebes, ojaxs iynebda srulyofili sazogadoebis metaforad. Tumca, feministebi Tvlian, rom safuZveli ojaxis kritiku li ganxilvis sagnidan amoRebisaTvis praqtikulad ar arsebobs da Zaladobriv kavSirebi ojaxSic iseve SeiZleba warmoaSvas, rogorc samuSao adgil ze. metic, problemebi, romlebic Sromis sqesobriv dayofasTan asocirdeba bevrad ufro TvalnaTeli da gavrcelebulia, vidre klasobrivTan asocirebuli. kla-

sobrivi dayofisagan gansxvavebiT, sqesobrivi dayofa ara mxolod samuSao adgilebze xdeba, aramed saxlSic. feministe bi swored am aspeqtze amaxvi leben yuradRebas.

samuSao adgilze sqesobrivi zewola uamravi gansxvavebuli meTodiTa da saSualebebiTa xorcieldeba. yvelaze Tvalsacino da gavrcelebuli magaliTia uxaliso, uenTuziazmo damokidebuleba qalis samuSaoze ayvanis an misi dawinaurebis mimarT. amgvარი damokidebuleba xSiria im SemTxvevebSic ki, rodesac qali yvelaze kvalificiuri da Rirseuli konkretuli kandidatia poziciisaTvis. istoriulad kompaniebis mamakacTan muSaobas amjobinebdnen uamravisxvadasxva mizezis gamo. maT SeiZleba isic efiqraT, rom qals bevr meti pasuxismgebloba akisriaT ojaxSi, isini Svilebis aRzrdiT, moxuci mSoblebis movliT arian dakavebuli. amgvar vitarebaSi, qali SeiZleba nakleb dainterebuli da CarTuli iyo kompaniaSi mimdinare procesebiT. kompaniebma aseve SeiZleba CaTvalon, rom ojaxi mTlianad aris damokidebuli mamakacis Semosavalze, xolo qalis ki mxolod damatebiTia. kidev erTi mizezi SeiZleba iyos is, rom oficrebis umravlesoba mamakacebi arian da maT SeiZleba mamakacebis garemocvaSi muSaoba ufro komfortulad eCvenebodeT. rac ar unda iyos mizezi, is gavlenas axdens qalebis samsaxureobrivi mdgomareobaze da kvalificiur qalebs Sesafერისი poziciebis gareSe tovebs.

im tendencias, romelic mamakacis upiratesobas gulisx-mobs qalze, didi gavlena aqvs ganaTlebaze. imdenad ramdenadac, molodini, rom qalebi mniSvnelovan poziciebs daikaveben sakuTar saxls miRma ar arsebobs, saganmanaTleblo molodinebic gogonebsa da biWebs Soris gansxvavebulia. magaliTisaTvis, bevrად naklebia im gogonaTa ricxvi, romlebic umaRlesi maTemakisa da mecnierebis programebSi arian gaertianebuli. gogonebi bevrად nakleb kiTxvebs smeven, vidre biWebs da zogად, nakleb agresiuლები arian. am qcevidan gamomdinare ki, seqsistebi akeTeben daskvnas, rom gogonebs naklebi unari gaaCniaT, warmatebulebi iyvnen da maRali maCvenebulebi aCvenon maTematikasa da sxva zust mecnierebaSi. amgvარი daSveba ki rogorc Cans ara mxolod maswavleლები-სა და administratorების muSaobas ganapirobebs, aramed aseve moqmedebs Tavად gogonebis TviTidenturobis garkvevasა და survilebzeც. gogonebma SeiZleba ar arasakmarisad დაა-ფასონ sakuTარი bunebrivi niWi da midrekiლეები maTemati-

kuri sagnebisa da mecnierebebisaken, mxolod im mizeziT, rom aRmoCndnen konkurenciaSi biWebTan da martivad, ar ajobon biWebs.

sabooloo jamSi ki, yvela es faqtori - gansxvavebuli samuSao SesaZleblobebi mamakacebisa da qalebisaTvis, sxvadasxva kurikulumi biWebisa da gogonebisaTvis skolaSi, maswaleblebisa da skolis administraciis seqsisturi dasvebebi gogonebisa da biWebis niWsa da SesaZleblobebis Sesaxeb, gogonebis dabali akademiuri TviTsefaseba da uambicioba erTmaneTze axdens zegavlenas da azlierebs saerto efeqts. erT faqtorSi arsebuli situaciis Secvla ki SesaZloa cvlilebebis ganxorcielebas iTxovdes yvela danarCenSi.

Tumca, saqme isaa, ras unda niSnavdes, rom erTi faqtoris Secvla yvela faqtoris Secvlas SeiZleba moITxovdes? modiT, msjeloba daviwyoT SromiT samyarodan. bevri feministi darwmunebulia, rom ubralod samarTliani procedurabis dadgena kadrebis SerCevisaTvis sulac ar aris sakmarisi. arc isaa sakmarisi, rom kvalificiur qalis miecema SesaZlebloba aCvenos sakuTari upiratesoba mamakacTan Sedarbit Tanaswor pirobebSi da daamarcxos igi. damatebit imis gaTvaliswinebacaa saWiros, rom samuSao roli, poziciuri valdebulbebi mamakacis mier aris dagegmili da kargad aris morgebuli mamakacis xasiaTTan. rogorc maqkinoni aRniSnavs, poziciebis umravlesoba, ramdenadac genderulad neitraluri ar unda iyos mocemuli samuSao aRweriloba, ar aris mowyobili pirze, romlebic upirvelesad bavSvis momvleli da aRmzrdelia²¹. SemTxvevitia, Tumca maqkinonis dakvirveba xazs usvams funcjonalistebis poziciis erT-erT seriozul naklovanebas. erTmaneTTan dakavSirebuli praqtika da gamocdilebebis sruli komplekti SeiZleba efeqturad funczionirebdes, Tumca isini mainc ar iyos bolomde gamarTlebuli eTikuri perspeqtividan.

Sesabamisad, problemebi, romlebic mamakacisa da qalis candidaturebis samarTlian arCevas ukavSirdeba ar aris Semofargluli mxolod samuSao sivrciT. is bevrad Rmad aris gamjdari kulturul rwmenasa da gamocdilebaSi, romelic saxlis cxovrebas, bavSvebis aRzrdas da qalis Tavisuflebas ukavSirdeba. es rwmenebi da maTi gavlenebi, romlebsac gansakuTrebit Raribi qalebi ganicdian, Zalian mkafiod aqvs gadmocemuli nensi freizers²². is asabuTebis, rom

socialuri daxmarebis formebi erTob diskriminaciulia qalebisa da mamakacebis saWiroebebTan mimarTebiT. amgvარი varaudebi ki saboloo jamSi daxmarebis aRmoCenis absoluturad gansxvavebul sistemებს აყალიბებს. mamakacebis umravlesობისათვის amgvარი daxmarebis gaweვა xdeba umuSevroბის dazRvevis formiT. es daxmareba fullis მიRebas გულისხმობს და სასუალებას აწლევს მიმRebs ისე მოიხმაროს es Tanxa, როგორც მას მოესურვება. Sesabამისად, socialuri daxmarebis sistema mamაკაცისათვის varაუდობს, რომ მიმRebs აყვს უწლება daxmareba daxარქოს Sexედულებისამებრ და სახელმწიფო ამას არ უნდა აკონტროლებდეს. qaleბის umravlesობისათვის სიტუაცია ბევრად gansxvavebulია. მწელი ისტორიის განმავლობაში, qალის SemTxვევაში, daxmareba modის დამოკიდებული ბავსების ან gansxvavebulად კვებასთან ასოცირებული daxmareბის formiT. ამ ტიპის daxmareba კი ჯალიან ჯრუდავს qალს და პირდაპირ gansაზრვავს, რისი gაკეთების უწლება აყვს qალს ამ daxmareბით და რის - არა. მეტიც, amgvარი daxmareba პირდაპირ იწლევა ინსტრუქციებს, როგორ უნდა იყცეოდეს qალი და როგორ - არა. xსირ SemTxვევაში, qალს, რომელიც ბავსვის daxmareბას ან Tav-სეაფარს იReბს, აკრჯალული აყვს, ჰყავდეს Tanამცხოვრები მამაკაცი.

ამ SemTxვევაში, არა მხოლოდ Rარობა qალბზე აქდენს გავლენას, Tu როგორ gანკარგავს საზოგადოება საჯარო და პირად სფეროებს Sრომიტი ბაზრის სკესობრივი დიფერენციაციის Sesabამისად. ყველა ფენისა და კლასის warmომადგენელ qალებს Se-ჯრუდული აყვტ absoluturად ყველა Sesaწლებლობა, გარდა ერთისა. es ერთი Sansი კი მაწ ბიოლოგიურ Sesaწლებლობას - ბავსების გაCენას უკავსირდება. ბევრი ფემინისტი არიარებს სკესთან Sorის არსებულ იმ უზარმazar gansxvaveბას, რომელიც საზოგადოებამ უნდა მიიღოს მხედველობაში სამუშაოსა და განათლების დაგეგმვის პროცესში. Tumცა, es gansxvaveba არ უნდა იყოს არqმული იმგვარად, რომ qალებისთვის გადაიკეთოს Cartულობის ყველა მნიშვნელოვანი სასუალება, რომელიც სახლის ფარგლებს გარეშა მოყეული. es gansxvaveba ასევე არ უნდა qმნიდეს winარობებს მამაკაცისათვის, გააუმჯობესოს საკუთარი რილი ბავსვის არჯრდის საყმესი ან სახლის საყმესი. უწრო მეტიც, აუცილებელია იმის გააზრება, gansxvaveბები, რომლებსაც მამაკაცსა და qალს Sorის gansაზრვარენ, არ არის უცილობლივ სკესობრივ Tavისებურებზე მიბმული gansxvaveბები, არამედ სტატოსტიკურად სასუალო, ნორმალური მონაცემები. მონაცემები, რომელიც xსირად socialuri ტრადიციებისა და პრაქტიკის se-

riozul, mZime gavlenas ganicdis. magaliTisaTvis, Tu saSu-
alo statistikuri monacemebis mixedviT, qalebi ufro metad
mzrunvelebi arian da naklebad agresiuLebi, arseboben ua-
mravi mamakavebi, romlebic mzrunvelebi arian da uamravi
qalebi, romlebic agresiiT gamoirCevian. Sesabamisad, sakmao
sifrTxilea saWiro, sanam mocemu l sqess raime Tvisebas an
maxasiaTeb lebs mivawerdeT.

zemoTaRniSnulis kvaldakval, bevri feministi sakmaod
sworad aRniSnavs seqsisti sazogadoebis arasaTanado dafa-
sebas, romelic qalebis gansakuTrebul, gamorCeul gam-
Wriaxobisa da saTnoebas gamovlenas ukavSirdeba sxvadasxva
situaciebSi. magaliTad, ganaTlebis mkvlevrebi karol gi-
ligani²³ da nel nodingsi²⁴ amtkiceben, rom gansakuTrebiT
didi yuradReba eTmoba samarTlis Zalasa da Rirsebas da
Zalian mcire zrunvis efeqts. giligani TvalsaCinos xdis,
Tu ramdenad aris fokusirebuli moraluri ganaTlebisa da
moraluri ganvitarebis kvleva calsaxad biWebze. am kvle-
vebSi metwilad ganxilulia mamakacebis saqmianoba samar-
Tlis sferoSi da, amavdroulad, sruliad ar aris ganxi-
luli gogonas rolis mniSvneloba. im rolisa, romelic
zrunavs da inarCunebs kavSirebs. jer kidev cota xnis win es
gansxvaveba arasworad iqna aRqmuli. mamrobiT bihevi-
oris-
tebs absoluturad mcdari mosazreba hqondaT da Tvli-
dnen, rom gogonebi ikaveben moraluri ganvitarebis ufro dabal
safexurs, vidre biWebi. patriarqaluri sazogadoeba ki go-
gonebs mxolod qorwinebis, saxlis saqmisa da dedobis kon-
teqstSi ganxilavda.

mas Semdeg, rac Cven sqesTa Soris gansxvavebas feminiz-
mis konteqstSi gaviazrebT, konteqstis, romelic aRar cnobs
tradiciul patriarqalur rolTa gadanawilebas, rogorc
bunebriv movlenas, Cven mzad vart saskolo ganaTlebis
procesebi gavaanalizoT da masSi miviRoT monawileoba.
skolebisa, romlebic ar gamoiyeneba qalTa da mamakacebis
gadaxarisxebisaTvis winaswar dadgenili socialuri role-
bis mixedviT. amgvar skolebSi gogonebis Cartuloba maTema-
tikisa da mecniererebebis programebSi, maTi SesaZleblobebis
maqsimaluri warmoCineba waxalisebuli unda iyos. gogonebi
sakuTar SesaZleblobebis erTmaneTis sazrdod unda iyenebd-
nen da erTad qmnidnen TanamSromlobiT saswavlo garemo. am
garemoSi dawinaurebis Sansi yvelas Tanabrad unda hqondes,
xolo biWebi ki gagebiT da gulisxmierebiT unda ekidebod-

nen Tanak lase lebis naazrevs da ar fiqroben, rom maT vinme zemodan uyurebs an qedmaR lura d epyroba.

feminizmi SeiZleba ganvixiloT, rogorc konfliqtis Teoria an am Teoriis ganvITareba. miuxedavad amisa, feminizmi SeiZleba TanxvedraSi modiodes funqcionalizmis gark-veul formeBTanac. magaliTisaTvis, funqcionalistebS SeiZleba miaCndeT, rom samuSaos sqesobrivi dayofis gark-veuli praqtikebi gamarTlebulic ki SeiZleba yofiliyo SezRuduli teqnologiebidan, industriuli Sromis simZimidan, dabadebis kontrolis primitiuli meqanizmebidan da a.S. gamomdinare. Tumca isini feministebSac unda eTanxmebodnen imaSi, rom msgavsi praqtikebi aRaraa aqtualuri, rac samecniero da teqnologiuri codnis ganvITarebam, winsviam gamoiwvia. daveTanxmebiT konfliqtis Teorias, funqcionalizmsa Tu romelime sxva models, yvela SemTxvevaSi feminizmi cvlis Cveni yuradRebis fokuss da moITxovs Cvengan samuSao strukturis an samuSaos danawilebis miRma ganvixiloT sakiTxebi. Cven fxizlad unda gveWiros Tvali socialur mniSvnelobebisa da varaudebis cvlilebebeze, rasac sxvadasxva praqtikebi da gamocdilebebi iwvevs. Semdeg TavSi Cven mivubrundebiT mniSvnelobis/arsis sakiTxS da vimsjellebT, Tu rogor viazrebT Cven sakiTxebS, sagnebs da ras vgulisxmobT interpretaciis gadmocemaSi.

damatebiTi informaciis mosapoveblad ix.:

Hooks, bell. *Teaching to Transgress*. Boston: Beacon Press 1991

A classic text on schooling, race, and critical theory.

Popkewitx, Thomas, and Fendler, Lynn, eds. *critical Theories in Education: Changing Rettans of Knowledge and Politics*. New YourkL Routledge, 1999

Essays on the state of critical theory in education.

nawil i IV

---

interpretacia da zogadi
ganaT lebis socialuri funqcia

Tavi 6

---

interpretivistuli mosazreba

wina TavebSi Tqven gaecaniT or, radikalurad gansxvavebul, mosazrebas skolebis rolis Sesaxeb Tanamedrove sazogadoebaSi. funkcionalistebi amtkiceben, rom skolebi yvelaze mniSvnelovan instituciebs warmoadgenen teqnologiuri ganvitarebiskენ swrafvis, materialuri keTildReobisa da demokratiis xelSewyobisaTvis. marqsisitebi skolas ganxilaven, rogorc umTavres instruments erTi jgufis mier meoreze dominirebis uzrunvelsayofad da amgvari damokidebulეbis legitimaciisaTvis. am mosazrebebis sapasuxod, Tqven albaT moelodebiT, rom Cven am ori gansxvavebuli mosazrebebis Sejerebis safuZvelze mesame, ufro misaReb pozicias warmovadgenT. samwuxarod, Cven Tavad ver vTanxmdebiT, am ori interpretaciidan romeli asaxavs ukeT skolis kavSirs sazogadoebasTan da, Sesabamisad, mogviwevs mesame, Sejerebuli mosazrebis CamoyalibebasTan dakavSirebiT mkiTxvels molodini gavucruoT.

Cveni amgvari aRiarebis mosmenis Semdeg, Tqven SeiZleba sakuTar Tavs uTxraT: `im SemTxvevaSi, Tu avtorebi ver Tanxmdebian, Tu romeli mosazrebaa ufro metad gamartlebuli, gamodis, rom pasuxebi kiTxvaze skolis rolis Sesaxeb sazogadoebaSi mxolod da mxolod am rolis interpretaciis, analizis sagania~ da Tu Tqveni mosazreba swored ase Camoyalibda, maSin principul sakiTxebze Cvenc unda dageTanxmoT. TumcaRa, Cven ver dageTanxmეbiT Tqven mier Camoyalibეbul koncefciaSi terminis - `mxolod da mxolod~ gamoyenebis marTebulobasTan dakavSirebiT. amgvari termini amcirebs gaanalizebis, interpretirebis procesis mniSvnelobas. Tundac imitom, rom erTi mosazreba da analizi garkვეul situaciebTan dakavSirebul faqtebs ukeT miesadageba, vidre sxva danarCeni.

am TavSi Cven ganvixilavT interpretivizms, romelic sruliad gansxvavebul xedvas warmoadgens socialuri kvlevis bunebsa da skolis sazogadoebasTan kavSiris Sesaxeb. funkcionalistebisa da marqsistebisgan gansxvavebiT, interpretivizmi ar warmogvidgens globalur politikur argumentebis im rolis Sesaxeb, romelsac skola TamaSobs sazogadoebaSi. interpretivizmis xedvis mixedviT, arsebobs uamravi gansxvavebuli roli, romelsac skola TamaSobs sxvadasxva, gansxvavebuli garemoSi. interpretivizmi *globalur*ze metad *lokalur* mimarTulebazea fokusirebuli. interpretivizmi metad amaxvilebs yuradRebas konkretuli skolis kulturul urTierTkavSirebiT CarCoze, individebis qcevasa da mosazrebaze, mocemul konkretul socialur garemoSi, vidre zogadi kanonis misadagebasa da yovlismomcveli garmartebebis uzrunvelyofaze. interpretivizmis ideebis gaziareblebi skolas ganxilaven, rogorc adgils, sadac xdeba jgufebisa da individebis urTierToba adgilobrivi, yvelas mier gaziarebuli `TamaSis wesebis~ mixedviT. Sesabamisd, isini sakuTar TavS moiazreben mkvlevrebad, romlebic arweren movlenebs konkretuli skolის მაგალიTze. amgvარი midgoma ki moiTxovs skolebSi adamianebის mosazrebebisa da ideebის, maTi moqmedebის ანალიზსა და ინტერპრეტაციას.

sara lourensis mier Catarebuli kvleva `kargi umaRlesi skola~ interpretivistული kvlevis TvalsaCino მაგალიTs warmoadgens. Tavis naSroms sara lourensi metad Sesაferის qvesaTaurს აZლევს: `xasiaTisa da kulturის portretebi~. igi miiswrafvis gamoarkvოს, Tu ra ganapiroebს qვეynის sxvadasxva ნაწილსი განTavსებული xუTი, საკმაოდ gansxvavebulი სკოლის erTნაირად `karg umaRles სკოლად~ Camoyalibebas. igi ინტენსიურ დავირვებას აwarmoebდა TiToeული სკოლის სტუდენტების, maswavleლებისა და ადმინისტრაციის ყოველდღიურ ცხოვრებაზე და ცდილობდა, რომ Camoeyalibebina სკოლების imgvარი portretebi, sadac yvela maxasiaTebeli, romelic TiToeული სკოლისათვის ინდივუალური და gansxvavebulია, სკოლების ამ ინდივუალურ portretebSi გაერთიანდებოდა. isინი, visac Cven ubralod karg adamianebად მივიCნეVT, erTნაირად არ გამოიყუებიან და არც მოqმედებენ. kvlevam warmoaCინა, რომ TiToeul სკოლას აყვს kargი maxasiaTebების სპეციფიკური ნაერტი, რომlebic erTობლიობაSi ეფეკტურად muSaobs imisaTვის, რომ სკოლა უნიკალური და gansakuTrebulად kargი gaxადოს. adamianebის msgავსად, ამ სკოლებსაც აყVT

sakuTari naklovanebebi da problemebi; miuxedavad amisa, saerTo suraTi, romelic Seswavlil dokumentaciasa da skolebis SemuSavebul portretebs eyrdnoba, mkvlevris azriT, TiToeuli skolisaTvis damaxasiaTebeli individua-
luri `sikargis~ arsebobas usvams xazs.

cxadia, rom yvela mxatvari gansxvavebulad daxatavs er-
Ti da imave skolisa Tu adamianis portrets. Sesabamisad, ar arsebobs erTi romelime portreti, romelic garkveul pirovnebas Tu romelime skolasTan mimarTebiT swori an WeSmaritia. swored amgvarad, interpretivistuli kvleva calсахad gansxvavdeba funqcionalisturi da marqsistuli kvlevisagan, radgan ar eyrdnoba erT universalur, politi-
kurad marTebul Teorias an ganmartebas, aramed iswrafvis socialuri realobis zedmiwevniT aRwerisaken. Sesabamisad, interpretivistebis aRwera analitikuri da interpretivistu-
lia.

savaraudod, Tqven ukve gaiziareT, rom Cveni aRiareba logikuria im TvalsazrisiT, rom Znelia imaze SeTanxmde, Tu romeli xedva aRwers da miesadageba ukeT faqtebs gansxvavebul garemoSi. Tqven Cvens mosazrebas im SemTxvevaSi daeTanxmeT, Tu Tqvens Tavs uTxariT: `nebismieri xedva, pir-
velia is Tu meore (andac Tundac mesame), aucileblad swo-
rad da marTebulad unda aRwerdes skolის raobasa da mniSvnelobas.~ Tu Tqveni mosazreba amgvaria, maSin gamodis, rom Tqven is mniSvnelovani detali dainaxeT, romelic orives - funqcionalizmisa da orTodoqsul marqsizmis mie-
raa gaziarebuli. Sesabamisad, Cveni msjeloba interpreta-
ciisa da analizis Sesaxeb saerTo sawyisebidan SegviZlia daviwyoT. es ki imas niSnavs, rom Cven SegviZlia davuSvaT:
arsebobs mxolod erTi swori aRwera skolის kavSirisa sa-
zogadoebasTan. xolo mogvianebiT ki amgvari daSveba davu-
pirispiroT interpretivistul Sexedulebas.

gavixsenoT, rom oriveni, funqcionalistebic da orTo-
doqsi marqsistebic, aRiareben, rom socialuri qcevac mka-
fiოდ Camoyalibebuli kanonebis Sesabamisad imarTeba, fizi-
kuri da bunebrivi samyaros msgavsad. orive mimdinareobas miaCnia, rom Tu socialur cxovrebas mecnieruli kuTxiT
ganvixilavT, Cven SevZlebT garkveuli universaluri gan-
zogadebis gakeTebas, romelic zedmiwevniT zustad aRwers
da marTavs humanisturi sazogadoebის ganvitarebas. rasak-
virvelia, funqcionalistebi da marqsistebi ver Tanxmdebian

am mkafiod Camoyalibebuli kanonebis gavlenisa da Sedegebis Taobaze. magaliTad, funqcionalistebi miiCneven, rom Tanamedrove sazogadoebaSi arsebobs Zlieri moZraoba, romelic ilaSqrebs miwerili Rirebulebis safuZvelze dajildoebisa da Tanamdebobebis ganawilebis winaaRmdeg. es moZraoba miRweuli Sedegebis safuZvelze dajildoebis momxrea. Tavis mxriv ki, orTodoqsi marqsistebi qmnian mtkicebulebebs, romlis safuZvelze miiCneven, rom dajildoebisa da Tanamdebobebis ganawilebis saukeTeso axсна klasebs Soris konfliqtiT SeiZleba aixsnas da is gansxvavebuli urTierTobebi, romlebic gansxvavebul klasebs Soris arsebobs, Sedegebis mniSvnelobas xsnis. TumcaRa orive mimdinareoba iziarebs Sexedulebas, rom socialuri faqtebis adekvaturi axсна sabunebismetyvelo mecniererebTan asocierebul ganmartebes unda asaxavdes, maTi adekvaturoba ki obieqtur mtkicebulebebze dafuZnebuli socialuri realobis martebul aRweras gulisxmobdes.

swored zemoT CamoTvlili mizezebidan gamomdinare, funqcionalistebi da orTodoqsi marqsistebi sifrTxiliT unda ekidebodnen Sexedulebas, romlis warmodgenasac Cven vapirebT. isini erToblivad unda amtkicebdnen, rom legitimuri axсна-ganmartebis rolis daknineba da analizisa da interpretirebis mniSvnelobis wamoweva eWvqveS ayenebs Sefasebis strandartul formas axsnisa da ganmartebis sisworis gadamowmebis meqanizmebis arseboba-ararsebobasTan dakavSirebiT. oriveni, funqcionalistebic da marqsistebic unda amtkicebdnen, rom amgvარი standarti arsebobs. am standartis mokvleva sabunebismetyvelo mecniererebების mier Camoyalibebuli Teoriebis, kanonebisa da hipotezebis gansamtkicebel modelebSi unda xdebodes. amgvარი standartebi unda warmoSobdes mkafio mtkicebulebebs erTi Teoriisa Tu ganaxadis WeSmaritebasTan dakavSirebiT sawinaaRmdego mtkicebulebebis ararsebobის fონზე. imis saTqmელად, რომ კონკრეტული Teoria Tavisი ბუნებიТ mxოლოდ interpretacias warmoadgens, aucilebelია imis aRniSvna, რომ Teoria TanxvedraSi ar modის standartTan. ironiულია, რომ orivenი, fundamentalistebic da orTodoqsi marqsistebic, aRiareben amgvარი standartის arსეbobas, Tumca cal-calke TiToeuli maTgანი uaryofs მეორე მიმართულების მიერ standartის qონას. orive warmoadgens mtkicebulebebs standartების arსეbobის dasamtkiceblad და, amavdrouლად, orive cdilobs mtkice

kontrargumenti Camoaya libos mowinaaRmdegis xedvis gasaba- Tileblad. TiToeuli miiCnevs, rom misi xedva mecnierulia, Tumca xazs usvams, rom mowinaaRmdegis xedva ideologizebulia da politikurad motivirebul interpretacias, analizs warmoadgens.

arsebobs uamravi gansxvavebuli strategia am winaaRmdogobriv TeoriebSi arsebuli danaklisebisa da naklovanebebis aRmosafxvrelad. miuxedavad imisa, rom verc funqcionalisturi da verc orTodoqs marqsistuli mimarTulebebi ver axerxeben sakuTari Teoriebi universalur standart miusadagon, Cven ar unda ugulvebelvyoT socialuri cxovrebis angvari gaazrebisadmi swrafva. am Teoriebis srulad ugulvebelyo fa ar aris gamarTlebuli SemTxvevaSic ki, Tu es Teoriebi imgvar universalur standartebis ver efuZneba, rac mecnierulad dasabuTebul axsna-ganmartebis uzrunvelsayofadaa aucilebeli. is faqti, rom am Teoriebis WeSmartebis dasamtkiceblad jer kidev ar arsebobs adekvaturi mecnieruli axsna, romelic Zlieri mtkicebulebebiT iqneba gamyarebuli, ar gamoricxavs imis albaTobas, rom momavaliSi angvari axsna gamoiZebneba. Tqven SeiZleba imazec ikamaToT, Tu ramdenad mizanSewonilia funqcionalisturi da marqsistuli mimarTulebebis mier wamoweuli socialuri cxovrebis axsna-ganmartebis aRiareba, Tu es axsna-ganmartebebi WeSmartiti mecnieruli mtkicebulebebiT ar aris gamyarebuli. es acdena ki imiTaa gamowveuli, rom WeSmartiti mecnieruli mtkicebuleba yovelTvis unda efuZnebodes raime tipis interpretacias da, Sesabamisad, warmoadgendes subieqtur mosazrebas. Sesabamisad, imis daSveba, rom obieqturi socialuri mecnierebis ganvitareba SesaZlebelia, sruliad safuZvlianad SeiZleba uarvyoT.

albaT ar aris gamarTlebuli, rom daviwyoT funqcionalistebisa da marqsistebis axsna-ganmartebaTa sisworis Sefaseba an imis dadgena, Tu ramdenad SesaZlebelia socialuri mecnierebis arseboba zogadad. bevrad swori iqneba, Tu ubralod uarvyoT orive mimdinareobis mier gaziarebul daSvebas. am daSvebebis mixedviT, sazogadoebriv mecnierebes SeuZliaT imgvari modelis uzrunvelyo fa, romelic sazogadoebrivi cxovrebis srulad gaazrebas da analizs SeZlebs. msgavsi uaryo fa ar unda gulixmobdes imas, rom humanuri cxovrebis gageba da gaazreba absoluturad SeuZlebelia. es mxolod imas niSnavs, rom socialuri cxovreba

sxvadasxva sawyisidan unda iqnes danaxuli da ganxiluli. Tanamedrove mecnierebaSi sakmaod bevri mkvlevari cdilobs, SeimuSaos meTodologia socialuri samyaros sakvlevad da gasaazreblad imgvari meTodologiuri instrumentebis gamoyenebiT, romlebic mxolod sabunebismetyvelo mecnierebis instrumentebis imitacias ar gulisxmobs. Sesabamisad, arsebobs mecnieruli mimarTuleba da am mimarTulebisaTvis damaxasiaTebeli Sedegebi, romlebic saSualebas izleva, ganaTlebis socialuri funqciebi ukeT gaviarzot. swored am funqciebis zogad gaazrebas SevedebiT wignis Semdegi qvetaTvis `interpretivistuli Sexedulebebis~ farglebSi. swored es Sexedulebebi amagrebs im Tanamedrove mimarTulebebs ganaTlebis kvlevaSi, romelTac Tvisebrivi, interpretivistuli da konstruktivistuli kvlevis meTodebs vuwodebT.

argumentebi interpretivistuli Sexedulebebis gansamtkiceblad

erTerTi kontrargumenti socialuri kvlevis sabunebismetyvelo mecnierეbebis safuZvelze modelirebis aramarTebulobis Sesaxeb britanელი filosofის peter vinCის მერ Camoyalibda da gaZlierda. vinCმა გულდაგულ Seiswavლა, kritikული kuTxiT gaaanaliza da daupირისpirda arguments, რომლის Tanaxmadac, socialuri qceva imgvarad unda იყნე gaazrebulი, როგორც საბუნებშიმეტიველო მეცნიერებების მერ არის დანახული. როგორც უკვე ვიკავებრეT, საბუნებშიმეტიველო მეცნიერებები qcevas ფიზიკური მოვლენას უკავსირებენ. Aam nabijiT მეცნიერმა პრაქტიკულად უარყო მოსაზრება, რომლის Tanaxmadac, socialuri მეცნიერების განვითარება universaluri კანონზომიერების არმოცენის საფუZველზეა SesaZლებელი და რომელიც ამტკიცებს, რომ ეს universalური კანონზომიერებები, Tavis მხრив, ადამიანთა `ნედლ qcevaze~ დავირვების საფუZველზე ყალიბდება. im qcevebisa, რომელთა მასტიმულირებელი socialური მოვლენის interpretირება ჯერ არც კი დაწყებულია.

vinCi საკუთარ მოსაზრებას interpretირებისა და ანალიზის Sesaxeb ამტკიცებდა დავირვების warmoebis საფუZველზე. მისი აზრით, ნებშიმერი ტიპის gaazრება, საბუნებშიმეტიველო მეცნიერებების მერ warmodგენილიც კი, მოიცავს იმის უნარს, რომ განისაზრვროს, Tu როდის Seizლება, არსებული მოვლენის msgავსი მოვლენები warmoisvas. Mmეცნიერი პირველ რიგში svams

kiTxvas, Tu ra warmoSobs kanonzomierebas da kiTxvas Tavadve pasuxobs: kanonzomiereba identuri movlenebis identur garemosa da situaciaSi dausrulebeli ganmeorebiT warmoiSoba. mecnieri ganavrcobs azrs da amatebs, rom sxvadasxva dros arsebuli movlenebi erTnairia Tu ara, damokidebulia ara mxolod movlenis xasiaTze, aramed am movlenebSi CarTuli konkretuli sazogadoebis wesebze. wesebze, romelTa mixedviTac sazogadoeba axdens msgavsebebisa da gansxvavebaTa dadgenas.

vecdebiT, ramdenime magaliTi moviyvanoT da ufro naTlad warmovadginot britaneli mecnieris mosazreba. amerikis SeerTebul StatebSi qorwineba Semdgarad iTvleba, Tu oficialuri ceremoniis farglebSi, romlis kulminaciasac partniorebis sityvebi `diax, Tanaxma var~ an `me virtav mas colad (qmrad)~ an msgavsi tipis frazebi warmoadgens. yvela amgvარი fraza, saboloo jamSi, erTsa da imave saqmes emsaxureba - is or adamians qorwinebis kavSiriT aerTebს. TumcaRa, gansxvavebul situaciaSi SesaZlebelia, rom orma adამიანმა warmoTqvas tradiciuli sityvebi, magram miuxedavad amisa ar daqorwindnen. magaliTad, SeiZleba es adამიანები speqtaklSi konkretul rols TamaSobდnen. amavdroulad, zogiert StatSi qorwineba SeiZleba Sedges wyvilis mier yovelgvარი erTgulebisa da qorwinebis ficis dadebis gareSec. qorwinebaSi imyofebian adამიანები im SemTxvevaSi, Tu wyvili garkveuli tipis Tanacxovrebas eweva garkveul drois periodSi. yvelaferi es (Teatraluri rolis garda), erTsa da imave movlenas - qorwinebas warmoadgens. Tumca, saidan vigeბT amis Sesaxeb? cxadia, ara situaciis identurobisa da msgavsebisagan. amis gaazreba garkveuli gaziarebuli enobrivi maxasiaTeblebisa da socialuri samyaros saerto Semecnebis safuZvelze xdeba.

moviyvanoT kidev erTi magaliTi kontrastulobis ukeT dasanaxad; konkretuli `nedli qceva~ SeiZleba ganvixilot, rogorc socialuri konteqstidan amoglejili movlena. Tumca, sxvadasxva socialur garemoSi mas gansxvavebuli mniSvneloba SeiZleba mieniWos. Tqven aiwiet xeli. erT, konkretul situaciaSi, es SeiZleba megobris misalmebas niSnavdes, meoreSi ki - maswavleblis Tqvendami yuradRebis miqcevis saSuaლებას. mesameSi SemTxvevaSi Tqven am JestiT vinmes sasargeblad xmas azlevT. TavisTavad, xelis awevis qcevas, calke aRebuls, aranairi mniSvneloba ar gaaCnia, garda imisa, rom kunTebis muSaoba da sxეulis moZraoba yvela situaciisaTvis praqtikulad erTnairia. xelis awevis mniSvneloba ganisazRvreba am moqmedebis Semsrulebeli pirovnebisa da mis garSemo arsebuli sazogadoebis mier moqmedebis interpretirebis safuZvelze, romelic garkveul ga-

remoSi xdeba. qveviT moyvani li amonaridi naTlad warmoadgens anTropologis - kliford geertzis mosazrebas mniSvnelobis gansazRvrebis kompleksurobasa da mravalwaxnagovnebasTan dakavSirebiT. Ees gansazRvreba validuria erTi SexedviT martiv formis qcevasTan mimarTebiTac.

`warmoidgineT... ori biWi swrafad axamxamebs marjvena Tvalis. erT SemTxvevaSi es uneblie moZraobaa, Tvalis xamxami, xolo meore SemTxvevaSi ki - konspiraciuli signali megobrisaTvis. sxaulis es moZraoba orive SemTxvevaSi identuria, Tu mas fotokameris `fenomenaluri~ dakvirvebis gadmosaxedidan SevafasebT da adamiani, romelic fotos uyurebs, ver ityvis, romelma biWma ubralod daaxamxama Tvali da romelma ki - Tvali Cakura megobars. verc imis Tqmas moaxerxebes, orive biWma daaxamxama Tvali Tu orivem Cakura erTmaneTs. Tumca, realobaSi, arafotografiuli xedviT, Tvalis daxamxamebasa da Cakvras Soris uzarmazari gansxaveba arsebobs vizualuri TvalsazrisiTac. Tvalis Cakura - komunikaciis formaa, Tanac komunikacia sakmaod naTlad da mkafiod myardeba: Tvals vukravT: (a) gamiznulad, (2) konkretuli pirs, (3) informaciis gadacemisaTvis, (4) socialურად Camoyalibebuli normis/wesis Sesabamisad, (5) konkretul garemoSi arsebuli adamianebs saqmis kursSi Cayenebis gareSe. biWma, romelmac Tvali Cakura megobars, ori sxvadasxva moqmedeba ar ganaxorciela - mas calke Tvali ar Cakravs da calke ar dauamxamebia, maSin rodesac Tvalis daxamxamebisas biWma mxolod erTi gamiznuli moqmedeba Seasrula. Tvalis swrafad daxuWva da gaxsna gamiznulad, im sociumSi, sadac es miRebuli konspiraciuli signalia, yvelafers erTad moicavs: Tvalis Cakvraa qcevis detali, kulturuli tradicia da, bolosdabolos, mimika.

es imitom xdeba, rom kultura bevrad ufro farTo konteqstualuri sivrcis arsebobs uzrunvelyofs, romelSic adamianTa Setyobinebebis interpretireba xdeba. didia imis albaTobac, rom erTsa da imave qcevis sxvadasxvagvari interpretacia moxdeba kulturuli konteqstis cvlilebasTan erTad. is, rac erT kulturaSi standartul da normalur movlenad aRiqmeba, SeiZleba sruliad gansxvavebulad iyos aRqmuli meoreSi. swored angvarma realobam gamoiwvia vinCis mosazreba imasTan dakavSirebiT, rom socialuri mecnierebis pirveladi daniSnuleba ar aris kanonzomierebis universaluri kanonebis aRmoCena. imgvari kanonebisa, romlebic erTnairi warmatebiT SeiZleba nebismier kulturას moergos. socialuri mecnierebis daniSnulebad ufro metad im specifikuri CarCoebis aRmoCena warmoadgens, romlebic gansazRvraven konkretuli socialuri jgufis kulturuli cxovrebisatvis damaxasiaTebel wesebsa da mniSvnelobebs.

rome haresa da paul sekordiseuli `socialuri mecnie-
 rebebis~ xedva am mimarTulebiT kidev metad aris win wasu-
 li. maTi mtkicebiT, maSin, rodesac sabunebismetyvelo mec-
 nierebebi savaraudod da absoluturad logikurad efuZne-
 bian movlenaTa axsnis materialistur, meqanikur da Sedego-
 briv (kauzalur) models, socialuri mecnierebebis dafuZne-
 ba mxolod amgvar modelebze SeuZlebelia. am koncefciaze
 muSaobisas mecnierebi aseve fiqrobdnen, unda gaemijnaT Tu
 ara mecnieruli mosazrebebidan is faqtorebi, romlebic
 mkafiod humanisturia da romlebic gammartaven humanistur
 qcevebs - socialuri situaciebis imgvar formebs, romelTa
 arsi da mniSvneloba adamianebs mier zogadad gaziarebu-
 lia. socialuri qceva rolia da rolisgan gamomdinare qce-
 vaa. TumcaRa, amgvar qcevaSi Cveni Cartva meqanikurad ar
 xdeba. amgvari qceva adamianebsgan organizebas, interpreti-
 rebas, gaazrebasa da monitorings moiTxovs, (gaixseneT ori
 biWis da Tvalis Cakvris istoria geertsis magaliTidan). ki-
 dev ufro mniSvnelovani CvenTvis ki imis aRiarebaa, rom am
 tipis socialuri qceva aqtorisaTvis gamoricxulia `so-
 cialuri TamaSebis~ wesebis codnis, maTi swavlis gareSe.
 qorwinebisa Tu xmis micemis `wesebi~, azrTa gacvla imastan
 dakavSirebiT, Tu ras niSnaven esa Tu is sagnebi da movlene-
 bi - saSualebas gvaZleven, Cvenc gavxdeT am qcevebis Tanamo-
 nawileni. TuTiyuSis naTqvami, `diax, Tanaxma var~, ar niSnavs,
 rom is qorwindeba, xelis aweva ki maswavleblis yuradRe-
 bis mipyrobisTvis xdeba... socializacia intepretivistisTvis
 imis kvlevaa, rogor ganvmartoT, gavaanalizoT da rogor
 miviRoT monawileoba `TamaSebSi~, romlebsac adamianebi Ta-
 maSoben da `TamaSebSi~, romlebsac sazogadoeba TamaSobs.
 TumcaRa, socializaciis procesi ar aferxebs Cvens sxva
 moqmedebes da arc am `TamaSebis~ Sedegebis dadgomis
 process uSlis xels. haresa da sekortis mixedviT, pirov-
 nebebs kvlavac gaaCniaT arCevanis Tavisufleba gadawyvitos,
 Tu romeli `TamaSis~ wesebis mixedviT unda rom imoqmedos
 da ra gaakeTon pirovnuli gadawyvetilebis safuZvelze Ta-
 maSis procesSi. amastan, imis winaswar interpretireba da
 gaanalizeba, Tu ra SeiZleba SemdegSi moxdes, sakvanZo, erT-
 erTi yvelaze mniSvnelovani unaria. am unaris arsebobas
 moiTxovs yvela formis socializacia. ufro metic, socia-
 luri mimarTulebis mecnierebs qcevis interpretireba, ana-
 lizi unda SeeZloT. mecnierebs unda SeeZloT Cartul pir-
 Ta qcevis interpretireba imaze adre, vidre Tavad Cartuli
 pirebi daiwyeben sakuTari qcevebis axsnas sxva terminebiT.
 axla ki Cven ukve axlos vart im momentTan, rodesac Seg-
 viZlia axlodan SevxedoT interpretirebis sakvanZo aqti-
 vobes.

az rovnēbis aqtiuri xasiaTi

interpretirebis, rogorc aqtivobis saWiroeba yvelaze mkafiod maSin dgeba, rodesac warmoiSoba gaugebroba da orazrovnēba, romel sac garkveva swirdeba an rodesac gvaqvs mkafiod aRsaqmeli teqstTan, rogoricaa leqsi, piesa an romani, romel sac ganmarteba, analizi swirdeba. TumcaRa, interpretirebis aucilebloba sxva situaciebSi Seizleba Seiqmnas da yvelaze martivi situaciebis gaazrebisTvisac ki, rogorc Cans, saWiroa im tipis qmedebēbis ganxorcieleba, rac rTul da mravalwaxnagovan analiza da interpretacias swirdeba.

figura 1. `mtkicebulēbis kiTxva`

problema, romelic suraTis gaazrebaSTan dakavSirebiT gveqmneba, misi danaxvis or gansxvavebuli gzas gulisxmobs. kerZod ki, suraTzea, erTi mxriv, Tasis, xolo, meore mxriv ki, ori erTmaneTs dapirispirebuli saxebis gamoxatuleba. (Tu aqamde ver SeamCniet gamosaxulebis orsaxovneba, gaagrZelet naxatis mzera manamde, sanam igi TqvenTvis mkafiod gamoxatuli ar gaxdeba. Tu mainc gagiWirdaT naxatis orsaxovnad aRqma, sTxoveT vinmes, rom Tasis an saxebis konturis moxazuloba gaCvenoT imgvarad, rom Tqven misi xelis moZraobisaTvis Tvalis gayoleba SeZlot). gamomdinare im realobidan, rom Cven naxatis ori, gansxvavebuli mimarTulebiT danaxva SegviZlia, vaanalizebT, rom sinamdvilleSi es ar aris arc Tasis da arc ori, erTmaneTisaTvis momzirali saxis suraTi, miuxedavad imisa, rom Cven erTi an meore xa-

tis danaxva SegviZlia. imis SecnobisaTvis, rom am procesSi mniSvnelovani Tavad danaxvis unaria, aucilebelia vaRiaroT aqtiuri azrovnebis roli interpretivistuli aRqmi-saTvis. naxatze ar icvleba TeTri da Savi konturebi. ic-vleba mxolod figurebis Cveneuli interpretacia Tasa da or saxes Soris. Cven naxatze `vkiTxulobT~ `mtkicebulibas~, romelic gansxvavebuli vizualuri `hipotezis~ gansamtki-ceblad gvWirdeba. rasakvirvelia, kamaTis sagania, vuwodebT Tu ara am savarjiSos interpretacias, am sityvis pirdapiri mniSvnelobiT. TumcaRa, am mcire magaliTiT Cven ukve gamo-vavlineT is ori aucilebeli elementi, romelic interpre-tivistuli aqtivobis Tanamdevia. pirveli elementia - azrov-nebis aqtiurad Cartva imisaTvis, rom raRac konkretuli `wavikiTxoT~ an konkretuli `azri davinaxoT~. meore ele-menti ki erTi misaRebi, sando informaciidan sxvaze gadarT-vas gulisxmons.

interpretaciis roli socialur mecnierebaSi

axla, rodesac Cven ukve ganvixileT aRqmadobaSi inter-pretaciis elementebi, Tavisuflad SegviZlia igive procese-bi warmoqmniლი socialuri situaciebis interpretaciis ma-galiTze gavavrcot. daviwyoT yvelaze mkafio magaliTebiT, romlebic gansakuTrebiT usvams xazs im gansxvavebebs, rom-lebic socialur mecnierebaSi Cven mier ganxilul or sxva-dasxva xedvaSi arsebobs. pirveli xedva, romelsac funcio-nalistebi da orTodoxsi marqsistebi iziareben, ambobs, rom socialuri mecnierების mizani kanonzომიერებების dadgenaa, romlebic monacemTa sistematuri Segrovebisa da raodeno-brivi kvlevebis Sedegebis safuZvelze dasturdeba. es mid-goma meoce saukunis ganaTlebis kvlevebisTvisac upirates formas warmoadgens. meore xedvis mixedviT ki - socialuri mecnierების mizania sazogadoების დანიშნულებითი systemis gansazRvra interpretivistul Cartulobasa da ganmarte-bebze dafuZnebuli kvlevebis saSualებით. es ganaTlebis Tvisეbrivi kvlevis Tanamedrove xedvaa.

modiT, pirvel rigSi, warmoidgineT, rom Tqven tradici-uli xedvis socialuri mecnieri xart da pirvelad moxvdiT amerikis SeerTebul StatebSi. Tqven samecniero granti gaqvT miRebuli imisaTvis, rom amerikis kultura SeiswavloT.

Tqven agixsnes, rom frenburTi is umniSvne lovanesi TamaSia, romelic amerikuli cxovrebi zedmiwvniT kargad gagebisa da gaazrebisaTvis gasaRebs warmoadgens. aq Tqven ukve awy-debiT im gansxvavebas, romelic Tqvens sakuTar kulturasa da im kulturას Soris arsebobs, romelsac Tqven es-esaa unda SeexoT. Tqven acnobierebT kulturaTSorisi gansxvavebebis zogad aspektebs, TumcaRa jer ver moaxerxeT im specifikuri gansxvavebebis danaxva, romlebic am Tqvens kulturას absoluturad mijnavs amerikulisgan. erT-erTi mkafio da gansakuTrebuli gansxvaveba, romelic Tqvens kulturaSi ar devs, amerikeli xalxis mier sportis Sesaxeb Camoyalibebuli koncefciaa. amgvარი damokidebulეba sportisadmi ar gvxdეba Tqvens kulturaSi. es moicavs amerikuli `sanaxaobrivi sportis~ koncefciasac, romelic amerikeli sportis moyvarulTaTvis Cveulebriv movlenadaa aRqmuli, xolo Tqven ki srulebiT ar icnobT amgvar damokidebulეbas. es ar niSnavs mxolod imas, rom Tqven ar icnobT amerikელებიs mier gaziarebul `sanaxaobrivi sportis~ ideas. ufro mniSvne lovani am garemoეbaSi isaa, rom Tqven verc ki warmoidgenT, rom amgvარი koncefcia arsebobs da is SeiZleba adამიანTa jgufis mier iyos gaziarebuli. Tqvens sakuTar kulturaSi sporti moiazreba, rogorc mxolod Sejibrebi's principze agebuli TamaSi. amasTan, navaraudebia, rom yvela CarTuli mxare TamaSis monawilea da martlac, yvela mxare, varaudis Sesabამისad, monawileobs. `sanaxaobrivi sporti~ absoluturad araTavsebadia Tqveni kulturისaTvis da metic, winaaRmdegobaSia masTan.

amerikaSi vizitis dros, Tqven sTxovT Tqvens maspinZels, rom frenburTis matCze wagiყvanoT. Tqven gindaT, rom am matCs mkvlevis TvaliT SexedoT da SeiswavloT. amasTan, Tqven gaqvT survili, rom Tqveni kvლეა ar `gafuWdes~ Tqveni winaswari, subieqturi damokidebulეებიs gamo da amitom maspinZels sTxovT, rom ar man gagacnoT TamaSis wesebi da maxasiaTeblebi. Tqven gindaT, rom TamaSi obieqturad SeiswavloT da daskvnebic absoluturad miukerZoeblad gamoitanoT. rogorc es socialuri mecnierebi's tradiciul midgomebze aRzrdil mkvlevars Seefereba, romelic cdilobs, rom movlenebisa da faqtebi's universaluri ganzogadeba moaxdinoT. Aam ganzogadebi'sTvis ki apirebT, rom sistemური dakvirvebebi awarmoot da amisaTvis konkretuli movlenebisa da faqtebi's Tanმimdevroba da monacvleობი's sixSire

gazomOT. am gziT Tqven cdilobT daadginoT SesaZlo ko-
 relaciebi da argumentirebuli mizezebi ganzogadebisaTvis
 (es midgoma aseve aqtualuria im ganaTlebis mecnierisaTvis,
 romelic cdilobs, rom dainaxos mizez-Sedegobrivi ur-
 TierTmimarTeBa iseT cvladebs Soris, rogorebicaa, maga-
 liTad, IQ qulebi, socialur-klasobrivi warmomavloba da
 saskolo moswreba). TumcaRa, monacemTa Segrovebis dawyebis
 Semdeg, procesSi garkveuli problemebi iCens Tavs. gamomdi-
 nare iqidan, rom Tqven ar iziarebT `sanaxaobrivi sportis-
 koncefcias, Tqveni mxedvelobidan aridan aucileblad ga-
 mogrCebaT sportTan dakavSirebuli sxva koncefciebic, ma-
 galiTad `xalasis~ an `mxardaWeris~ koncefciebic. ufro-
 metic, gamomdinare iqidan, rom Tqvenma maspinZelma ar agixs-
 naT TamaSis wesebi, Tqven ar gaqvs warmodgena im konce-
 ciebze, romlebic specifikurad frenburTisTvis aris damax-
 asiaTeбели. `moTamaSis gadaweVa~, `SerKineba~, `pasis gamaz-
 va~, `burtis Casma~ ar aris Tqveni konceptualuri CarCos
 Semadgeneli nawili. xolo am koncefciebis arcodnis gareSe
 imis gaazrebac ki Zneldeba, Tu romeli movlena da aqtivoba
 iTvleba mniSvnelovnad TamaSisaTvis da, Sesabamisad, rom-
 eli unda moxvdes Tqveni kvlevis monacemTa bazaSi. yvelaze
 mTavari isaa, rom Tqven verc ki warmogidgeniaT, ramxela
 problemas warmoadgens TqvenTvis arasakmarisi informacia
 frenburTis mTavari koncefciiS `sanaxaobrivi sportis~ Se-
 saxeb da, Sesabamisad, verc iazrebT, rom fundamenturi
 problema imis arcodnaSia, rac praqtikulad TvalsaCinoA,
 pirdapir zedapirze devS. yvelaze saintereso ki isaa, rom
 ar aris gamoricxuli, Tqven aanalizebdeT mTavars: ar ic-
 nobT beisbolis TamaSis wesebs.

Tqven verc ki acnobierebT im faqts, rom Tqven mier
 `sportis“ aRqma radikalurad gansxvavdeba amerikis
 mkvidrTa aRqmisgan da, Sesabamisad, Tqvens kvlevas im amosa-
 vali wertilidan iwyeBT, rom adamanis sportSi Cartuloba
 mis uSualo monawileobas gulisxmobs sportul TamaSSi.
 bunebrivia, Tqveni dakvirvebis dros sportSi Cartuli ada-
 mianebi moicaven maT, visac amerikelebi `fanebad~ da `moTa-
 maSeebad~ mijnaven. am Zalian mniSvnelovani detalis arcod-
 nis gamo, Tqven Tvalwin ganvitarebuli movlenebi Zalian
 ucnaurad geCveneBaT. mindorze ganuwyvetliv isvrian da iWe-
 ren burTs. moTamaSeTa erTi nawili uTavbolod darbis
 moednis erTi kuTxidan meoreSi. ori moTamaSe ki, calke Se-

mosazRvrul adgilebSi isvris da iWers ukve sxva burTs. ori moTamaSe iqnevs bitas, erTi fexze dgas, meore - daCoqilia. danarCenebi ki ise moZraoben, TiTqos mimaval manqanas unda daemgzavron an balaxi akurTxon... kidev sxvebi cdiloben, imdeni ludi CanTqan, ramdenic CaetevaT mucelSi...

Tu kargad CauRrmavdebiT, am ucnauri scenis specifiku-
ri maxasiaTeblebi TqvenTvis metad gasagebi gaxdeba. Tqven SeamCnevT, rom is jgufi, romelic aqamde moedanze burTs isroda da iWerda, sakuTar poziciebs toveben da adgilebs moedans miRma ikaveben. imavdroulad, bevri maTgani, vinc zed miwaze ijda, dgeba, rom meti ludi moitanos. am dros Tqven iwyeBT imaze fiqrs, rom am or movlenas Soris raime saxis kavSiri unda arsebobdes... magram rodesac daiwyeBT kavSiris gazomvas am or movlenas Soris, nel-nela acnobie-
rebT, rom korelacia am or ukanasknelS Soris aseve dakav-
Sirebulia sxva movlenebTan, romlebic imavdroulad mimdi-
nareobs, rodesac `ludis msmelebi~ da `gadamsxdomebi~ moq-
medeben. magaliTad, Tqven xvdebiT, rom aseve arsebobs ur-
TierTkavSiri drois monakveTebS Soris, rodesac fexze
mdgom bitian moTamaSes SeuZlia, rom burTs daartyas maSin,
rodesac `gadamsxdomebisa~ da `ludis msmelebis~ moqmedeba
xorcieldeba. Tumca korelacia sakmaod TvalsaCinoა, is ar
aris zedmiwevniT zusti. xandaxan bitiani moTamaSe axerxebS,
rom biti burTs moartyas da amas `gadamsxdomebi~ da `lu-
dis msmelebi~ mihyvebian. Tumca korelacia absoluturia im
sami SemTxvevis dros, rodesac `damgzavrebis moyvaruli~
manqanis gasaCerebel moZraobas akeTebS, yviris `gareT~ da
`gadamsxdomebi~ moZraobas iwyeben. aseve, sruli korelaciaa
`damgzavrebis moyvarulTa~ moqmedebasa da ludis smis in-
tensivobis momatebas Soris. Sesabamisad, Tqven askvniT, rom
imdenad, ramdenadac ar SeiZleba, rom pirdapiri korelacia
`gadamsxdomebsa~ da `ludis msmelebs~ Soris arsebobdes,
korelacia am or moqmedebas Soris arapirdapiria. da am
arapirdapir korelacias `damgzavrebis moyvarulebi~ iwveven.

im droisaTvis, rodesac Tqveni amerikaSi vizitis vadebi
praqtikulad amoiwura da Tqvens TavSi uamravi cxrili da
sqema gaqvT damuSavebuli, Tqven maspinZels uxsniT yvela-
fers, rac frenburTis amerikuli stiliT TamaSis Sesaxeb
aRmoaCineT da gaigeT. Tqven kargad aanalizebT, rom jer ki-
dev aris dro da saSualeba, rom ganmartebebis saSualebiT
yvelaferi gaigoT TamaSis Sesaxeb. magram, Rrmad xart

darwmunebuli, rom am SemTxvevaSi, Tqven obieqtur sawyisebze uari unda TqvaT. Tqveni maspinZeli ki dahyurebs statistikas, romelic STambeWdavia da romlistvisac Tqven monacemebi ase rudunebiT agroveT. is saTanadod afasebs Tqvens meTodologiur unarebs, rogorc es mecniers SeSvenis. `saubedurod, - Cumad dasZens is saubris bolos, - Tqven absoluturad veraferi ver SeiswavleT frenburtis Sesaxe-eb."

da Tqveni maspinZlis komentari absoluturad sworia. Tqven TamaSis azri gamogeparaT. miuxedavad imisa, rom Tqveni statistika STambeWdavia, Tqven ver `dainaxeT~ Seswavli-
li movlenebis ukan mdgari mizezebi. Tqven ver SeZeliT, erTad SegekraT da gagemTlianebinaT is gegmebi da miznebi, romlebic, erTi mxriv, `WeSmarit moTamaSeeb~, xolo, meore mxriv ki, mayureblebs amoZravebdaT. metic, Tqven ver SeniSneT is didi gansxvaveba, romelic realur monawileebsa da mayureblebs Soris arsebobda. ufro konkretulad rom vTqvaT, Tqven ver gaigeT, rom frenburtis TamaSis garkveul, mkafio wesebTan erTad, mis yurebasac gaaCnia sakuTari werebi. es is wesebia, romlebic gaziarebuli da gaTavisebulia yvela CarTuli mxaris mier da swored ase iqmneba frenburti. am TamaSs aseve gaaCnia `dauwereli wesebi TamaSis fanebisa an mayureblebisaTvis. am magaliTis safuZvelze, interpretivisti ganaTlebis mkvlevari paralels gaavlebda saklaso oTaxSi studentebisa da maswavleblis qcevis gaazrebastan.

frenburtis sruli gaazreba moiTxovs moTamaSis mizezebis garkvevas TiToeuli konkretuli moqmedebisaTvis da aseve moiTxovs TamaSis wesebis codnas. amastan, moTamaSis moqmedeba da TamaSis wesebi erTmaneTTan mimarTebiT unda ganvixiloT. ufro metic, imisaTvis, rom srulfasovnad gaerkviot TamaSSi mayureblis Tu moTamaSis poziciidan, Tqven isev da isev unda gaigoT ori urTierTdakavSirebuli wesi: pirvelia, rom Tqven unda gaiazroT individebis gegmebi da amocanebi im mTliani `TamaSis~ wesebis konteqstSi, romelsac isini TamaSoben da meore - Tqven unda gaigoT moTamaSis Tu TamaSis fanis `TamaSis wesebi~. `TamaSis wesebSi~ arsebuli analogiebis ufro dakvirvebiT Seswavlis SemTxvevaSi, GTqven SeZlebt gaiazroT is faqtorebi, romlebic socialuri movlenebis interpretirebisa da gasaanalizeblad dagWirdebaT - ar aqvs mniSvneloba, es frenburtis TamaSsa

da gu l Sematkivrobas exeba, Tu skolas - Tavisi `swav lisa-
Tu `swav lebis~ procesebiT.

sanam win wavihevT, yuradReba SevaCeroT im gaugebro-
baze, romelic frenburTis magaliTma dagvanaxa. pitCersa da
baterze (Tavdamsxmeli) urTierTkavSirze dakvirvebis pro-
cesSi, romelsac Cveni vizitori socialuri mecnierebebis
mkvlevari awarmoebda, mniSvnelovan konceptualur Secdomas
moicavda is ganzraxvebi, romlebic, erTi SexedviT, moTamaSe
mxareebis moqmedebas uwevda stimulacias. pitCerisa da ba-
terisa ganzraxvebi sakmaod damabnevlad gamoiyureboda.
Cvenma mecnierma daaskvna, rom pitCeri cdilobda, biti bur-
TisTvis gaertya, xolo bateri ki cdilobda, rom es dartya
aecil ebina. moqmedebebis angvari analizi martivia da ara-
fers gveubneba mecnieris mcdar interpretaciaze. TumcaRa,
frenburTis samyaroSi adami anebma ician, rom biteri bur-
TisTvis ibrZvis, xolo pitCeri ki - bitisaTvis. sxva sityve-
biT rom vTqvaT, erT SemTxvevaSi frenburTi iTamaSeba, xo-
lo meore SemTxvevaSi ki - ara. dakvirveba da moqmedebebis
Tanmimdevrobis korelacia, calke aRebuli, verafers ambobs
movlenis gagrZe lebis da ganvitarebis Sesaxeb.

rodesac bavSvi regularulad arasworad pasuxobs kiTx-
vebs, rTuli saTqmelia, es arcodnis gamo xdeba Tu imitom,
rom bavSvi yuradRebis miqcevas cdilobs. mcdeloba, rom
kiTxvebs swori pasuxebi gaeces, im TamaSis nawilia, romel-
ic saklaso oTaxSi aqtivobebis farglebSi xorcieldeba.
mcdeloba, kiTxvebs araswori pasuxebi gaeces - ar wamoad-
gens TamaSis nawi ls.

TumcaRa, calkeuli moTamaSeebis ganzraxvebis codna
jer kidev ar aris sakmarisi. warmovidginoT, rom erTi pi-
rovneba ekiTxeba meores: `ratom iqnev am bitas?~ rasac mohy-
veba pasuxi: `imisaTvis, rom burTs movartya~ am pasuxis
miuxedavad, Cven mainc ar viciT, ras akeTeb es moTamaSe, Tu
ar gvaqvs informacia im konteqstis Sesaxeb, romelSic es
moTamaSe bitis burTisaTvis gartymas apirebs. bitis mortyma
burTisaTvis frenburTSi ar hgavs Cognis mortymas burTi-
saTvis CogburTSi an magidis CogburTSi. moTamaSis ganzrax-
vas, rom bita burTs moartyas mxo lod gaziarebuli wesebisa
da miznebis erTobliv konteqstSi aqvs azri. da im pirobiT,
Tu es moqmedeba warmoSobs SesaZleblobas, rom Seiqmnas Ta-
maSis garkveuli etapi xelsayreli startisaTvis, romelzec
TamaSis Semdegi safexurebia dafuZnebuli. ase, magaliTad,

gamoqceva mindvris sxva mxares da a.S. zustad igive SeiZleba iTqvas swavlis proceszec. televiqtorinaSi swori pasuxis gacema kiTxvaze ar aris igive, rac saklaso oTaxSi swori pasuxis gacemis mcdeloba, sadac swori pasuxi Semdeg sa-fexurs warmodgens swavli saTvis. sxva sityebiT rom vTqvaT, ganzraxva, romelic individis moqmedebis ukan imaleba, mniSvnelobas iZens gazirebuli wesebiTa da miznebiT dat-virTul konteqstSi, sadac individis moqmedeba SeiZleba im aqtivobad miiCnes, risi ganzraxvac am individis gaaCnia. bur-TisTvis bitas gartyma im kulturaSi, sadac frenburTs ar icnoben, SeiZleba sxvagvarad iqnes aRqmuli, magaliTad Cog-burTisTvis an nadirobisaTvis varjiSad, an agresiiis gadmo-safrqev qmedebad. Mmokled, yvelafrad, magram ara - fren-burTad.

frenburTis magaliTis kompleqsuroba gvexmareba, kargad gavaanalizoT nebismieri socialuri konteqstis mniSvnelo-baTa kompleqsuroba. interpretivistisaTvis, mniSvneloba ar aqvs mxolod imas, rac viRacas TavSi utrialebs da arc im-as, rac raRac movlenis mixedvit SeiZleba rom amovikiT-xoT... interpretivisti aanalizebs, rom im adamianebs, rom-lebic socialuri cxovrebis sxvadasxva aqtivobaSi arian CarTulebi, gaaCniaT gaziarebuli, saertო xedva mizezebisა am aqtivobebTan mimarTebiT. maT ician, ra aris nebadarTuli da ras moelian maTgan. warmoidgineT, rom midixart ekle-siaSi an taZarSi, skolaSi andac sulac koncertze. is, rac TqvenTvis da sxvebisTvis TiToeul am adgils gansakuTre-buls xdis, warmoadgens gaziarebul codnas imisa, Tu ra unda gaakeToT Tqven erTad am konkretul adgilas. adamia-nebs unda SeeZloT mosalodneli movlenebis interpretireba imisaTvis, rom maTi monawileoba sxvadasxva aqtivobebSi logikuri, garkveuli iyos rogorc maTTvis, aseve sxvebisაT-vis. sxva SemTxvevaSi, isini iseve dabneulebi da dakargulebi aRmoCndebian yovel dRiur socialur cxovrebaSi, rogorc Cveni gamogonili mecniერი damkvirvebeli aRmoCnda frenbur-Tis matCis dros.

axla dadga is dro, rodesac SeiZleba kiTxvis dasma: da mainc, ra aris is `raRac~, rac adamianebs ma ician, iziareben, da rac maT saSualebas azlevs adekvaturad imoqmedon da adekvaturi reagireba gaakeTon sajaro garemoSi? ra unda icodes socialuri mecnierebebis an ganaTlebis mecniერma imisaTvis, rom adamiანTa qcevebi gaiazros? Cven ukve vnaxeT,

rom aucilebelia im aqtivobis amosavali wertilis codna, romelSic adaminebi arian CarTulebi, frenburTis moTama-Seebi cdiloben, rom moigon; fanebisTvis ki frenburTi xalisi da dasvenebaa. saxlebis myidvelebi da gamyidvelebi cdiloben, rom orive mxaristvis misaReb fasze SeTanxmdnen, maswavleblebisTvis ki swavlebis dros mTavari mizani moswavleebisaTvis sagnis aTvisebaSi maqsimaluri daxmarebaa, xolo moswavleebi ki, Tavis mxriv, cdiloben, iswavlon.

Tumca, aqtivobis amosavali wertilis codna ar aris sakmarisi. Cven aseve unda vicodeT, Tu rogor unda gavxdeT ama Tu im aqtivobis aRiarebuli, legitimuri monawile. aseve gvWirdeba imis codna, Tu ra aris is pirobebi, rac monawileobis uflebas da safuZvels izleva. kolejSi siarulis amosavali wertili, savaraudod, ganaTlebis miRebaa. erTma studentma SeiZleba amisaTvis 4 weli kolejis biblioTekaSi gaataros kiTxvaSi, Tumca, es srulebiTac ar CaeTvleba mas universitetis sxvadasxva kampusSi registraciad. meore pirovnebas ki, romelic cdilobs, frenburTis matCi moigos, SeiZleba azrad mouvides, rom miznis misaRwevad mowinaaRmdegis gundis wevrebs gulisrevis gamomwvevi saReWi reziniT gaumaspinZlides. aseT SemTxvevaSi, Cven aRar gvaqvs saqme frenburTis TamaSTan. arsebobs mxolod garkveuli moqmedebebi, romlebic garkveuli TamaSis nawilad iTvleba - dartyimis ganxorcieleba, gaseirneba, TviTmfrinaviT gangzavreba, testis Cabareba, wignis wakiTxva, saklaso mecadineobaze wasvla da bevri sxva. imisaTvis, rom kolejis studenti an frenburTis moTamaSe viyoT, aucilebelia vicodeT, ris gakeTebas moveliT Cven da moelian sxvebi Cvengan da ra wesebiT regulirdeba Cveni moqmedebebi. rasakvirvelia, arsebobs formaluri da oficialuri wesebi, romlebic TamaSs aregulireben da marTaven, instruqciebsa da katalogebSi aris mocemuli, Tumca, amis garda, arsebobs `wesebi~, romlebic sazRvraven, ramdenad kargi pitCeri, mwvrtneli, studenti Tu sxva vinme vart Cven da romelic ganapirobebs gundur muSaobas, sportul nakrebs, kolejis programis efeqturobas. mniSvnelovania vicodeT, rom amgvari `TamaSis wesebi~ SeiZleba mkafioc iyos da Seferilic, da warmoadgendnen rogorc TamaSis Semadgeneli nawils, aseve aregulirebdes mas. konstituciuri, ZiriTadi wesebi gansazRvraven imas, rac TamaSis Semadgeneli nawilia. magaliTad, wesi zustad gansazRvravs, Tu ras moicavs pitCeroba. pitCeroba ar niSnavs

mxo lod burTis srolas bateris mimarTulebiT. es moqmedeba garkveuli wesiT sruldeba da garkveuli ganzraxviT. oficialuri, ZiriTadi wesis mixedviT, pitCero ba niSnavs `mde lobas, aici los bateri~. sxva ZiriTadi wesi ki moicavs uamravi tipis ileTs imisaTvis, rom bateri airido, manZils pitCeris `saxlsa~ da pleiTs Soris da ase Semdeg. is wesebi, romlebic pitCings aregulireben, aseve moicaven pitCeris fands, romelic burTis gadacemis motyuebiT elements moicavs da a.S.

wesebis nawili, TamaSis procesis regulaciisaTvis, (samarTavad) gamoiyeneba, xolo nawili ki, TamaSSi daSvebuli aqtivoebebi da RonisZiebebis gansazRvrebisaTvis. aqedan gamomomdinare, TamaSis wesebis Cven mxo lod imas ar gveubneba, risi gakeTebis ufleba gvaqvs TamaSSi da risi ki - ara. isini aseve gvauwyeben, ra aqtivoba SeiZleba CaiTvalos frenburTis TamaSad da ra - ara. damatebiT ki, am wesebSi uzrunvelyofilia specifikuri da urTierTdakavSirebuli leqsikoni, romlis mniSveloba wesebSi aris axsnili. `darty mas~ frenburTSi sxva mniSveloba eniWebi, vidre, magaliTad, politikaSi. `krediti~ kolejSi sxva ramaa, vidre, magaliTad, maRaziis ganyofilebaSi. Cven ki terminebi - `darty ma~ da `krediti~ im wesebTan mimarTebiT unda ganvixilot, romlebisganac `TamaSi~, rogorc mTlianoba, Sedgeba. sxva sityvebiT rom vTqvaT, arsebobs cirkularuli urTierTkavSiri im wesebs, romlisganac TamaSi Sedgeba da im leqsikons Soris, romelic am wesebs ayalibebs. imisaTvis, rom nebis-mieri `TamaSis~ dawerili Tu dauwereli wesebi gavigoT, Cven unda gvesmodes, ra aris aucilebeli, moTxovnili leqsikoni da imisaTvis, rom Ggvesmodes, ras unda moicavdes es leqsikoni, Cven unda gvesmodes wesebi.

cirkularuli kavSiri moitxovs gansakuTrebuli tipis gaazrebas, romlis Sesaxebac Cven saubars maSin daviwyebT, rodesac ganvixilavT hermenetivtikas. TumcaRa, is faqti, rom individs unda esmodes wesebi, leqsikoni, garemoebebi da TamaSis amosavali wertili imisaTvis, rom man TamaSi SeZlos, Tavistavad amtkicebs, rom socialuri qcevis misaRebi analizi moitxovs amgvარი sakiTxebisadmi adekvaturi yuradRebis gamaxvilebas. wesebi da leqsikoni ar arsebobs damoukideblad, abstraqtul, arapersonalizebul realobaSi. isini unda gaiazron maT, vinc Cartulia am aqtivobebSi. es, cxadia, ar niSnavs, rom TiToeulma adamanma an Tundac ada-

mianebis garkveulma jgufma wesebis citireba unda SeZl os.
 es imas niSnavs, rom individma da jgufebma unda SeZl on im-
 oqmedon da ilaparakon imgvarad, rom maT mier wesebis ko-
 unikaciis saSualebiT SesaZlebeli gaxdes maTi saqmianobis
 mniSvnelobis gaazreba. frenburTSi, magaliTad, es im wese-
 bis implicisturi gaazrebaa, romelic Cven saSualebas
 gvaZlevs, davinaxoT kavSiri burTis darty masa da mindorze
 sirbils Soris. skolaSi, leqciebis mosmenasa da gamocdebis
 Cabarebas Soris. am kavSirebs Cven kidev axali, sakvanZo faq-
 torebisken mivyavart socialuri qcevebis analizSi - im in-
 dividTa ganzraxvebi da miznebi, romlebic konkretul qme-
 debebSi/aqtivobebSi arian CarTulebi. Cven unda gvesmodes,
 rom agentis ganzraxvebi erTgvari kanonzomierebiTaa Ca-
 moyalibebuli, rac gamowveulia wesebis konkretuli ele-
 mentebis erTobliobiT. amasTan, agents aqvs Tavisufali ar-
 Cevnis gakeTebis saSualeba wesebiT gaTvaliswinebul al-
 ternativebs Soris. magaliTad, rodesac hiteri iqnevs bits,
 Cven unda vicodeT, ristvis akeTebis igi amas. imistvis, rom
 bazaSi Casvas burTi, miexmaros Tanagundels sakuTari plei-
 tis miRwevaSi, Tu es orive ganzraxva erTad aqvs. rodesac
 saklaso oTaxSi bavSvi xels iwevs, misi ganzraxvaa, rom igi
 maswavlebeli gamoiZaxebs an mas imedi aqvs, rom xelebis
 tyeSi mis aweul xels veravin SeniSnavs da is gadarCeba
 sircxvils aRiaros, rom pasuxi ar aqvs? me-8 TavSi mocemu-
 lia `axali studentis~ istoria, sadac maswavlebeli cdi-
 lobs gaarkvios is socialuri wesebi, romlebic axal mos-
 wavles ar aZlevs saSualebas, megobrebi SeiZinos. Tu Tqven
 am magaliTs gadaxedavT, darwmundebiT, rom es arc Tu ise
 advilia.

interpretivistuli swavleba ganaTlebaSi

interpretivistuli swavleba ganaTlebaSi midreki lia ori formiT iyos warmodgenili. orive forma Zalian mWidrod aris dakavSirebuli frenburTis magaliTTan. EerTerTi maTgani swavlobs individebis ganzraxvebsa da mizezebs saklaso garemoSi. meore forma ki yuradRebas amaxvilebs saerto sistemaze skolis farglebSi. Cven ukve davinaxeT, rom monawilis mniSvelobis analizi da interpretacia erT-erTi umniSvelovanesi komponenti gaxda Tanamedrove neomarksistul saganmanaTleblo swavlebebSi. velis kvleva mkveTrad scildeba swavlebis tradiciul orTodoqsul-marksistul midgomebs da iTvaliswinebs ymawilis interpretivistul CarCos. is gvexmareba, rom swavlebas ymawilis TvaliT SexedoT da misi gadmosaxedidan gavakeToT swavlebis interpretireba. qvemoT Cven ganvixilavT naSroms, romelic marksistuli CarCosgan damoukideblad Camoyalibda da romelic warmogvidgens mniSvelovan interpretivistul xedvas swavlebis, rogorc socialuri aqtivobis gaazrebisaTvis.

anTropologias, rogor disciplinas, gansakuTrebuli mniSveloba eniWeba interpretivistuli kvlevis programebis ganxorcielebisaTvis ganaTlebis sferoSi. socialuri anTropologebi da eTnografebi xazs usvamen studentebis, maswavlelebis da sxva danarCeni monawillebis perspeqtivis gaazrebas saganmanaTleblo dawesebulebebSi. eTnografebi, romlebic saklaso oTaxSi arsebul qcevas swavloben, gansakuTrebiT kategoriulad iTxoven mkvlevrebisagan, rom maTmier ar moxdes sakuTari Sexedulebebis miwera sakvlev obieqtebze. interpretivistuli kuTxiT danaxuli ganaTlebis kvleva orientirebuli unda iyos sxvadasxva mniSvelobisa da `TamaSis wesebis~ gaazrebaze da ar unda cdilobdes saklaso oTaxis kulturis marTvasa da Camoyalibebaze. amasTan, mkvlevrebi ar unda cdilobdnen romelime zogadi Teoriis damtkicebas am kulturis magaliTze. funkcionalistebisgan gansxvavebiT, interpretivistebi ar unda iynven midreki lebi swavlebis Sefasebisaken, rac raime tipis codnis progressa da ganvitarebas gulisxmobს. marksistebisgan gansxvavebiT, interpretivistebi ar unda amtkicebdnen, rom nebismieri tipis saganmanaTleblo aqtivobis axsna klasSi arsebuli dominantი mimarTulebebis gaTvaliswinebiT unda

moxdes. faqtobrivad, interpretivisti unda Seaxsenebdes marqsistebsa da funqcionalistebs, rom saklaso cxovrebi maTeburi xedva mxoloddamxolod erT-erTia mraval WeSmarit interpretacias Soris, romlebic swavlebis socialurpolitikur mimarTulebebTan dakavSirebiT arsebobs.

rei makdermoti, interpretivisti eTnografi, romelic saklaso qcevas ikvlevs, luis hoodTan erToblivad ganxorcielebul kvlevaSi Zalian detalurad da sainteresod warmogvidgens im gansxvavebul rolebsa da TamaSis wesebs, romlebic saklaso oTaxis garemoSi arsebobs. makdermoti saklaso oTaxis ganxilavs, rogorc adgils, sadac statusi da mniSvnelobebi ganuwyveteli ganxilvisa da molaparakebis sagania yovel dRiuri interaqciis procesSi. warmatebac da marcxic im procesebis Sedegia, romelTac mecnieri saklaso oTaxis politikas uwodebs da romelic gulixmobs sxvadasxva sakiTxze SeTanxmebebis warmoebas studentebsa da studentsa da maswavlebelis Soris. am interaqciaSi TamaSis wesebi gansazRvrulia da TiToeuli moswavle individualur rols TamaSobs am gansazRvruli wesebis farglebSi. xolo TamaSis wesebi ki ganisazRvrebaxvadasxva mxareebis interaqciis pirobebSi.

makdermotis mier gamoyenebuli midgomis Zalian mkafio magaliTs warmoadgens dawyebiTi skolis yvelaze danali donis mkiTxvelTa jgufze miseuli dakvirveba. sawyis etapze nebismier damkvirvebelis xvdeba TvalSi dabali donis mkiTxvelTaTvis tipuri aqtivobebi saklaso oTaxSi; aforiaqebული, dabneული bavSvebi, romlebic xmamaRali kiTxviT cdi loben Secdomebis dafarvas. miuxedavad amisa, mkiTxvelTa jgufis situaciis makdermotiseul analizSi yuradReba gamaxvilebulia mkiTxveli bavSvebis jgufisaTvis davalebis arqonaze. mkvlevris azrit, problema is ki araa, rom am bavSvebs aqvT raime tipis nakli, aramed imaSi, rom man, rogorc damkvirvebelma dainaxa, rom bavSvebi araswori tipis aqtivobaSi iyvnen CarTulebi. erTi Sexedvit, bavSvebi sakmaod yuradRebiT ekidebodnen mocemul davalebas, romelic, mkvlevris dakvirvebiT, ufro metad warmoadgenda `TamaSs, romelsac Cven yovelTvis vTamaSobT kiTxvis gakvetilis dros~, vidre `kiTxvis swavlas~.

`TamaSi~ is jgufuri gamocdilebaa, romlis drosac maswavleblisa da moswavleebis qcevas orive mxare warmarTavs. jgufis muSaoba ki dafuZnebulia aqtivobaze, romlis dro-

sac TiToeuli moswavle xmamaRla kiTxulobs teqstis monakveTs. rogorc ki erTi bavSvi waikiTxavs Tavis monakveTs, sxva bavSvebi xels iweven, rom gaagrZelon xmamaRla kiTxva Sewyvetili adgilidan. maswavlebeli ki erT-erTs asaxeLebs da isic agrZeLebs Semdegi monakveTis kiTxvas. Zalian primitiuli iqneboda, davyrdnobodiT im mosazrebas, rac erTi SexedviT Cans. TiTqosda maswavlebeli akontrols moswavleTa jgufts. Semdegi mkiTxvelis SerCevis yovel etapi bavSvebs Soris intensiur moZraobasTan aris dakavSirebuli, moswavleebi xeLebs ver asveneben, nawili merxis skamze ukan mkveTrad ixreba, meoreni ki Tavebs megobrebis mxrebs ukan malaven, rom maswavleblis mzera airidon. yvelaze SemaSfoTebeli ki isaa, rom es sruliad mkafiod gamoxatuli uxerxuloba meordeba mkiTxvelTa Canavlebis yovel jerze. es intensiuri moZraobebi aranairad ar aris SemTxveviTi da aSkarad kontrols eqvemdebareba. Tumca, es kontroli Tavis xasiaTiT maswavleblis Tanmimdevruli instruqciebidan absoluturad gamijnulia. metic, am tipis kontrols Secveulia jgufts yvela wevri, bavSvebi erTmaneTis gavlenis qveS imyofebian da kargad pasuxoben erTmaneTis qcevas.

bavSvebis moZraobis amgvარი harmoniuloba ar aris miCvevis Sedegi. rodesac saertო qceva icvleba saklasო oTaxis romelime nawilSi, bavSvebi da maswavlebeli erTmaneTs uyureben, imisaTvis, rom gansazRvron, Tu rogori iqneba jgufts sapasuxო მოყმედა. ამ დამოკიდებულების yvelaze kargi განსაზრვრელია, რომ yvela moTamaSe jgufts gamocdilebasTan aris Sexmatkibilebuli da imgvarad asruleben sakuTarolebs, rogorc es jgufts interaqciis farglebSia gansazRvruli. ufro metic, dakvirvebis procesi winaswar arsebul molodinebze Tu xdeba jguftSi (magaliTad, daskvnis gakeTeBa, რომ kiTxva yvelas mier gaziarebuli aqtivobaa), ar aris swori. dakvirveba unda amowmebdes davalebas im momentisTvis, rodesac jgufti mas gansazRvravs.

konkretuli magaliTis saSualებიT ამ პოზიცია bevrad ufro mkafiod SeiZleba davinaxoT. yvelaze patara jgufts wevri, roza, yvelaze naklebad ganvitarebuli mkiTxvelicaa. saklasო muSaobis procesSi, yvela im momentSi, rodesac erTi bavSvi amTavrebs kiTxvas da sxva bavSvebi ki xels iweven, რომ gaagrZelon teqstis Semdegi monakveTi, roza Tvalebs wignidan ar swevs. misi sxელი kvlav wigniskenaა daxრილი, მაSin, rodesac danarCenebi welSi swordebian da xelis asa-

wevad arian mzad. rogorc ki maswavlebeli klasSi aweul xeleds uyurebs da viRacas teqtis gagrZeLebas sTxovs, rozas Tvalebi wignis furcels swydeba im momentisaTvis, rodesac romelime bavSvi ukve mzadaa, rom gaagrZelos kiTxva da yvela danarCeni ki ubrundeba wigns, roza gasworebuli zis da xels iwevs. swored am momentze dakvirvebiT makdermoti akvirdeba im usityvo SeTanxmebas, romelic maswavlebelisa da rozas Soris Camoyalibda da ganmtkicda. maSin, rodesac roza mTeli Tavisi pozita da qceviT dainterebul, jgufis muSaobaSi CarTul moswavles hgavs, maswavlebeli ar agdebs rozas uxerxul situaciaSi da ar sTxovs mas, gaagrZelos teqtis kiTxva. sxva bavSvebisatvis maswavleblis rozasadmi damokidebuleba ar warmoadgens gamowevas. amastan, arc rozas Tavmoyvareoba ilaxebe. Tumca, am garemos kidev erTi, damatebiTi Sedegia is, rom rozas arc Tu bevri SesaZlebloba aqvs, iswavlos kiTxva. miuxedavad imisa, rom Tu vinme rozas kiTxviT process Seafasebs, maSinve warmocindeba misi dabali kompetenciebi, misi moqmedebebi araerTniSvnelovan warmatebad unda CaiTvalos. misi mizania, minimalurad Seamciros Sercxvenis Sansebi da am aspeqtSi is sakmaod warmatebulia.

makdermots miaCnia, rom metwiliad ganaTlebis mkvlevrebi skolis warumateblobas bavSvebis dabal intelektualur SesaZleblobebis an maswavleblis mikerZoebul damokidebulebas abraleben. mkvlevris azrit, bevrad ufro produqtuli damokidebulebebis gamoyenebaa saWiro, raTa saklaso oTaxSi mimdinare interaqtivis maxasiaTeblebi gaxdes xiluli. es ki, Tavis mxriv, saSualebas izleba interpretivtuli gaazreba moxdes im procesebisa, romelic mimdinareobas. makdermotis azrit, maswavleblis an moswavlis cal saxad dadanaSualebis tendencia ganaTlebis mkvlevrebis mier dasvebuli Secdomis gamo warmoiSoba. ganaTlebis mkvlevrebi individebs sakuTari analizis pirvelad obieqtad ganxilaven da imTavitve miaweren am individebs sxvadasxva Tvisebas, rogorebicaa kompetenturi - arakompetenturi. roza araCveulebrivi magaliTi iqneboda im SemTxvevaSi, Tu mis Sefasebas standartuli kiTxvis teqtis safuzvelze movaxdendiT. TumcaRa, interpretivisti mkvlevrebi miiCneven, rom saklaso oTaxi is sivrcea, sadac adamianebi erTad moqmedeben. rogorc makdermoti da hudi amtkiceben: `adamianebis moqmedebis analizaTvis swori obieqtia adamianebis moqme-

deba~. sxva sityvebiT rom vTqvaT, eTnografisaTvis saintere-soa is socialuri wesebi, romlebic individebis qcevas gansazRvaven konkretuli jgufis garemocvaSi. makdermoti da hudi aRniSnaven, rom `wesebi, romlebic Cveni analizidan iReben saTaves, saukeTeso SemTxvevaSi is wesebia, romlebic adamianebi Tavad iyeneben erTmaneTis organizebisaTvis."

makdermoti da sxva mkvlevrebi cdilobდnen, rom SeeswavლაT is strategiebi, romlebsac bavSvebi sasircxvilo mdgomareობიდან Tavis daRwevis mizნიT iyeneბდnen. rozas msgavsად, მაT SeiZლება ატიური monawilis roლი iTamaSon da, amasTan, ramდენადაც SesaZლეbelia, minimumამდე დაივანონ არაკომპეტენტუობის გამოვლინების SesaZლელობები. sxva studentები კი საკუთარ არაადეკვატურ მოქმედებებს კლასელბ-თან TanamSromლობიტი კავსირების განმტკიცებიT cdiloben. ამ SemTxvevaSi კლასელები პრატიკულად გადარვენ ამგვარი მოსვალეების დაბალ კომპეტენციებს. კიდევ არეობს ისეტი SemTxveვები, როდესაც მოსვალეები `არამკითხველის~ statusს საგულმკერდე ნიSanივიT ატარებენ, რომელიც SesaZლებელს xდის მაTs იდენტიფიცირებას jგუფის sxვა, არამკითხველ weვრებთან და აZლიერებს masვალეblის რwმენას მაTTვის დამახასიათებელ არაკომპეტენტუობასTan დაკავსირებიT.

interpretivistTaTvis საკვლევ ამოცანას warmoadგენს imis გარკვევა, Tu რა xდება კონკრეტულ socialურ სიტუაციაSi და im მნიSვნელობის არმოცენა, რომელსაც ეს კონკრეტული სიტუაცია masSi monawilleბისTვის warmoadგენს. interpretivistი არ ინტერესდება, არიან Tu არა ერTნი უფრო Zლიერები კითხვაSi, weრაSi, მაTematikaSi, ვიდე დანარCენები. უფრო მეტად interpretivistის ამოცანაა დაინახოს ის მეTოდები, რომლებსაც სხვადასხვა მისანი ერTად არის Tavmoyრილი და swored ამ ამო-სავალი wertilidan gansazRვros კონკრეტული socialური სიტუაციის მახასიათებლები. სუსტი მკითხველების მაგალიTზე, უდიდესი მნიSვნელობა ენიWeბა მაT არაკომპეტენტუობის გამოვ-ლინებას, რომელიც ubიZგებს ამ ბავSვებს Seისიხლოxorcon Tav-moyვარეობის გადარCენი სხვადასხვა strategia. ის საSუალებე-ბი, სადაც ორი მისანი, კითხვის swavლა და Tavmoyვარეობის Se-ნარCუნება ერTად არეობს, იZლევა SesaZლელობას, განი-სazRვros საკლასო ოTaxis გარემო. მეტიც, makdermotისაTვის Secდომად არის aRიარებული კომპეტენციის, როგორც პიროვნების საკუთრების ხედვა. მისი აზრიT, კომპეტენციის საუკეთესო გაა-ზრება მისი, როგორ სიტუაციის კუTvნილბად განხილვაა. სიტუ-აციები კი TavisTავად ისე ყალიბდება, რომ ერტი qceვიტი გა-

movlineba meoreze da mesameze ufro mkafiod aris gamox-
atuli. studentis kompetenturoba SeiZleba sxvadasxva aqti-
vobaSi vlindebodes, magram arsebobdes erTi, romelic sko-
lis mier yvelaze mniSvnelovnad aris miCneuli. swored am
mizezis gamo, makdermoti gvTavazobs, aucileblad vipovoT
racionalobis marcvali yvela qceviT gamovlinebaSi.

am tipis gaazrebisaTvis aucilebelia, rom kargad ga-
varkviOT is mniSvnelobebi, romlebic moTamaSeebis qcevas
Tavad moTamaSeebis mier eniWeba. zogierTi Tqvengani SeiZle-
ba imis ZiebiT dakavdes, ramdenad logikuria makdermotis
kvlebebi. imdenad, ramdenadac arc maswavlebeli da arc
moswavleebisaTvis sakuTari moqmedebebis ganxilva aravis
mouTxovia, viRaca SeiZleba gakvirvebulic ki darCes mak-
dermotis mier mocemuli konkretuli magaliTebis WeSmari-
tebiT. da mainc, ZiriTadi aTvliis wertilebi Zalian mniSv-
nelovnad rCeba. CvenTvis aucilebeli vicodeT, Tu rogor
iazreben monawileebi sakuTar monawileobas iqande, sanam
daviwyebT am monawileobis aRweras ufro zogadad. imisgan
damoukideblad, gadavwyvetT Tu ara, vkiTxoT monawiles sa-
kuTari damokidebulebis Sesaxeb, mainc gasaTvaliswinebelia
is rwmena, romelic Cven gvkarnaxobs, Tu ramdenad SeuZlia
monawiles sakuTari damokidebulebis gadmocema da aqvs Tu
aramas raime tipis mizezi, rom mxolod simarTle gviTxras.
advilad aris SesaZlebeli, rom monawilisaTvis sakuTari
damokidebulebis Sesaxeb azris gaziarebis Txovna, zogadad,
sakmaod sasargeblo praqtikaa. Tumca, amasTan, aramc da
aramc ar unda vifiqroT, rom ganmarteba an komunikaciis da-
myareba martivi misaRwevia. Semdeg TavSi ganvixilavT im
sirTulebsa da kompleqsurobas, romlebic Sinaarsis komu-
nikaciasTan aris dakavSirebuli da aseve vilaparakebT im
faqtorebze, romlebmamc mcdari da araefeqturi komunikacia
SeiZleba daamyaros. sanam win wavalT, SesaZlebelia, rom
Tqven gagiCndaT survili, ganvixiloT SemTxveva `miReba Tu
armiReba~ Mainstreaming-is me-8 TavSi. es SemTxveva izleba saSu-
alebas, marqsistul da funqcionalisturTan erTad, inter-
pretivistuli Sexedulebac ganvixiloT.

dama te bi Ti i n f o r m a c i i s a T v i s:

eriksoni, fred. `raodenobrivi meTodebi swavlebis kvlevisas~, swavlebis kvlevis saxel mZRVane lodan, (me-3 gamocema), redaqtori merlin si vitroki. niu-iorki, mak-milani, 1987.
es aris naTlad da gasagebad dawerili swavlebis aspektebis detaluri aRwera, romlebic efeqturad SeiZleba raodenobrivi kvlevis dros Semowmdes.

heti, Sir li braisi. mimarTulebebi sityvebiT: ena, cxovreba da muSaoba Temsa da saklaso oTaxSi. kembriji, inglisi: kembrij univeristi presi, 1983.

naCvenebia interpretivistuli kvelevis meTodebi, romlebic sxvadasxva kulturuli sawyisebidan momavali bavSvebis mier enis gamoyenebis swavlas aRwers da aCvenebs kontrasts, romelic arsebobs enis saxlisa da skolის pirobebSi swavlis dros.

a l a n p e S k i n i. ucnobebis ferebi, megobrebis ferebi. Cikago: zi universiti of Cikago pres, 1991.

naCvenebia interpretivistuli meTodebi, romlebic ikvleven interaqcias sxvadasxva moculobiT kulturul jgufts Soris multietnikur saSualo skolaSi.

I u i v e i s i. samuSao klasi samuSaos gareSe: saSualo skolის moswavleebi de-industrializaciis rejimis amerikaSi. niu-iorki, rutleji, 1990.

interpretivistuli kvleva gvaCvenebs, Tu rogor ibrZvian moswavleebi skolaSi muSa-klasis ojaxis wevrad sakuTari Tavis identificirebis winaarmdeg. es brZola maTi msoblebis sazogadoebrivi garemosgan radikalurad gansxvavebul garemoSi mimdinareobs.

maik l e f. d i a n g i. gamocemaSi: codna da kontroli: ganaTlebis siciologiis axali mimarTulebebi. londoni. kolier-makmilani, 1971.

am gamocemis Semdgenlebi funqcionalisturi da pozitivisturi kvlevis dominantur rols ewvqveS ayeneben da gamoiyeneben interpretivistul xedvas saskolo ganaTlebis kvlevisaTvis.

**mniSvne l o b a da Setyobineba;
sasko l o ganaT leba da social izacia**

rogorc ukve vnaxeT, interpretivistebi da Tvisobrivi ganaTlebis mkvlevrebi motivirebulni arian, Seiswavlon individis mier sazogadoebrivi situaciis gaazreba da misi moqmedebebi am situaciaSi. skola, iseve rogorc saklaso oTaxi, maTi kvlebebisaTvis analizis konkretul erTeuls warmoadgenen. filip jeqsonis klasikur aRweraSi `cxovreba saklaso oTaxSi~, igi procesebSi uSualod CarTuli adamiანis xedvas mkafiod da naTlad warmogvidgens skolis dawye-biT klasebSi mimdinare procesebis fonze. amasTan es dawye-biT skolaSi mimdinare procesebi sxvadasxva kvlevisa da sazogadoebaSi gaziarebuli mosazrebebis perspeqtividan aris warmodgenili. miuxedavad imisa, rom misi xedva nawi-lobriv funqcionalizmis safuZvlebzea agebuli, rogorc ukve me-2 TavSi - `faruli saswavlo gegma~, igi Rmad swvde-ba moswavleebisa da maswavleblis gulisnadebsa da naa-zrevs da gvexmareba, ukeT davinaxoT maTi moqmedebebi da maT mier saskolo ganaTlebis aRqma.

jeqsonis msgavsad, filip kusimac interpretivistuli midgoma gamoiyena Tavis kvlevaSi saSualo skolis Sesaxeb. mas sjera, TiToeuli moswavlis qcevis Seswavla individu-alur doneze warmoudgenelia misi calke mdgomi maxasia-Teblebis, magaliTad socialuri klasის, asakis an ojaxuri cxovrebis kvlevis safuZvelze. metic, igi amtkicebs, rom moswavlis kvlevisaTvis misi garemos srulad Seswavlaa au-cilebeli. imisaTvis rom safuZvlīanad gaecno skolis gare-mo, mecnieri saSualo skolaSi mTeli 6 TviT `Caewera~, am ori mkvlevaris msgavsad, alan peSkinmac gamoiklia, Tu ra rols TamaSobs skola Temis cxovrebaSi. mkvlevari monawi-leobas iRebda saTemo aqtivobebSi, rom lebic saskolo kuT-xiT xorciel deboda.

jeqsonisa da kusikis mikro-kvlevebi saskolo cxovrebis Sesaxeb da peSkinis kvleva Temisa da skolis urTierTmimar-

Tebis Sesaxeb erTgvarad akninebs interpretivistul xedvas. mecniertTa xedvebi ver aCvenebs, Tu rogor SeuZlia interpretivistul kvlevas, aRmoaCinos da aRweros is dafaruli, magram TavisTavad nagulisxmevi wesebi da damokidebulebebi, romlebic adamianebs qcevas warmarTavs garkveul socialur garemoSi. am damokidebulebiT, is sakiTxebi, romelTa interpretirebasac mkvlevari apirebs, ukve aris interpretirebuli Tavad monawileTa mier. xolo is, ris interpretirebasac monawileebi axdenen, monawileTa SetyobinebebiTaa ukve gamoxatulia. am Setyobinebebs monawileebi agzavnian, iReben da ayalibeben zustad im saxiT, romelic mocemuli sazogadoebrivi konteqstisTvisaa Sesaferisi. imisaTvis, rom ukeT gavigoT, ra xdeba saklaso oTaxebsa da skolebSi, aucilebelia ukeT vicodeT, Tu rogor xdeba Setyobinebebis gagzavna da rogor intepretacias aZleven am Setyobinebebs adamianebi.

Setyobineba komunikaciis yvelaze martivi erTeulia. Setyobinebebis seria ki erTmaneTTan SeiZleba iyos dakavSirebuli da erTad qmnides teqstur mTlianobas, rogoricaa romani, leqcia an Teoria. Setyobineba, rogorc komunikaciis umartivesi erTeuli, warmoadgens erTgvar motors, romlis meSveobiTac azrebi erTi piridan meores gadaecema. miuxedavad amisa, Setyobineba gansxvavdeba azrisgan. ufro konkretlad ki, erTi azris gadmocema gansxvavebuli SetyobinebebiT aris SesaZlebeli. SesaZlebelia piriqitac; erTmaneTis sawinaaRmdego azrebi erTi, saerto SetyobinebiT SeiZleba iyos gamoxatuli. magaliTad, azri: `me Sen miyvarxar~, SesaZlebelia, rom ramdenime gansxvavebuli meTodiT gagagebiNOT adresats. pirvelia ubralo Setyobineba: `me Sen miyvarxar~. asevea SesaZlebeli, rom igive azri fizikur SexebaSi, romelic gansakuTrebuli formiT aris gamoxatuli, gadmoveT. asevea SesaZlebeli, siyvaruliT savse mzeriT gavagebiNOT adresats Cveni saTqmeli. meorea, rom Cven SegviZlia yvela zemoT aRniSnuli meTodi gamoviyenOT da amave dros sul sxva azri CavdoT Setyobinebebsi. magaliTad, Tu Tqven speqtakl `romeo da julietaSi~ monawileobT, Tqveni Setyobinebebi SeiZleba niSnavdes: ai, amgvarad iqcevia Seyvarebuli adamianebi. sxva speqtaklSi ki, sityvebi `me Sen miyvarxar~ sarkazmit savse toniT SeiZleba warmoTqvaT speqtakl is Sinaarsidan gamomdinare. Yvela zemoT aRwerili azri erTmaneTTan Zalian mWidrodaa dakavSirebuli, Tumca, ar war-

moadgens erTgvar universalur pakets. sxva sityvebiT rom vTqvaT, Setyobineba ar aris azri.

erT-erTi mizezi, romelic Setyobinebis Sinaarsobrivi gansxvavebas ganapirobebs isaa, rom arsebobs minimum 3 tipis Sinaarsobrivi datvirTva, romlis gadmocema SetyobinebiT aris SesaZlebeli. Setyobinebis sruli interpretireba ki saminve tipis Sinaarsobrivi datvirTvis kargad gaazrebasa da maTi erTmaneTTan SekavSirebis meqanizmebis gagebas moiT-xovs. Setyobinebis pirveli tipis Sinaarsobrivi datvirTvas pirobiTad propozicionaluri Sinaarsi SeiZleba ewodos. misi ZiriTadi funqciaa, rom cxovrebis sxvadasxva aspeqtების Sesaxeb naTeli da mkafio debulebebi Camoayalibos. meore tipis Setyobinebebs ki kavSirebiTi Sinaarsis matarebeli Setyobinebebi SeiZleba ewodos. misi funqciaa, xazi gauxvas im kavSirs, romelic Setyobinebis gamSveb pirs aqvs Setyobinebis mimRebTan. mesame tipis Setyobinebas `damokidebuli-
Ti Setyobineba~ ewodeba, radgan is aCvenebs, Tu rogor aRiq-
meba Setyobineba an ra tipis damokidebuli SeiZleba arse-
bobdes msgavsi Setyobinebis mimarT.

propozicionaluri Sinaarsis Setyobineba gulisxmobs komunikaciis aspeqtებს, romლებიც informაციული გზავნილის verbalur gamoxatvasTanaa dakavSirebuli. Cveulebriv, igi marTal, utyuar informacias moicavs. `wwims~. `joni kargi studentia~, `yvela sxელი erTi da imave siCqარის maCvene-
belze iwyebs vardnas~ - es magალიTebia im debulebebisა, romლებიც gamoTqmul azrs simarTled აqceven. yvela es de-
buleba konkretuli sakiTxის Sesaxeb, magალიTad, amindis an
jonis gonebrivi SesaZleblobების qcevis Sesaxeb informa-
cias moicavs, amasTan, informaciis marTebulobის gadasamow-
meblad arsebobs avtoritetული და sando meqanizმები, rom-
ლებიც informaciis WeSmaritebis an piriqiT - sicრის ga-
damowმების saSualebas იZlevა. `Tu ar gjera, rom wwims, Se-
giZlia gareT gaxvide და darwmunde~ an `mibrZandi და Tavad
naxe jonis niSnebi და yofaqceva~. Aam gziT aseve SegviZlia
personaluri და Rirebuli propozicionaluri Sinaarsis
gadacema. propozicionaluri Setyobinebebia, magალიTad,
`mowyenili var~ an `ra araCveulebrivi ferwerაა~. amgvარი
Setyobineების dros avtoritetული gadamowმების meqanizმე-
ბის moZieba arc Tu ise advილია. miuxedavad am faqtისა, Cven,
adamianeბის umravlesoba, swored am tipis SetyobinebebiT
vamyarebT komunikაციას - vcvლიT Setyobinebebs erTmaneTTan.

axla ki warmoidgineT debuleba, romelic sasamarTlo
darbazSi mosamarTlis mier aris warmotqmuli: `sasamar-
Tlos gadawyvetilebiT, Tqven mogesajaT 5 weli sasjelaR-
srulebiT dawesebulebaSi yofna da 1000 dolaris gadaxda
jarimis saxiT~, da Tumca es Setyobineba sasjelsa da jari-
masTan dakavSirebiT propozicionaluria, igi moicavs in-
formacias, romelic gansxvavebuli tipisaa da romelic mo-
samarTlis msjavrdebulis mimarT urTierTkavSirs mkafiod
acvenebs. kavSirebiTi Sinaarsi gamoxatavs im urTierTkavSi-
rebiT poziciebs, romlebic arsebobs Setyobinebis gamSvebsa
da mimRebs Soris. Setyobinebis SeiZleba aseve ayalibebdes
informacias, sadac garkveulwilad mosaubresa da msmenelis
pasuxismgeblobisa da uflebebis aspektebis Sesaxeb SeiZleba
visaubroT. andac xazi gavusvaT molodinis aspeqts, romel-
ic ert mxares gaaCnia meoresTan mimarTebiT. am SetyobinebiT
SeiZleba aseve imaze msjeloba, aRiqvams mosaubre msmenels
Tanasworad Tu masze damokidebul, daqvemdebarebul an pi-
riqiT, masze zemdgom pirad miiCnevs an miaCnia msmeneli Ta-
visi wris warmomadgenlad Tu sxva jgufts miakuTvnebs mas.
kavSirebiTi Sinaarsi metwilad gamoxatulia brZanebisa da
dapirebebis gamomxatvel SetyobinebebSi, Tumca, amasTan,
SeiZleba arc Tu Zalian mkafiod iyos gamokveTili. gadawy-
vetileba - saxeliT mimarTo adamians Tu gvariT urTierTo-
bis dros, damokidebulia imaze, Tu rogori tipis urTierT-
kavSiris gamomxatveli Setyobinebis gagzavnaa marTebuli.
DkavSirebiTi Setyobinebis mTavari maxasiaTebelia imis
aRiareba, rom Setyobinebis gamgzavnsa da mimRebs Soris
garkveuli tipis kavSiri arsebobs, marTebulia. magaliTad,
erti piris mier meore pirisaTvis brZanebis gacema aseve
aRiarebuli kavSiris Tanmdevi procesia, sadac pirveli,
brZanebis gamcemi an ganaCenis gamomtani piri, uflebamosi-
lia, ganaCeni gamoitanos, xolo meore piri ki, aseve, valde-
bulia, daemorCilos am ganaCens. magaliTad, Tu Tqven Tqvens
umcros das an Zmas eubnebiT: `gadade wigni gverdze~, Tqven
aseve axdent komunikaciis am tipis aRiarebas. da amgvar
SemTxvevaSi is pirebi, romlebic brZanebebs gascemen an gana-
Ceni gamoaqvT, ubralod propozicionaluri Setyobinebebis
gamoTqmis miRma, aseve axorcileben socialur aqts. pirobis
micema sityvebis saSualebiT ganxorcielebuli aqtivobaa.
Ees sakuTar Tavze momavaliSi raRacis gakeTebis valdebu-
lebis aRebaa.

kavSirebiTi Sinaarsis gamoxatva uamravi sxvadasxva saSualebiT xdeba. yvelaze xSiri saSualebebi moicaven winapirobas, romlis mixedviTac mosaubre msmenels eubneba, Turis gamoxatvas apirebs winadadebaSi. "me moviTxov~, `me vbrZaneb~, `me gTavazobT~ - yvela es fraza magaliTia, Turorog axdens mosaubre sakuTar Tavsa da msmenels Soris urTierTkavSiris aRiarebas sityvebis warmoTqmis saSualebiT. TumcaRa, kavSirebiTi Setyobinebebis komunikacia sxvasaSualebebiTac aris SesaZlebeli: xmis toniT an TundactansacmliT, romelic uniformiT SeiZleba iyos warmodgenili, asevea SesaZlebeli urTierTkavSiris gadacema. Aaseve, saSualebas warmoadgens garemo, romelsac mosaubre Setyobinebis gadmosacemad irCevs. saklaso oTaxSi maswavlebeli sxvadasxva tipis Setyobinebebs agzavnis, romlebic misi avtoritetisa da uflebamosilebis ganmtkicebisen aris mimarTuli.

damokidebulebiTi Sinaarsis Setyobineba, praqtikulad, imgvari Setyobinebaa, romelic gansazRvavs, Turorogia molodini gamogzavnili Setyobinebis aRqmisa. igi warmoadgens emocias an damokidebulebas, romelic konkretul Setyobinebastan marTebulad asocirdeba. amgvarti tipis Setyobinebebi Semdegnairi sityvebiT SeiZleba iyos gadmocemuli: `ra sawyenia, ara, rom salome dRes avad gaxda!~ TumcaRa, kavSirebiTi Setyobinebis msgavsad damokidebulebiTi Setyobineba, aseve, izleva saSualebas toniT, gamoxatvis maneriT, JestikulaciiTa da garemoTi Camoyalibdes. mosaubrisaTvis, romelic speqtaklis gmiria da ambobs `me Sen miyvarxar~, mayureblisaTvis gadasacemi Setyobinebaa, rom misi Setyobineba seriozulad ar unda iqnes miRebuli, sityvebis gulwrfelad warmoTqmis miuxedavad. moswavlis waxaliseba `mSvenieri namuSevaria, namdvilad bevri giSromia!~ ar niSnavs mxolod obieqturi simarTლის aRniSvas da maswavlebelis moswavlisadmi urTierTkavSiris damtkicebas, aramed sityvebis amocana grZnobisa da damokidebulebis Setyobinebad gagzavnaa.

warmogidgeniat, rogor Seicvleboda Sinaarsi, Tqven, rogorc maswavlebelis, igive sityvebi skolis direktorisatvis rom geTqvat?

sanam win wavidodeT, modiT, erTi magaliTi ganvixilot, romelic gvaCvenebs, Turorog gansxvavebulad xdeba procesebSi CarTuli, `insaiderisa~ da procesebs miRma myofi

`auTsaderis~ mier erTi da igive, kompleksuri Setyobinebis interpretireba. imis codna an mixvedra, Tu romeli TamaSi midis, erTi da igive qcevis gansxvavebul interpretacias iwvevs. erTi wuTiT warmoidgineT, saskolo garemo da moswavleebis TamaSi, romelsac pirobiTad `lanZRva~ SeiZleba davarqvaT. maswavlebel esmis, Tu rogor lanZRavs erTmaneTs ori moswavle. moswavleebi swored im salanZRav sityvas iye-neben, romlis gagonebazec yovel dRe, saklaso oTaxSi Sesvlis momentSi, Tavad maswavlebel saxeze sircxvilis al-muri edeba xolme. igi iwyebis moswavleebis `damoZRvras~ da bolos jis maT im motiviT, rom saklaso oTaxSi sityvieri Seuracxyofa unda Sewydes. sxva sityvebiT rom vTqvaT, maswavlebelma propozicionaluri perspeqtividan Setyobineba pirdapir da calсахad Seuracxyofad miiCnia, kavSirebiTi Sinaarsis perspeqtividan dainaxa, rom erTmaneTis pirispir ori mteri dgas, xolo damokidebulebiTi perspeqtividan ki - moswavleebis lanZRva maT Soris Camoyalibebul zizRad da SuRlad miiCnia. moswavleebi, romlebic, sadacaa, unda daisajon, maswavlebelTan midian da uxsnian mas, rom sinamdvileSi isini erTmaneTs seriozulad ar ecxubebodnen, aramed amgvarad erTobodnen. anu, sxva sityvebiT rom vTqvaT, propozicionaluri Sinaarsis perspeqtividan, moswavleebma sityvebi, romlebsac pirdapiri Sinaarsobrivi datvirTva ar hqondaT, sakuTari TamaSis wesad aqcies. kavSirebiTi Sinaarsis perspeqtividan, es megobrobis macvenebeli da megobruli Sejibris gamoxatuleba iyo. damokidebulebiTi perspeqtividan ki, moswavleebis qceva urTerTpativiscemis ganmtkicebas axdebda. pativiscemas imis gamo, rom maT Sezles am sasacilo TamaSis damajerebeli gulwrfelobiT bolomde miyvana. ra unda gaakeTos am dros maswavlebelma? unda dasajos moswavleebi? ras warmoadgenda es TamaSi? iseTi uwyinari iyo, rogorc bavSvebi amtkiceben Tu piriqiT, Zalian agre-siul da Seuferebel qcevas Seicavda, rogorc es maswavlebelma Tavad aRiqva? rogor SeiZleba davadginot, rom Cveneuli interpretacia realurad arazustia?

xSiria SemTxvevebi, rodesac mesijs ZiriTadad misi forma da is garemo gansazRvavs, sadac Setyobinebis gaSveba xdeba. skolaSi damkvidrebuli praqtika `maswavleblisa da mSoblis konferencia~ TvalsaCino magaliTia imisa, Tu ramdenad forma da garemo damokidebulebiT Sinaars gansazRvavs, da amavdoulad kavSirebiT da propozicionalur

Sinaarsac atarebs. Aamgvar garemoSi Setyobineba - `mari ar monawileobs sxva bavSvebTan erTad aqtivobebSi~ ar aris sruli informaciis gamomxatveli Setyobineba maris qcevis Sesaxeb. es Setyobineba gadmoscems met informacias, vidre es propozicionaluri Sinaarsis amgvar Setyobinebis, an maswavleblisa da mSobelis Soris arsebul urTierTobis dros xdeba. is aseve moicavs informacias imis Sesaxeb, Tu ra tipis damokidebuloba unda hqondes mSobelis imasTan dakavSirebiT, rasac mari kidev ar akeTebis. ufro metic, es Setyobineba amyarebs konkretul socialur normebs, romlebic gansazRvraven, ris gakeTebaa mizanSewonili pirovnebisTvis da ris ara. sxva sityvebiT rom vTqvaT, maswavleblis mier Camoyalibebuli debuleba maris Sesaxeb, ar aris mxolod misi qcevis aRwera an mkafio gakicxva imis gamo, rom bavSvis qceva ar aris mTlad martebuli. es Setyobineba aseve moicavs jansari, samagaliTo sazogadoebrivi azrovnebis garkveuli koncefciiis gamyarebas. sworedac, meris saqciel i negatiurad ganixileboda im SemTxvevaSi, Tu sazogadoebaSi ukve damkvirdrebulia amgvარი saqciel isadmi amgvარი damokidebuloba da igi gaziarebulia yvelas mier, rogorc asocialuri norma. am konkretul SemTxvevaSi, komunikacia Sedga, imitom rom yvela mxaris mier normebi kargad aris gagebuli da gaziarebuli. Sesabamisad, komunikaci ac mSvidad, yovelgvარი gartulebis gareSe mimdinareobs. Kkomunikaciis dros orive mxare iziarebs SetyobinebaSi asaxul normebs. TumcaRa, Tu am komunikaciis mowme sxva kulturis an subkulturis warmomadgeneli aRmoCndeboda, rom listvisac azrebi s gazirebis amgvარი forma sruliad axalia, cxadia, rom saubris mniSvnelovani detaledi misi yuradRebis miRma darCeboda. Tu normebi ar aris nacnobi msmenelisaTvis, maSin Seiqmneba erTgvარი uxerxuloba diskusiis sakiTxis garSemo. meore mxriv, Tu msmenelisaTvis socialuri normebi kargad aris cnobili da is ubralod ar eTanxmeba am normebs, maSin komunikaciis Sewyveta sxva saxiT moxdeba. msmeneli mosaubres TanmimdevrobiTi yuradRebiT ar mousmens. imis nacvlad, rom man maris saqciel is SefasebaSi miiRos monawileoba, msmeneli mosaubris Sefasebaze SeiZleba gadaertos. mosaubre SeiZleba `mtrad an agresiu l pirovnebad~ CaiTvalos, romelic `kerZo sakuTrebi~ winaaRmdegia. is damokidebulებიTi CarCo, romelSic konferencia mimdinareobda, praqtiku-

lad irRveva, radgan saubris ZiriTadi nomrebi aRar aris gaziarebuli.

am TavSi Cven davinaxeT, rom Setyobinebebi sityvebs miRma kidev sxva mniSvnelobasac aerTianeben. Uufro konkretulad ki, Setyobinebebi propozicionalur, kavSirebiT da damokidebulebiT mniSvnelobas atareben. interpretivistis Sexedulebebis mixedviT, nebismieri Cvengani - individis Tu sazogadoebis doneze cxovrebis manZilze, vswavlobT sakuTari interesebis gatarebas sxvadasxva socialur situaciaSi, sadac sabaziso codna da mniSvnelobebi gaziarebulia sxvata mier. amastan, Cven situaciis interpretirebas vaxdent moqmedebastan dakavSirebuli `wesebis~ mixedviT (romelSiC Cven Tavad gvaqvs saSualeba vimoqmedoT) da kidevac viqceviT Cveni ganzraxvebisa da damokidebulebebis Sesabamisad. am yvelafris gakeTebisaTvis ki aucilebelia, rom SegveZlos interpretireba. adamanis cxovrebis interpretireba enis warmoSobis dRidan daiwo, Tumca bolo periodis ganmavlobaSi mecnierebi cdiloben, rom interpretireba `mecnieruli~ WriLSi ganixilon da am mecnierebas isini `hermenevtikas~ uwdoben.

hermenevtika da interpretireba

Cven ukve dagvebada kiTxva socialur sferoSi naturalur-samecniero kanonzomierebis SemotanasTan da mis racionalobasTan dakavSirebiT. me-20 saukuneSi socialuri mecnierebis Tvisebebis da maxasiaTeblebis hermenevtikuli Wrilidan danaxvas mxars uWerdnen iseTi mecnierebi, rogorbicaa uiliam dithi, hans-georg gadameri da pol rikoeri. hermenevtika mecnierebaa interpretirebis Sesaxeb. tradiciulad, is srulyofili, umaRlesi safexuris gaazrebas aRwers. Sesabamisad, bibliis mkvlevrebi hermenevtikas iyeneben, rodesac romelime winda tegstis interpretirebaa mizani, xolo iuristebi ki mas romelime konkretuli kanonis Sinaarsobrivi datvirTvis an aucileblobis asaxsnelad da dasamtkiceblad mimarTaven. Tumca, imave procesebTan gvaqvs saqme im SemTxvevaSi, Tu mozardi cdilobs, rom kargad gaiazros da im normebis Sesabamisad moiqces saklaso oTaxSi, romlebic saklaso oTaxisTvis ukve dadgenilia. aseTive

procesTan gvaqvs saqme maSinac, rodesac anTropologi
cdilobs, ucxo kultura bolomde gaigos da gaiTavisos.
hermenevtika moicavs erTgvari `sazogadoebrivi teqstis~
`wakiTxvas~ da interpretirebas. TumcaRa, terminebi `wakiTx-
va~ da `socialuri teqsti~ aq Zalian farTo da zogad kon-
teqstSi unda aRviqvaT.

socialuri cxovrebi `teqsti~ Zalian kompleksuri fe-
nomenia. igi Sedgeba bevri nawilisgan, romlebic, Tavis
mxriv, sxvadasxva wesisa da normis erTobliobas warmoad-
gens. es wesebi, Tavis mxriv, konkretuli socialuri aqtivo-
bebiTvis aris damaxasiaTebeli. is pirebi, romlebic kvle-
vis hermenevtikur midgomas uWeren mxars, praqtikulad Tavis
Tavze iReben imgvar mecnierul gamowvevas, romelic gulix-
mobs adamianebris qcevis karg interpretirebas. amasTan, es
qceva dafuznebulia im wesebze, kanonebsa da normebsze, rom-
lebic konkretul sazogadoebriv situaciaSi moqmedia. na-
wilebis gageba-gaazreba xels uwyobs socialuri sistemis
mTlian, kompleksur gagebas, xolo mTlianis, kompleksuris
gaazreba ki, Tavis mxriv, naTels hfens nawilebs Soris ur-
TierTkavSiris kanonzomiereba da maTi kavSiri erTian sis-
temaSi. rogorc ukve vnaxeT, skolac, rogorc erTiani so-
cialuri sistema aris Seswavlili da gamokvleuli inter-
pretivist-mkvlevrebi mier da am procesSi studentebis,
maswavleblebis da administratorebis qceva wesebs daqvem-
debarebuli marTvis fonze ganxileba.

`kargi~ interpretaciis problema mainc mniSvnelovan sa-
kiTxad rCeba. `kargi~ interpretaciis damaxasiaTebeli wesebi
da kanonebi hermenevtikur tradiciaSi sakmaod win wasulia,
Tumca, amasTan, asevea aRiarebuli, rom midgoma `swori~ an
`erTaderTi~ interpretacia ar SeiZleba hermenevtikisTvis
misaRebi iyos. aseve unda gaviTvaliswinoT, rom hermenevtika
uaryofs erTaderTi interpretaciis arsebobas, Tumca aRia-
rebs, rom erTi interpretacia meoresa da mesameze ukeTesi
SeiZleba iyos. interpretacia hipoTezas hgavs, romelic aya-
libebs logikur winaswar gaTvlas, Tu ra konkretuli
cvlilebebi SeiZleba moxdes sagnis an movlenis gamoc-
dis/testirebis SemTxvevaSi. interpretirebis `gamoc-
da/testireba~ sozagadoebrivi `teqstis~ farglebSi, faqte-
bis gaTvaliswinebiT xdeba. rac ufro meti da meti teqsti
waikiTxeba, interpretacia miT metad an naklebad sarwmuno
xdeba, xolo misi `sizustis~ albaToba ufro da ufro metia

an nak lebia. Dda es yvelaferi hermenevtikuli ciklis far-
glebSi xdeba.

termini hermenevtikuli cikli or process aerTianebs,
esenia, erTi mxriv, procesi, romelic saSualebas gvaZlevs,
gavigoT - gavaanalizoT mocemuli socialuri konteqsti da,
meore mxriv ki, procesi, romlis drosac Cven erTi teqstis
ori an meti urTierTsawinaaRmdego interpretaciidan erT-
erTs virCevT. procesTa erToblioba, romelsac hermenevti-
kuli cikli ewodeba, xazs usvams im faqts, rom teqstis in-
terpretirebisas mxolod da mxolod teqstSi mocemuli in-
formacia ganixileba da teqstis miRma arsebuli informacia
ar aris mxedvelobaSi miRebuli. Cven aucileblad unda
davrCeT Tavad teqstis sazRvrebSi, imisaTvis, rom interpre-
tireba teqstSi mocemuli terminebisa da elementebis ga-
moyenebiT movaxdinoT. magaliTad, Tu Tqven deteqtiur moT-
xrobas kiTxulobT, maSin aucileblad teqstSi mocemul in-
formacias eyrdnobiT da mocemuli informaciis safuZvelze
gamoTqvamT winaswar varauds imasTan dakavSirebiT, rom
vTqvaT, msaxurTuxucesma Caidina danaSauli. amasTan, Tqven
varauds im momentamde gamoTqvamT, sanam moTxrobis wakiT-
xuli nawilis gaxsenebas daiwyebT an axal, mniSvnelovan in-
formacias amoikiTxavT deteqtivSi (amasobaSi ukve aRmoa-
Cent, rom mkvlelobis momentSi msaxurTuxucess dasvenebis
dRe hqonda da sasaxleSi saerTodac ar imyofeboda). Sesa-
bamisad, Tqven mogiwevT uaryoT Tqveni winaswari varaudi
msaxurTuxucesis braleulobasTan dakavSirebiT da sxva,
axali varaudebis daSveba daiwyoT. mTavari isaa, rom kiTx-
vis procesSi Tqven ar aZlevT rCevebs wignis redaqtors an
gamomcemels deteqtivis Sinaarsis SecvlasTan dakavSirebiT.
Tqven, ubralod, mihyvebiT mocemul teqsts da masSi aRwe-
ril ambavs. sxva sityvebiT rom vTqvaT, Tqven teqstis gark-
veul nawilebs am teqstis saerTo CarCosa da mTeli teqstis
mniSvnelobis mixedviT iazrebT. xolo teqsts mTlianobaSi
misi Semadgeneli nawilebis mniSvnelobebisa da struqturis
gacnobierebis Sedegad igebT.

axla ganvixiloT meore magaliTi. warmoidgineT mosam-
arTle, romelic cdilobs romelime kanonis interpretire-
bas imisaTvis, rom es kanoni konkretul saqmes miusadagos.
interpretaciisaTvis mosamarTles SeuZlia mxolod am saq-
meSi arsebul faqtebs daeyrdnos, aseve, relevanturi saka-
nonmdblo normebis erTobliobas gaecnos da iuridiuli

sistemis farglebSi arsebuli samarTlebrivi sferos mkvle-
vrebisa da sxva mosamarTleebis saqmeebis interpretaciebi
Seiswavlos. maSinac ki, Tu mosamarTle xedavs, rom kanoni
konkretul saqmesTan srul TanxvedraSi ver modis, igi ver
miva kanonebis avtorebTan da ver mouwodebs maT, axal ka-
nonproeqtze ifiqron. kanonebis avtorebi am periodisTvis
Seizleba aRarc arian cocxlebi da romc iyvnen, maT mosam-
arTle verasodes daarwmunebda konkretuli gansaxilveli
saqmis gansakuTrebulobaSi. Kimis gadasawyvetad, Tu romeli
kanoni miesadageba konkretul saqmes da romeli kanonebis
interpretireba da ganxilvaa aucilebeli, mosamarTle mxo-
lod sakanonmdeblo normebs erTobliobas ganxilavs da
maT mimdinare moqmedebas da interpretacias Seiswavlis.
Tumca gaiTvaliswineT, rom konkretuli kanoni da misi mo-
cemuli saqmisaTvis misadagebis gzebi sakanonmdeblo norme-
bis erTobliobis nawili xdeba. sakanonmdeblo normebs er-
Toblioba ki samarTlebrivi tradiciebis Semadgeneli nawi-
lia. sxva mosamarTles, romelic sxva saqmeze muSaobs, mog-
vianebiT aucileblad miuwdeba xeli zemoaRniSnuli saqmisa
da mis interpretaciaze, rodesac is ganaCenis gamotanis
formirebaze imuSavebs. sxva sityvebiT, konkretuli kanoni
aucileblad unda iqnes gagebuli sakanonmdeblo normebs
erTobliobis farglebSi, romelic samarTleblivi tradi-
ciebis Semadgeneli nawilia. mTlianidan Semadgenel nawi-
lebze gadanacvleba da Semdeg isev erT mTlianobaTan da-
bruneba hermenevtikuli ciklis ideas warmoadgens. es is
procesia, romlis ganxorcielebis SemTxvevaSi, interpreti-
vistebis sjeraT, rom `kargi~ interpretacia da, imavdrou-
lad, sensitiuri socialuri mecnierEBis ganviTareba SesaZ-
lebeli xdeba.

aseve, Tu Cven SevecdebodiT, rom skolis sazogadoebri-
vi teqstis interpretireba imave gziT wargvemarTa, rogorc
amas zogierTi mkvlevari akeTebis, maSin Cven skolis Semadge-
nel wevrebs Soris urTierTkavSirebs mTliani skolis kon-
teqstSi ganxilavdiT. es ki ubralo, meqanikuri midgomebis
nacvlad, dinamiur, interaqtiul midgomebs gulisxmobis, ro-
melic saklaso oTaxSi mimdinare aqtiuri cxovrebis mra-
valmxrivi da srulfasovani gaazrebisken gvibiZgebda. ro-
gorc am Tavis dasawyisSive davinaxeT, jeqsoni da kusiki ga-
naTlebis kvlevis amgvარი midgomis inovatorebi aRmoCndnen.
axla ki saskolo ganaTlebis im aspekts mivubrundeT, rom-

lebic funcjonalistebisa da marqsistebis mier aris aRwerili da ganvixiloT isini interpretivistuli perspeqtividan.

interpretacia da socializacia

interpretacia, Cveulebriv, gulisxmobserTi pirovnebis mier daweril teqstze muSaobas. TumcaRa bevri aqtivoba, romelic interpretaciasTan asociრdeba, socializaciis process ukavSirdeba. saubedurod, socializacia sakmaod xSiradaa daxatuli, rogorc adaptaciis beWeddasmuli pasiuri procesi, sadac aqtiuri interpretivistuli elementi ugu lvebelyofilia. socializaciisAamgvari suraTi saskolo ganaTlebis Sesaxeb arsebuli funcjonalisturi literaturis upirvelesi maxasiaTebelia. aseTive tendencias vxvdebiT marqsistuli literaturis zogierT magaliTzec. amgvar literaturaSi socializacia aRwerilia, rogorc jgufis axali wevrebis mier Zveli wevrebis Cvevebis, damokidebulebebisa da rwmenebis gacnoba. socializaciis pasiuri formis sapirwoned, aucilebelia imis aRniSvna, rom kargad socializebul jgufSi aucilebelia damokidebulebisa da rwmenis gacvla jgufis yvela wevrs Soris. amasTan, am procesSi uamravi qceviTi variacia SeiZleba arsebobdes ukve kargad socializebul wevrebs Sorisac ki. Gaq gaziarebulia codna-gaazrebis sistema, romelic uzrunvelyofs komunikaciasa da pirovnebebs Soris urTierTgagebis Camoyalibebas da qmnis erTgvar safuZvels gaziarebuli Sexedulebebis gamosaxatavad.

cota xniT davubrundeT CvenTvis nacnob socialuri mecnierebis mkvlevris magaliTs, romelic amerikul beisbols Seiswavlida. am SemTxvevaSi Cveni mizania, amovicnoT, Tu ras warmoadgens interpretivistis perspeqtividan danaxuli socializacia.

warmovidginoT, rom Cveni socialuri mecnierebis mkvlevari yvela Tavgadasavlis Semdeg gadawyvets, rom kidev darCes amerikaSi da kargad Seiswavlos yvelaferi, rac amerikul beisbols ukavSirdeba. warmoidgineT, rom am SemTxvevaSi, is warmatebulad gaarTmevs Tavs dasaxul amocanas. sxva sityvebiT, is ecnoba yvela koncefcias da Tavisebure-

bas, rac beisbolis TamaSTanaa dakavSirebuli. is swavlobs im specifikur leqsikas, romelic aucilebelia TamaSis logikuri analizisTvis, ecnoba TamaSis wesebs, romelTa codna aucilebelia beisbolis TamaSisaTvis an sxvebis TamaSis gasagebad. am gziT mkvlevari iviTarebs codna-gaazrebis im sistemas, romelic saerToa yvelasaTvis: rogorc beisbolis TamaSis mcodnis, ise moyvarulisatvis. (Tqven SegizliaT ganavrcot es magaliTi da kiTxvis moment-Sive warmoidginoT analogiuri situacia moswavlestan mimarTebiT, romelic axal skolaSi gadavida da `swavlobs~ axali skolis sistemas).

rasakvirvelia, arasworia imis mtkiceba, rom Cvenma mkvlevarma Tavisi axali codnis wyalobiT, sruli socializacia moaxdina beisbolis samyaroSi. Tumca, codna-gaazrebis gaziarebuli sistema umniSvnelovanes rols TamaSobs socializaciisaTvis, is mxolod procesis nawilia. axla warmoidgineT, rom Cveni mkvlevris gamocdileba beisbolTan mimarTebiT miukerZoebeli socialuri mecnierebis farglebs scildeba. warmoidgineT, rom mas did siamovnebas aniWebs beisbolis TamaSis yureba. igi ufro da ufro xSirad midis moedanze matCis sayureblad da ufro da ufro xSirad, matCze daswrebasas, ar miaqvs Tavisi kalkulatori. igi Tvalyurs adevnebs sxvadasxva gundis warmatebebs, gulSematkivrobs erT konkretul gunds, akritikebs menejers cudi transferis ganxorcielebisaTvis da kamaTobs gundis sxva gulSematkivrebTan ama Tu im gadawyvetilebis samarTlianobis Sesaxeb. am SemTxvevaSi, Cveni mkvlevris miRweva beisbolis sferoSi bevrad metia, vidre ubralod codna-gaazrebis gaziarebuli sistema. mas bevrad meti unari Seswevs, vidre - ubralod matCis gagebaa. mas SeuZlia gamoiyenos is leqsika, romelic `sabeisbolo saubrebs~ axasiaTebs. mas SeuZlia sxvebTan Tanaswori komunikacia da sakuTari sabeisbolo interpretaciis ganvitareba. misi survilebisa da mimarTulebebis sistema TanxvedraSia beisbolis TamaSSi monawileobisTvis aucilebeli kriteriუმebTan. Mmokled, Cveni mkvlevari beisbolis fani gaxda.

Tumca codna-gaazrebis gaziarebuli sistemis ganvitareba ar aris sakmarisi socializaciis procesisaTvis, is am procesis inicirebis aucilebeli pirobas warmoadgens. am sistemis ganvitareba ki Zalian hgavs interpretaciis warmarTvisaTvis aucilebeli aqtivobebs. interpretaciisken mi-

marTuli aqtivobebi aseve moicavs Sesabamisi wesebis, konceptualuri Taviseburebebis, uerTierTkavSirebis da am konteqstSi mosaubrisa da msmenelis rolis daswavlas. garda amisa, interpretaciis aqtivobebi moiTxovs imis codnas, Tu ras yvela niSnavs zemoTCamoTvlili koncefcia adamianebisTvis sakuTari mimarTulebebisა da saqmianobis struqturirebisTvis, romelic konkretul wesebze dafuZnebulia, radgan realurad individi sakuTar survilebsა da saqmianobas swored am wesebis farglebSi ayalibebs. wesebis miuxedavad, aucilebelia Tavisuflebis elementis Sesaxeb saubaric, romelic am procesebis nawillia. yvela rodის xdeba beisbolის fანი, vinc mis wesebs gaicnobs. sulac araa aucilebeli, rom yvela, vinc codna-gaazrebis sistemas iziarebs, aqtiurad iyos CarTuli mis gamoyenebaSi. funkcionalisturi da orTodoqs-marqsistuli interpretaciebis pirobiti xasiaTi interpretivistuli gadmosaxedidan Ria da waxalisebulia pirovnuli TavisuflebisაTvis.

wina magaliTis kvaldakval, warmoidgineT da gaixseneT sakuTari moswavleobის periodi saklaso oTaxSi. Tqven iciT moswavleobის dauwereli da dawerili wesebi. propozicionaluri, kavSirebiti da damokidebulეbiti Setyobinebebis gacvla moswavleebს, maswavlebelსა da moswavleebს da moswavleebს Soris mimdinareobs. Tqven iciT, ras da rogor akeTebT, am codnas ki bevr, mimdinare aqtivobaSi Tqveni aqtiuri monawileoba ganapirobebs. Tqven Tavad irCevT, miiRoT Tu ara monawileoba konkretul aqtivobaSi da Tqveni survilis mixedvit irCevT CarTulobის an ganridebis strategiebs. saklaso oTaxSi mimdinare mkafio Sinaarsobrivi datvirtva propozicionaluri xasiaTisaa da formaluri sagnobrivi mimarTulebis farglebSi mimdinareobs. Tqven grZnobT, rom sakmarisia iswavloT konkretuli sagani (istoria, maTematika, sabunebismetyvelo mecniereba), rom ukeT SeZlebT gaigoT, ganmartoT da CaertoT im sivrcეSi, sadac Tqven sxvebtan erTad imyofebiT. bolos da bolos, sxva Tu arაferi, am faqts Tqven maswavleblისgan SeityobT. amasTan, Tqven acnobierebT yvela im Setyobinebas, romelic igzavneba da miiReba am sivrcეSi da monawileobas iRebT im socialur aqtivobaSi, rasac Cven saskolo ganaTlebas vuwodebT. amasTan, monawileoba metad Tu naklebad moqmedebis Tavisuflebase, anonimurobasa da socialuri individualobის principzea dafuZnebuli. lin korno Cven mier STambeWdavad aRwe-

rili situaciis praqtikul Rirebulebaze saubrobs da mis analizsac gvTavazobs:

saklaso oTaxis wignierebis (cnobierebis) konkretuli gansazRvrebaze Semdegnairad SeiZleba CamovayaliboT: Cven aq movdivarT, raTa gavigoT da gaviazroT saklaso oTaxis sazogadod aRiarebuli struqtura da funqcia, romelic gvWirdeba Cveni codnis produqtiuli gamoyenebisatvis im socialur da akademiur garemoSi, romelsac Tavad saklaso oTaxi gansazRvravs. didia imisi albaToba, rom studentebi, romlebsac saklaso oTaxis cnobiereba gaaCniaT, aseve wigniarni arian sakuTari Tavis amocnobaSi - rogorc moswavlis, rogorc axali codnis mimRebis roIsi, aseve socialur yofaSi. amgvარი moswavleebi, didi albaTobiT, bevrად ადეკვატურად უმკლავდებიან იმ სოციალურ და აკადემიურ სიზნელებსა და შინაგანობებს, რომლებიც ცვეულებრივი მოვლენასაკლასო oTaxSi. Tu moswavle adreul saskolo etapzeve eziareba saklaso oTaxis wignierebas, sworad mimarTuli daxmarebis wyalobiT, mas meti Sansi aqvs, rom efeqturად გამოიყენოს მიწები ინფორმაცია უკვე საბავსო ბარამდე/სკოლაშენი განათლების საფეხურიდან დაწყებული saskolo განათლებას ან უფრო მაღალ საფეხურზე გადასვლის პერიოდში. ეს მოსვლეები მეტად შიდაკონსტრუქციულ ან, რომ Secvalon saklaso oTaxis sakuTari gamocdilebis ის ასპექტები, რომელთა Secvlac SesaZlebelია, ან გაუმკლავდნენ იმგვარ gamocdilebas, რომლის Secvlac არაა SesaZleბელი. საბოლოო ჯამში ამგვარი მოსვლეები sakuTar saskolo gamocdilebas სხვა ტვლით ხედავენ. რიკარდ დე კარმსი sakuTar მოსაზრებას Semdegnairad აყალიბებს: იმის რწმენა, რომ ადამიანი sakuTari ცხოვრების მიმდინარეობის საწყისი ვერტიკალია და არა სხვის TamaSSi მოწოდებული პაიკი~, უზარმავარ ჯალს იწვავს.

zemoT warmodgenili მოსაზრება ინტერპრეტისტის მიერ სკოლისა და საზოგადოების ურთიერთკავშირის ხედვას warmoadგენს. ეს არაა კონფლიქტი და ლეგიტიმაცია, არც ფუნქციური სოციალიზაცია, SeCveva და სვავლებია, არამედ warmoadგენს გაზიარებული სოციალური სისტემის კოდნა-გააზრების ეტაპობრივ განვითარებას. Tu survილი გაციანდაT, რომ მეტი გაიგოT აq warmodgenილი დამოუკიდებელი ფაქტორის Sesaxeb კულტურულ-საგანმანათლებლო კონტექსტში, გაეცანიT დისკუსიას `საზოგადოებრივი ფორმირება და ტავისუფლება~, რომელიც მე-8 ტავსია მოცემული.

interpretacia, socializacia da legitimacia

interpretivistuli perspektivis gaazrebis kidev erT, gansxvavebul saSualebas warmoadgens marqsistuli da funqcionalisturi poziciebis sakvanZo sakiTxebze sruliad gansxvavebuli Sexedulebebis interpretireba, axsna da xaz-gasma. imis warmosaCenad, Tu rogor mkafiod gvexmareba interpretivizmi marqsistul da funqcionalistur xedvebs Soris arsebuli konfliqtis xasiaTs, saWiroa gavixsenoT interpretivistul analizTan dakavSirebuli ori mniSvnelovani elementi: pirveli elementis danaxva SesaZlebelia socialur WriLSi da moicavs im mniSvnelobebs, wesebsa da normebs, romlebic am sazogadoebas ayalibebs. meore komponentis danaxva ki individualur doneze xdeba da moiazrebs process, sadac pirovnebis survilebisa da midreki lebebis erTgvari struqturireba xdeba sazogadoebis Seswavlis saSualebiT.

funqcionalistebi saskolo process ganxilaven rogorc sazogadoebis neitralur instruments socializaciisaTvis. amasTan, socializaciis procesi xasiaTdeba imgvari mosazrebebisა da qcevebis erTobliobiT, romlebsac industrialuri samyaros moTxovnebi ayalibeben. es moTxovnebi gansakuTrebulad aris individualuri survilebisa da midreki lebebis struqturirebaze fokusirebulი. amgvari midgomiT ki, funqcionalistebis analizi eyrdnoba mosazrebas, rom industrialuri sazogadoeba `ucilobliv~ moiTxovs skolebisagan gadaibaron socializaciis funqcia ojaxebisagan da am gziT miscen saSualeba individebs, gaxdnen farTo sajaro sferosa da masobrivi sazogadoebis wevrebi. maTi azriT, industrializacia da teqnologiuri ganvitareba Seuqcevadi procesebia, romlebic Tavad ayalibeben sakuTar wesebs ganvitarebisaTvis; skolas ki, individebis survilebisa da midreki lebebis struqturirebis funqcia eniWeba im unarebisa da xasiaTebis gaTvaliswinebiT, romlebic TiToeul individs wIrdeba teqnologiurad mzard samyaroSi efeqturad integrirebisa da moRvaweobisaTvis. radgan teqnologiuri zrda ganvitarebis gardaუალი procesia, funqcionalisturi literaturis amosaval wertils warmoadgnes midgoma, romelic xazs usvams individis survilebisa da mi-

dreki lebebis restruqturizaciis aucileblobas. restruqturizaciis procesi aucilebelia imisaTvis, rom individis survilebi da midreki lebebi Tavsebadi aRmoCndnen realobis amgvar interpretaciasTan.

Tavis mxriv, marqsistebi, romlebic skolis umTavres rols ganxilaven arsebuli uTanasworobis legitimaciaSi, yuradRebas amaxvileben ganaTlebis procesis sxva aspektebze. es aspektebi ki efuZneba Tanamedrove sazogadoebrivi realobis interpretaciebSi arsebul gansxvavebs. maTi yuradReba mimarTulia saklaso urTierTdamokidebulebaze da socialur mniSvnelobebSa da wesebze, romlebsac bavSvebi Seiswavlian sazogadoebaSi integrirebisaTvis. maTi interpretacia xazs usvams socialuri wesebis ganzogadebas Tanamedrove sazogadoebaSi. Tanamedrove sazogadoeba mis zogwevrs ganuzomeli ZalauflebiTa da uflebamosilebiT ajildoebs da, imavdroulad, zRudavs sxvaTa SesaZleblobebs Zalauflebisa da avtoritetuli poziciebisaTvis. Sesabamisd, marqsistebis mecniereba saskolo procesebis Sesaxeb fokusirebulia, Tu rogor aswavlon bavSvs, moergos da miiRos situacia, sadac Zalaufleba Sencirebulia da SesaZleblobebi ki SezRuduli...

marqsistebis aRiarebuli legitimizaciis koncefcia, iseve faravs propozicionalistur sawyisebs, rogorc funqcionalistebis mier aRiarebuli socializaciis koncefcia. orive mimarTuleba eyrdnoba socializaciis koncefcias, romlis farglebSi moswavle swavlobs im Rirebulebebisa da qceviTi maxasiaTeblebis mimReobas, romelic aucilebelia Tanamedrove sazogadoebaSi cxovrevisaTvis. miuxedavad imisa, rom orive mimarTulebis koncefciebis propozicionalur SinaarsSi bevri msgavsebaa, Zlierad gansxvaveba maTi damokidebulebiTi arsi. funqcionalistebis mier saskolo `socializacia~ ganxileba aucileblad Tanamedrove teqnologiur sazogadoebaSi moswavlis gazrdisa da ganvitarebisaTvis. es mimarTuleba individualur bavSvzea fokusirebuli. marqsistebisaTvis ki, `legitimacia~ cal saxad mniSvnelovani mxolod imitomaa, rom igi warmoadgens wyaros klasSi arsebuli Zalauflebis uzrunvelsayofad da SesanarCuneblad. es mimarTuleba ara individualur bavSvis iRebs asaTvlel wertilad, aramed mmartvel elites da imstruqturabs, romlebic maT mfarveloben. Sesabamisd, Tu funqcionalistebi teqnologias ganxilaven rogorc sike-

Tis montan manqanas, romelic individebis SesaZleblobebis Seqmnas emsaxureba, marqsizmi klasSi arsebul Zalauflebas borot socialur Zalad miiCnevs, romelzec individs Zalian mcire an araviTari kontroli ar gaaCnia da romelic uTanasworobis generirebasa da SesaZleblobebis Semcirebas emsaxureba. sxva sityvebiT rom vTqvaT, TiToeuli mimarTuleba yuradRebas amaxvilebs socialuri sferos interpretivistuli xedvisa da misi amosavali wertilis gansxvavebul elementebze.

rogorc ukve aRvniSneT, funcionalistebi skolas ganxilaven rogorc instituts, romelic bavSvis socializacias emsaxureba. es socializacia ki qceviTi Taviseburebების gamomuSavebas gulisxmobs romelic moTxovnadia, sworedac rom metad teqnukur sazogadoebaSi. amgvარი ganxilvis dros funcionalistებს Zalian mcire eWvi aqvT imasTan dakavSirebiT, rom bavSvebi swavloben, Tu rogor moergon im wesebs, romlebic realurad martaven socialur da ekonomikur cxovrebas. aswavleT bavSvs rom `yuradRebis Rirsia ara is, visac Sen icnob, aramed is, rasac Sen icnob~ da didi albaTobiT, Tqven am bavSvs aswavliT Tanamedrove socialური cxovrebის fundamentur principს. marqsistebისათვის yvelaferi bevrად gansxvavebulია. maTi legitimizაციის კონცეციის მიზნად არსებობს Zირითადი იდეა, რომელიც გულისხმობს bavSვისათვის სისტემატიურ swavlebas imisaTvis, რომან TamasSis wesebi arasworad gaiazros. diax, swored ase! marqsistების mixedviT, sistema mxolod im SemTxvevaSi imuSavebs, Tu tyuili sarwmuno xdeba da skolis ganvitarebisaTvis upirvelesi funqcia ki arsebuli sistemის SenarCunebaa. isini sistematurad axdenen wesebis arasworad, damaxinjebulad warmoadgens imisaTvis, uTanasworobisa da Zalauflebis uzrunvelyofa da SenarCuneba SeZlon. Tu adamianebi realur wesebs gaacnobirebdnen, maSin TamasSis xasiaTi unda Secvliliyo. funcionalistებს სჯერაT, რომ bavSvebi TamasSis realur wesebs swavlobენ, maSin rodesac marqsistები marqsistები darwmunebulები არიან, რომ bavSvebs sakuTარი survilebisa და midrekileების struqturirebas aswavlian TamasSis wesebis Sesabamisად. ამ dros ki sxva, realurad sul sxva TamaSi mimdinareobs. marqsistებს aseve სჯერაT, რომ realური TamasSis xangrZlivoba damokidebulია imaze, Tu ramdenი xანი darCebian adamianebi ამ wesebSi gaurkველნი. ამ ori midgomის interpretაციებSi arsebulი gansxvaveბები gvex-

mareba davinaxoT da dasvaT elementaruli interpretivis-
tuli kiTxva: ra wesebi arsebobs realurad Tanamedrove de-
mokratiuli sazogadoebis TamaSSi?

isev da isev, Cven TiTqosda mogveTxoveba aRmovalCinoT
TamaSis wesebis swori xedva. Tumca, amgvარი aRmoCenebis ke-
Tebis nacvlad, interpretivists sxvagvarad SeuZlia
moiqces. es qceva ki gulisxmobs demokratiuli sazogadoe-
bis ZiriTadi wesebis axsnis, gagebis, ganmartebis mcdelobas.
es aseve gulisxmobs im azris argumentirebas rom demokra-
tiuli sazogadoebis ZiriTadi wesebi sruliad gacnobiere-
bulad da nebayoflobiT unda miwodebodes momaval moqa-
laqeta yovel axal Taobas. liberaluri politikis Teore-
tikosi - ami gutmani gvTavazobs demokratiuli ganaTlebi-
saTvis zemoT mocemuli strategiis miseul versias. Mmisi
azrit, demokratiuli sazogadoeba aucileblad aris is,
romelSic `Cven saSualeba gveZleva, ar daveTanxmOT Tavi-
suflebisა da Rirsebis Sesatyvis Rirebulebebs, kargi cxo-
vrebis maCvenebles, moralurobis damaxasiaTebeლ elemen-
tebs - TumcaRa, miuxedavad amisa, Cven viziarebT saerto
valdebulეbebs, koleqtiurad gardavqmnaT es Ria sazoga-
doeba~. igi dabეjiTebiT gvarwmunebs, rom sruliad Segne-
bulad unda ganvavitarOT cxovrebis imgvარი demokratiuli
forma, romelSic uflebamოსilebi varT, ar daveTanxmOT da
romelic Sedgeba swored imgvარი Rirsebis, principebis, da-
mokidebulეbebisა da Rirebulebebisagan, rogorebicაა Tavi-
sufleba, tolerantoba, mizanSewoniloba, samartali, Tanas-
woroba, Riaoba, aradiskriminacia da ararepresiuloba. so-
cialuri ganvitarebis miseuli xedva ar hgavs functionalis-
tebis gansazRvrul, wanaswari receptiT gamoweril socia-
lizacias da arc marqsistebis martul, qvecnobier legiti-
mizacias; igi mogviwodebs gaazrebul da ganzraxuli mcdel-
lobebisaken, SevqmnaT da ganvavitarOT imgvარი sazogadoeba,
rogorSic gvinda, rom vicxovroT. rasakvirvelia, Cven ada-
mianebi varT da ar varT dazRveulni marcxisgan miznis miR-
wevis gzaze. interpretivizmSi fundamenturi determinizmi
ar arsebobs.

interpretivistuli midgomebis sawinaaRmdego argumentebi

miuxedavad imisa, rom interpretivistuli mosazrebebis dasabuTeba Sesazlebelia garkveuli sakiTxebis gaanalize-bisas ara umartivesi, aramed ufro Rma midgomebiT da es mosazrebebi izlevian saSualebas, ganvixilOT isini socialuri da saganmanaTleblo cxovrebis ufro adekvatur saSualebad, axali, sawinaaRmdego Sexedulebebi interpretivizMTan dakavSirebiT mainc warmoiSoba. realurad interpretivizmi wingadadgmul nabijad SeiZleba miviCniOT, rode-sac vaanalizebT, ra aris ugulvebel yofili meqanikur da deterministul modelebsi, romlebic garkveul formebiTaa mocemuli funcjonalizmsa da marqsizmsi. interpretivizmi izleva ganmartebes, sadac pirovnuლ mizezs da kulturul wesebs centraluri mniSvenloba eniWebiT. amgvარი mosazreba ki, ewinaaRmdეგება socialuri cxovrebis erTxazovan, kauzalur axsnas. imis nacvlad, rom universaluri kanonebi ve-ZioT, romlebic, funcjonalistTa da marqsistTa azrit, sazogadoebis yvela formas Seesatyviseba, interpretivizmi xazs usvams qcevis martvis mniSvenlobas wesebis mixedvit, pirovnuლი avtonomiis xarixs, da konkretuli, lokaluri situaciebis unikalurobas. da im aucileblobs sapirwoned, romelic interpretaciebis WeSmaritebis dasadgenad mis `ob-ieqtur~ sazogadoebasTan dapirispirebas moiTxovs, interpretivistuli midgoma gansakuTrebul mniSvenlobas aniWebs interpretaciebis Semecnebas da mis validurobas, romelic swored am interpretaciebis konteqstualur farglebSia warmodgenili. saganmanaTleblo kvlebebSi `Tvisobrivi raodenobrivi sawinaaRmdეგოდ~ midgoma sarkiseburad asax-avs im gansxvavebebs, romlebzec axlaxan vilaparakeT.

arsebobs interpretivizmis, rogorc gaazrebis saukeTeso modelis sawinaaRmdეგო მრავალი მოსაზრება. Sesabamisd, Cven mxolod zogiert maTგანს განვიხილავT. Afaqti isaa, rom arc funcjonalistebi da arc ortodoqs-marqsistebi ar daiwyebdnen interpretivistuli მოსაზრების mimart kritikული დამოკიდებულების გამოხატვას გარდა im SemTxvevisa, Tu დაუსვებლად miiCneoda socialuri wesebis, normebsa da interpretaciebis ufro principlad kauzaluri meqanizmebiT gaanalizeba. funcjonalistebi amgvარი meqanizმების konkre-

tuli sazogadoebis ganvitarebis xarixTan identificirebas Seecdenobdnen. marqsistebi sakuTar ganmartebSi aucileblad axsenebdnen im urTierTkavSirebs, romlebic sxvadasxva klasebs Soris arsebobs maT mier miRweuli Sedegebis, produqtiulobis kuTxiT.

maSinac ki, Tu funqcionalistebi da marqsistebi aucileblad miiCnevden mxedvelobaSi mieRoT konkretul jgufis mier sakuTari sazogadoebis xedva, isini arasodes daeTanxmebodnen mosazrebas, rom es socialuri mecnierebis upirvelesi funqciaa. Cven unda vcdilobdeT Tavidan avicilot socialur aqtorebisaTvis arakompetenturobis kliSes mikereba. am xedvis sapirispirod, funqcionalistebic da marqsistebic msgavsi tipis kliSeebis arsebobs Zalian mniSvnelovan komponentad miiCnevden. funqcionalistebisaTvis arakompetenturobis amgvარი კატეგორიები საWiროა imisaTvis, rom ganmarton da axsna mouZebnon sxvadasxva socialur pozicias, romlebsac moswavleebi skolis damTavrebis Semdeg ikaveben sazogadoebaSi. marqsistebს msgavsi კატეგორიები არასორი ცნობიერებისა და აზროვნების აქსნისა და იდენტიფიცირებისაTvis სWirdeბაT. მიუხედავად imისა, რომ ორივე მიმართულების მხარდამWერი SeიZლება დაეTanxmოT ინტერპრეტისტულ ხედავს, რომ ნამდვილად არეობს socialuri აქტორების მერ განვტარებული კონკრეტული ინტერპრეტაციის გააზრების აუცილებლობა, isini აუცილებლად გაუსვამენ ხაზს im აუცილებლობასაც, რაც ინტერპრეტაციის სპეციფიკურ, დახვეწილ, კარგად SemuSavebuli procedureბის არეობასTანაა დაკავსირებული. ამგვარი სპეციფიკური procedureბი maT ამ ინტერპრეტაციების ადეკვატურობისა და validურობის დასამტკიცებლად სWirdeბაT. funqcionaliteბი არაადეკვატურად CaTvლიდნენ ნებსმერ ინტერპრეტაციას, რომელიც, maTi აზრIT, პარტიკულარისტული ნორმებისადმი საზოგადოების ვალდებულების გრZნობიდან იყნებოდა გამოდინარე. marqsistebi eWviT განისWვალებდნენ ნებსმერი ინტერპრეტაციისადმი, რომელიც erTi კლასის მერ მეორეზე Zალაუფლების განხორციელების კონტეგსTი იყნებოდა Camoyalibებული.

და ბოლოს, ორივე, funqcionalistebic და marqsistebic გააკრიტიკებდნენ ინტერპრეტისტულ ხედავს Tundაც იმიტომ, რომ isini ამ ხედავს არიყვამენ, როგორც არატანმიმდევრული რელატივიზმის ნიმუსს. ინტერპრეტისტიზმის ხედავსი საკვანZო მნიSვნელობა eniWeბა ნებსმერი პერსპექტივის აქსნისა და გაანალიზებას მისTვის დამახასიათებელ კონტეგსტსა და ფარგლებს.

es ki imas niSnavs, rom Cven unda vecadoT Tavidan aviciloT daskvnebis gakeTebis Cveneuli standartebis Semotana da ganvixiloT sagnebi da movlenebi im individebis TvaliT, romelTa kvlevasa da Seswavlasac vapirebT. amgvare xedva ki, praqtikulad, aRiarebs, rom yvela perspeqtiva Tanabrad mniSvnelovania da Cveni mxridan swori moqmedeba mxolod TiToeuli maTganis gageba-gaazrebasa da mimReobas gulisx-mobs. im SemTxvevaSi ki, Tu kidev Cndeba kiTxva sxvadasxva Teoriuli xedvebis adekvaturobis Sesaxeb, Zalian saelwva, rom interpretivistuli mosazrebebis mxardamWerni funkcionalistur da marqsistul gaazrebis formebs ufro metad sarwmunod miiCnevnen. Sesabamisd, interpretivistul xedvas mimzidvels, erTi mxriv, mis mier sxva mosazrebebis aRiareba xdis, xolo, meore mxriv ki - imis aRiareba, rom arsebobs, rogorc minimum, erTi mosazreba, romelic sxva, nebismier mosazrebebze upiratesia. da cxadze cxadia, rom es upiratesi xedva interpretivistულია.

რა დევს სასწორზე?

cxadia, sruliad logikურად Tqven gagiCndebaT kiTxva, `ras vdebT sasწორზე, Tu am midgomebidan romelimes vir-CevT?~. am kiTxvis dasმისას Cven im pirobebs viTvaliswinebT, rom TiToeული es midგომა skolis aRqmის gansxvavebul perspeqtivebs gvTavazobs. TiToeული midგომა sxvadasxvავარად xedavs skolis ფუნქციას საზოგადოებაSi და Tqveni, როგორც მასწავლებლის როლს განატლები პროცესი. es kiTxva bevrად არის დამოკიდებული იმაზე, Tu როგორ აRიყვამT Tqven თავად Tqვის როლს. Tu Tqven CaTvლიT, რომ Tqveni, როგორც მასწავლებლის როლი Semoifარგლება იმის კეTებიT, რაც დავალებს, მაSin გადამწყვეტი მნიSვნელობა აRარც ენიWeბა, რომელ midგომას ავირCევT. მაგრამ im SemTxvevaSi, Tu Tqven გვერატ, რომ Tqveni, როგორც დემოკრატიული საზოგადოების weვრის, მოგალაკის პასუხისმგებლობის ნაწილს warmoadგენს, monawileoba miiRoT განატლები მიზნების განსაზRვრაSi და ამასTan გვერატ, რომ Tqveni, როგორც მასწავლებლის როლია im faseulo-bebisa და სასუალებების საგანმანათლებლო პროცესებSi ასახვა, რომელიც ამ მიზნების მისაRვევად აუცილებელი, მაSin es Teორიები დიდ გავლენას ახდენს Tqven მერ სასკოლო განატლებ-

bis warmatebebis da marxism gansazRvraSi. es imasac niS-
navs, rom Tqven iswrafviT warmatebebis miRwevisaken.

ganvixilot federaluri mTavrobis ganaTlebis racio-
nalizaciis bolodroindeli mcdelobebi; istoriulad sa-
jaro ganaTlebis kontroli da dafinanseba metwilad sax-
elmwifosa da adgilobrivi sazogadoebis funcias war-
moadgens. miuxedavad amisa, meoce saukunis meore naxevidan
ganaTlebisadmi federaluri interesi nel-nela izrdeboda.
es interesi gansakuTrebiT sagrZnobi da TvalsaCino ucxour
ekonomikaTan konkurenciis pirobebSi. adreul 1980-ian
wlebSi, prezident reiganis ganaTlebis samdivnom skolebi
daadanaSaula ekonomikis dasustebsi. sakuTar gancxadebsi,
samdivno eyrdnoboda mosazrebas, rom skolebma ver SeZles
adekvaturad momzadebuli muSakebis, SromiTi bazris uzrun-
velyofa. angarsi, romlis saxelwodeba iyo `nacia riskis
winaSe~, mouwodebda mkacri akademiuri standartebis Semo-
Rebas, imisaTvis, rom SesaZlebeli yofiliyo ucxoetiTan
momavali ekonomikuri gamowvevebis gamklaveba. ocdameerte
saukunidan moyolebuli, amerikis saskolo ganaTleba imar-
teba axali da forsirebuli politikis saSualebit, rom-
lebic skolebs avaldebulebs, daakmayofilon konkretuli
kriteriუმები, რომლებსაც standartizebuli testები აყლი-
ბებს. ამ politikის გატარების ერთ-ერთი TvalsaCino მაგალი-
თია 2002 წელს გატარებული `arc erTi bavSvi აქტივობის მიR-
მა~ politika, რომელიც აჯილდოვებდა ან სჯიდა skolebs მო-
ვალეების სედეგიდან გამომდინარე, სწორედ ამგვარად stan-
დარტიზებული testები. ვირაც შეიZლება დაეTanxმოს ან არ
დაეTanxმოს ამგვარ ფედერალურ პოლიტიკას, ზემოT არერილი
სამი Teორიიდან TiToeულის ხედვიდან გამომდინარე. მეტიც,
ცვენ გვჯერა, რომ TiToeული ამ Teორიიდან გავლენას ახდენს
ხედვზე, მისარება თუ არა ამგვარი პოლიტიკა.

ფუნქციონალისტების ნაწილი, მაგალითად, შეიZლება დაე-
Tanxმოს ამგვარ tests დაფუძნებული ganaTlebis დამკვიდრებას.
მათი argumentი ამ SemTxveვაSi ემყარება mWidro urTierTkav-
სირის არსებობას მოსვალის მოსვრებასა და სახელმწიფოს un-
არს სორის, იყოს ეკონომიკურად კონკურენტუნარიანი სხვა სახ-
ელმწიფოებთან სედარები. ფუნქციონალიზმის სხვა მიმდევრები
კი, პირიქით, შეიZლება ამ politikის მოვინაარმდეგები არ-
მოცნდნენ და საკუთარი argumentი 1990-იან წლებში მიმდინარე
იაპონიის ეკონომიკის სტაგნაციისა და ამერიკის შერთებული
Stateების ეკონომიკის გაZლიერების პროცესების დაპირისპირებას

daafuZnon. isini xazs gausvamen im faqts, rom miuxedavad ekonomikur procesebSi TvalsaCino cvlilebebis, am periodis ganmavlobaSi moswavleebis Sedegebi strandartizebul testebSi gansakuTrebulad ar Secvlila arc erT da arc meore saxelmwifoSi. funcionalistebis orive nawili SeiZleba SeTanxmdes, rom es monacemebi adasturebs kavSirs testebis Sedegebsa da ekonomikur konkurentunarobas Soris. es kavSiri bevrad ufro kompleksuria, vidre, sazogadod, miiCneva. amitom testirebis procesiT amgvარი riskebis gaweვა ar aris sauketesო gamosavali. Tumca, orive Sexedulebis gamziareblebi upirobod Tanxmdebian imaze, rom saskolo ganaTlebis miznebi ekonomikuri konkurentunarianobis gaZlierebisaken aris mimarTuli.

meore mxriv, konfliqtis Teoretikosebma SesaZloa bevrad ufro kritikuli pozicia daafiqsiron saskolo sistemis SemoTavazebuli miznebis mimarT. maT SeiZleba kamaTis sagani gaxadon nebismieri moTxovna da mosazreba, romelic konsensusis farglebSi miiRwa da yuradReba gaamaxvilon adამიანTa im jgufze, რომელTa mosazrebebi ganxilvis procesis მიRმა არმოცნდა ან იმ jგუფებზე, რომელTa interesebs `kონსესუსი~ რეალურად ემსახურება. ამ საკითხების უამოწივას, კონფლიქტის Teორია აუცილებლად მიუთითებს იმ არხებს, სადაც სხვა interesebi და მოსაზრებეbi SeiZleბა უარმოიშვას; მაგალიტად, Sრომის ბაზრის interesebi, განმანათლებელTa interesebi, გარემოსდაცვითი და გლობალური interesebi და ასე შემდეგ. ინფორმაციამ და ცნობიერებამ დანარცენი interesebis შესახებ SesaZloa ბიზგის მისცეს კოალიციების formირებას და დისკუსიის საგანი გავადონ სასკოლო განათლების სფეროSi ურამატებია და მარცხის ოფიციალური განმარტებეbi.

და ბოლოს, ინტერპრეტისტიკა Teoretikosebმა SeiZleბა მხედველობაSi მiiრონ ის ოკალური გარემოებეbi, რომლებიც გავლენას ახდენენ სკოლის დირექტორების, მოსაწველების მიერ ფედერალური და სახელმწიფო მანდატების ინტერპრეტირებაზე და სკოლებSi გატარებაზე. მაგალიტად, მარალი რისკის შემცველი ტესტი, რომელიც განსაზღვრავს, სკოლა უნდა დაჯილდოვდეს თუ უნდა დაისაჯოს, გულსხმობს, რომ ტიტოული მოსაწველე, რომელიც გამოცდება ულის ბოლოს, ამ სკოლაSi სწავლობდა მთელი ულის განმავლობაSi. Tumცარა, ბევრ სკოლაSi მოსაწველების შემოსვლა-გადინება საკმაოდ ინტენსიურია. ამ სკოლის ადმინისტრაცია და მოსაწველებეbi ეცდებიან, minimumამდე დაიყვანონ მოსაწველეთა მimosვლის განმოსწავლეული პროცესების გავლენა სასკოლო testების ულებზე. მატი strategia SeiZleბა გულსხმობდეს ახალი ან სუსტი მოსაწვე-

leebis waxalisebasac, testirebis dRes ar gamocxaddnen skolaSi. ucxo TvaliT, amgvari strategiis gamoyeneba erTgvar sicrued, motyuebad SeiZleba iyos aRqmuli. adgilobrivi gadmosaxedidan ki es aris uTanasworobad aRqmuli problemis koreqciis SesaZlo meTodi. aseve, SesaZlebelia, maswavlelebis nawilisaTvis amgvari mandati aRqmuli iyos, rogorc maRali standartebis damkvidrebisaken swrafva. darcenebisaTvis ki, amgvari mandati iZulebiTi procesia, romelic moswavleebis testisaTvis momzadebas gulisxmobis da zRudavs maT drosa da SesaZleblobebis ufro mdidari saswavlo gegma uzrunvelyon saklaso procesSi. Sesabamisad, interpretivistuli xedva avlens im lokalur garemoebებს, romlebic mandatis reinterpretirebis safuZveli SeiZleba iyos. es xedva ufro niuansuri Sefasebis saSualebas iZleva imis ganTvaliswinebiT, Tu ra aris aRqmuli bavSvebis interesebis gatarebis saukeTeso gzaდ nebis mier skolaSi.

es magaliTebi uciლობად მოგეხმარებაT, ukeT გაივლიT samive Teoriis relevantურობა skolaSi mimდინარე პროცესებსა და პოლიტიკასTan mimarTebiT. Tumცა, არა მხოლოდ amgvari Teoriული Sexედულებები გვეხმარება, ukeT გავიგოT skოლის მუშაობის სისტემა, არამედ ისინი ავლენ axალ პერსპექტივებს და გვმარაგებენ axალი ლეგისკური მარაგიT, რომელიც uzrunvelyofs skოლის მოშვების სრული Sეფების SesaZleლობას. ამ პროცესი ისინი farTod xsnian kars im gansxvavebulი, მრავალმხრივი interesebis განხილვისა და SejerebisaTvis, რომელიც, Tavis მხრივ, გავლენას ახდენს skოლაზე. amgvari განხილვა aseve uzrunvelyofs TiToeული ცვengანს მნიშვნელოვანი instrumentებიT, რომელიც სასუალებას გვაZლევს, სათანადოდ ვუპასუხოT im გავლენას, რომელსაც ცენი sazogადoeბა განიცდის.

ცენი მოგივodeბT, Semdeg TavSi აკტიურად CaerToT ამ მნიშვნელოვანესი საკითხების განხილვისა. რასაკვირველია, დიდი იმედი გვაგვს, რომ ამ საკითხებზე ფიქრს მტელი Tqენი პედაგოგური მოშვებების მანZილზე გააგრZელებT. ბოლო სამი Sემოთავაზე: `interpretacia და epistemikური relativizმი~, `მე-სამე სამყაროს სასკოლო სისტემა~ და `saswavlo gegმა~ განხილავს interpretivistული ხედვის საბაზო საკითხებს და ამ wignSi warmodgenილ samive mimarTულებას erTმანეTTან აპირსპერებს. wignის ბოლოს კი, გთავაზობT ანოტირებულ bibliოგრაფიას, რომელიც დამატებიT resurseბსა და მასალებს გაგაცნობT codნის გასარჩმავებლად.

naw i l i V

---

qeisebi da debat ebi

wina TavebSi Cven detalurad ganvixileT sami ZiriTadi midgoma, imisaTvis, rom agvexsna da gagveazrebina skol is kavSiri sazogadoebasTan da Tqvenganac viTxovdiT metjer da metjer sakuTari mosazreba CamogeyalibebinaT am midgomebis Sesaxeb. am debulebebidan samives udavod gaaCnia is Tvisebebi, romlebic maT gansakuTrebulad mniSvnelovans xdis da samives sasargeblo instrumentad xdis konceptualizaciisaTvis. es instrumentebi saSuaლებას გვაძლევს, დავინახოT is Zalebi, romlebic samuSao periodSi Cveulebriv moqmedeben, Tumca, yovel dRiur saskolo saqmianobaSi CaZirulebisTvis metwilad sruliad SeumCneveli gvrCeba. imisaTvis, rom kargad gaiTavisot da gamoiyenoT is perspeqtivebi, romlebic am wignSi gagacaniT, bolo, me-8 TavSi gTavazobT realuri SemTxvevebis, dialogebisa da debatebis nazavs. swored realuri magaliTebi wamowevs imgvar sakiTxebს, რომელთა გადავრის გზების warmodgena mkafiod da pirdapir Teoriuli teqstis saSuaლებით SeuZlebelია. kiTxvis dros, aucileblad warmoadgineT is sakiTxebi, romlebic magaliTebSia motanili da ganixileT isini sxvebTan. Cven darwmunebuli vart, rom Tqven aucileblad dainaxavT, Tu rogoricvleba maswavleblisa da skol is administraciis qmedebani im SemTxvevaSi, Tu maT gaaCniaT skol is sazogadoebasTan kavSiris ZiriTadi aspeqtების Seswavlisa da unari. vfiqrobT, aseve SeZlebT SeamCniot, Tu ramdenad arafris momcemi xdeba nebismieri ezoTerikuli Teoria, რომელიც realობასTan არ არის kavSirSi. აკ მოცემული qeisebi da debatebi naTlad dagvanaxeben, Tu ramdenad grZelvadiani efeqti aqvs da kidevac unda hqondes maswavleblebis individualur da jgufur gamocdilebas im pirovnebebisა da sazogadoების cxovrebase, რომელსაც ყველა Cvengანი vcxovrobT. cxadia, maswavleblebis individualuri da jgufuri gamocdileba Tqvens gamocdilebasac moiazrebs. Cven, rogorc profesionali pedagogebi, darwmunebulni vart im pasuxismgeblobis arsebobaSi, რომელიც Cven mier ამ ეფექტების განხილვას, moni-

torings da, Tu moralurad gamarTlebulia, maT koreqtirebas, Secvlasac ki gulisxmobS. aq mocemuli qeisebi da disputebi ingvaradaa warmodgenili, rom dagexmarebaT gaxdeT ufro metad mgrZnobiare pasuxismgeblobis grZnobiT aRsavse, profesionali pedagogis roliT am aspeqtis mimarT

imisaTvis, rom mimoixiloT Cven mier ganxiluli sakiTxebi da mocemuli Temebis ZiriTadi Tezisebi, aqve warmogidgenT CamonaTvals. (ix, cxrili 1), saidanac Tqven SegiZliaT is qeisebi da disputebi airCioT, romlebic TqvenTvis gansakuTrebiT sainteresoa. cxadia, rom Cven ar gvaqvs imis molodini, rom aq warmodgenili Tematika da yvela sakiTxi centraluri mniSvelobis matarebeli SeiZleba iyos im socialur interesebTan dakavSirebiT, romlebic Tqven garSemoa da romlistvisac es sakiTxebi zustad iqneba misadagebuli. swored es gaZlevT srul Tavisuflebas, Tavadve Seqmnat Tqveni qeisi an disputi an wamoayenoT da ganxiloloT saklaso oTaxSi is sakiTxebi, romlebic Tqven gamocdilebas efuZneba.

SeiZleba zogierTma Tqvenganma ukve gaiTavisa Cveni is rCevebi, romlebic wignis TiToeul TavSia mocemuli da am rCevebis gaTvaliswinebiT kidevac SearCIA qeisebi da disputebis Tematika. imisaTvis, rom kidev erTxel naTlad gamogveyo Cveni rekomendaciebi TiToeul, konkretul TavTan mimarTebiT, pirvel cxriliSi frCxilebSi mocemulia wignis Tavis nomeri, saTauri da is sakiTxebi, romlebic iq aris ganxiluli. rasakvirvelia, Tqven sruliad uproblemod SegiZliaT gamoiyenoT im TanmimdevrobiT, romelic ukeT miesadageba Tqvens interesebsa da miznebs. mocemuli qeisebidan da disputebidan didi nawili wignis TavebSi warmodgenili sakiTxebis sazRvrebs sciildeba da naTlad gvaCvenebs, rom pedagogis realuri samyaro ver iqneba saxelmZRvaneloSi akuratulad Cawyobili da verc mravalferovani aspeqtების elementaruli aRweriT dakmayofildeba. Cven didi imedi gvaqvs, rom aq mocemuli qeisebi da disputebi erTgvari xidi gaxdeba Tqvensa da im realur samyaros Soris, sadac Tqven pasuxismgeblobiT savse, moazrovne profesional pedagogad CamoyalibdebiT.

cxri li 1 qeisebisa da disputebis CamonaTvali

Ggverdis saTauri*	ZiriTadi sakiTxi
115 moswavleTa mmartveloba (1)	rogor swavloben moswavleebi, gaxdnen `kargi moqalageebi”?
116 saskolo Secdomebis da araefeqturobis saTaveebi (1)	ra elementebisgan Sedgeba warmatebuli skola?
118 faruli kurikulumi (2)	ras aswavlian saskolo masalebi moswavleeb?
119 ganaTlebis erovnuli angariSebi (2)	aris Tu ara skola saxelmwifo instrumenti?
120 geografiis gakveTili (2)	aqvs Tu ara politikas adgili gakveTilze?
121 resursebis gadanawileba (2)	ra prioritetebi aqvT skolebs?
123 koleji TusamSaoZala (3)	rogor xdeba studentebis `saukeTeso interesebis~ dadgena?
125 individualuri gansxvavebebi da Tanabari SesaZleblobebi (3)	Seizleba `Tanasworisa~ da `gansxvavebulis~ gamijvna?
126 socialuri ganvitareba (3)	sazogadoebis ra aspektebis reproducierebas axdenen skolebi?
128 Tanaswori, magram gamijnuli (4)	axdens Tu ara saskolo standarti diferencierebas socialuri klasebis mixedvit?
129 ganaTleba muSaobisaTvis (4)	aris Tu ara liberaluri ganaTleba saukeTeso ganaTlebis modeli?
130 muSaTa skola (4)	amcirebs Tu ara praqtikuli swavleba SesaZleblobebs?
131 saklaso subieqtivizmi (5)	eqceva Tu ara maswavlebeli usamartlod sxvadasxva warmosobis bavSvebs?
132 socialuri mecnierbebi (5)	aris Tu ara mZime samSao samartlianad anazRaurebuli?
133 interpretacia da eTikuri relativizmi (5)	SeuZlia Tu ara interpretivists eTikuri standartebis dacva
134 axali moswavle (6)	unda `Seicvalon~ Tu ara ucxoeli studentebi, rom moergon

* frCxilebSi mocemuli ricxvebi saTauri Semdeg gvaCvenebs, rom qeisis an disputis gamoyeneba rekomendirebulia konkretul TavTan mimarTebit.

	klass?
135 ki Tu ara meinstremings? (6)	aris Tu ara qronikuli cudi qceva barieri da ra unda movi-moqmedoT am dros?
137 sazogadoebis wayenebuli pirobebi da Tavisufleba (7)	Tu saxlic da skolac garkveul pirobebs gviyenebs, varT ki Tavisuflebi?
138 interpretacia da epistemikuri relativizmi (7)	aris Tu ara rigi interpretaciebi danarCenebze ukeTesi?
139 mesame samyaros saskolo sistema (7)	aris Tu ara ori araTavsebadi mosazrebi gamoyeneba praqtika-Si SesaZlebeli?
140 kurikulumi (saswavlo gegma) (7)	romeli midgomebi ganmartavs ukeT tradiciul kurikulum?

moswavleTa mmarTveloba

iorkvilis saSualo skola mdebareobs didi qalaqis marali klasiT dasaxlebul SemogarenSi. moswavleTa absoლuturi umravlesoba im SeZlebuli ojaxebidan aris, romlebic skolis SemogarenSi, mezoblად cxovroben. Tumca, skolaSi aris ramdenime bavSvi, romelic saSualo da dabal Semosavlian ojaxSi izrdeba da yovel dRe avtobuss mohyavs skolaSi adgilobrivi dasaxlebis yvelaze dasorebuli wertilebidan.

skola namdvilad ar ganicdis saWiro masalisa da aR-Wurvilobis naklebobas. mSoblebis materialuri keTildReoba Svilebis skolazec vrceldeba. is bavSvebi ki, romlebic avtobusiT aRweven skolas, xandaxan Surs, xan ki sircxvils grZnoben sakuTari tansacmlisa da nivTebis gamo. TumcaRa, isini mudam madlobelebi arian im araCveulebrivi basis gamo, romelic maTTvis iorkvilis skolaSia xelmissawvdomi. mSoblebi am moswavleeb aswavlian, Tu rogor unda daafason is sazogadoeba, romelic maT mimarT amgvar sikeTes avlens.

samoqalaqo swavleba skolis mniSvnelovan komponentad aris miCneuli da is iswavleba sxvadasxva saskolo aqtivობის saSualebiT. ase, magალიTad, samoqalaqo swavleba sportuli gundebis, skolis servis-programis da moswavleTa mmarTvelობის farglebSi Catarebuli აქტივობების ნაწილია.

elis Svarci iorkvilis skolis staJiani, gamocdili pedagōgia. is sul axlaxan SeirCa moswavleTa mmarTvelobis safakulteto mrCevlad. Tumca, am poziciaze elisi damatebiT xelfassar iRebs. maswavlebelis yovelTvis miaCnda, rom is moswavleebis megobari iyo da, zogadad, kargad axerxebda maTi interesebis identificirebas. elisi yovelTvis Zalian seriozulad afasebda im moswavleTa mmarTvelobis rols da im funqciebs, romelic man unda Seasrulos. misi azrit, moswavleTa mmarTveloba imgvari sakvanZo birTvia, romelic moswavleTa Ziritad nawils ertian sazogadoebad unda ayalibebdes. moswavleTa mmarTveloba am sazogadoebas unda emsaxurebodes da sakuTari wllili saqvelmoqmedo saqmianobaSi Sehqondes. amastan, maswavlebeli fiqrobs, rom moswavleTa mmarTveloba araCveulebrivi gamocdilebaa maTi damoukideblobisa da pasuxismgeblobis grZnobebis ganvitarebisaTvis da seriozul gamocdas warmoadgens demokratiuli idealebis gasacnobad da Casabareblad.

elisi Zalian bednieri iyo, enaxa, Tu rogori enTuziazmit ekidebodnen kandidatebi da danarCeni moswavleebi pirvel arCevnebs, romlebic misi xelmZRvanelobiT Catarda. samrewvelo kompaniebis warmomadgenelTa pirmSoebma posterebic ki Seukvetes adgilobrivi stambas. enTuziazmis didi talRa aseve gamovlinda briyvul da ararealistur SemoTavazebebsa da dapirebebSi, romlebic kandidatebma sajaro gamosvlebis dros Camoayalibes.

arCevnebi damTavrda da Zalian male elisi darwmunda, rom is arTyineba, romelsac gamarjvebuli kandidatebi xmis micemis periodSi avlendnen, sruliad ar aisaxebeda maTs, rogorc warmomadgenelTa, realur muSaobaSi. maswavlebeli ufro da ufro imedgacruebuli rCeboda, rodesac xedavda moswavleTa mmarTvelobis wevrebis uiniciativobas. erT-erTi warmomadgeneli mmarTvelobis wevrTa Sexvedrebsac ki ar eswreboda regularulad.

erTi aqtivoba, romelzec moswavleTa mmarTveloba Sejerda da gagrZeleba gadawyvita, moswavleTa jgufis mier arSazrdelad ayvanili moswavlis sponsoroba iyo. elisi Zalian gaxarebuli iyo am gadawyvetilebiT. moswavleTa mmarTvelobis xazina wina wlidan morCenil 1000 dolars flobs. amis garda, xazinas mSobelTa komiteti garkveul Tanxas gamouyofda. arSazrdeli bavSvis sponsoroba TveSi 200 dolariT iyo gansazRvruli. ramdenime TveSi cxadi gax-

da, rom xazinaSi arsebuli Tanxa Zalian male amoiwureboda. moswavleTa mmarTvelobam gadawyvita, cekva Tanxebis moZiebis saSualabad gaexada. A

saskolo cekvebi yovelTvis gamoirCeoda fulis Sekrebis efeqtur saSualabad iorkvilSi, radgan, zogadad, amgvar RonisZiebs bevri adamiani siamovnebiT eswreboda. am gansakuTrebuli SemTxvevisaTvis, cekvis komitetma gadawyvita, rom cekva kidev ufro mimzidveli unda gaexada da amisaTvis profesionali disk-Jokei daiqirava. amasTan, ganaTebis Sous mowyoba gadawyvita. am yvelafers ki 500 dolari swirdeboda. amxela damatebiTi danaxarjis fonze saeWvo gaxda, rom RonisZieba raime mogebas datovebda. cekvis komitetma gadawyvita, cekvis Souze daswrebis safasurad 5 dolari daewesebina, TumcaRa, tradiciulad, amgvar RonisZiebaze daswreba 1,5 dolari Rirda. safasuris gazrdis fonzec ki, damatebiTi danaxarji imdenad didi aRmoCnda, rom RonisZiebas mogebis motana ar SeeZlo. elisi cdilobda daemtkicebina moswavleebisTvis, rom cekvis komitetma proeqtis ZiriTadi mizani daiviwya. ZiriTadi mizani ki qvelmoqmedebisaTvis fulis Segroveba unda yofiliyo. erTerTi warmomadgeneli imis damtkicebasac ki Seecada, rom 5 dolari Zalian didi Tanxa iyo zogierTi studentisaTvis da misi gadaxda nawils gauwirdeboda. Tumca, gadawyvetilebis kenWisyris dros, cekvis komitetis gegmam meti xma miRo sakmaod didi upiratesobiT.

elisi, romelsac fakultetის მრცევილ მუშაობის სოლიდური გამოცემა აყვს, xvdeba, rom moswavleebis jgufma ver SeZlo mniSvnelovani gamocda Caebarebina moqalageobrivi Segnebis kuTxiT.

ras gaakeTebdiT, Tqven rom elisis adgilze yofiliyaviT? ra daskvnebis gamotana SeZles moswavleebma warmomadgenlobiTi mmarTvelobის Sesaxeb? SeZlebs ki saarCevno kampania da cekvasTan dakavSirebuli gadawyvetileba iorkvilის sazogadoebaze da mis Rirebuleებზე გავლის მოხდენას? ramdenad swavloben studentebi, rogor unda iyvnen `kargi, pasuxismgeლობის გრზნობიT savse moqalageebi”?

sko l is Secdomebisa da araefeqtur obis saTaveebi

warmoidgineT Tqveni Tavi oTx maswavlebe l s Soris, rom lebic samaswavlebloSi sxedan dRis bolos da saubroben:

maswav / ebe / i a. Cemi yvelaze susti maTematikis jgufi Zalian moikoWlebs. netav vicode, ra SeiZleba rom gavakeTo...

maswav / ebe / i b. resurscentrSi uamravi damxmare resursi moiZebneba. darwmunebuli var, rom raRacis povnas SeZleb imisaTvis, rom moswavleebis is unarebi ganaviTaro, rom lebic maT akliat.

maswav / ebe / i g. amgvარი daxmareba ar aris gamosavali. aba, Sexede am jgufis moswavleebis. maTi ZiriTadi nawili dabal Semosavliani klasis warmomadgenlebi arian. mTavari problema swored esa. es bavSvebi warmatebas imitom ver aRweven, rom warmatebis kriteriumebs maRali klasis warmomadgenlebi ayalibeben. daxmarebis yvela programa ki mxolod daTvur samsaxurs uwevs am bavSvebs da kidev ufro ganumtkicebs imis gancdas, rom maT metis unari ar SeswevT da isini imsaxureben yvelaze sustebis jgufSi yofnas.

maswav / ebe / i b. ki, swori xar namdvilad imaSi, rom isini dabali klasis warmomadgenlebi arian, Tumca, ara mgonia, rom yvelas erT qvabSi moxarSva sworia. maTi problema ara maTi klasi da warmomavlobaa, aramed is, rom isini SeCveulebi arian arasaxarbielo, araxelsayrel situaciaSi yofnas. Cven, maswavleblebs SegviZlia SevcvaloT es situacia. yvela bavSvs aqvs imis potenciali, rom skolaSi warmatebas miaRwios. isini warmatebas miaRweven, Tu Cven, maswavleblebi ufro sensitiurebi viqnebiT maTi saWiroebebis da Sesazleblobebis mimarT.

maswav / ebe / i g. Sen arasworad gamige. ramdenime daCagruli bavSvi yovelTvis SeiZleba gaxdes warmatebuli da am saxiT skola yovelTvis inarCunebs miTs sakuTari qmediTunarianobis Sesaxeb. magram, miuxedavad im faqtisa, rom zogierTebi warmatebas aRweven mxolod im maxasiaTeblebis demonstriebas axdenen, romlebic maRali klasis Rirebulebs warmoadgens. es is Rirebulebebi sulac araa, rome l sac maT ojaxur an muSaTa klasis samuSao cxovrebaSi unergaven. amgvარი bavSvebis absoluturi umravlesoba, saboloo jamSi, warumatebeli rCeba da imave tipis situaciur cikls miuyve-

bian, romelic maTma mSoblebma gamoiars. da Semdeg isinic sakuTar Svilebs waiyvanen swored iseve waiyvanen sko laSi, imisaTvis rom, maT msgavsad, axla Svilebi gaxdnen ara qmedi-Tunarianebi, dasWirdebaT daxmarebis programebi da mxolod cudi samsaxuristvis iyvnen gamwesebulebi. es cikli arasodes icvleba.

maswavlebi / i d. moica, moica! nuTu Sen imas gulisxmob, rom daba l Semosavliani bavSvebi ar SeiZleba sazogadoebaSi warmatebulebi iyvnen? Tu ase, gamodis, rom Sen da b-sac sruliad mcdari warmodgena gaqvT warmatebis ganmartebis Sesaxeb. Tqveni saubris mixedvit gamodis, rom simbloebiT manipulireba da garkveuli codnis SeZena warmatebis erTadertTi gadawyveti kriteriumebia. b. uSvebs, rom moswavleTa umravlesoba warmatebas im SemTxvevaSi miaRwevs, Tu Cven maT kargad vaswavlIT, maSin, rodesac g kamaTobs imaze, rom zogi moswavle verasodes iqneba warmatebuli, rac ar unda gaakeTo. Cemi azrit, skolis Secdomebisa da araefqturobis saTave swored iqidan modis, Tu ras aRviqvamT Cven mniSvelovan warmatebad. nuTu bavSvi, romel sac SeuZlia xurda sworad daabrunos maRaziaSi, ar aris warmatebuli mxolod imitom, rom ar SeuZlia qaRaIdze algebruli simbloebiT manipulireba an abstraqtuli formulebi ar axsovs?

maswavlebi / i g. rogorc mixvdi, Sen ambob, rom Tu adamians xurdis sworad dabruneba SeuZlia warmatebulia? Sen amtkiceb, rom xurdis sworad dabruneba niSnavs, rom adamiani imgvar samsaxurs iSovnis, rom Rirseuli cxovrebis uzrunvelyofa SeZlos? Tu es mxolod imas niSnavs, rom es adamiani suleluri da monuri samusaostvis aris kvalificirebuli? Seni gadawyvetileba praqtikulad saSualo klasis gamodevnas niSnavs.

maswavlebi / i d. ara, ar niSnavs, maSinve, rogorc ki adamianebi aRiareben, rom isini gansazRvaven warmatebas, da rom Cvens sazogadoebas Zalian viwro da SezRuduli faseulobebi gaacnia, es adamianebi im Rirebulebebis danaxvas SeZleben sakuTar Tavsa da sxvebSi, romlebic aqamde ar iyvnen aRiarebulni. am SemTxvevaSi ki, adamianebi gaacnobiereben cvlilebis saWiroebas da amistvis kidevac ibrZo leben.

maswavlebi / i g. Rirebulebebis gadafaseba mxolod mas Semdeg iqneba SesaZlebeli, rac ekonomikuri usamarTloba Semicrdeba. Rirebulebebis cvla mxolod kapitalisturi sistemis rRvevis da am sistemis mier adamianebis Rirebule-

bebze uwyveti zewolis Sewyvetis SemTxvevaSia SesaZlebeli. maswavleblis funqcia ki isaa, rom SeewinaaRmdegos im saswavlo gegmas, romelic dominanturi klasebis mier aris Tavsmoxveuli da gazardos cnobiereba misi usamarTlo bunebis Sesaxeb.

maswavlebeli b. mizani ekonomikuri sistemis an Cven mier warmatebisAaRqmis Secvla namvilad araa. orives gaaCnia potenciali, rom yvela adamiani datkbes kargi cxovrebis SesaZleblobebiT. Cven yvelas unda davexmaroT, rom maqsimalur warmatebas miaRwion im sistemis SesaZleblobebis farglebSi, romelsac es sistema individsa Tu sazogadoebas sTavazobs. maswavleblis saqmea, saswavlo gegma efeqturad ganaxorcielos da yvelas misces Tanabari Sansi, iswavlos da gaizardos am sistemis farglebSi.

maswavlebeli d. amocana isaa, kargad gavacnobieroT, rom Cveni adamanuri pirobebi ar aris ganpirobebuli romelime `sistemis~ wvdomis xarixze. is ganpirobebulia mxolod Cveni interaqciit sxva adamianebsTan. adamianebi romelime danadgaris WanWikebi ar arian. socialuri usamarTlobidan gamosavali arc isaa, rom danadgarisaTvis WanWikebi SevqmnaT, rogorc amas maswavlebeli b xedavs da arc imaSi, rom danadgari gamovigonoT WanWikebis mixedvit, rogorc amas maswavlebeli g aRiqvams. orive xedva Zalian meqanisturia. realurad Zalian bevri kriteriumi arsebows Rirseული cxovrebis Sesafaseblad. yvela adamians gaaCnia Rirebuli aqti, romlis sazogadoebamde motanac SeuZlia. mxolod sazogadoeba wyvets Tavad, rom pativis sces da daajilodoos adamianebi, rogorc TiToeuli individi. am damokidebuli ki, aRar iqneba imis gancda, rom vinme xelmo-carulia da moklebulia im sakiTxebis, romlebic mas ekuTvnis.

maswavlebeli a. didi madloba! Zalian saintereso filosofuri diskusia gamovida. da mainc, isev imave problemis winase vdgavar - ra unda gavakeTo xval 10 saatze, rode sac am bavSvebs Sevxdები da maT gamravleba unda vaswavlo? arc ki var darwmunebuli, rom Tqven mier gamoTqmuli azri rogorme damexmareba an rames Secvlis xval.

maswavlebeli b. aba, ra giTxra, Sen yovelTvis Segizlia rom testistvis moamzado isini.

Tqveni azrit, Tu romelime mokamatis Sexeduleba sworia, Seicvleba ki raime maswavlelebis qmedebesSi?

eTanxmebiT Tu ara romelime zemoT gakeTebul mosazrebas
ufro metad, vidre sxvas? aris mokamaTe maswavleblebidan
romelime funkcionalisti, konfliktis Teoretikosi n in-
terpretivisti? ra rCevas miscemdiT Tqven maswavlebel a-s?

faruli kurikulumi (saswavlo gegma)

warsulSi amerikuli skolebis Zalisxmevas Zlieri mxar-
daWeris naklebobა namdvilad ar akldaT. garda saSemosav-
lo gadasaxadidan miRebuli da sarepetitorio Semosavlebi-
sa, Cveni skolebi aseve ganebivrebuni iyvnen moxaliseobri-
vi servisebis, filantropuli organizaciebis da saqmiani
sazogadoebis mxardaWeriTac. gare wyaroebidan Semosuli es
damxareba saSualebas azlevda maswavleblebs, gaeumjobese-
binaT saswavlo gegma da Cveni Svilebis saskolo-
saganmanaTleblo gamocdileba gaemdidrebinaT isedac gawe-
lili biujetis gadaxarjvis gareSe.

klarens darous sabazo skola didad iyo damokidebuli
gare mxardaWeraze. wlidan wlamde biblioTekis koleqcia
mdidrdeboda Tavisufal mewarmeTa institutis mier gaweri-
li yovelwliuri dotaciebiT. zogadad instituti irCevs
imgvar wignebs, romlebic pozitiur gavlenas axdens win wa-
moweul individualizms da mxars uWers tradiciuli ameri-
kuli faseulobebis damkvidrebas. Sesabamisad, wignebsi im
adamianebis biografiebia moTxrobili, vinc warmatebas didi
Sromisa da winaRobebis gadalaxvis fasad miRwia; andac,
amerikis istoriaSi Sesuli adamianebis biografiebs moicavs,
an sulac ojaxuri cxovrebis pozitiuri mxareebis Sesaxeb
aris... Tavisufal mewarmeTa instituti miiCnevs, rom am ti-
pis saganmanaTleblo masalebi ganuzomeli faseulobaa ame-
rikuli tradiciebis mixedviT Cveni Tavisuflebis dasacavad
da SesanarCuneblad.

skolis audiovizualurma departamentma aseve saWiro
mxardaWera moipova korporatiuli organizaciebisgan, maTi
kontribusiis gawevis interesidan gamomdinare. sakabelo
korporaciebis adgilobrivi ofisebi da energiis kompaniebi
skolis departaments uamravi filebiTa da slaid-
prezentaciebiT amaragebdnen sxvadasxva, romlebic sxvadasx-
va Tematikas janmrTelobis, mecnierების, teqნოლოგიების, Ta-

namedrove cxovrebi sakitxebs exeboda. amgvარი vizualური resursebi ki moswavleebს ისეტი ინფორმაციით ასაზრდოვებდა, რომლის სეტავაზებას მათთვის მასვალელები დამოუკიდებლად ვერასოდეს შეზღუდნენ. ამგვარი ფილმები დიდი პოპულარობით სარგებლობდა მოსვალეებს სორის და გაკვეთილებს ბევრად სასარგებლოს და მიზანმიმართულს ჰქონდა. მასვალელები კომპანიის მერ მოვდებულ ფილმებს ხსირად იყენებენ.

jon robinss, რომელიც ახალი მასვალელებია კლარენს დაროუსი, დირექტორმა თავიდანვე სეტავაზა ამ რესურსების გამოყენება და დაანახვა მათი სარგებელი. მაგრამ joni, რომელიც რეფლექტური და საკმაოდ ფრთხილი ადამიანია, გადაწყვიტა, კარგად გაეცნოს სხვადასხვა მასალას, სანამ პირდაპირ დაიწყებს მათ გამოყენებას მოსვალეებთან. იგი უყურებს კომუნალური სერვისების კომპანიის მერ მოვდებულ ფილმს ბირტვულის ენერგიის შესახებ. იგი გადაწყვიტა, რომ ეს ფილმი ნამდვილად კარგად warmocens ბირტვულის ენერგიის პოტენციალს, თუმცა აბსოლუტურად ვერ ასახავს ჯანმრთელობისა და საფრთხეების საკითხებს. jონის აზრით, გარდა იმ პირდაპირი ინფორმაციისა, რომელიც ფილმშია მოცემული, იგი კიდევ შეიცავს მალე გაკვეთილს, სადაც warmodgenilia კომპანიის სუბიექტური და თავსმოხვეული ფაზულობები, მისი კერძო ინტერესები, რომელსაც არაფერი აკვს საერთო საზოგადოების წინაშე მდგარ სასიწროებებთან. იგი გადაწყვიტა, არ გამოიყენოს ფილმი გაკვეთილზე.

რამდენად არის jონის სექსუალური ფილმის შესახებ დასაბუთებული? სწორად იყვეთ იგი, რომ ფილმს არ იყენებს? რას იტყვიან ბიბლიოთეკის წიგნების ფუნქციურ ფაზულობებზე?

განათლების ეროვნული ანგარიში

a. განათლების კომისიის ახალმა პრეზიდენტმა ნათლად და მკაფიოდ დავანახა თავის ანგარიშს, რომ ცენი ბევრად გამოვრცეტი სხვა თანამედროვე ერებს ინჟინრებისა და მეცნიერების არზრდის საკმისი. ცენი შესაზღუდობები და რესურსები გამოგონებების, კვლევების და თანამედროვე მარალტეკნოლოგიური სიახლეებისათვის საფუძვლის მომზადების კუთხით განვითარების მაგივრად უაღრესდება და იმის საფრთხე, რომ სულ მალე მეორე არისხოვან ჯალად გადავიყვეთ, დიდია. ამიტომ აუცილებელია, რომ სკოლებმა რაღაც ირონონ ამ სიტუაციის გამოსაწვრებად.

b. magram realurad, skolebi maTi axlandeli funciebiT am problemis Semadgenel nawils warmoadgenen. moswavleebis Zalian didi Tavisufleba aqvT miniWebuli da irCeven maTematikasa da sabunebismetyvelo-samecniero sagnebze bevrad martiv sagnebs irCeven. aucilebelia, rom standarti gadaixedos da saSualo skolis damTavrebisaTvis maTematikasa da sabunebismetyvelo-samecniero sagnebis swavla yvelasTvis gaxdes sami wlis manZilze. aucilebelia, rom saSualo skolis diplomi kvlavac codnas izleodes da raRacac niSnavdes.

g. ki magram, ra vuyot im moswavleebis, romlebsac ar aqvT akademiuri ganaTlebisadmi midrekileba? maTac davuwest mkacri moTxovnebi imisda miuxedavad, rom ar apireben kolejSi swavlis gagrZeLebas da ar cdiloben, rom inJinrebi da mecnierebi gamovidnen? ramdenad samarTliani iqneba aseTi gadawyvetileba?

b. sworedac rom samarTliani iqneba! yvelas unda mieces Sansi, rom daakmayofilos amgvარი moTxovnebi. usamarTloba is ufroa, rom Cven yvelas erTnair diploms vaZlevT imisgan damoukideblad, vin martiv programebs irCevs da vin ki - urTules. diplomi raRacac unda niSnavdes da is raRacac TiToeuli skoladamTavrebulisTvis unda niSnavdes.

a. Tqven oriveni araswor sakiTxebe akeTebT aqcentebis. imisTvis, rom saWiros mecnierebi da inJinrebi miviROT, aucilebelia maTi waxalisebis sxvadasxva metodebis Semotana da testirebis efeqturi instrumentebis SemuSaveba, rac saSualebas mogvcems niWieri moswavleebi uniWoebisgan ganvasxvavot. am SemTxvevaSi aRar dadgeba imis saWirosoba, rom yvela moswavle misi Sesazleblobebisgan ganurCevlad maincdamainc maTematika da mecnierebebis programebiT daviTvirTOT. ratom ar SeiZleba, rom aRmovacinoT da davajildovot niWieri moswavleebi samTavrobo stipendiebiT maTematikaSi, mecnierebaSi an inJineriaSi? am SemTxvevaSi xom SevZlebdit problemis gadaWras.

g. magram ramdenad sworia skolebis erovnuli politikis instrumentad gamoyeneba imisaTvis rom kerZo industriis problemebi movagvarot?

a. ratomac ara! skolebi xom isedac saxelmwifo instrumentebi arian, gana ase araa? risTvis gamoviyenebt maT - kargi moqalageebis Tu kargi inJinrebis aRsazrdelad, aqvs

ki mniSvneloba? skol is WeSmariti funqcia xom sazogadoebis samsaxurSi yofnaa!

g. ki magram, ra moxdeba, rodesac am saWiroebeb is aRqma yovel meore wel iwadSi Seicvleba? skolebic unda adgnen da erTi Ramis ganmavlobaSi gardaiqmnen? aRar vilaparakoT individualur saWiroebebze? maTi adgili sadRaa?

b. rac erisTvis kargia, is kargia individisaTvisac?

g. ki magram, nuTu yovelTvis?

ras fiqrobT, aris ki yovelTvis kargi? arian ki skolebi sazogadoebis instrumentebi? rogor fiqrobT, funqcionallizmi xom ar gamoricxavs dRis wesrigidan im saWiroeებს, romlebic individebs gaaCniaT.

geografiis gakveTili

margaret beikeri vetieris dawyebiTi skol is me-6 klass aswavl is. m isis beikeri did mniSvnelobas aniWebs moqalaqobr iv CarTulobas sazogadoebr iv saqmianobaSi da Tavad aris randenime organizaci is aqtiuri wevri, maT Soris maswavlebelTa profkavSir is, demokratiuli parti is da ameriku li samoqalaqo Tavisuflebis kavSir is. xandaxan maswavlebeli sagakveTilo dros da sagnobr iv programas efeqturad iyenebs moswavleebisTvis politikuri sakiTxebis axsnisa da analiz is instrumentad. m isis beikeri miiCnevs, rom ganaTlebuli moqalaqeb isatvis aucilebelia politikuri codnis sabaziso codna bavSvebs adreuli asakidan miewodos.

meeqvse klas is geografi is programa centraluri da samxreT amer ik is geografias moicavs. m isis beikerma sagnobr ivi programa amjeradac gamoiyena im isatvis, rom bavSvebTan centraluri amer ik is arastabilur qveynebSi mimdinare politikuri sakiTxebi ganexila. garda standartuli sagakveTilo masal is, romelic amer ik is qveynebis kultas, resursebsa da produqcias acnobda moswavleeb is, m isis beikerma bavSvebs miwisa da Semosavlebis gadanawileba gaacno am qveynebSi. maswavlebelma auxsna moswavleeb is, rom centralur amerikaSi mosaxleobis mcire nawili akontrol ebs miweb sa da qveynis sxva sikeTeeb is udides nawil is, eqspluataci as uwevs mosaxleob is ZiriTadi nawil is Sromas da sabolood am adamianebs uqonlebsa da gaRatakebul ebs tovebs.

misis beikerna Seadara sakonstitucio kanonebis mier deklarirebuli wesebi im realobas, romelic gasamxedroebuli azrovnebis mTavrobis pirobebSi iwarmoeba da romelic iswrafvis sakuTari mosaxleobis mimarT genociduri politikis warmoebisen, gansakuTrebiT ki adgilobrivi indieli mosaxleobis mimarT. zogadad, misis beikeri Zalian kritikulad iyo ganwyobili mTavrobis mimarT da did pativs scemda maT, vinc mTavrobisadmi opoziciur damokidebulebas inarCunebda. moswavleebis kiTxvaze, romelic Cveni qveynis mTavrobis urTierTkavSirs exeboda gasamxedroebul mTavrobebTan, man moswavleebis auxsna, Tu ratom da ra aspeqtSi aris amerikis SeerTebuli Statebis politika araswori da arakoreqtuli centraluri amerikis qveynebTan mimarTebiT.

misis beikeris geografiis gakveTilebma saintereso saubrebi gamoiwyvia moswavleebis saojaxo vaxSmis sufrasTan. mSoblebis nawili gaabrazas maswavleblis saklaso aqtivobebma. gansakuTrebiT aRSfoTebuli rusel denti, amerikis SeiaraRebuli Zalebis veterani da konservatoruli politikuri orientaciis adamiani iyo. mister denti Tvliდა, რომ მისი ბეიკერი გაკვეთილზე სწავლებით არ იყო დაკავებული. ამის ნაცვლად მასწავლებელი მოსწავლეებს საკუთარ სქედულებებს უნერგავდა და მათ მმარცხენეების ფაეულობებითა და მარჯისტული პოლიტიკური პოზიციით JRenTs. მან ფაქტები დაამაქინა და გეოგრაფიის გაკვეთილი პოპაგანდისტვის გამოიყენა. ამ მოკმედებით კი, მათ საკუთარ, მასწავლებლის უწლებამოსილებას გადაამეტა და მSoblebis ნდობა სკოლისადმი ბოროტად გამოიყენა. როგორც მასწავლებელს, მისი ბეიკერს არანაირი უწლება არ აქვს, მSoblebis ფუნქცია აიღოს საკუთარ თავზე და მოსწავლეებს იმგვარი სქედულებები გაუზიაროს, რომლებიც მათ საკუთარ სწახლებს არ არის გაზიარებული. უფრო მეტიც, მის მიერ ამერიკის SeerTebuli Statebis mTavrobის კრიტიკა არაპატრიოტული კმედებაა და ამგვარ კმედებას არ უნდა ჰქონდეს ადგილი ამერიკული სკოლის საკლასო ოთახებში. მისი მენტის Rrmad არის დარწმუნებული, რომ მისი ბეიკერს არ აქვს ნორც, STabეWდილებების კვეს აწვლად მოკცევადი მოსწავლებელს მანიპულირების უწლება. ეს ყველაფერი მისი მენტის ვეტერის სკოლის დირექტორს არატავაზიანი და გაბრახებული სატელეფონო საუბრის დროს გამოუცხადა.

ბრალდებების მოსმენისას მისი ბეიკერმა განაცხადა, რომ ამას არანაირი ინტერესი არ გააჩნია, რომელიმე mTavrobის, იქნება ეს საკუთარი თუ რომელიმე სხვა კვეყნის, პოპაგანდა გა-

wios. geografiis gakveTilze is mxolod faqtebs eyrdnoba da Sexedulebebi, romlebic saklaso oTaxSi mis mier odesme gaJRerebula, mxolod da mxolod faqtebzea dafuZnebuli... is, rogorc maswavlebeli, imeds gamoTqvams, rom misi moswavleebi gaiazreben zogierT faqtsa da Sesabamis daskvnebs gamoitnen. saklaso oTaxi da misi gakveTilebi ki araCveulebriv SesaZleblobas qmnian amgvარი azrovnebis ganvitarebisaTvis. Tu is daiwebs pirferobas da Tavs moikatunebs, rom neitraluria amgvარი faqtebis mimarT, igi aragulwrfeli iqneba da, Sesabamisd, im pasuxismgeblobas, romelic mas, rogorc maswavlebelis akisria, ubralod Tavs aaridebs. istoria pirdapir kicxavs nacistebs maTi moqmedebisaTvis. gamodis, rom is sxvagvarad unda moiqces? Tu is ubralod Tavs aaridebs am sakiTxebis ganxilvas saklaso oTaxSi, mis moswavleebis ubralod aRar miecemaT saSualeba gaumjobeson sakuTari Sexedulebebis ganvitarebis da kritikuli azrovnebis unarebi. maswavleblis magvari qmedeba ki arapatriotulia. misis beikerma pirdapir ganacxada, rom apirebs igive midgomebis gamoyenebas swavlebis dros, sanam vinme an vinmes moqmedeba ar daarwmunebs mas sakuTari meTodologiis arakoreqtulobaSi.

ras moicavs politikuri ganaTleba? aris Tu ara is sakiTxebi, romlebsac misi beikeri aswavlis mniSvnelovani politikuri ganaTlebisaTvis? ramdenad moicavs igi politikur sakiTxebis sakuTar gakveTilebze? aqvs Tu ara mas ufleba Caataros am tipis gakveTilebi? aucileblad migaCniaT Tu ara maswavleblis swavlebis meTodebis an Sinaarsobrivi mxaris Secvla? unda iyos Tu ara maswavlebeli politikuri mxare? unda gaiTvaliswinos Tu ara maswavlebelma misterdenti moTxovna gakveTilze apolitikurad qcevis Sesaxeb? ramdenad aris SesaZlebeli, rom, sazogadod, apolitikurebi viyoT?

resursebis gadanawileba

`aerosfero teqnologiebi~ warmoadgens mwarmoebel firmas erT-erT naklebganvitarebul teritoriaze da igi aviainjineriis ganvitarebazea orientirebuli. firmam informaciuli teqnologiebis axali, ganvitarebuli versiis gamoyeneba daiwo da aRar saWiroebs kompiuterebis im ekranis gamoyenebas, romelsac is adre iyenebda. firmam ramdenime saskolo olqs Zveli kompiuterebis dotacia SesTavaza. kompiuterebis miRebis survili Zalian didi iyo, xolo danadgarebis raodenoba ki SezRuduli. amitom `aerosfero teqnologiebma~ sakuTar SemoTavazeba specialuri kriteriumiT gansazRvra da gamoacxada, rom yvela olqi kompiuterebs, moswavleebis raodenobidan gamomdinare, proporciulad miiRebs. es kriteriumi firmas saSualebas miscemda, gadanawileba absoluturad samartlianad ganexorcielebina.

pleinvievi qalaqia 30 000 macxovreblit. qalaqSi umuSevrobis macvnebeli warmoudgenlad maRalia, radganac Ziritadi industriuli qarxnebi, romlebic qalaqSi da SemogarenSi funcionirebda, daixura. swored am qalaqis skolis sabWom daiwo molaparakebebi `aerosfero teqnologiebtanim 20 kompiuterTan dakavSirebit, romlebic maTi skolisatvis moswavleebis raodenobis Sesabamisad gamoiyo. skolis sabWos wevrebis Ziritadi nawili, romelic maswavlelebisა da previevis sxva moqalaqeebisgan Sedgeba, aRfrTovanebulia firmis saCuqrit. qalaqSi sul ramdenime kompiuteri arsebobs qalaqis ori saSualo skolis bazaze. es skolebia - saSualo akademiuri da profesiul-teqnologiuri saSualo skolebi. samwuxarod, realobidan gamomdinare, aqamde saubaric ki ar yofila damatebiti kompiuterebis SeZenaze. amgvარი SenaZenebisaTvis biujeti Zalian mcireა qarxnebis gauqmebis gamo. firmis saCuqari aRqmulia rogorc araCveulebrivis SesaZlebloba previevis bavSvebisaTvis, daewion momavilis progress.

TumcaRa, aRmoCnda, rom uamravi sirtulea gadasalaxi, sanam skolebi saboloo gadawyvetilebis miRebas SeZleben. regularuli kompiuteruli programis danergvas didi Tanxebi swirdeba kompiuteruli oTaxis Seqmnisa da maswavleლის daqiravebisaTvis. sabWo mxolod mogebaze muSaobs. Sar-

Sandel i sasko lo gadasaxadebi akreba gadaido da dagegmili wignebis SeZena ver moxerxda. wel sac nakleb savaraudoa, rom gadasaxadebis gazrda realisturi iyos. Tu sabWo gadawyvets kompiuterebis miRebas, maSin is iZulebuli iqneba, misi gamarTvisa da funcionirebisaTvis saWiro Tanxa akademiuri da klasgareSe programebis fonds moaklos.

metic, studentebis gamokiTxvam kompiuteruli klasebis momaval perspeqtivasTan dakavSirebiT aCvena, rom danapirobi oci kompiuteri gaWirvebiT daakmayofilebs orive saSualo skol is moTxovnebs im pirobiT, Tu kompiuteris Seswavlis Sesaferisi programebis institucializacia ganxorciel deba. orives skolas sakmaod damajerebeli argumenti gaaCnia kompiuteris saWiroebasTan dakavSirebiT. akademiuri saSualo skolasTvis kompiuterebiT aRWurvas udidesi mniSveloba gaaCnia, raTa man SeZlos moswavleebis momzadeba konkurentunarian kolejis inJineriisa da samecniero programebze misaRebad. am skol is maswavleblebi da mSoblebi amtkiceben, rom qveynis Zlierebisa da ganviTarebisaTvis maRaIkvalificiuri inJinerebisa da mecnierebis momzadebaa saWiro da Tvlian, rom samarcxvino faqti iqneba, Tu niWieri moswavleebi, romlebic am sferoebiT arian dainteresebuli mxolod imitom daikargebian, rom maT Sesaferisi saganamanaTleblo SesaZleblobebi ar miecaT. (aqve unda aRiniSnos, rom aerosfero teqnologiebis warmomadgenelma, romelmac arainiri konkretuli miTiTeba ar gaakeTa kompiuterebis gadanawilebasTan dakavSirebiT, aRniSna, rom maT kompanias ganuyvetliv axali inJinrebis saWiroeba gaaCnia da Sesabamisad, kompania gansakuTrebiT kmayofili iqneba, Tu kompiuterebi kolejisaTvis mosamzadebeli programebis farglebSi iqneba efeqturad gamoyenebuli). akademiuri skol is moswavleebis nawils mSobelma saxlSi samuSaodac SeuZina kompiuteri, Tumca realurad bevr ojaxs amis saSualeba ver gamonaxa. swored amgvარი, naklebSemosavliani ojaxida wamosuli bavSvebi, romlebic kompiuteris argonis gamo Zalian zaraldebodnen, unda gamxdariyvnen naCuqari kompiuterebis mTavari mesargebleebi.

meore, sruli saSualo profesiul-teqnikiuri skol is maswavleblebisa da mSoblebis argumentebi kompiuteris saWiroebasTan dakavSirebiT gansxvavebuli iyo, Tumca logikasa da damajereblobas arc isini iyo moklebuli. kompiuterebi namdvilad Zalian saWiroa skolaSi, msjelobdnen isini, raTa moswavleebi programirebaSi daostatdnen da kompiute-

rebiS SekeTebis specialisTisaTvis saWiro unar-Cvevebi Sei-
Zinon. imdenad, ramdenadac adgilobrivi biznesebi kompiute-
rizebul sagadasaxado da saaRricxvo sistemaze gadavida,
bazars meti kvalificiuri adamiani sWirdeba, romelic pro-
gramirebis sakiTxebSa da kompiuterebis movla-SekeTebis sa-
kiTxebS moagvarebs. “aerospeisi teqnologiebi” kompiutere-
bis saSualebiT araCveulebriv Sanss azlevs muSaTa klasiS
warmomadgenel mSoblebs da bavSvebs, romlebsac profe-
siul-teqnikiuri profile aqvT arCeuli, ipovon prestiJuli
samsaxurebi momavlis perspeqtivuli SromiT bazarze. am
bavSvebis mSoblebs aseve ar aqvs imis saSualeba, rom bavs-
vebs kompiuterebi saxlisaTvis uyidon. umravlesoba maTgani
kvlavac umuSevaria.

Tumca arsebobs kidev erTi, mesame jgufi, romelSac
miaCnia, rom kompaniis SemoTavazeba saerTodac ar unda mi-
Ron. sakuTari poziciis gansamtkiceblad, es jgufi mraval
arguments ayeneben. zogierTi amtkicebs, rom qalaq pleinvie-
vis skoladamTavrebulebi sakmaod karg Sedegebs aCvene-
ben yovelgvari kompiterebis gareSec. isini sakuTar oponentebs
adanaSauleben mcdelobaSi, rom maT “saCuqrebi” gadasaxade-
bis gazrdiS saSualebad gamoiyenes. sxvebi ki, amtkicebdnen,
rom skolliS programebze gamoyofili biujeti aucileblad
Seikveceba, Tu kompiuterebis gamoyenebas daiwyeben. progra-
mebis biujetis Sekveca ki am jgufs warmoudgenlad miacnia,
radgan is isedac Zalian mcirea da wkipze yofnis programis
dafinansebas. isini oponentebs prioritetebis CanacvlebaSi
adanaSauleben. da kidev erTi jgufi, romelic kompiterebis
gamoyenebas ewinaaRmdegeba, saCuqrad gadmocemuli kompiute-
rebiS siZveleze apelirebs da amtkicebs, rom amgvari kompi-
terebis gamoyeneba moswavleebis mier ar aris swori. “Tu
skolebSi kompiuteruli klasi unda gakeTdes, is uaxlesi
teqnikiT unda iyos aRWurvili” – amboben mowinaaRmdegeebi.

sabWom moswavleebS, mSoblebsa da maswavleblebs saku-
Tari argumentebis warmodgena mostxova. am argumentebis
mosmenamde saboloo gadawyvetilebis miRebidan isini TavS
ikavebdnen.

rogori iqneboda Seni pozicia, Tu Sen akademiuri sko-
liS jgufigis warmoadmgeneli iqnebodi? da Tu profesiul-
teqnikiuri jgufi? mesame, mowinaaRmdegeTa jgufigis warmomad-
geneli? ra rekomendacias gaswevdiT im SemTxvevaSi, Tu
Tqven komitetis wevri iqnebodiT?

ko leji Tu samuSao Za la

centraluri saSualo skola erTaderTia airon-sitiSi, romelic sakmaod soliduri istoriis mqone, Crdilo-dasavleTiT mdebare industriuli qalaqia. airon-siti bevr ukeTes drosac moswrebia da uaresi problemebi da gaWirve-bebic unaxavs, Tumca centraluri skola yovelTvis agrZe-lebda qalaqis momsaxurebas qalaqis macxovreblebis ekonomikuri, demografiuli da profesiuli prioritetebisgan damoukideblad...

rodesac skolis daniSnulebisa da misi mniSvnelobis Sesaxeb vsaubrobt da qalaqisaTvis misi rolis analizs viwyebT, aucilebelia, rom ori ram vicodeT airon-sitis mosaxleobis Sesaxeb. airon-sitis mosaxleebis nawilia irlandieli da poloneli muSebi, romlebic Taobidan Taobamde cxovrebis umetes nawils qarxnebsa da maRaziebSi muSaobaSi atareben, didi imedebis amyareben sakuTari Svilebis ukeTes momavalze. am adamiანების survilia, rom Svilebma cxovrebis ukeTes pirobebs miaRwion da amis miRwevis SesaZleblobad Svilebis kolejebSi swavlas miiCneven. ganaTebuli Svilebi ki qarxnebSi muSaobisgan TavS daaRweven. bolo wlebSi maTi survilebi sagnebis arCevis procesze aisaxa da maT gansakutrebuli interesi akademiur konsultaciasa da kolejisaTvis mosamzadebel programebs dauTmes centralur saSualo skolaSi.

qalaqSi aseve arsebobs meore jgufi, romelsac didi gavlena aqvs skolaze. bolo oci wlis manZilze didi raodenobit laTinoamerikeli mosaxle Camovida da damkvidrda qalaqSi. am adamiანებმა didi gavlena moaxdines qalaqis kulturul cxovrebasა da ganaTlebis misiaze skolaSi. centraluri saSualo skola maTTvis asimilaciis procesis gasaadvileblad yvelaze efeqtur saSualebas warmoadgens. Sesabamisad, isini did mniSvnelobas aniWeben enis swavlebas da im saskolo programebs, romlebic kulturis istoriaze akeTebS aqcents. TumcaRa, qalaqisa da skolის მრავალფეროვანი cxovreბისა da prioritetebis fonze raRac-raRacebi mainc Zveleburad rCeba. espanuri warmomavlobის studentebi skolის profesიულ კლასებში დომინირებენ, swored im kla-

sebSi, rom lebsac Tavis droze irlandieli da poloneli emigrantebis pirveli Taobis axalgazrdebi ikavebdnen.

jon o'meleis, centraluri saSualo skolis direqtors, moswonda saqmis amgvარი viTareba. igi grZnobda, rom skola uzrunvelyofda adekvatur, rig SemTxvevebSi ki saukeTeso ganaTlebas moswavleebisaTvis da qalaqis moTxovnilebebs efeqturad pasuxobda. kurikulumi sakmaod dabalansebulia imisaTvis, rom yovel moswavles misces saSualeba, miaRwios individualur miznebs da daikmayofilos sakuTari saganmanaTleblo interesebi. mimarTulebis departamenti ki aqtiurad aris CarTuli SerCevis procesSi. im skoladamTavrebultა ricxvi, romlebic swavlas kolejSi agrZeles - izrdeba da es direqtorisatvis saamayoა.

am gadmosaxedidan, arc unda iyos gasakviri, Tu ratom gauWirda mister o'meleis qalbatoni kruzis, erT-erTi, meorewliani moswavlis ukmayofilebis gageba. dedas miaCnia, rom mis Svils - deniss usamarTlod moeqca mimarTulebis konsultanti. denis kruzis mizania saSualo skolis dasrulebis Semdeg swavla gaagrZelos da unda, rom kolejisaTvis mosamzadebel programisaTvis gaiaros registracia. Tumca, mis mrCevels, mისis kovalskის miaCnia, rom denის ver SeZlebs am programebis warmatebiT daZlevas da urCevs mas, rom profesiul-saganmanaTleblo programaze gaagrZelos swavla. mისis kruzის azriT, konsultants araviTari ufleba ar aqvs, adreuli asakidanve aukrZalos deniss ganaTlebis gagrZelebaze ocneba im fonze, rom bevr sxva students Tanabari da samarTliani arCevnis gakeTebis saSualeba eZleva. mSoblis azriT, amgvარი damokidebulეba mისis kovalskის მიკერZoebული damokidebulეbis მაგალიTs warmoadgens. mისis kruzმა დავირვების Sedegad aRmoaCina, rom moswavleebi არაპორციულად არიან gayofilebi programebze და espanos moswavleebს უფრო intensiურად ურCვენ, Segirdobის Sesaswavlად დარეგისტრირდნენ ან skolis დამTavრების Semdeg jarSi wavidნენ, imის მაგivrად, რომ kolejSi swavლის gagrZeleba დაისaxon mizნად. mისis kruzის azriT, msgavsi პრაქტიკა unda Seicvalos, რადგან ის დასახად რასისტულია და srულიად აკარგვინებს swavლის ხალისს მის Svils. mSobelის მიიCნევის, რომ მისმა ვაჟმა imave xარისხის განაTლეა და waxალiseba unda მიიRos, რასაც სხვა moswavleebi იReben. winaaRmდგ SemTxveვაSi, ის amave moTxovnilebebs უფრო kate-

goriulad sxvaganac da bevrjer gaaJRerebs, manamde, sanam misi Svillis survilli ar iqneba gaTvaliswinebuli.

mister o-neilma moiTxova konferenciis daniSvna mimarTulebis departamentis, misis kovalskisgan, imisaTvis, rom es sakiTxi ganexilaT. misis kovalskim ki direktors miawoda informacia, rom misi gadawyvetileba aranairad mikerZoebul xasiaTs ar atarebda. ufro metic, yvela misi rekomendacia dafuznebulia moswavleebis akademiuri da profesiuili warmatebis obieqtur da realistur Sefasebaze. denis kruzi ar iyo warCinebuli moswavle. misi niSnebi da testebis Sedegebi swored am gadawyvetilebis siswores mowmobda. espanurenovani moswavleebis umravlesobis msgavsad, denis kruzma ar icis ena sakmarisad da misi kulturuli gamocdileba ar Seesabameba im monacemebs, romelic saSualebas miscemda mas, kolejSi warmatebuli yofiliyo. misis kovalskis azriT, is, rogorc profesionali da pedagogi, Secdeboda da sakuTar pasuxismgeblobas gaeqceoda, Tu sakuTar azrs ar daafiqsirebda an sxvagvarad moiqceoda. metic, mSoblebs Zalian didi finansuri tvirti daawvebodaT saSualo skolaSi araswori gadawyvetilebebis miRebis SemTxvevaSi. arasamarTliani iqneba, rom denisisaTvis sxva programaSi swavlis gagrZelebis rekomendacia mieces da igi sruliad mowmzadebeli darCes samomavlod im samuSao situaciebisaTvis, romlebsac igi yovel dRiur cxovrebaSi Seejaxeba. garda amisa, arsebuli sistema yovelTvis efeqtur mimarTulebas azlevda sxva emigranti moswavleebis jgufes warmatebis misaRwevad, da saukeTeso gamosavali iqneba, Tu zustad am mimarTulebas am SemTxvevaSic gaagrZeleben.

eTqva Tu ara uari denis Tanabari SesaZleblobis miRebaSi? ramdenad mizanSewonilia misis kovalskis argumentebi? Tqveni azriT, es qeisi diskriminaciis magaliTia Tu profesiuili gadawyvetilebisa?

individualuri gansxvavebebi da Tanabari SesaZleblobebi

a. me mtkiced mjera, es qveyana izleva imis SesaZleblobebs, rom ganaTlebis mesveurTa meSveobiT yvela Tavisuf-lad gaizardos da ganviTardes sakuTari potenciis farglebSi. bolosdabolos, individualuri keTildReobis waxaliseba sazogadoebrivi keTildReobis garantiaa, ase ar aris? Sesabamisad, Cveni skolebi valdebulni arian Seimu-Saon efeqturi meqanizmebi TiToeuli studentis niWis aRmo-saCenad da ganviTarebisatvis. Cven ar unda vxarjavdeT Cvens Zalixmevas, raTa yvelas yvelafris erTnairi warmatebiT keTeba vaiZuloT. araefekturicaa da arasamarTlianic, rom adamianebs, romlebsac, magaliTad, musikis an mecnierebisad-mi gansakuTrebuli midrekilebebi ar aqvT, gavsarjot da maT SevajibroT, visac amgvvari, specifikuri niWi aqvT. xom ar iqneboda bevrad ufro humanuri da mTlianobaSi sazoga-doebisatvis momgebiani, rom musikisa da mecnierebisadmi naklebad midreki l individebs ar vaiZuloT am programebSi gaertianeba? ratom ar mivceT yvelas imis swavlis saSualeba, rac misTvis ufro Sesaferisia?

b. Sen kargi magaliTi moiyvane, Tumca, mgonia, rom cdebi. rogor unda gadavyvitot, ra aris adamianebsTvis `ufro Sesaferisi?~ ar aris moraluri, adamianebs gamovuveroT maxasiaTeblebi. Cven adamianebs unda mivceT imis ufleba, rom sakuTari talanti gamoavlinon. es ki mxolod maSin moxdeba, Tu Cven adamianebs farTo, mravalferovan da savse ganaTlebas mivcemT, romelic yvelasTvisaa. Cven specialize-ba da individualuri niWis ganviTarebis saSualeba mxolod nawilobrivi unda gvqondes saSualo ganaTlebis farglebSi. ufro metad amgvvari diferencireba kerZo biznesis, indus-triisa da profesiul skolebSi unda izleodes. Tanaswori SesaZleblobebis koncefcia swored amas moitxovs.

a. ratom ggonia, rom vinme adamianebs maxasiaTeblebs aniWebs! Sen adamianebs ise aRiqvam, TiTqos isini yvela erT-maneTis msgavsi iyos, TiTqos Sen yvelaferis azlev maT, rac swirdebaT da riTac interesdebian. Tanaswori SesaZleblo-bebis principi ki isaa, rom igi individis niWis ganviTarebas emsaxureba. Cven gagvaCnia kargad SemuSavebuli testebi, romlebic saSualebas izleva, yvela individis niWiereba ga-moavlinos. imasTan erTad, rom Cveni testebi karg warmodge-

nas gvaZlevs pirovnebis zogadi inteletis Sesaxeb, Cven aseve SegviZlia testebiT gamovavliniT artistuli niWi da mecnierebisadmi midrekilli pirovnebebi, maTi saerTo da inteletualuri unarebi. Cven im personaluri faqtorebis gamocdac ki SegviZlia, romlebic sxvadasxva personalur profilis ukeT Seesatyviseba da romelic Sesaferis profesul dargSi mis warmatebis potencialis gvaCvenebs. Cven wlidan wlamde individebis Secnobisa da maTi dajgufebis ukeTesi da ukeTesi SesaZleblobebi gveZleva, radgan Cveni testebi ufro da ufro sandoa, xolo testebis SemuSaveblebi ki ufro efeqturi diagnostikur instrumentebs iyeneben.

b. testebi kidevac rom ufro da ufro ixvwebodes, nuTu fiqrob, rom testi imdenad efeqturia, saSualebas izleva, rom isini adamianebis cxovrebis ganmsazRvrelad gamoviye-noT, TiTqos adamianeBTan ki ara, cxvrebTan gvqondes saqme? testis erTi araswori Sedegi an pirovnebisatvis raime SesaZleblobaze uaris Tqma ukve moraluri danaSauli iqneboda am individis mimarT.EerTma Secdomam SeiZleba adamianis mTeli cxovreba Secvalos. Tu sruliad darwmunebuli ar varT, maSin ar gvaqvs imis ufleba, rom studentebi davaxarixsoT an mimarTulebebis mixedvit gadavanawiloT. meore mxriv, es testebi kidevac rom iyos asi procentiT sando, ratom unda vandoT maT adamianis momavlis gansazRvra? gana varT darwmunebuli imaSi, rom Cveni standartebi sworia?

dawyvebiT safexurze kiTxvis jgufebSi moswavleebis gaertianebac ki SekiTxvebs aCens. Cven moswavleebis iarliyebs vakravT da es moswavleebic morCilad pasuxoben Cvens didsa Tu mcire molodins. es damokidebuli adamianistvis gamocenis gamotanas hgavs. is moswavleebi, romlebsac Cven sustebis iarliys vakerebT, stigmis qveS imyofebian da maT ar eZlevaT samartliani Sansi, rom Cvens molodinebs gadaaWarbon. SesaZlebloba niSnavs, rom rac SeiZleba meti mimarTulebiT da meti Sansi hqondes yvelas da TiToeulis. Cven aravisTvis ar SevrudoT Sansebi.

a. mesmis, rom absoluturad gulwrfeli xar da saqmisaTvis guli Segtkiva, amitomacaa samwuxaro, rom cdebi. SesaZlebloba niSnavs yvelasaTvis potencialis Cvenebis Sansis micemas. magram swored es niSnavs, rom Cven maTi potenciebi samartlianad unda gavzomoT da adamianebi sworad gavamwesot, ise, rom maT sakuTari Tavisa da sazogadoebi-

saTvis rac SeiZleba meti sargeblobs motana SeZlon. aba, ra funqcia akisriaT skolebs, Tu vTvliT, rom bavSvebs mi-marTulebis micema ar sWirdebaT? SeiZleba es Zalian rTulia, magram sworedac rom specializebuli ganaTlebaa er-TaderTi Wkvianuri, efeqturi da samarTliani gza imgvar mravalferovan sazogadoebaSi, rogorSic Cven vcxovrobt. SeiZleba mcire doziT zogadi ganaTleba marTlac saWi-roa, magram individebis specifikuri niWi da midreki lebebi sa-zogadoebis Zvirfasi da saerto simdidrea. Cven moraluri valdebuleba gvakisria, gamovavlinoT da ganvaviTarot es unikaluri SesaZleblobebi saerto sikeTisaTvis.

rogor ggoniaT, a) piria swori Tu b)? SesaZlebelia Tu ara Tanaswori SesaZleblobebisa da individualuri gansxva-vebebis dilema odesme gadaiWras? rogor ggoniaT, testire-ba, gamocda da specializebuli swavleba funqciuria Tu araefeqturi?

socialuri ganvitareba (reproduqcia)

a. nebismieri sazogadoebis valia sakuTari TvitSeqmna da Tvitganvitareba. es ki imas niSnavs, rom axalgazrdam Ta-vad unda moixdinos sakuTari cxovrebisuli gzisa da dovlatisa da momsaxurebis ekonomikuri formebs inicireba. rogor unda moxerxdes es saukeTesod, bunebrivia, kamaTis sagania. Tumca, eWvgareSea amis gakeTebis aucilebloba Tu sazogadoebas arseboba unda gaagrZelos. skolebis valia, rom xeli Seuwyos sazogadoebisa da individebisaTvis sxva-dasxva sikeTebis mopovebis process.

b. Cemi azrit, absoluturad swori xar. am bolo dros mec seriozulad mifiqria amaze da im daskvnamde mivedi, rom raRacebi arc Tu ise sworad mimdinareobs saskolo sistemis konkretul `reproduqciul~ praqtikaSi. Cven migvaC-nia, rom is gamiznulia individebis ganaTlebisaTvis, maTT-vis im codnisa da unarebis micemisaTvis, rolebic maT das-WirdebaT sruli da produqtiuli cxovrebisatvis. imgvari cxovrebisatvis, romelic racionalur da damoukidebel agents sWirdeba Cvens sazogadoebaSi. magram ras vakeTebT Cven realurad Cveni da Cveni msgavsi Cveulebrivi skolis

instituciur garemoSi Cveni moswavleebisaTvis? Cven maT vvrTniT imisaTvis, rom maT azrs moklebuli da biurokратиuli cxovreba kiTxvebis gareSe miiRon da aRiaron, mxolod imitom, rom amgvარი forma dominantურია Cvens sazogadoebis instituciur cxovrebaSi. Cven vaxSobT da vauxeSebT maT kreatიულობას, ინდივიდუალიზმს და სოციალურ ინტერეს მოუწელი და მკაცრი სისტემის საშუალებით, რომელიც მონოტონური და მასობრივი პროდუცირებას აჩვენებს. Cven ვადასტურებთ კონკურენციას და ვგმობთ მაT მერცხლის ბუნებას, რომელიც გამოყენებას და მხარს ვუდებთ კონკურენციის დაფლავებას, რომელიც მოგვითმის. მოსვალეები კი სპასუხობენ იმას, რასაც Cven ვამბობთ და უპასუხებენ საშუალოდ მიღებული ნიშნით. ამ და ბევრი სხვა დამოკიდებულების გამო, მოსვალეები ამორალური ცინიკები არიან, რომლებიც გაუაზრებლად აკადემიურ და ინტელექტუალურ ცნებებს საზოგადოებაში არსებულ უბედურებას და მომავალ ტაობებსაც უბრალოდ ამგვარ სიტუაციაში დამკვიდრებენ. Cven ბრმა იარაღი ვართ მმართველი კლასის ხელის, Cven მუხლჩაუხრელად ვმუშაობთ Cvens დაზგებთან, სკოლებში, რომლებიც უწევენ მორცხვას და ტვითკმაყოფილ მომხმარებლებს. რასაკვირველია, სოციალური განვითარება აუცილებელია! აუცილებელია იმისათვის, რომ მმართველმა კლასმა საკუთარი ჯალაფლება შეინარჩუნოს.

a. შენმა რიტორიკამ გამოაგნა, თუმცა შეიძლება შენ მართალიც კი ხარ. და თუ ეს ასეა, მაშინ ის მუშაობა, რომელსაც Cven მოსვალეებთან ვწევთ, საეწვოა და კიბეების ნიშნებსაც. შენ კი ამ ფაქტს უწოდებ სტაგონების და დამაწყობების ელფერი სეზონს. თუმცა, ბოლომდე არ ვარ დარწმუნებული, რომ შენ არგუმენტები საკმარისად სარწმუნოდ არიან.

როგორ უნდა იარსებოს საზოგადოებამ, თუ ახალგაზრდის სოციალიზაცია არ მოხდება ამ საზოგადოებაში? როგორ შეიძლება რომ ეს მორალურად გაუმართლებელი იყოს, თუ სოციალიზაცია ერთდართი გზაა? მართლა, რას და ვის გულისხმობ, როდესაც მმართველ კლასს საუბრობ? დიდ ბიზნესს? პოლიტიკოსებს? ინტელექტუალებს? მდიდრებს? რა გზით აკონტროლებენ ისინი საჯარო სკოლებს საკუთარი ინტერესების გასაღწივრად? ყველასთვის მიმდინარე, რომ ცუდების მოგვლას, რომლებიც განათლების სფეროში მუშაობენ და პროფესიონალი პედაგოგები, რომლებიც ეწევიან, რომ მდიდრები არ არიან, აკონტროლებენ სკოლაში მიმდინარე პროცესებს. მაT ნამდვილად არ უნდათ ბავშვების ბოროტად გამოყენება. შეიძლება, Cveni უმრავლესობა მართლაც დადასტურებს კონკურენციას, თუმცა რა არის ამაში ცუ-

di? konkurenciis gareSe ar aiarsebobda sporti da mxolod biznes miandobda im Zalixmevis swavlebaSi, romelsac cxovreba gvTavazobs. cxovreba xom konkurentulia!

ufro metic, Cven, skolis maswavleblebi, vcdilobT, rom Cveni moswavleebis azrovnebis unarebi ganvaviTarot. imitom rom, Tu Sen azrovneb, Sen kiTxvebsac svam da sistemis Secvlac ki SegiZlia. ase rom, Tu maswavleblebi moswavleebis kritikul azrovnebas aswavlian da aCveven, isini Zalian mniSvelovan saqmes akeTeben da es eWvgareSea, ase araa? Tanac, arc ki var darwmunebuli, rom zustad vxvdebi Sens pozicias. ra aris SenTvis meti sawuxari? faqtebi Tu ideologia? Sen ganaTleba konspiraciis warmoadgine, magram me mimaCnia rom maswavleblebis umravlesoba cdilobs sakuTari moswavleebis gaZlierebas imisaTvis, rom maT saukeTeso adgili lebi daikavon Cvens sazogadoebaSi.

b. me ar miTqvams, rom maswavleblebi yovelTvis acnobiereben sakuTari swavlebis Sedegebs. isev da isev, Cveni institucionalizebuli, dehumanizebuli moRvaweobiT Cven bavSvebisgan morCil muSakebs, televiziit mowamlul arsebebs da naklebad moazrovne Cinovnikebs vZerwavT, romlebic mxolod Tavsi tyueben, rom kritikuli azrovnebis unari aqvT, rogorec Cven maT vaswavliT. isini isev da isev msjeloben politikaze barsa da piknikze, Tumca isini ar uRrmavdebian msjelobaSi, sad aris am yvelafris saTave - maT samsaxurSi Tu im biurokratiaSi, romelTanac maT yvel dRiuri Sexeba aqvT. Cven vaswavliT maT, amgvarad icxovron. da es aris is maqsimumi, romliTac isini sazogadoebis nawili xdebian, imitom, rom es aris is realoba, romelic Cvens skolebSi arsebobs.

rogor fiqrobT, a piria marTali Tu b? ras qmnian realurad skolebi?

Tanaswori, magram gamijnuli

sullivanis deirpartkis skola medisonis Statis axali konsolidirebuli saskolorgolia, romelic saganmanaTleblo dawesebulebebisa da mmarTvelobis reformirebis gegmis nawils warmoadgens. axali sistema, romelic Statis administrirebis qveSaa, aertianebs jeferson sitis Zvel

sko lebs, sadac umravlesobas umciresobebis warmomadgenlebi da urbanul dasaxlebebSi mcxovrebi Raribebi Seadgenen da mdidari mosaxleebiT dasaxlebuli gareubnebis Tanamedrove skolebs. am gegmis ganxorcieleba jeferson sitis macxovreblebisa da federaluri advokatebis zewolis Sedegad daiwo. igi miznad isaxavda ganaTlebis Tanasworobis uzrunvelyofas da olqis skolebSi rasobrivi balansis aRdgenas. am reformis Sedegad, jefersonis skolebi damatebiT Semosavlebs da gaumjobesebul servisebs iReben. am gegmis farglebSive bevri moswavle jeferson sitidan axlo mdebare qalagebSi, rogoric, magaliTad, silvania - axal, Tanamedrove skolebSi gadavidnen saswavleblad.

moswavleebTan erTad axal skolebSi jeferson sitis skolebidan zogierTi maswavlebelic gadavida. es cvlileba Statis axali sistemis farglebSi dagegmili fakultetis reorganizaciis nawils warmoadgens. rozmari endiusi meoTxe klasis pedagogia da gadasuli maswavleblebis jgufts nawilia. rozmari jeferson sitiSi aTiwlis win movida maswavleblebis korpusis jguftan erTad. am dRidan dawyebuli is qalaqis skolaSi aswavlida. mTeli es wlebi skolaSi mistvis dabrkolebebisa da bednierebis wlebi iyo. is da misi sxva kolegebi Zalixmevas ar iSurebdnen, rom Rirseuli ganaTleba miecaT mZime pirobebSi myofi bavSvebisatvis. SezRuduli resursebis, Seferxebebisa da emigraciis pirobebSi isini agrZelednen muSaobas. rozmari odnav wuxda, rom misi saganmanaTleblo eqsperimentebis dro damTavrda jeferson sitiSi, Tumca Rrmad swamda, rom axali sistema saukeTeso igneboda jeferson sitis moswavleebistvis momavalSi. misi gadawyvetileba, deirparkis skolaSi gadasuliyo, nawilobrivi ganpirobebuli iyo surviliT, rom isic jeferson sitis bavSvebis ganvitarebis Tanamonawile yofilo axali programis farglebSi.

axal skolaSi gadasvlis Semdeg, pirvelsave gakvetilze, rozmari darwmunda, rom mas Tavis moswavleebTan bevrad ufro meti Sexeba eqneboda, vidre amas moeloda. moswavleTa umravlesobas mis klasSi swored jeferson sitidan gadmosuli bavSvebi Seadgendnen. kolegasTan saubris dros ki rozmarim Seityo, rom danarCen paralelur klasebSi silvansa da mis SemogarenSi mcxovrebi bavSvebi swavlobdnen. maswavlebeli Tvliდა, rom movlenebis amgvარი ganvitareba ar Seesabameboda SeTanxmebis im suliskveTebasa da ganzrax-

vas, romel sac Statis unificirebuli saskolo olqi gulixmobda. moswavleebis amgvari ganawileba deirparkis skolaSi kidev ufro gaamZafrebda de faqto rasobriv da ekonomikur gamijvna da minimumamde daiyvanda im saganmanaTleblo amocanebs, romelTa misaRwevad konsolidaciis gegma iyo SemuSavebuli. moswavleebis misi klasidan Zalian mcire kontaqtis eqnebodaT danarCen bavSvebTan da ucxoebad, SesaZloa antagonistebadac ki darCebodnen silvanis moswavleebis Tva; lSi. savaraudod, deirparkis skolam `xelebi daibana~ oficialuri pasuxismgeblobis Sesrulebidan, romelic rasobriv da kulturul interaqcias gulixmobda da romelic gaamjobesebda medisonis StatSi arsebuli mtkivneuli cxovrebis wess. amgvari viTareba mxolod saziano SeiZleba gaxdes bavSvebis orive jgufisaTvis. am konkretul SemTxvevaSi, skola saganmanaTleblo Secdomad unda yofiliyo aRqmuli. is arademokratiulad funqcionirebs da ar aris realurad disegrirebuli. rozmaris endriusma gadayvita, direktorTan konfrontaciaze wasuliyo arsebuli problemidan gamomdinare.

deirparkis skolis direktori da silvanis mkvidri - robert Siri Seecada daemSvidebina gabrazebuli rozmaris da misTvis skolaSi gadanawilebis amgvari politika aexsna. deirparkis skola da silvanis macxovreblebi apireben, rom Seasrulon konsolidaciis gegma, Tumca meore mxriv isini apireben, rom SeinarCunon ganaTlebis xarixi skolaSi. wlebis ganmavlobaSi deirparkis skolam SeimuSava Zalian progresuli da kompleksuri saswavlo gegma, romelic warmatebit asrulebs saganmanaTleblo misias. jefersoni sitis moswavleebis garkveuli dro dasWirdebaT, rom axal saswavlo gegmas moergon. amastan, jefersoni sitis moswavleebi ar arian iseTi Zlierebi maTematikasa da kiTxvaSi, rogorec maTi Tanatolebi silvanidan da amisi mtkicebuleba testebis Sedegebia. garkveuli droa saWiro imisaTvis, rom maTi akademiuri moswreba gaamjobesdes da Sesatyvisi klasis dones miaRwios. am situaciidan gamomdinare, mister Siri darwmunebulia, rom swavlebisatvis saziანო gaxdeba da arasamarTliani iqneba moswavleTa orive jgufisaTvis, Tu maTert saklaso oTaxSi Seyrian da ar gaiTvaliswineben maTi swavlis Sedegebsa da miRwevebs. mister Sirim stxova rozmaris meti moTminebit mohkideboda arsebuli situacias.

SeecadeT, am qeiss konfliqto logi-Teoretikosis TvaliT SexedoT. ramdenad icavs klasebis Serwymis wina periodi umravlesobis interesebs? ramdenad icavs mister Siri umravlesobis interesebs? rozmari? CaTvlida Tu ara konfliqto log-Teoretikosi moswavleTa gamijvnas ganaTlebis araTanasworobis sapasuxo qmedebad? ra TvalsazrisiT iqneboda funqcionalistis mier am qeisis analizi gansxvavebuli? ras gaakeTebdiT rozmaris adgilas?

ganaTleba muSaobisaTvis

a. erT-erTi saukeTeso momzadeba `samuSao samyaroSi- Se-sabijeblad liberalur xelovnebaSi kargi ganaTlebis miRebaa. nebismieri didi bizneskompaniis adamanuri resursebis mmarTveli getyviT, rom eZebs gamorCeul kursdamTavrebuls, imisda miuxedavad, ra specializacia aqvs am adamians. mTavaria, rom am adamians kargi niSnebi hqondes miRebuli. liberaluri xelovnebis mTavari fokusia azrovnebis ganviTareba da sakuTari ideebis gamoxatvis swavleba, es ki is mTavari unarebia, romlebic bizness sWirdeba.

b. ar var darwmunebuli, rom 4 weli kolejSi swavlaa saWiros imisaTvis, rom adamanma azrovneba iswavlos da kargi oratori gaxdes. Cemi azrit, kolejis ganaTleba mxolod kidev erTi gafilTVris instrumenti da damatebiTi socialur-klasobrivi barieria, romelic kargi samsaxuris SesaZleblobas zrdis maTTvis, visac aqvs kolejSi swavlis saSualeba. gana policiels ar sWirdeba azrovnebis unari? Tumca, Cven misgan ar viTxovT kolejis ganaTlebas, ase araa?

a. ara, Tumca maRali menejerul poziciebze momuSave adaminebs moeTxovebaT mravalmxrivoba da unda SeeZloT, Sexvden da Seerion sworad SerCeul adaminebs. amgvარი მომედეbebis ganxorcielebis saSualebas ki kargi liberaluri kolejis ganaTleba izleვა.

b. rogorc ukve giTxari, kolejis ganaTleba ar niSnavs maincdamainc im codnis miRebas, romelic maRali rangis samsaxurisaTvis aris saWiros. es swavleba xafangia, romel-sac maRali klasi agebs.

a. ara, ar aris ase! koleji niSnavs humanitaruli sakiT-xebis Seswavlas, rogoricaa Seqspiri, didi xelovneba da musika, sakiTxebi da sagnebi, romlebic aviTareben pirovnebis adamanur samyaros da cxovrebas amdidreben ara am siTyvis materialuri, aramed humanuri mniSvnelobiT.

b. ki batono, magram Tu es simarTlea, maS ratom ar vaZlevT saSuaLebas yvelas, rom liberaluri ganaTleba miiRos? ratom emwyvdeva zogierTi profesii-technikuri ganaTlebis brWyalebSi? da gana Cveni policiuri Zalebi ukeTesebi ar iqnebodnen, Tu humanuri unarebi eqnebodaT ganvitarebuli? maS ratom ar viTxovT policielebisatvis liberalur ganaTlebas?

rogor ganxilavda liberalur ganaTlebas konfliktolog-Teoretikosi? ra Sexeduleba eqnebodaT funkcionalists? aris Tu ara liberaluri ganaTleba yvelasaTvis sauketeso arCevani?

muSaTa sko la

maria ortegas pirveli pedagogiuri samuSao gamocdileba elmo haistan aris dakavSirebuli. elmo hai qalaqis skola, romelic danaSaulisa da narkomaniis maRali maCvenebliT gamorCeuli teritoriis maxloblad mdebareobs. rode-sac maria Tavis megobrebs mouyva Tavis pirveli samuSao adgilis Sesaxeb, isini gancvifrebulebi darCnen da Zalian SeebralaT igi. zogierTma isic ki Tqva, rom albaT arCevdnen, saertod ar hqonodaT samuSao, vidre amgvar adgilas emuSavaT. `viRacam xom unda imuSaos iqac maswavleblad!~ - pasuxobda maria yvela amgvar komentars. sxva ra Sansi hqondaT kulturulad da ekonomikurad SeWirvebul studentebse lmodan, Tavi daeRwiaT im getosTvis, rogorc es marias SemTxvevaSi moxda?

rodesac mariam elmoSi muSaoba daiwyo, iqauri situacia arafrit gansxvavdeboda centrSi arsebuli sxva skolebis situaciigan; skolas Tavis danebebis, narkotikebisa da disciplinaruli gadacdomebis maRali maCvenebeli hqonda; garda amisa - kolektivi, romelic moraliT ar gamoirCeoda

da moswav leebi, rom lebic sasko lo muSaobas sakuTar cxovrebasTan araTavsebadad afasebdnen... magram mogvianebiT skolis direktorad dainiSna heqtor gomesi. mas sruli Tavisufleba mianiWa sasko lo sabWom, rom eqsperimentuli saswav lo gegma SeemuSavebina. viTareba realurad Seicvala.

marias ukve elmoSi muSaobis meore weli usruldeoda, rodesac heqtori skolis direktorad movida. is, sxva kolegebis msgavsad maleve aenTo im aRtyinebiT, romelic gomesma da Semoitana skolaSi da romelic moswavleTa cxovrebis Secvlas isaxavda miznad. es xuTi wlis win daiwyo da maria kargad iazrebda, Tu ramdenad Seicvala situacia am periodis ganmavlobaSi.

adgilobrivi policiis gamoZaxeba iSviaTad xdeboda saWiro bandebs Soris dapirispirebebis aRsakveTad da qurdo-bis SemTxvevebis gamosaZieblad. skolis derefnebi suftad iyo SenarCunebuli, klasebis zRurblebTanac, aseve, wesrigi sufevda. gakveTilebze daswrebis maCvenebeli maRali iyo, rac skolis koleqtivis keTilsindisierebas ukavSirdeboda. rTuli dasajerebeli iyo, rom amgvარი cvlilebebi mister gomesis qarizmatul naturas da mis gadawyvetilebebs ukavSirdeboda. direktorma gadawyvita, rom skolisatvis profesiul-samuSao-saswav lo profili mieca da TemTan TanamSromlobiT iurTierTobebi ganeviTarebina. mister gomesi adgilobrivi biznesis warmomadgenlebsa da mcire qarxnebis mflobelebs estumra da SeuTanxmda maT, rom skolis moswav leebi `staJiorebad~ mieRoT Tavisufali samuSao-saswav lo xelSekrulebiT. maswavleblebma ki didi siamovnebiTa da mondomebiT gaweres morigeobis grafiki, Tu vis da rodის unda moenaxulebina moswav leebi samuSao adgilebze. vizitebi samuSao adgilebze maswavleblebs saSualebas aZlevda, SeemuSavebinaT imgvari midgomebi, rom lebic xels uwyobda samuSao atmosferos efeqturad asaxvas skolis saswav lo procesSi. skolis damTavrebis Semdeg, bevrma studentma advilad SeZlo samuSao adgilis povna swored im biznesstruqturebsa da qarxnebiSi, sadac isini staJiorebad iynen mivlinebulni. mariasTvis es yovelive saswaulis tolfasi iyo.

erTxelac, samuSao dRis dasasrulisken, mariasTan moswavleebis jgufi mivida. moswavlem, romelic jgufs spike-rad hyavda arCeuli marias hkiTxა: `misis ortega, gvaZlevs Tu ara elmos saswav lo gegma uflebas, kolejistvis davre-

gistrirdeT, raTa iseTive maswavlebeli gavxdeT, rogoric Tqven brZandebiT?~ mimarTulebis konsultantma gviTxra, rom amisaTvis Cveni akademiuri kreditebi ar aris sakmarisi” misca Tu ara mister gomesis mier ganxorcielebulma cvlilebebma moswavleebis realuri SesaZleblobebi, Tu ubralod moargo isini sistemas? ramdenad seriozulad Secvlida arCeviTi akademiuri kreditebis mogvianebiT damateba situacias?

saklaso subieqtivi zmi

merilin todi veterani maswavlebelia - ocdaxuT welze meti samuSao gamocdilebiT. amJamad igi inglisuris maswavleblad muSaobs patara qalaqis arasrul saSualo skolaSi. qalaqi Zalian mdidari da Zalian Raribi mosaxleebiT gamoirCeva. is saukeTeso maswavleblad iTvleba da saukeTeso ojaxevidan gamosuli gansakuTrebuli miRwevebis mqone aso-biT moswavl is swavlebazea pasuxismgebeli. wlebTan da pativiscemasTan erTad, maswavlebelis mieca imis ufleba, rom Rarib moswavleebTan muSaobas moeridos (RaribSi ara mxolod ekonomiuri, aramed akademiuri siRaribec igulisxmeba). is mxolod meSvide da merve klasis daCqarebuli programis farglebSi gaertianebul moswavleebis aswavl is. ori Cveulebrivi meSvide klasidan, romlebic heterogenuლი moswavleebiT aris dakompleqtebuli, erT-erT klass inglisurs sara goldi aswavl is. sara musikis maswavlebelia. meore meSvide klasis maswavlebeli ki domenik katronia, xelovnebis maswavlebeli. domeniki naxevar ganakveTze muSaobs da misi samuSao movaleobebic sagnebs Soris nawildeba. Sesabamisd, is 4 welia, erTi da 5 welia - meore mimarTulebiT muSaobs. merilin todi did daxmarebas uwevs orive maswavlebelis inglisuris swavlebis procesSi da orive maswavlebeli Zalian madlieria am daxmarebisaTvis. TumcaRa, bolo xanebsi garkveuli tendenciuroba ukve Tvalsacino gaxda da orive maswavlebeli aRelvebulia misis todis qcevis gamo.

yoveli wlis bolos, meSvide klasebis ganyofileba ikribeba, raTa gadawyvitos klasis gadanawilebis ambavi merve klasisaTvis. yvela, vinc darwmunebulia, rom moswavle mzaadaa, `Cveulebrivi~ klasidan `daCqarebul~ klasSi gadavides (an piriqit), rekomendacias uwevs moswavl is, ganix-

i lavs moswavl is saqmes meore pedagogTan da iRebs sabo loo gadawvyetilebas, xolo Sedegebs ki direqtors auwyebS. mSoblebis azrs aseve iTvaliswineben. yofila SemTxvevebi, rodesac mSoblis moTxovnebs maswavleblebis rekomendaciebs didi gavlena mouxdeniaT sabo loo gadawvyetilebaze.

domenikma da saram sakuTari Canawerebi erTmaneTTan ganiXiles da, TavianTda samwuxarod, aRmoaCines, rom yvela meSvideklase li, romelic qalaqis Raribi raionis maxovrebeli iyo da romlebsac maT rekomendacia misces, Cveulebrividan merilinis gansakuTrebuli moswavleebiT dakompleqtebul daCqarebul klasSi gadasuliyvnen, dabali niSnit iyvnen Sefasebulebi. saubari ki im moswavleebze iyo, vinc Cveulebrivi moswavleebiT dakompleqtebul klasebSi brwyinavdnen Tanatolebis gverdiT, udavod `A~ Sefasebas imsaxurebdnen da saklaso diskusiebSi CartulobiTa da logikuri azrovnebiT gamoirCeodnen. rodesac domeniki da saramiSis todis gakvetils daeswrnen, Zalian gakvirvebulebi darCnen: daCqarebuli programis farglebSi gaertianebuli moswavleebi iSviaTad iRebdnen `C~ Sefasebaze maRa lqulas, (da es im fonze, rodesac merilini niSnebis advilad damwerris reputaciiT iyo cnobili) da, amasTan, mis moswavleebS xSirad hqondaT piradi uTanxmoeba maswavlebelTan. am movlenebs ganxilvisas, domeniksa da saras nel-nela gaaxsendaT, Tu rogori gaafTrebiT cdi lobda merilini SewinaaRmdegeboda orive maswavleblis rekomendacias romelime moswavl is gansakuTrebuli klasSi gadayvanis marTebulobasTan dakavSirebiT. saras ainteresebda, xom ar miaCnda merilins kolegbis swavleba arasakmarisi imisaTvis, rom maTi klasis moswavleebi sakuTar klasSi mieRo. saras azrit, SesaZlebeli iyo merilini maT moswavleebS arasakmarisad momzadebulad miiCnevda moswavleebisagan sakuTari moTxovnebis Sesrulebisatvis. domenikis azrit ki, merilini ubralod gansxvavebulad eqceoda Raribi ojaxebidan gamosul moswavleebS, Tumca, ver azustebda, konkretulad rogor iqceoda merilini am moswavleebis mimart.

am situaciis bolo msxverpli domenikis erT-erTi meSvideklase li biWuna aRmoCnda. am moswavlem imdenad gauswro Tanaklaselebs, rom domeniks mistvis gansakuTrebiT rTuli damatebiTi samusaos micema swirdeboda, rom biWuna daeinteresebina. biWi misis todis klasSi gadaiyvanes, Tumca pirvelsave gakvetilis Semdeg merilinma ganucxada orive

kolegas, rom biWuna imdenad susti moswavle aRmoCnda, rom Tavdapirvelad arasrul fasovnadaki CaTvala igi. merilinis azrit, biWma Zlivs SeZlo sakuTari programa Caebarebina. domeniki da sara gancvifrebulebi, aRSfoTebulebi da dabneulebi darCnen, rodesac es ambavi Seityves.

maswavleblebma gadawyvites, rom sakuTari figrebi merilinisTvis unda gaeziarebinaT. miuxedavad imisa, rom orive cdilobda, rac SeiZleba meti diplomatia gamoeCina, merilinma saubarze Zalian mwvave reaqcia gamoavlina. misis merilinma yovelgvari mikibv-mokibvis gareSe ganuxxada kolegebs, rom aRSfoTebuli da Seuracxyofili iyo im faqtiT, rom misi kolegebi mas mikerZoebul damokidebulebaSi adanaSauleben romelime axalmiRebul moswavleStan mimarTebiT. yvela moswavle zustad erTnairi standartiT fasdeba, imisda miuxedavad, Tu ra warmoSoba aqvs da vin aris moswavle. da Tu romelime moswavle cudad swavlobs, ese igi, am moswavles ar Seswevs unari, Seasrulos davaleba an ar aqvs survili, maqsimumi gaakeTos warmatebis misaRwevad.

Tqven rom domenikisa da saras adgilas aRmoCeniliyaviT, rogorme xom Seecdebodit merilinis darwmunebas mis gauazrebel subieqtivizmsi? Tu, rogorc maswavlebeli, ramis gakeTebas mizanSewonilad miCnevdiT, konkretulad ras moi-moqmedebdiT, rom sakuTari Tavi dagecvaT gauazrebeli da qvecnobieri subieqtivizmisgan sakuTar saklaso oTaxSi? rogor figrobT, aris es qeisi saklaso subieqtivizmis magaliti Tu merilini martali iyo am SemTxvevaSi?

socialuri mecnierebebi

joni ager ukve 12 welia, rac socialur mecnierebebs aswavlis bergengtonis skolaSi. am skolaSi muSaobis dawyebidan randenime weliwadSi igi mowme gaxda, Tu rogor miaRwia skolam ufro maRal socialur mdgomareobas da gadaigca saSualo fenis momsaxurebaze orientirebul instituciad. jonis muSaobis pirvel etapze skola eTnikurad daubalansebel, dabali klasis mosaxleebiTa da miznisa da miRwevaze araorientirebul saganmanaTleblo dawesebulebas warmoadgenda. Zveli skolis moswavleTa umravlesoba in-

glisurad cudad laparakobda, Zlivs kiTxulobda da disciplinasTan dakavSirebiTac xSirad hqonda problemebi. da mainc, joni axerxebda moswavleebTan kargi urTierTobebis SenarCunebas da sjeroda, rom bevr sxva unarsa da codnasTan erTad, am moswavleebis aucileblad sWirdebodaT amerikuli cxovrebis wesis Secnoba, demokratiuli politikuri institutebis dafaseba da imis gaazreba, rom maTTvis SesaZleblobebi ar aris daxuruli, Tu isini mizanmimarTulad da bejiTad imuSaveben am SesaZleblobebis gamosayeneblad.

sabednierod, qalaq bergentonis meris bolodroindelma arCevnebma, sadac henri braunma gaimarjva, jonis warmodgenasa da mosazrebebs safuZveli gaumagra. pirvelad istoriaSi, Savkaniani moqalaze qalaqis meri gaxda. TumcaRa, meris kandidaturaze wardgenamde, henri brauni, emigrantTa Svili, TviTon ikafavda gzas kolejisaken. Tavidan maswavleblad daiwyo muSaoba da paralelurad henri samarTaSi RamRamobiT mecadineobda. man merad arCevamde prokuroris Tanamdebobas miaRwia. jons TvalnaTeli da coxali magaliti gauCnda imisa, Tu ramdenis miRweva SeZlo adamanma muxlCauxreli Sromis, ganaTlebisა da saerto warmatebis Sedegad. jons mxolod isRa sWirdeboda, rom Sesaferisi formati SeerCia am istoriis gakvetilebze gamoyenebisაTvis.

Tqven rom jonis adgilze aRmoCeniliyaviT, rogor warudgendiT da SeaswavlidiT am magalits moswavleebis? rogor miudgebodiT Tqveni romelime moswavlis gaRizianebul replikas: `es mxolod latareaa!~ Tqveni `amerikuli ocnebis~ istoriebiT, Tqven ubralod cdilobT, yvela Cvengani aiZulot, bevri imuSaos da sazogadoebisaTvis sargebeli gaswios ufro meti gasamrjelos molodinSi. magram realoba isaa, rom mxolod calkeuli pirovnebebi aRweven maRal poziciebsა da did xelfasebs da, amavdroulad, mTeli Cveni Sroma da garja im sistemis gamagrebas emsaxureba, romlis saSualebiTac mdidrebi sargebloben. Tqveni `istoria~ mxolod Cvens met datvirTvas emsaxureba da me am ankesze ar vegebi. momeci kargi xelfasis, saofise samsaxuris garantia skolis dasrulebis Semdeg da mec daviwyeb imaves keTebas, Tqven Cemze ukeT iciT, rom aranairi garantiis mocema ar SegiZliaT. maS me ratom moviqce Tqveni rCebebis Sesabamisad?"

interpretacia da eTikuri relativizmi

a. xSirad vxedav, rom adaminebis sxvadasxva jgufi erTi da imave movlenis gansxvavebul interpretacias axdens, magram, amasTan, vacnobiereb, rom didi problemebis winase SeiZleba dadge, Tu amas sifrTxiliT ar moekidebi. magaliTad, rTuli iqneba vinmes sakuTari simarTle daumtkico, radgan yovelTvis miiReb pasuxs: `es mxolod Seneuli interpretaciaa~. Darada, Cndeba kiTxva imis Sesaxeb, ra daemarTeba Cvens eTikas, Tu es yvelaferi mxolod piradi interpretaciaa? Tu Cemi eTikuri standartebi yovelTvis CaiTvleba sworisa da mcdaris Cemeul interpretaciad, rogorRa SevZleb davumtkico isini sxva adaminebs? yvelaferi, rasacki vakeTeb imitom, rom swor qmedebad mimaCnia, SesaZlebelia sxvebis mier mcdarad CaiTvalos am sxvebis interpretaciidan gamomdinare.

b. Cemi azriT, interpretivistuli xedva sulac ar gvaizules am donemde relativisturad SevxedoT movlenebs. mxolod imitom, rom interpretacia me mekuTvnis, sulac ar niSnavs, rom me ver davicav mas sxva, sapirispiro mosazrebebisgan. Cven yovelTvis SegviZlia, sxvebs vaiZuloT gansxvavebuli interpretaciebis Zala, Tu SevZlebT STambeWdavi mizezebis warmodgenas.

a. magram realurad xom ar arsebobs mizezi, Tu ratom unda vaiZuloT sxvebi. im SemTxvevaSi, rodesac mtkice personaluri rwmena gagvaCnia, am rwmenis Sesabamisad unda moviqceT, imisda miuxedavad, Tu ras ifiqreben sxvebi. es moralurobis moTxovnaa, ase ar aris? warmoidgine, rom aRmoCndi sazogadoebaSi, romelic bavSvTa Sewirvas eweva religiuri ceremoniis nawilad. isini sakuTar moqmedebas sworad miiCneven... maS, ra ufleba gaqvs, maT miuTiTo, rom es arasworია?

b. absoluturad yvelanairi ufleba maqvs! interpretivists aranairi Zala ar aiZulebs, Seeguos sxvaTa qmedebebs. misi funqciaa, gaigos da gaiazros sxvaTa qmedebebi ara mxolod sakuTari, aramed maTi gadmosaxedidanac. man SeiZleba dainaxos, rom es konkretuli sazogadoeba ara sisxlismeli vampirebis jgufs warmoadgens, aramed religiebi arian da gaazrebuli aqvT TavianTi qmedeba. man SeiZ-

leba aRmoaCinos, rom am sazogadoebaSi bavSvebi metad arian dafasebulni, vidre farTod aRiarebul humanur sazogadobebSi, sadac daSvebulia milionobiT bavSvis SimSiliT sikvdili da gaWirvebaSi cxovreba. am sazogadobebis wevrTa gagebiT, es interpretivisti bevrad ukeT SeZlebs maT sakuTari xedvebi auxnas da am pirovnebas eqneba imis ufleba, rom daumtkicos maT sakuTari faseulobebis gamosadegoba. Cven ar unda vakritikebdeT sxvaTa interpretacias. idea isaa, rom Cven es ar unda gavakeToT, Tu ar gvesmis maTi.

a. im SemTxvevaSi, Tu Cvengan mxolod es moitxoveba, es midgoma did faseulobas ar warmoadgens. im dros, rodesac Sen maTTan vaWrob da maT interpretaciebs Seicnob, ramdeni bavSvis mokvliis saSualeba unda mieceT maT? ramdenad SeZlebs interpretivistis angvari pozicia dagarwmunos, rom raRac unda moimoqmedo, Tu is mxolod isaubrebs am movlenaze?

rogor fiqrobT, ramdenad relaciulia eTika sazogadobisaTvis? SesaZlebelia, rom interpretivisti eTikuri standartebis erTguli darCes? ra aris sworisa da mcdaris Tqveneuli gageba? rogorc maswavlebeli, miiCnevdiT Tu ara eTikurad miuReblad moswavlis romelime qcevas? ra mogcemdaT amis safuZvels?

axali moswavle

anastasos kostosma Tavisi axali saswavlo weli valdenis skolaSi axali moswavlis statusiT dawyo. moswavlis mama SeerTebul StatebSi samsaxurebrivad miavlines, raTa midlstaunis garxnis avtomatizaciaze dakvirveba ewarmoebina. misis nikolsi nasiamovnebi darCa im faqtiT, rom mis klasSi ucxoeli moswavle gadmovida - imisda miuxedavad, darCeboda biWuna mTeli weli klasSi Tu ara. mas esmoda, rom moswavleebს bevr axlis swavlს SesaZlebloba miecemodaT midlstaunis farglebs garedan, imisa, rasac verc wignebi da verc Tavad maswavlebeli moswavleebს ver miscemda.

anastasosi kidev ufro gaxarebuli iyo. is Zalian gaxsnili da aqtiuri bavSvi iyo, amasTan, zrdilobiani da Tavazianic. da is yovelTvis mzad iyo, TanaklaselebisTvis sxvadasxva magaliTi moeyvana sakuTari da sakuTari qveynis kulturuli gamocdilebidan, rodesac ki misis nikolSi mas am TxovniT mimarTavda. is arasdros qmnida uxerxulobas da yovelTvis kargad eqceoda sakuTar klaselebs. maS ratom cdilobdnen Tanaklaselebi daufaravad misgan Tavis aridebas? es verafriT aexsna misis nikolss. maswavlebeli CixSi iyo moqceuli.

misis nikolSi cdilobda mimxvdariyo, ra xdeboda misi moswavleebis gonebaSi. nuTu isini iziarebdnen midltaunis kulturis dauwerel wess, romelic macxovreblebis cxovrebis kredos nawils warmodgenda? `moeride gareSe adamianebs, gansakuTrebiT ki ucxoelebs. isini ar arian Cveni msgavsni~. nuTu es aris mizezi? an iqneb isini verc ki xvdebian, magram ganawyenebulni arian maswavleblis yuradRebisa da gaxsnili misalmebebis gamo anastasosisadmi, rodesac maswavlebeli `fantastiur~ socialur praqtikas eweoda?

iqneb sinamdvileSi raRac bevrad ufro konkretuli da naTelia? mas gaaxsenda, rom wakiTxuli hqonda sxvadasxva kulturis warmomadgenlis mier gansxvavebuli sxeulis enis gamoyenebis Sesaxeb. mas SeniSnuli hqonda, Tu rogor gaurbodnen bavSvebi anastasoss, rodesac is Zalian axlos idga maTTan an exeboda maT saubris momentSi. iTvleboda Tu ara amgvარი qceva biWunas qveyanaSi araformaluri, megobruli saubris `wesis~ nawilad? maSin, rodesac igive qceva midlstaunis mcxovrebtა umravlesobisaTvis diskomforts qmnida. midlstaunSi xom sakmao distancia saubrisas pativiscemas gamoxatavda, xolo axlos dgoma ki intimuri an uxeSi damokidebulეbis gamomxatveli iyo?

misis nikolss gumani karnaxobda, rom problemis Tavi da Tavi anastasosis `sxეulis enaSi~ imaleboda. magram axla mas sxva problema daudga: ra unda gaekeTebina maswavlebelis, Secdiliyo anastasosis `megobruli saubris wesi~ Seecvala Tu klasis? Tu romelimes Secvlas gadawyvets, rogor unda SeZlos amis gakeTeბა?

xedavT raime gamosavals maswavleblis problemidan? SeiZleba raime sxva interpretacia mieces moswavleebis damokidebulეbas anastasosisadmi?

ki Tu ara meinst rimings?

painbrukis skol is direktori mister qeisi saSinlad iyo gaRizianebuli, rodesac telefonis yurmili dakida. satelefono saubrebi antonis mamasTan praqtikulad yovel dRiuri movlena gaxda. direktors regularulad uxdeba mamas gauziaros informacia antonis saSineli qcevis, gamocdis Caflavebis an romelime sxva bavSvTan konfliqtis Sesaxeb. mister qeisi xandaxan Tavdac ver xvdeba, ratom iwuxebS Tavs, ganaxorcielos mSobelTan es sruliad usargeblozarebi. mamas xom Svillis xelSi ayvana ar SeuZlia. Tumca, biWunas patroni da mSobeli mxolod mama darCa. dedam ojaxi miatova da axla narkotikis sareabilitacio programaSi iyo CarTuli. viRac xom unda iyos biWze pasuxismgebeli?

maswavleblebis Civil i antonTan dakavSirebiT wlidan wlamde, biWis zrdaSTan erTad ufro da ufro intensiuri xdeba. biWunas qcevebi ki TandaTanobiT yovelgvარი normis farglebs cdeba. garda imisa, rom antoni Zalian cotas muSaobs klasSi da ar asrulebs daval ebebs, biWs gauTavebeli garCevebi aqvs danarCen bavSvebTan. man moipara saTamaSoebi da fuli, daaziana skol is qoneba, da zogadad xelS uSlida saswavo process saklaso oTaxSi. mister qeisi kargad icnobda antonis istorias. direktors araerTi saaTi aqvs gatarebuli biWis Sesaxeb fsiqologebis, socialuri muSakis, specialuri ganaTlebis maswavleblis, mSoblebis advokatisa da sxvaTa moxsenebebis kiTxvaSi. mister qeisi aseve daeswro SezRuduli SesaZleblobebis mqone moswavleebis komitetis Sexvedrasac, sadac antoni emociurad SezRudulad miicnies.

mister rainerma, antonis specialuri ganaTlebis maswavlebelma sTxova direktorsa da sxva TanamSromlebs gansakuTrebuli yuradRebiTa da mzrunvelobiT mohkidebodnen antonis. saskolo olqma TavisTavze aiRo valdebul eba, swavlis procesSi moaxdinos imdeni fizikurad da emociurad SezRuduli moswawlis CarTva, ramdenis SesaZleblobac ki iarsebebs. antoni yovel dRiurad or saaTs mister rainterTan atarebs specialuri ganaTlebis resursebis

oTaxSi. miuxedavad imisa, rom saSinao dava lebebi Zalian
cudad hqonda Sesrulebuli, mas kiTxvis unarebi Tavisi
klasis donis Sesafetisad aqvs ganvitarebuli. biWunam
kiTxvasa da maTematikis testirebaSi klasis donis Sesafe-
risad miiRo Sefaseba. antonis IQ testirebam aCvena, rom misi
inteleqti saSualoze metad aris ganvitarebuli. is sasia-
movno garegnobis bavSvia, romel sac, erTi Sexedvit, moswons
skolaSi yofna da swavla. mister rainerma gaaxsena direq-
tors, rom yvela bavSvs aqvs Sesazleblobis farglebSi ar-
sebuli sauketeso ganatlebis ufleba.

mister qeisi kargad icnobda kanons, romelic unarSe-
zRudul moswavleebis icavs. direktori aseve kargad xedavs
im problemebs, romelic TiToeuli moswawlis momzadebas-
Tanaa dakavSirebuli. TiToeuli bavSvi xom momavali sa-
zogadoebis produqtiuli wevri unda gaxdes! TumcaRa, misis
bleqs, antonis klasis damrigebls, Zalian uWirda Tavis
Sekaveba da sakuTar gancdebsa da problemebs direktorsac
uziarebda. antoni zarmacobda. is xels uSlida maswavle-
bls gakvetilis CatarebaSi da awuxebda mis garSemo msxdom
bavSvebs. maswavlebls imas ewvic ki hqonda, rom antoni
bavSvebisTvis saWmlis fulisa da sxvadasxva nivtebis wart-
mevitac unda yofiliyo dakavebuli... albat swored amitom
uTxra biWma mister rainers, rom mas skola moswonda. misis
bleqs xSirad uxdeboda antonis administraciul SenobaSi
gaSveba. Tumca iqac, incidentebisa da problemebis gareSe
saqme ar mTavrdeboda. is iSviaTad Cerdeboda wynarad, anu
ise, rogorc amgvar SemTxvevebSi Cveulebriv moswawles
moeTxoveba. metic, is svamda kiTxvebs Semosuli satelefono
zarebis Sesaxeb, umiznod dabodialobda da yvelasTan, vinc
skolis administraciul SenobaSi Semodioda.

mister morano, antonis mama skolisagan mdgomareobaSi
Sesvlas moitxovda. mas miaCnda, rom antoni mSvenier ganat-
lebas irebda da misi qcevac nel-nela swordeboda miuxeda-
vad biWis emociuri problemebisa. antonis socialurma mu-
Sakma mSoblis pozicia sruliad gaiziara da daeTanxma mas.
es specialisti adreuli bavSvobidan icnobs moranoebis
ojaxs da isic amCnevda pozitiur cvlilebebs biWunas gan-
vitarebaSi. bolosdabolos, skolas valdebuleba aqvs are-
buli am bavSvis winaSe zustad iseve, rogorc nebismieri
sxva bavSvis winaSe. Sesabamisad, ar Seizleba skola zurgi
miaqcios mas - gamoacxada socialurma muSakma.

mister qeisi rTuli dilemis winaSi dadga. sad gadis misi pasuxismgeblobis sazRvari, Tu is saqmes rogorc pedagogi da skolis xelmZRvaneli miudgeba? unda gauSvas man antoni specialur skolaSi da ertTi xelis mosmiT gadaWras moswavlesTan dakavSirebuli problemebi? am SemTxvevaSi xom es gauTavebeli maswavleblebis, moswavleebis da mSoblebis Civilibic Sewydeba? Tu skola valdebulia bolomde aiRos pasuxismgebloba moswavlis winaSe, romelic swavlas axerxebes, miuxedavad misi qceviTi problemebisa? direktors xandaxan isic ki eCveneboda, rom axali kanoni, romelic unarSezRudulebs icavda, saswavlo process aferxebda. meore mxriv, is kargad aanalizebs am kanonmdeblobis farTo socialur mniSvnelobasa da zegavlenas.

Tqven rom interpretivisti iyoT, rogor gaanalizebdit am SemTxvevas? riti iqneboda Tqveni analizi gansxvavebuli marqsistis analizisgan? funqcionalistis analizisgan? ra rekomendacias miscemdit mister qeiss antonTan dakavSirebit?

sazogadoebis mier wayenebuli pirobebi da Tavisufleba

a. saxli da skola ori faqtorია, romelic realur gavlenas axdens bavSvebze zrdis periodSi. orive faqtori bavSvebs samyaros ertadert xedvas uyalibebs zrdasrulo-
bis asakamde. mxolod Semdeg, zrdasrul asakSi, miecemaT maT SesaZlebloba sxvadasxva kuTxiT Sexedon `realobas~ da gansxvavebuli interpretacia miscen. Tumca, umetesoba amas arc gaakeTebს. saubeduroდ, Cveni bavSvebisatvis samyaros amgvარი xedva sulac არ არის იმეტი, რომელიც ისინი არსებობენ. Tumca, isaa ertadertTi samyaro maTTvis, radgan bavSvebi absoluturad damokidebulebi arian maTze, vinc maT aswavlit. es totaluri STagoneba da darigeba bavSvebs sakuTari kulturis, da xSirad ki zogadad klasobrив patimrad aqcevs. Cven vamtkicebt, rom maT Tavisuflebisa da damoukideblobisatvis aRzrdas veweviT, Tumca, metwilad es SeuZlebelia.

b. Tavisufleba mxolod maSin xdeba Sesazlebeli, Tu Sen misi SeuZlebeli xedva gagaCnia. aravin SeiZleba iyo ojaxisa da skolisgan, enisa da kulturisagan. Cven yvelas gvWirdeba amgvvari gamocdileba, rom pirovnebebad CamovyalibdeT. amqveynad ar arsebobs iseTi xelSeuxebeli adgili, sadac es fenomenebi ar arseboben da Tavisuflebis miRebis saSualebas izlevian. Tavisufleba mxolod imis gamoZieba da garkvevaa, rasac manamde yovelgvvari SekiTxvebis gareSe Segaswavidnen. Tavisufleba gansjisa da mimReblobis kargad ganvitarebuli standartia, romelic Sen saSualebas gaZlevs, sakuTari pasuxismgeblobis gaazrebiT miRo an uaryo is Sexedulebebi da normebi, rwmena da faseulobebi, romelTac Seni saxli, skola da kultura ginergavda. individis sazogadoebaSi arseboba am sazogadoebis memkvidreoba, sazogadoebriv cxovrebaSi monawileoba da wllilis Setanaa. swored individebis wllili iRebs kritikuli gansjisa da qmedebaTa foras, romelic gansazRvavs Cveni da sazogodoebis raobas da momaval yofas.

a. Seni sityvebi Zalian idealisturia. gana saxlsa da skolaSi naswavli dauwereli kanonebi da normebi ar ganapirobebs imas, Tu ras miviCnevT Cven sworad da mcdarad adamianis moqmedebebSi? amasTanave, gana es kanonebi da normebi ar gansazRvavs Cvens kriticizmsa da damoukidebeli azrovnebis meTodebs? gana sxva kulturaTa normebsi ki ar xdeba saRi azris gadacema, Semdegi Taobebis mier memkvidreobis miReba da monawileobis formebis gansazRvra? Tavisuflebis `SesaZlo~ xedva ar SeiZleba dafuZnebuli iyos racionalobisa da Tavsebadobis pirad standartebze. aseTi koncefciebi ar arsebobs. arsebobs mxolod sazogadoebidan gamosuli gamocdileba, rwmena da azrovnebis formebi.

b. rasakvirvelia Cveni sazogadoebrivi Sexedulebebi saerTo da gaziarebuli Sexedulebebia. rogori absurdi iqneboda, Tu yvela Cvengani velosipedis Tavidan gamogonebas Seecdeboda. Tu TiToeuli adamiani aRmoCenebis keTebas TviTon, daxmarebis gareSe daiwyebda da ar gaitvaliswinebda sazogadoebaSi arsebul praqtikul gamocdilebas da im naazrevs, codnas, romelic amdeni Taobebis ganmavlobaSi individTa wllilis Setanis saSualebiT iqmneboda! Cemi Rma rwmeniT, Cven bevrad ufro metis gakeTeba SegviZlia, vidre pirSi wyalCagubebulebs imis TamaSi, rac saxlsa da skolaSi gvaswavles. Cven viZiebT, vfiqrobT da vmoqmedebT imisaT-

vis, rom Sevicvalot da imisaTvis, rom Cveni sazogadoebac Sevcvalot garkveuli TvalsazrisiT. swored es aris Tavisufleba sazogadoebrivi tradiciebisa da kulturis bor-kilebs miRma. martivi sulac araa, magram, SesaZlebelia, sxvis mier naswavleba Senze gavlena ar moaxdinos. nu aurev rTulsa da SeuZlebelserTmaneTSi! pirovnu li Tavisufleba ar aris wyaloba, is sirTuleebis gadalaxvis SemTxvevaSi moipoveba. is damoukidebel pirovnebad Camoyalibebis process nawilia.

a. is, rasac Sen laparakob, metad sasiamovno mosasmenia, magram nuTu ver xvdebi, rom Seni msjeloba dasavleTis liberaluri politikuri tradiciebis gavleniTaa gamowveuli? im tradiciebiT, romelSic Sen gaizarde. Sen sul sxva rwmena gegneboda, Tu sxva qveyanaSi, gansxvavebul politikur garemSi gaizrdebodi da iswavlidi.

b. SeiZleba Sen martalic xar, Tumca me mainc mwams, rom yvela SemTxvevaSi, viqnebodi is, vinc dRes var Tu is, vinc Sen dauSvi, rom SeiZleboda vyofiliyavi, mainc davsvamdi kiTxvebs da Sevicvlidi Cems pirvelad warmodgenas Tavisuflebis Sesaxeb.

a. SeiZleba martlac asea. magram es yvelaferi imdenad hipotetურია, Cven xom arasdros ar viciT zusti pasuxi. ratom unda SeviwuxoT Tavebi? ra Seicvleba, Tu Cven gavagr-ZelebTerTmaneTTan an sxvebTan diskusias? Cven an varT da an ar varT Tavisuflebi da Cveni saubari amas ver Secvlis.

b. arada Secvlis! ubralod, ecade, Tavisufლad imoqmedo maSinac ki, rodesac miiCnev, rom amis SesaZlebloba ar arsebobs,.

rogor fiqrob, aris Tavisufleba SesaZlebeli? SeiZleba Tu ara kritikულად movekidoT viRacis kulturას da mis `kanonier~ pretenziebs codnis miRebis formebTan dakavSirebit? ganaTleba kulturული marwuxebia Tu trampლini Tavisuflebisatvis?

interpretacia da epistemikuri relativizmi

a. funkcionalistebma da neomarqsistebma unda gaaanalizon, rom isini erTsa da imave movlenebs sxvadasxvagvarad xedaven da arc erTi maTganis xedvaSi simarTle ar aris asaxuli. mkvlevarTa nebismier jgufts, religiuri, eTnikuri da erovnuLi jgufebis msgavsadac ki, samyaros xedvis sakuTari `forma~ gaaCnia da movlenebis interpretirebasac am xedvis mixedviT axdenen. Cven unda mivxvdeT, rom es xedva imgvaria, rogoric aris da ar SeiZleba, rom erTi, `swori~ xedva veZioT.

b. sxva sityvebiT rom vTqvaT, ar arsebobs sazogadoebasa da skolas Soris arsebuli kavSiris swori daxasiaTeba an aRwera? Tu am logikas mivyvebiT, gamova, rom Cvenc aranairi ufleba ar gagvaCnia vamtkicoT, rom saskolo an ganaTlebis kvlevis swori gzebis danaxva SegviZlia.

a. rogor ar SegviZlia. warmoidgine, rom akvirdebi sam adamians, romlebic gansxvavebuli Seferilobis mzis saTvales atareben. erTi amtkicebs, rom samyaro nacrisferia, meore ambobs, rom is yavisferia, xolo mesamis azrit ki - vardisferi. garkveuli TvalsazrisiT, isini samiveni swors amboben, Tumca samyaro arc nacrisferia, arc yavisferi an vardisferi. me gavikeTeb maT saTvales da samyaros aseve sxvadasxvafrad davinaxav. gansxvaveba isaa, me vici, rom saTvale mikeTia, maT ki es ar ician...

b. namdvilad SesaniSnavi analogi moiyvane. Tumca, nuTu Seni msjeloba ar niSnavs, rom yvela adamanma unda ataros saTvale? kiTxva ase unda Camoyalibdes: aris Tu ara saTvale erTgvari interpretivistuli CarCo samyaros Sesacnobad, Tu es sxva adamianebs interpretaciaa?

a. ki batono, magram nuTu ver xedav gansxvavebas imaSi, rom Sen ici, yvelam unda ataros saTvale da imaSi, amis gaazrebis gareSe ubralod amtkicebde, rom Seni xedvaa erTaderTi da WeSmariti?

b. geTanxmebi, Tumca nuTu es garemoeba gaiZulebs Tqva, rom ar arsebobs erTi adamianis interpretaciaze ukeTesi meore interpretacia? bolosdaboloS, samyaros vardisfrad danaxva xom arafrit uaresi ar aris, vidre misi danaxva nacrisfrad an yavisfrad? Cven im saTvales varCevT, romelic

ukeT miesadageba Cvens subieqtur mizezebs da ara imitom, rom erTi ufro mkafiod gvaCvenebs samyaros, vidre meore.

a. Sen Cems analogs araswori mimarTulebiT iyeneb, magram me minda vifigro, rom arsebobs ukeTesi da uaresi interpretaciebi. rigi interpretaciebi ukeT arian faqtebs ukeT arian morgebuli, sxvebi ki faqtebs argeben sakuTar interpretaciebs. arsebobs iseTi interpretaciebic, rom lebic saertod ar arian morgebuli ingvar movlenebs, rom lebic intuitiuradac ki mniSvnelovani unda iyos.

b. aris ki is, rasac Sen `faqtebad~ aRiqvam, sxvisi interpretivistuli CarCos nawili?

a. aris, da es hermenevtikaa.

ras fiqrob am dialogze? SeiZleba erTi interpretacia ukeTesi iyos, vidre meore? aqvs Tu ara interpretivists ufleba raime dakanonebuli codnis farglebSi amtkicos?

mesame qveynebis sasko lo sistema

kote kopola samSobloSi SeerTebuli Statebidan sadoqtoro programis damTavrebis Semdeg, xuTi wlisTavze dabruna, am periodis ganmavlobaSi misi qveyana gansakuTrebiT ar Secvlila. kolonialuri rejimidan damoukideblobis miRwevis 25-e wlisTavze qveyana kvlavac politikurad arastabiluri iyo. agrokultura qveynis mTavar ekonomikur sayrdenad rCeboda mosaxleobisaTvis, agrokultura mosaxleobisaTvis sakuTari Tavis gamokvebis wyarosa da imavdroulad eqsportis warmoebis saSualebas warmoadgenda. swored agrokulturuli produqtebis eqsportiT miRebul Semosavals iyenebdnen adamianebi saWiro teqniki produqciis SesaZenad. erovnuli gegmis mesveurebis ocneba iyo ukeTesi ganaTlebis uzrunvelyofa qveyanaSi. ganaTlebas isini axali samuSao Zalis warmoqmnisatvis realur gzad miiCnevden. politikis mesveurebs surdaT, rom mosaxleobas qveynis nedleuli ara agrokulturuli produqtebis warmoebisaTvis gamoiyenebina da am produqtebis eqsportiT dakavebuliyo. gegmis avtorebs swored am strategiit undodaT mieRwiaT, rom adamianebi fermebisa da mindvrebis mZime samu-

Sao pirobebidan ufro sasiamovno SromiT pirobebze gadasuliyvnen da metSemosavliani urbanuli industriuli sazogadoeba ganviTarebinaT.

kote erT-erT momavlis liderad da ganaTlebis sistemis mSeneblad miiCnies. am samomavlo pasuxismgeblobis Rirseulad SesrulebisaTvis, kote sazRvargareT miavlines saswavleblad. amerikis SeerTebul StatebSi studentobis periodSi kotem gaicno funqcionalisturi, marqsistuli da interpretivistuli xedvebi saskolo politikasTan dakavSi-rebiT da axla sakmaod dabneuli iyo. mas rom mxolod erTi, romelime xedva Seeswavla, axla mSvidad dabrundeboda sam-SobloSi, miujdeboda politikis mesveurebs da miexmareboda maT erovnuli saganmanaTleblo sistemis awyobaSi. am SemTxvevaSi igi ganaTlebis sistemas mravalmxrivi perspektividan aRar Sexedavda da dakisrebul pasuxismgeblobasac kargad Seasrulebda. marqsistuli gadmosaxedidan, is kargad xedavda, rom qveyanaSi klasobrivi diferenciacia kidev ufro iyo gaZlierebuli, radgan mcire raodenobiT warmodgenili mdidrebi, romlebsac kargi poziciebi ekavaT, cdi-lodnhen, damoukideblobis periodSic SeenarCunebinaT sakuTari gavlena da sakuTari keTildReoba. rasakvirvelia, isini didi siamovnebiT SesTavazebdnen masebs ganaTlebas. oRond es ganaTleba sakmarisi iqneboda imisaTvis, rom mosaxleobas imdeni codna SeeZina, ramdenic am mdidari adamianebis qarxnebsa da fabrikebSi muSaobisaTvis dasWirdebodaT, magram ara imdeni, ramdenic mosaxleobas qarxnebis mepatroneebad aqcevda. funqcionalistis perspektividan, kote xedavda ganaTlebis sistemaSi cvlilebebis ganxorcielebis aucileblobas, raTa gansakuTrebiT niWierebi SerCeuliyvnen da ganviTarebuliyvnen. swored amgvar niWier adamianebs unda SeeqmnaT axali sazogadoeba, romelic gaemijneboda primitiul agrokulturul formebs da industrializaciisa da ekonomikuri ganviTarebis axal eraSi Seabijebda. amgvari sazogadoeba ki SeZlebda sruliad mosaxleobisaTvis Seeqmna ukeTesi sakvebis, jandacvisa pirobebi da materialuri dovlaTi. meqrTameoba da biZaSviloba aRar unda yofiliyo pirobebi, romlebic arakompetenturi adamianebis maRal poziciebze daniSvnas uzrunvelyofda. interpretivistis xedviT ki, kote xedavda imis aucileblobas, rom skolebSi agrokulturidan da saTemo tradiciebidan bevri kargi da sasargeblo mimarTuleba unda SenarCunebuliyo. swored agro-

ku l tu ru li mi ma r Tu le be bi sa da tra di cie bi si Se na r Cu ne bi Ta da sk o la Si da m k vi d re bi T ga x de bo da Se sa Z le be li sa zo ga doe bi s er Ti a no bi s, ke Ti l d Re o bi sa da sa ku Ta ri cx o v re bi s we si T k ma y o fi le bi s Se gr Z ne bi s ga Z li e re ba. im cx o v re bi T we si T, ro me li c, ko lo ni ur pe ri o di s mi ux e da vad, q ve ya na Si ay va da da ga n vi Ta r da. im i sa T vi s, ro m mo sa x le o ba Si T vi T my o fa do bi sa da m T li a no bi s Se gr Z ne ba am sw ra fa d ga n vi Ta re ba d m so fl i o Si ar da ka r gu li yo, ko te s Ta na mo qa la q ee bi s T vi s sa ku Ta ri cx o v re bi s we si s Se na r Cu ne ba da Ta o bi da n Ta o ba ze ga da ce ma iq ne bo da up ri a ni.

ko te s ad gi l ze, ra ti pi s r Ce ve bs Se s Ta va ze b di T T q ve ni q ve yn is e ro v nu li sa ga n ma na T le b lo si ste mi s cv l i le bi sa T vi s? Se sa Z le be li a Tu a ra, ro m es ga ns x va ve bu li x ed ve bi ka r ga d ga az re bi s Se m T x ve va Si pra q ti ka Si Ta v se ba di i yo s?

ku ri ku l um i

a. C ve ni da wy e bi Ti da sa Su a lo sk o le bi s sa sw a v lo geg me bi s um ra v le so ba uz ru n ve ly of s mo sw a v le e bs im zo ga di un a re bi Ta da co d ni T, ro me li c y ve la a da mi a ni sa T vi sa a sa Wi ro sa er To sa zo ga doe br iv cx o v re ba Si mo na wi le o bi sa da Ca r Tu l o bi sa T vi s.

b. ra a ri s sa zo ga doe br iv i cx o v re ba? ar se bo ben m di d re bi da Ra ri be bi, ga v le ni a ni da su st i, pri vi le gi re bu li da da na r Ce ni a da mi a ne bi. C ve n C ve ns ad gi l s v sw a v lo b T sk o la Si, x o lo u sa ma r T lo ba, ro me li c sa zo ga doe br iv cx o v re ba Si ar se bo bs, ka r ga d a ri s Se na r Cu ne bu li da da ka no ne bu li si ste mi s mi er. sa sw a v lo geg ma a ra sw or c no bi e re ba s a ya li be bs.

g. me ki da ve Tan x me bi a s m sj e lo ba s. sa sw a v lo geg me bi s um ra v le so ba, ga mo cx a de bu li a ig i Tu fa ru li, a da mi a ne bs sa zo ga doe ba Si e fe q tu ri fun q ci o ni re bi sa T vi s am za de bs. sw o re d am g va ra d e Z le va T a da mi a ne bs Se sa Z le b lo ba, mi a R wi on wa r ma te ba s cx o v re ba Si. C ve n a ma s ve r Se v Z le b di T, Tu ki T x va da we ra ar g ve co di ne bo da. Se sa ba mi si ga na T le bi s ga re Se C ve n a da mi a ne bs i ma sa c ki ga va ge bi ne b di T, ra a ri s a ra sw or i c no bi e re ba. ku ri ku l um i a da mi a ne bs im r Tu li da m ra va l m x ri vi te q ni ku ri sa my a ro sa T vi s am za de bs, ro me l Si c ma T

unda icxovron da imuSaon. sko lebi aviTareben biznessa da industriaSi dasaqmebisaTvis aucilebel unarebsa da damokidebul ebebs. es biznesi da industria ki, Tavis mxriv, qmnis im saqonelsa da servisebs, romelic saSualebas gvaZlevs, cxovrebis is maRali standartebi SevinarCunoT, romelic Cven ase mogvwons. amrigad, sko lebi yvelas azleven Tanabar Sesazleblobas materialuri keTildReobisa da warmatebuli cxovrebisatvis.

b. maS ratom aris socialur-ekonomikuri fena da warmoSoba ase dadebit korelaciuri saskolo miRwevebsa da sam-saxureobrivi-poziciur ekonomikur keTildReobasTan? axlave agixsnit!

im dros, rodesac sko lebi cruoben da yvirian, rom Tanabar Sesazleblobes uzrunvelyofen yvelasatvis, sinamdvileSi dabal klasebs mtkiced unergaven da iTiteben sakuTar adgils sazogadoebaSi. sko lebi maT morcil samuSao Zalad zrdian, im muSakebad, visac am xelovnurad SeTITxnili saWiroebebiT gadavsebuli cxovrebis maRali mimReoba gaaCniat. saWiroebebiT, romelic savsea dabalfasiani produqtebita da garTobis saSualebebiT, romlisgan miRebuli Semosavali, sxvaTa Soris, isev mdidrebis jibeebSi Caedineba.

a. saqme isaa, rom arc erti Tqvengani realurad kurikulumze ar saubrobs. is saertod gaqra Tqveni politikuri ritorikidan. nuTu kurikulumi Cveni kulturis formaluri codnis sistemis gafil tvris Sedegad ar miiReba? nuTu Cveni skola ar gvaswavlis, rogor unda gaxdeT gaziarebul sazogadoebriv yofaSi aqtiuri da sruluflebiani monawile?

b. zedapiruli xedvit, gvaswavlis. magram, realurad, kurikulumi farulia da is warmoqmnis da akanonebs saklaso struqturas.

g. zogi kurikulumi martlac rom `farulia~. TumcaRa kvlevebis wyalobit, axla Cven is ukeT Segvizlia SevicnoT. Cven vaswavit im normebsa da damokidebul ebebs, rac mniSvnelovania demokratiul sazogadoebaSi warmatebis misaRwevad. ra aris mere amaSi cudi? ra aris cudi imaSi, rom viswavlot damoukidebloba, miRwevebis xasiaTi, specifikuroba da universalizmi? es xom ukeTes individebs da ukeTes sazogadoebas ayalibebs! `a~ aseve martalia, rom sagnebi, romlebic skolaSi Seiswavleba codnis sistemis gafil tvris Sedegad miiReba. im codnisa, romelsac Cven ro-

gorc kul t u r a s v i z i a r e b T d a r o m e l i c m e t - n a k l e b a d y v e l a - s a T v i s n a c n o b i a .

a. Cven aseve gagvaCnia gaziarebuli rwmenebi da normebi, rac fundamentaluria da Zalian mniSvnelovani imisaTvis, rom individebi damoukidebeli pirovnebebi iyvnen. me Rmad var darwmenebuli Cvens valdebulebaSi, vaswavloT adami-nebs is, rac maT Cvens sazogadoebaSi damoukidebel monawileebad CamoayalibebS. es ki imas niSnavs, rom kurikulumi, aSkaraa is Tu maluli, unda uzrunvelyofdes ZiriTadi intersagnobrivi gaziarebuli codnis gadmocemas. codnisa, romelic Cvens kulturasa da socialur formebs ayalibebS. kurikulumi agreTve unda exmarebodes moswavleebS imis danaxvaSi, rom swored esaa sazogadoebrivi cxovreba da rom Cven yvela Cvens wlils vdebT mis SeqmnaSi. da bolos, moswavleebma unda dainaxon, rom mxolod romelime sazogadoebriv sistemaSi aqtiuri monawileobis pirobebSi SegviZlia viswrafoT Cveni individualuri saWiroebebisa da adamanuri miznebis miRwevisaken.

b. saWiroebebsa da miznebs klasobrivi cnobiereba gan-sazRvravs!

g. ara! maT progresis socialuri konteqsti gan-sazRvravs. `a"-s analizi moklebulia humanuri politikis perspeqtivas da amitomacaa, rom misi Teoria safuZvels moklebulia. me da `b~ kurikulumis garkveuli politikuri Teoria mainc gagvaCnia, miuxedavad imisa, rom erTmaneTs ver veTanxmebiT. `a~ Zalian gulubryvilo unda iyos, rom kurikulumis politikuri perspeqtividan ver xedavdes. kurikulumi apolitikuri verasdros ver iqneba.

kurikulumis xedvis romeli perspeqtivaa SenTvis ufro metad misaRebi? ratom? SeiZleba, rom kurikulumi apolitikuri iyos?

Tavi 2

1. Wilbert E. Moore, "Functionalism", in *A History of Sociological Analysis*, ed. T. B. Bottommore and L. R. Nisbet (New York: Basic Books, 1978), p. 355.
2. იხილეთ Talcott Parsons, "Evolutionary Universals in Society," *American Sociological Review* 29 (June 1964):339-57.
3. Robert Dreeben, *On What Is Learned in School* (Reading, MA: Addison-Wesley, 1968), p. 5.
4. იხილეთ ibid., pp. 66-84
5. Ibid., p. 93
6. Philip W. Jackson, *Life in Classrooms* (New York: Teachers College Press, 1990), pp. 1-38. მიუხედავად იმისა, რომ წიგნში ჯექსონი განიხილავს ფარული კურიკულუმის საკითხებს, ავტორი საკუთარ თავს არ მიაკუთვნებს ფუნქციონალისტებს. ამ ავტორის ნამუშევარი განხილული იქნება ინტერპრეტაციული მიდგომის გაანალიზებისასაც. ფარული კურიკულუმით დაინტერესების შემთხვევაში შეგიძლიათ გაეცნოთ წიგნის მერვე თავში განხილულ პრაქტიკულ მაგალითს „ფარული კურიკულუმი“.
7. იხილეთ Theodore W. Schultz, *The Economic Value of Education* (New York: Columbia University Press, 1963), pp. 1-20.

Tavi 3

1. არსებობს მეოთხე ახსნაც, რომელიც ეკუთვნის ჯონ ოგბიუს და რომელიც არ არის განხილული წიგნში (*The Next Generation* [New York: Academic Press, 1974], p.7) ჯონ ოგბიუ აღნიშნავს, რომ ტრადიციულმა სკოლამ ვერ შეძლო შეექმნა ხელსაყრელი გარემო უმცირესობათა ჯგუფების წარმომადგენელი მოსწავლეებისთვის. ავტორი მიიჩნევს, რომ ალტერნატიული სკოლის მოდელები არის აუცილებელი დისფუნქციური სკოლების ჩასანაცვლებად
2. Richard Herrnstein and Charles Murray, *The Bell Curve: Intelligence and Class Structure in American Life* (New York: The Free Press, 1994).
3. ბენფილდის შეხედულებებს უფრო ფართოდ შეგიძლიათ გაეცნოთ წიგნში: Edward Banfield, *The Unheavenly City: The Nature and Future of Our Urban Crisis* (Boston: Little Brown, 1970).
4. Ibid., pp. 23-24.
5. Daniel Patrick Moynihan, "Employment, Income, and the Ordeal of the Negro Family," in *The Negro in America*, ed. Talcott Parsons and Kenneth B. Clark (Boston: Beacon Press, 1967), pp. 134-59.
6. Robert K. Merton, *Social Theory and Social Structure* (New York: Free Press, 1967), p. 29.
7. Ibid., p. 32, emphasis in original.
8. Ibid., p. 35.
9. Ibid., p. 51.

10. Anthony Giddens, *Studies in Social and Political Theory* (New York: Basic Books, 1977), p. 108.
11. იხილეთ Arthur Stinchcombe, *Constructing Social Theories* (New York: Harcourt, Brace and World, 1968).
12. დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ Giddens, *Studies in Social and Political Theory*, p. 110.
13. Ibid., p. 110.

Tavi 4

1. Randall Collins, "functional and Conflict Theories of Educational Stratification," in *Power and Ideology in Education*, ed. Jerome Karabel and A.H. Halsey (New York: Oxford University Press, 1977), p. 121.
2. Harry Braverman, *Labor and Monopoly Capital* (New York: Monthly Review Press, 1974).
3. Collins, "Functional and Conflict Theories of Educational Stratification," p. 122.
4. Louis Althusser, *Lenin and Philosophy and Other Essays* (New York: New Left Books, 1971), pp. 123-73.
5. Samuel Bowles and Herbert Gintis, *Schooling in Capitalist America: Educational Reform and the Conditions of Economic Life* (New York: Basic Books, 1976), pp.102-25.
6. Ibid., p. 34.

Tavi 5

1. Jean Anyon, "Social Class and the Hidden Curriculum of Work," *Journal of Education* 162 (Winter 1980): 67-92.
2. Ibid., p. 73.
3. Ibid., p. 74.
4. Ibid., p. 75.
5. Ibid., p. 85.
6. უფრო დეტალურად მაკდერმონტის განაცხადი იხილეთ:
R. P. McDermott, "Social Relations as Contexts for Learning in School," in *Knowledge and Values in Social and Educational Research*, ed. Eric Bredo and Walter Feinberg (Philadelphia: Temple University Press, 1982), pp. 252-70.
7. Ray C. Rist, "Student Social class and Teacher Expectation: The Self-Fulfilling Prophecy in Ghetto Education," *Harvard Educational Review* 40, no. 3 (August 1970): 441-51.
8. Pierre Bourdieu and Jean-Claude Passeron, *Reproduction in Education, Society, and Culture* (London: Sage, 1977).
9. იხილეთ Pierre Boudieu, "Cultural Reproduction and Social Reproduction," paper given at the British Sociological Association Conference, 1970; idem, "The Aristocracy of Culture," trans. Richard Nice, *Media Culture and Society* 23 (1980): 225-54.
10. დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ Eric Bredo and Walter Feinberg, "Meaning, Power and Pedagogy: Pierre Bourdieu and Jean-Claude Passeron, Reproduction in Education, Society, and Culture," *Journal of Curriculum Studies* 11, no. 4 (1979): 315-32.

11. Paul Willis, *Learning to Labor: How Working Class Kids Get Working Class jobs* (New York: Columbia University Press, 1981), p. 1.
12. Ibid., p. 22.
13. Ibid., p. 64.
14. Anthony Giddens, *Studies in Social and Political Theory* (New York: Basic Books, 1977), p. 110.
15. David M. Halperin, *One Hundred Years of Homosexuality: And Other Essays on Greek Love* (New York: Routledge, 1989), p. 15-40.
16. C. G. Prado, *Starting with Foucault: An Introduction to Genealogy* (Boulder, CO: Westview Press, 1995), p. 88.
17. William E. Connolly, *Identify/Difference: Democratic Negotiations of Political Paradox* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1991), p. 94.
18. Michel Foucault (ed.), *Herculine Barbin: Being the Recently Discovered Memories of a Nineteenth Century Hermaphrodite* (Brighton, England: Harvester Press, 1980).
19. Michel Foucault, *I, Pierre Riviere, Having Slaughtered My Mother, My Sister, and My Brother – A Case of Parricide in the 19th Century* (New York: Pantheon Books, 1975).
20. Michel Foucault, *The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences* (New York: Random House, 1970).
21. Michel Foucault, *Discipline and Punish: The Birth of The Prison* (New York: Vintage, 1979).
22. Michel Foucault, *Herculine Barbin*.
23. Chris Mayo, *Disputing the Subject of Sex: Sexual Identity and School Controversy in New York State, 1986-1993*. Urbana: Unpublished doctoral dissertation, 1997.
24. Jaggar, A. *Feminist Politics and Human Nature* (Totowa, NJ: Rowman and Allanheld, 1983), p. 5.
25. Catharine MacKinnon, *Feminism Unmodified: Discourses on Life and Law* (Cambridge: Harvard University Press, 1987), p. 37.
26. Nancy Fraser, *Unruly Practices: Power, Discourse and Gender in Contemporary Social Theory* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1989), pp. 144-161.
27. Carol Gilligan, *In a Different Voice: Psychological Theory and Woman's Development* (Cambridge: Harvard University Press, 1982).
28. Nel Noddings, *Caring: A Feminist Approach to Ethics & Moral Education* (Berkeley: University of California Press, 1984).

Tavi 6

1. Sara Lawrence Lightfoot, *The Good High School: Portraits of Character and Culture* (New York: Basic Books, 1983).
2. Peter Winch, *The Idea of a Social Science and Its Relations to Philosophy* (London: Routledge and Kegan Paul, 1958), p. 83.
3. Clifford Geertz, *The Interpretation of Cultures* (New York: Basic Books, 1973), p. 6, emphasis in original.
4. Rom Harre and Paul Secord, *The Explanation of Social Behaviour* (Totowa, NJ: Littlefield, Adams, 1973).

5. R. P. McDermott and Lois Hood, "Institutional Psychology and the Ethnography of Schooling," in *Ethnography and Education: Children In and Out of School*, ed. Perry Gilmore and Alan Glatthorn (Washington, DC: Center for Applied Linguistics, 1982).
6. Ibid., p. 240, emphasis in original.
7. Ibid., p. 238.
8. R. P. McDermott, "Achieving School Failure: An Anthropological Approach to Illiteracy and Social Stratification," in *Education and Culture Process*, ed. George D. Spindler (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974).

Tavi 7

1. Philip W. Jackson, *Life in Classrooms*. New York: Teachers College Press, 1990.
2. Philip A. Cusick, *Inside High School: The Student's World* (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1973).
3. იხილეთ Alan Peshkin, *Growing Up American* (Chicago: The University of Chicago Press, 1978); and idem, *The Imperfect Union* (Chicago: The University of Chicago Press, 1982).
4. დამატებითი აღწერა სოციალური საკითხებისა და მისი საკომუნიკაციო გამოვლინებების თაობაზე იხილეთ J. L. Austin, *How to Do Things with Words* (New York: Oxford University Press, 1962); and John R. Searle, *Speech Acts* (Cambridge, England: Cambridge University Press, 1969).
5. Lyn Corno, "What It Means to Be Literate About Classrooms," in *Classrooms and Literacy*, ed. David Bloom (Norwood, NJ: Ablex Publishing Corp., 1989), p. 30.
6. Amy Gutmann, *Democratic Education* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1987).
7. Ibid, p. 39.

ქვემოთ გთავაზობთ წიგნში გამოყენებული ლიტერატურის ჩამონათვალს. ეს ლიტერატურა გამოვიყენეთ როგორც ამ გამოცემის, აგრეთვე წინა გამოცემების შედგენისას და ეს ლიტერატურა წარმოადგენს წიგნში განხილულ საკითხებზე არსებულ კლასიკურ ნამუშევრებს:

Baran, Paul, and Sweezy, Paul. *Monopoly Capital: An Essay on the American Economic and Social Order*. New York: Monthly Review Press, 1968.

წიგნში წარმოდგენილია კაპიტალიზმის მარქსისტული ანალიზი

Bernstein, Richard J. *The Restructuring of Social and political Theory*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1976.

წიგნში წარმოდგენილია ოთხი სოციალური თეორიის (ემპირიული თეორია, ენობრივი ანალიზი, ფენომენოლოგია და კრიტიკული თეორიის) კრიტიკა: ავტორი აღნიშნავს, რომ თითოეულ თეორიას გააჩნია მნიშვნელოვანი ასპექტები სოციალური სამყაროს გასააზრებლად.

Butts, R. Freeman. "Public Education and Political Community". In *History, Education and Public Policy*, edited by Donald Warren. Berkeley, CA: McCutchan, 1978.

ავტორი განიხილავს სკოლის როლს დემოკრატიული მოქალაქეობის ჩამოყალიბების პროცესში.

Connolly, William E. *Identity/ Difference: Democratic Negotiations of Political Paradox*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1991.

ავტორი განიხილავს ინდივიდუალური და კოლექტიური იდენტობის ფორმირების პროცესს.

Denzin, Norman K., and Lincoln, Yvonna S., eds. *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1994.

წიგნი განიხილავს თვისებრივი კვლევის მეთოდოლოგიურ ასპექტებს

Dewey, John. *Democracy and Education*. New York: Macmillan, 1916.

წიგნი წარმოადგენს კლასიკურ ნაშრომს სკოლის სოციალური როლის შესახებ დემოკრატიულ საზოგადოებაში.

Eisner, Elliot W. *The Enlightened Eye: Qualitative Inquiry and the Enhancement of Educational practice*. New York: Macmillan, 1991.

განიხლავს კვლევისა და თეორიის ასპექტებს, რაც ხელს უწყობს არსებული პრაქტიკის გაუმჯობესებას.

Eisner, Elliot W., and Peshkin, Alan, eds. *Qualitative Inquiry in Education: The Continuing Debate*. New York: Teachers College Press, 1990.

წიგნი განიხილავს თვისებრივი კვლევის ისეთ ასპექტებს როგორიცაა ობიექტურობა, სუბიექტურობა, ვალიდობა, ეთიკა, განზოგადება, სანდოობა და ა.შ.

Foucault, Michel. *The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences*. New York: Random House, 1970.

ავტორი განიხილავს სხვადასხვა მეცნიერებათა დარგის ევოლუციას და მათ მიერ კლასიფიკაციათა სისტემების შექმნის ტენდენციებს. ავტორი წამოწევს პასუხგაუცემელ კითხვებს ცოდნის წარმოშობისა და განვითარების შესახებ.

Foucault , Michel . *I, Pierre Riviere , Having Slaughtered My Mother , My Sister , and My Brother – A Case of Parricide in the 19th Century* . New York : Pantheon ,1975 .

ავტორები განიხილავენ პერიოდს, როდესაც კრიმინალი იქცა მედიცინის შესწავლის ობიექტი.

Foucault, Michel. *Discipline and Punish: The Birth of The Prison* . Alan Sheridan (tr.). New York : Vintage , 1979.

ავტორი განიხილავს ციხესთან დაკავშირებულ საკითხებს, მათ შორის ციხის, როგორც ძალაუფლების შენარჩუნების ინსტრუმენტის საკითხს.

Foucault , Michel. *Power /Knowledge : Selected Interviews and Other Writings* . Colin Gordon , ed . New York : Pantheon, 1980 .

წიგნი წარმოადგენს ავტორის ძირითადი იდეების კრებულს

Foucault, Michel, *HerculineBarbin: Being the Recently Discovered Memoirs of a Nineteenth Century Hermaphrodite* .Brighton, England : Harvester Press,1980 .

წიგნში წარმოდგენილი გოგონას ამბავი, რომელიც საზოგადოებამ შერაცხა მომავალში კაცად და განხილულია სექსუალური კლასიფიკაციის პრობლემა.

Gilligan , Carol. *In a Different Voice : Psychological Theory and Woman's Development*. Cambridge , MA : Harvard University Press , 1982 .

ავტორი განიხილავს მორალური თეორიის საკითხებს და აღნიშავს, რომ მორალის თეორიის მიმდევრები არ არიან სენსიტიურები გოგონების მორალური შესაძლებლობების მიმართ და დიდ ყურადღებას უთმობენ აღზრდის ეთიკურ ასპექტებს

Gutmann , Amy, ed. *Multiculturalism and the Politics of Recognition*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1994.

მულტიკულტურალიზმის კლასიკური ესე, რომელიც შექიშნა ტეილორის, აპიას, ჰაბერმასის და სხვა ცნობილი ავტორების ხელშეწყობით.

Habermas , Jürgen. *Knowledge and Human Interest*. Boston: Beacon Press, 1968

წიგნში წარმოდგენილია კომუნიკაციის კრიტიკული თეორია

Haroutunian–Gordon, Sophie. *Turning the Soul*. Chicago: The University of Chicago Press , 1991 .

წიგნი წარმოადგენს ინტერპრეტივისტული მიდგომის ინფორმაციულ აღწერას

Harre, Rom, and Secord , Paul . *The Explanation of social Behaviour* . Totowa , NJ : Littlefield , Adams , 1973 .

ავტორები განიხილავენ ახალ მიმდინარეობას სოციალურ მეცნიერებებში, რომელიც თავის თავში მოიცავს ისეთ ასპექტებს, როგორიცაა წესები, ურთიერთგაგება, ინტერპრეტაციები და ა.შ.

Karabel , Jerome , and Halsey , A.H., eds . *Power and Ideology in Education*. New York : Oxford University Press , 1977.

წიგნში წარმოდგენილია განათლების სოციოლოგიის საკითხები და განხილული სკოლასა და ზალაუფლებას შორის არსებული ურთიერთმიმართების ასპექტები.

Krausz , Michael , and Meiland , Jack W., eds . *Relativism : Cognitive and Moral* .Notre Dame , IN : University of Notre Dame Press ,1982 .

წიგნი წარმოადგენს რელატივისტური მიდგომის სერიოზულ კრიტიკას.

Kuhn, Thomas S. *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago : The University of Chicago Press , 1962 , 2nd ed ., 1970 .

ეს გახლავთ კლასიკური ესე, რომელიც განსხვავებულად განიხილავს ტრადიციულ მეცნიერებას და სვამს ობიექტური ცოდნის არსებობის შესაძლებლობის საკითხს.

Lemann , Nicholas . *The Big Test : The Secret History of the American Meritocracy* . New York : Farrar, Strauss, and Giroux, 2000 .

წიგნში წარმოდგენილია ტესტირების სისტემის განვითარების ისტორია.

Lightfoot , Sara Lawrence . *The Good High School* . New York : Basic Books ,1983.

წიგნში წარმოდგენილია ხუთი განსხვავებული სკოლის ინტერპრეტაციული კვლევა.

MacIntyre , Alasdair . *Whose Justice ? Which Rationality ?* Notre Dame , IN : University of Notre Dame Press, 1988.

წიგნი განიხილავს მრავალმხრივი ინტერპრეტაციების კომპლექსურობის საკითხებს.

MacKinnon , Catharine . *Feminism Unmodified : Discourses on Life and Law* . Cambridge , MA : Harvard university Press ,1987.

წიგნი განიხილავს საკანონმდებლო დონეზე ქალთა თანასწორუფლებიანობის საკითხებს.

Meier , Deborah . *In Schools We Trust : Creating Communities of Learning in an Era of Testing and Standardization* . Boston : Beacon Press , 2002 .

წიგნი განიხილავს ტესტირების მნიშვნელობის საკითხებს, მათ შორის No Child Left Behind Act საგანმანათლებლო პოლიტიკის კონტექსტში

Noddings, Nel . *Caring : A Feminist Approach to Ethics & Moral Education* .Berkeley : University of California Press , 1984 .

წიგნი წარმოადგენს მასწავლებლისა და მოსწავლის ურთიერთობის კონტექსტში აღზრდის ეთიკის ფემინისტურ გააზრებას.

Parsons , Talcott . *The Social System* . Glencoe , IL : Free Press ,1951 .

ავტორი წიგნში აყალიბებს ფუნქციონალისტური სოციალოგიის კლასიკურ ჩარჩოს.

Phillips , D. C . *Philosophy ,Science and Social Inquiry* . Oxford , England :Pergamon Press , 1987.

წიგნი წარმოადგენს ესეების კრებულს, სადაც თავმოყრილია პოზიტივისტებისა და ინტერპრეტივისტების დებატები.

Reich, Robert .*The Future of Success*. New York : Knopf , 2001.

წიგნში წარმოდგენილია საშუალო სკოლისა და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები სისტემების სოციალური ანალიზი.

Rorty , Richard . *Philosophy and social hope* . Cambridge , England : Cambridge University Press , 2000.

წიგნი წარმოადგენს შესავალ სახელმძღვანელოს თანამედროვე ამერიკული სოციალური აზროვნების მიმართულებით.

Westheimer , Joel . *Among School Teachers : Community , Autonomy , and Ideology in Teachers' work* . New York : Teachers College Press, 1998 .

წიგნში განხილულია მასწავლებლის როლი და საქმიანობა, თუკი სკოლაში გამოირიცხება იდეოლოგიური და სოციალური ძალების ზემოქმედების ფაქტორები.

Winch, Peter .*The Idea of Social Science and Its Relation to Philosophy* . London Routledge and Kegan Paid , 1958.

წიგნში აღწერილია სოციალური მეცნიერებებისა და ფილოსოფიის ურთიერთმიმართება.